

CHICAGO

1988-04-29

P 2 W

Kanslirådet Tham
Pol 1
Utrikesdepartementet

120/001

INKOM UD		
1988-05-05		
AVD.	GR	MAL
P	2	EU ^I

Raoul Wallenberg
(1 bil) ✓

Broder,

I anslutning till tidigare skriftväxling kan kanske bifogade artikel ur "The Ann Arbor News" vara av intresse. Artikelförfattaren är ovanligt initierad och ett av intervjuoffren är Yosyp Terelia.

Artikeln har sitt intresse också för att den avslutningsvis tar upp den kritik av det officiella svenska agerandet i Wallenbergärendet som inte sällan förekommit här i USA. Termer som feghet, obeslutsamhet och senfärdighet förekommer.

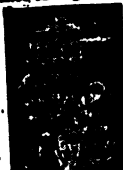
Håkan Wilkens

HW/kp

Swede planning talk at U-M doubts Wallenberg is dead

By WILLIAM B. TREML
News Staff Reporter

A retired Swedish diplomat who is to lecture at the University of Michigan Monday and a Ukrainian national who visited Michigan recently remember Raoul Wallenberg, questioning whether he is actually dead.

WALLENBERG

For Anger, a career diplomat with the Swedish government, served in the Budapest embassy during World War II when Wallenberg, the U-M graduate and son of a wealthy banking family, was rescuing 100,000 Jews from Nazi death camps during World War II.

Yosyp Terelia, who spent more than 20 years in Soviet prisons, came face-to-face with Wallenberg in Vladimir Prison and believes the charismatic Swede who liked bridge and Laurel and Hardy comedies is still alive.

Anger will lecture on the topic: "Raoul Wallenberg: Honorary Citizen of the United States" at 4 p.m. Monday in Rackham Amphitheater.

Terelia, who was allowed to leave the Soviet Union in 1967, says the Russian claim that Wallenberg died of a heart attack in Lubianka Prison in 1947 is a lie. Former Soviet prisoners have reported seeing the Swedish aristocrat numerous times over the years. The eye witness reports began appearing in the late 1940s and continued for the next three decades.

In 1978, a KGB officer bragged to an acquaintance: "You can live a long time in jail. Why, I have a Swede under my charge in Lubianka (prison) who's been inside for over 30 years."

Terelia, on a Midwest speaking tour, was interviewed from the home of Roman and Gena Skypakewych in Warren. With Skypakewych acting as interpreter, Terelia gave a stark picture of what happens to people the Soviets suspect or fear.

"I had been in and out of prisons many times by the time I saw Wallenberg," Terelia said. "I had escaped often and was given additional prison time. My first sentence came after I tried to take Bibles and other religious books into the army with me. I told the army officer who was interviewing me that I wanted to spread the word of God among the Soviet military, to bring them back to the Church, to Catholicism."

"The officer said, 'Are you an idiot? Are you mentally ill? Are you sick?' He couldn't believe what I was saying. Within two weeks I was arrested and given a prison sentence for possession of weapons. The 'weapons' were five bullets from a World War I gun and a

rusty, inoperable pistol. I had never seen the bullets or the gun before. They weren't mine. They 'appeared' in my home. That's the way the Soviet system works."

Terelia said while he met Wallenberg only for a moment, a secret communication system among prisoners that included note-passing and tapping messages cut on walls kept them in contact for a time.

"It was in Vladimir Prison in Russian proper where I saw him," he said. "It was in April 1970 after I had been caught following an escape," Terelia recalled. "I was being taken down a hallway by a guard and Wallenberg was with a

guard coming from the opposite direction. I remember he was of average height, balding with hair on the sides of his head. We couldn't speak but after that we exchanged notes. He gave his address in Sweden."

"The Soviet stories that he was killed in fighting outside Budapest during the war or that he died of a heart attack in Lubianka Prison in 1947 of course were lies. Less than three years ago, in 1985, he was alive. At that time he was in Cell 54 on the third floor of Vladimir Prison. Prisoners who had been in there saw him. Even the KGB admits Wallenberg is alive. When I

was released and allowed to leave the Soviet Union, the KGB told me they wouldn't jail me for any information I gave out about Wallenberg. I suppose they figure Sweden and the West don't care anymore, that this man has been forgotten, that he's as good as dead. But he's alive. I don't think there's any question about that."

Many Wallenberg researchers think Sweden, which sent Wallenberg to war-ravaged Budapest in 1944, could have done more to free him over the years.

Kati Marton, a Hungarian-born journalist who wrote a biography of Wallenberg, says Sweden has a

"near pathological fear" of the Soviet Union.

"The score with which the Krumpholtz treated Stockholm's queries about Wallenberg was not altogether unjustified, given the Swedes' lack of conviction following his imprisonment," Marton said. "The dim memory of an early 19th century Russian invasion, Sweden's first and last, is not sufficient explanation for the country's spineless behavior on behalf of its captured diplomat."

George F. Will, a national columnist, has stung Swedish leaders with the charge that Sweden's lethargy in the Wallenberg case was "born of cowardice."

U.S. Rep. Tom Lantos of California, who, with his mother, was saved by Wallenberg in Budapest in 1944, has said it was "deplorable" that Sweden waited 30 years to release 43 volumes of reports and eyewitness sightings of Wallenberg. Lantos says if the documentation had been released earlier, Wallenberg might have been rescued.

In 1961, when a Soviet submarine ran aground in Swedish territorial waters, Wallenberg supporters urged Sweden to use it as leverage in demanding answers from Russia. The Swedish foreign minister rejected the suggestion.

"Sweden doesn't do such things," he said.

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AKL

KOPIA TILL:
UTRMIN.
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

aa/w

1988-05--22
P 2 Eu

POL

AMBASSADEN MOSKVA 1988-05-02.

UD STOCKHOLM

FOER THAM, POL 1, FRAAN NILSSON.

RE WALLENBERG-AERENDET.

FORTS

RE WALLENBERG-AERENDET.

HADE HOPPATS ATT BERTELMANS BESOEK I MOSKVA VECKA 17 SKULLE HA BJUDIT PAA ETT NATURLIGT TILLFAELLE TILL ETT SAMMANTRAEFFANDE MED SACHAROV (B HADE NAEMLIGEN UNDER SIN POSTERING HAER VISSA KONTAKTER MED S).

NAER BERTELMAN FICK TAG PAA SACHAROV PER TELEFON, STOD DENNE EMELLERTID JUST BEREDD ATT RESA BORT FRAAN HUVUDSTADEN. HAN SKULLE VARA AATER I MOSKVA FOERST 22 MAJ.

VI SOEKER HONOM DAA.

VILL UNDER MELLANTIDEN NAEMNA ATT VI FRAAN KANADENSARNA HAER FAATT STARKARE INDIKATIONER AEN TIDIGARE (KANADENSISKA AMBASSADENS KAELLA AER COTLER) PAA ATT OCKSAA SACHAROVS UPPGIFTER OM DET LAEGER WALLENBERG SKULLE HA SUTTIT I URSPRUNGLIGEN KOMMER FRAAN MOELLERSSON.

THUNBORG

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
KR

KOPIA TILL:

UTRMIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Betr. åtgärd, se nästa sida.

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1988-05--3/2		
Ans	Or	Ass!
P	2	EU

POL

AMBASSADEN WASHINGTON

1988-05-02

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

PROMEMORIA

AMBASSADEN I...*WASHINGTON*

HAR...*1988-05-02*

MEDDELAT FÖLJANDE:

RE RAOUL WALLENBERG

PÅ EN MOTTAGNING HOS HELMUTH SONNENFELDT I LÖRDAGS
BERÄTTADE RICHARD SCHIFTER FÖR HJERTONSSON/HAGARD ATT HAN VID
SHULTZ SENASTE MOSKVABESÖK ÅTER FÖRT FRÅGAN OM RAOUL WALLENBERGS
ÖDE PÅ TAL MED RYSSARNA. SCHIFTER HADE FÖR DEM FÖRKLARAT ATT
HAN INTE FÖRSTOD VARFÖR MAN I MOSKVA INTE GJÖRDE SIG KVITT DETTA
UTESTÅENDE PROBLEM GENOM ATT NU GE ACCEPTABLA UPPGIFTER TILL
AMERIKANER OCH SVENSKAR OM VAR WALLENBERG FINNS ELLER OM VAD SOM
HÄNT HONOM. SCHIFTER HADE VIDARE FRAMHÅLLIT ATT DET INTERNATIONELLA
KLIMATET OCH SÄRSKILT FÖRHÅLLANDET MELLAN SOVJETUNIONEN OCH
VÄSTEUROPA NU ÄR SÅDANT ATT MAN PÅ SOVJETISTPHIDA BORDE HA ALLT
ATT VINNA PÅ EN SÅDAN ÅTGÄRD.

VÅR SÄGESMAN SADE SIG HA MÖTT FÖRSTÅELSE FÖR SIN INSTÄLLNING
FRÅN FÖRETÄDARE FÖR M.D. HAN VAR DOCK TVEKSAM OM HUR LÅNGT
DENNA INSTÄLLNING STRÄCKER SIG UTANFÖR DIPLOMATERNAS
KRETS OCH MENADE ATT MAN TROTS ALLT NOG FÅR VÄNTA LÄNGE ÄN
INNAN VI ERHÅLLER UPPGIFTER OM WALLENBERG FRÅN MOSKVA OCH TILL
VILKA VI KAN FÅSTA TILLTRÖ.

WACHTMEISTER

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CM

KOPIA TILL:

UTRMIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

AMBASSADEN MOSKVA

1988-05-06

ful

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1988-05--6		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu I

UD STOCKHOLM

FOER HANS OLSSON, POL 1

RE WALLENBERG-AERENDET

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

RE WALLENBERG-AERENDET

FRAAN KENNE FANT, SOM DELAR SIN TID MELLAN FOERENTA STATERNA OCH FRANKRIKE OCH SOM FOER NAERVARANDE LAEGGER SISTA HANDEN VID SIN BOK OM RAOUL WALLENBERG, HAR JAG BREVLEDES FAATT EN BRAADSKANDE FRAAGA OM PAA DEN GAMLA SVENSKA AMBASSADEN I MOSKVA (SANNOLIKT AVSER KF DET GAMLA RESIDENSET) 1964 FANNS EN ZORN-TAVLA. GUNNAR JARRING SKULLE HA STAATT FRAMFOER DENNA UNDER ETT SAMTAL NAEMNDA AAR MED MJASNIKOV.

FRAAGAN GAELLER ALLTSAA ENDAST HURUVIDA UPPGIFTEN OM ZORN-TAVLAN AER KORREKT. DET ENKLASTE HADE NATURLIGTVIS VARIT ATT FRAAGA JARRING, MEN EFTER DET ANGREPP SOM I HOESTAS RIKTADES MOT HONOM I EN UNDERSTRECKARE I SVD AV JUST FANT, TYCKER JAG ATT EN DYLIK FRAAGA AER MINDRE KORREKT. EFTERSOM VI FOER NAERVARANDE INTE HAR NAAGON PAA AMBASSADEN I MOSKVA MED EGNA MINNESBILDER FRAAN BESKICKNINGEN HAER 1964, VORE JAG TACKSAM OM DU KUNDE RINGA GOERAN LUNDSTROEM FOER ATT HELT ENKELT FRAAGA HONOM OM ZORN-TAVLAN.

IFALL DU INTE FAAR TAG I LUNDSTROEM, ELLER HAN INTE HAR NAAGON KLAR MINNESBILD, SER JAG I 1964 AARS UD-KALENDER ATT DAA TJAENSTGJORDE HAER LENNART FINNMARK (BOR I TAEBY), HANS COLLIANDER, MAGNUS VAHLQUIST OCH SVEN HIRDMAN. KANSKE NAAGON AV DEM MINNS ZORN-TAVLAN?

DET FINNS NATURLIGTVIS I SIG INGEN ANLEDNING ATT LAEGGA NED STOERRE MOEDA PAA DEN AKTUELLA FRAAGAN. ICKE DESTO MINDRE TYCKER JAG ATT DET SKULLE VARA BAADE TREVLTIGT OCH TILLFREDSSTAELLANDE ATT KUNNA LAEMNA FANT ETT KORREKT SVAR. EFTERSOM DETTA BRAADSKAR EN SMULA, VORE JAG TACKSAM FOER EN RAD FRAAN DIG REDAN I BOERJAN AV NAESTA VECKA. PAA FOERHAND TACK FOER HJAELPEN OCH URSAEKTA BESVAERET.

NILSSON

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

1988-05-04

Pol I, Kr V Tham, mp
1988-05-09

Kopia: kabs

polch

bitr polch

ch pol I

Tham, pol I

Departementsrådet

Peter Osvald

Pol I

Utrikesdepartementet

125/002

INKOM UD		
1988-05--6		
AVD.	GR.	MAL
P	2	En I

Exp: 88-05-09/4

Raoul Wallenbergs halvsyskon på besök i Budapest

Broder,

I mitt handbrev till Dig den 9 februari berättade jag bl a att förre amerikanske Budapest-ambassadören Nicolas M. Salgo sökt animera Nina Lagergren att besöka Budapest i slutet av april i år, då han själv skulle återkomma hit under några dagar i samband med invigningen av en nybyggnad för den amerikansk-internationella skolan här, som han på sin tid tog initiativet till. Skulptören Imre Varga understödde livligt förslaget, när han som särskilt inbjuden i anslutning till sexnationsmötet besökte Stockholm i januari och då även hade sammanträffanden med Nina L.

Helt kort kan jag nu relatera att inte bara Nina L. utan också Raouls halvbror, professorn Guy von Dardel, med hustru var här underen stor del av förra veckan, på privatresa, och därvid umgicks flitigt såväl med paret Salgo som med paret Varga och med oss. De besökte givetvis det storslagna nya minnesmärke över Raoul Wallenberg, som invigdes för snart ett år sedan, men också många andra platser med anknytning till RW:s räddningsverksamhet i Budapest 1944/45. Främst Varga lade sig vinn om att föra besökarna runt och då också orientera dem om Ungerns intrikata moderna historia och politiska förhållanden m m. Besökarna var även närvarande

vid invigningen av den amerikanska skolan (där var för övrigt också - i avspänningens tecken - den sovjetiske ambassadören Stukalin och rektorn för den ryska skolan i Budapest!). De blev i detta sammanhang speciellt välkomnade som nära anhöriga till Raoul Wallenberg av tre av invigningstalarna, däribland av den nuvarande amerikanske ambassadören Mark Palmer och av Salgo. De deltog vidare som hedersgäster i en stor middag hos Palmer i anslutning till invigningen. (De hade dessförinnan sammanförts med Salgos, Vargas och Mark Palmer vid en mer intim middag hemma hos oss.)

Den enda mer officiella kontakt på ungersk sida som jag denna gång ville råda syskonen till (för övrigt efter enskilt samråd därom med Imre Varga) var ett artighetsbesök hos Budapests borgmästare, och detta främst med tanke på att det ändå var Budapests stad som - åtminstone i formell mening - svarade för uppställningen och invigningen av fjolårets minnesmärke över Raoul Wallenberg. Den ordinarie borgmästaren Pál Iványi (personligen väl känd för Imre Varga) visade sig emellertid just då vara utomlands, på besök i Warszawa, men vice borgmästaren István Stadinger tog älskvärt emot i Iványis ställe. Jag åtföljde dem under deras besök i stadshuset och fick intrycket att mötet uppskattades av bägge parter. Stadinger uttalade sig i varmhjärtade ordalag om Raouls gärning, men han sade sig beklagligtvis vara övertygad om att denne inte längre finns i livet. Guy och Nina hävdade förstås den motsatta uppfattningen och bad om ungersk medverkan till att skingra dunklet kring Raouls öde för att om möjligt få honom fri, samtidigt som de framförde sin tacksamhet för de hyllningar av Raouls krigstida insatser som (sent omsider) kommit till uttryck också från officiell ungersk sida.

Officiell uttalande!

Dans

Ragnar Dromberg

P S Strax före sin avresa i söndags berättade Nina Lagergren att hon - eller Wallenbergföreningen - inte längre ställer sig avvisande till den av Ingrid Gärde-Widemar i fjol höstas framförda tanken att uppföra ett minnesmärke också i Stockholm över Raouls räddningsinsatser i Budapest. Varga skulle stå för den konstnärliga utformningen även av detta, som skulle få sin plats på Raoul Wallenbergs

3
torg och få avsevärt mindre dimensioner än monumentet
i Budapest. De båda torde fortsätta att hålla kontakt
om detta projekt, som Varga redan tidigare förklarat
sig beredd att medverka till. DS

BO

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AKL

KOPIA TILL:
UTRMIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD: *mt*
adach/10

AMBASSADEN MOSKVA 1988-05-10

UD STOCKHOLM

FOER OLSSON, POL 1.

RE WALLENBERG-AERENDET.

(pal)

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1988-05-10		
Avd	Gr	Int
<i>p</i>	<i>2</i>	<i>EW</i>

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE WALLENBERG-AERENDET.

STORT TACK FOER DIN FOERNAEMLIGA ZORN-UTREDNING. JAG HAR SVARAT
FANT ACCORDINGLY, ATT DET AER "OEVERVAEGANDE SANNOLIKT ATT INGEN
ZORN-TAVLA FANNS UPPHAENGD PAA SVERIGES AMBASSAD I MOSKVA 1964".

VILL NAEMNA ATT GK I LENINGRAD INTE KUNNAT FINNA NAAGRA SPAAR
AV ATT DERAS ZORN-TAVLA FUNNIT VAEGEN VIA MOSKVA-AMBASSADEN.

NILSSON

UTRIKESDEPARTEMENTET
EEM

ÄRENDE:

KOPIA TILL:

UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL I

ÅTGÄRD:

Pol I, kr V Tham, bg
1988-05-11

FN-DELEGATIONEN NEW YORK

1988-05-09

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1988 05 - 10		
Avd	Gr	Måi
P	2	En I

UD STOCKHOLM

FOER POL (WALLENBERGHAND-
LAEGGAREN) FRAAN FAXEN, GK

RE ESTLAENDSK FAMILJ, SOM UPPGER SIG HA UPPGIFTER ATT LAEMNA I
WALLENBERG-SAKEN

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

1

RE ESTLAENDSK FAMILJ, SOM UPPGER SIG HA UPPGIFTER ATT LAEMNA I
WALLENBERG-SAKEN

ANHAALLER OM ATT SNARAST MOEJLIGT FAA BESKED OM OVANSTAAENDE
FAMILJ, SOM BETT ATT FAA TRAEFFA MIG. MANNEN I FAMILJEN HETER
TOENU MOELLERSON. HAN AATFOELJS AV HUSTRU OCH TVAA BARN, 20
OCH 16 AAR GAMLA. DE UPPGER ATT DE VARIT I KONTAKT MED FOERE-
TRAEDARE FOER SVENSKA MYNDIGHETER I LENINGRAD, WIEN OCH OM JAG
FOERSTOD RAETT ROM. VIDARE LAER DE HA SOEKT ATT FAA INVANDRA I
SVERIGE, MEN BLIVIT NEKADE. DE LAEMNADE SOVJETUNIONEN I FEBRUARI
I AAR OCH BEFINNER SIG SEDAN FEM DYGN I NEW YORK. INNAN JAG TAR
STAELLNING TILL OM JAG SKALL SAMMANTRAEFFA MED DEM, TACKSAM FOER
KOMMENTARER OCH ALLA UPPLYSNINGAR, SOM KAN BEHOEVAS.

ELIASSON

Pol I, kr V Tham,bg

Ärende

Wallenbergärendet

Datum

1988-05-11

Avd

P

Grupp

2

Mål

EU 1

Adress

POL

W

FN-delegationen NEW YORK Dnr....

Text

Från Tham, Pol I för Faxén, GK

P R I M O. Estländaren Moellerssons namn figurerar i Wallenbergdossien i meddelanden under 1987 från GK i Leningrad och ambassaden Moskva samband med att han och familjen på olika sätt sökt efter anknytning till väst för att kunna utvandra. Härvid har han vid telefonkontakter bl a gjort gällande att hans hustru skulle kunna vara dotter till Raoul Wallenberg. Vid samtal med västtyskarna har han hävdad att hon varit av tysk börd eller barn till i koncentrationsläger avlidna judar. Vi har för ordningens skull varit i kontakt med Raouls halvsyster Nina Lagergren i fallet. Hon har betecknat uppgiften om ett eventuellt släktskap med hustrun som "befängd".

S E C U N D O. Vi har bakgrund härav svårt tro att Moellersson skulle ha några uppgifter i Wallenbergärendet, som kan vara av intresse. Blir han å andra sidan inte mottagen föreligger kanske dock en risk för att han kan på olika sätt bidra till en olycklig ryktesspridning i Wallenbergärendet. Skulle därför inte någon av Dina medarbetare kunna ta emot Moellersson för att höra vad han har att säga.

CABINET

Pol I/ds H Olsson/la

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1988-05-09

Avd

P

Grupp

2

Mål

6. I

Adress

Ambassaden MOSKVA

Dnr....

Text

För Nilsson från Pol I, (Olsson), re Wallenberg-ärendet.

P R I M O. Har talat med Lundström, som är ganska säker på att det inte fanns någon Zorn-målning i Moskva under Jarrings tid. Den enda minnesbilden han har om Zorn-målningar i Moskva går tillbaka till ett tillfälle (okänt när), då ambassaden tillfälligt lånade in någon eller några Zorn-målningar från Pusjkinmuséet för en Zorn-utställning i Sverige.

S E C U N D O. Nationalmusei avdelning för depositioner kan ej heller upplysa om några depositioner av Zorn-målningar till Moskva. De har bl a kontrollerat registren över hemtagna depositioner i förhoppning att hitta något från tiden för flyttningen från Vorovskogo och Pisemskogo till Mosfilmovskaja, dock utan resultat. Emellertid påminner sig en minnesgod dam vid museiavdelningen att den lilla Zorn-tavla som nu hänger i salongen i residenset i Leningrad ("Ung dalkulla"), kan ha kommit dit från någon annan ort i Östeuropa, möjligen Moskva. Hon har en vag minnesbild av att konstverk flyttades mellan svenska myndigheter i Sovjetunionen på grund av "krångel" vid in- och utförsel över gränserna. Jag föreslår Du hör med generalkonsulatet om man där har några noteringar i inventarieförteckningen om Leningrad-kullans proveniens. I annat fall får vi nog på goda grunder anta att Fants fråga måste besvaras nekande.

CABINET

Ex till:

Tham, Pol I

Olsson, Pol I

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1988-05-11

88-05-20

Kypta 7.

Ambassaden Moskva

88-05-19

02/

Hfr. Samrat Tham - Tagesson.

Förblant regeringens linje i Wden.
begärandet av

att vi med
utgångspunkt
därifrån

Kanslirådet Vollrath Tham

Utrikesdepartementet

tyvärr ej
kan tillfoga
[här i folket]

V. Tham (S)

132/003

INKOM		
1988-05-10		
AVD.	GR.	MAL.
0	2	En

Raoul Wallenberg

(1 bil.)

Broder,

Ambassaden har från redaktör Pelle Tagesson vid Kvällsposten mottagit ett brev där han begär ambassadens medverkan att "få besöka det fängelse (den cell) där Raoul Wallenberg dog sommaren 1947" samt "om möjligt"... "också ta del av den originalhandling där fängelsedirektören Smoltsov bekräftar dödsfallet". Kopia av brevet närslutes.

Vi har noga tänkt igenom om vi skulle kunna hjälpa Tagesson, men kommit till den slutsatsen att vi tyvärr inte ser någon möjlighet härtill.

Såvitt jag förstår har det ju varit den svenska regeringens hållning alltsedan 1957, då det sovjetiska svaret mottogs att Wallenberg avlidit i fängelse, att inte begära den dokumentationen som åberopas från sovjetisk sida, då vi alltså jämt anser att Wallenberg är i livet så länge övertygande bevis om motsatsen ej föreligger.

Skulle en framställan som den nu begärda, göras från ambassadens sida, låt vara till förmån för en journalist, skulle vi enligt min mening riskera att till den sovjetiska sidan ge signaler som vi inte vill ge. Vid telefonsamtal med

Malmö 25/3 ,88

Bengt Eriksson,

Med anledning av vårt telefonsamtal sänder jag några rader.

Min önskan är alltså att få besöka det fängelse (den cell) där Raoul Wallenberg dog sommaren 1947.

Om möjligt vill jag också ta del av den originalhandling där fängelseläkaren Smoltsov bekräftar dödsfallet.

För att inte bara i ord föreviga dödsplatsen och handlingen

önskar jag ta med fotograf från min tidning.

Med tanke på den öppenhet som nu råder från sovjetisk

sida samt allas önskan att få slutligt besked om Wallen-

bergs öde - var och när han dog - hoppas jag att myndigheterna där skall ställa sig positiva till min begäran.

Jag har aldrig tidigare besökt Sovjetunionen. Däremot

har jag gjort flera reportageresor i Polen och DDR. I

Polen har jag även besökt fängelse - för att skriva om

en fängslad svensk (Lennart Järn). Jag hade då inget intresse av att beskriva inhemska fångars situation.

Det är inte heller min avsikt vid ett besök i Ljubljanka-fängelset i Moskva.

Jag hoppas Du kan hjälpa mig - och att de sovjetiska myndigheterna "tar chansen" att nu tala om för svenska folket var Wallenberg avlöd. De har ju flera gånger förklarat att han verkligen avled i detta fängelse. Det är bara bilden och beskrivningen därifrån som fattas...

Själv är jag 36 år och har 14 år i branchen. De senaste sju på Kvällsposten i Malmö. Och det är alltså för denna tidning jag vill göra reportaget från Sovjet.

Adress och tf hittar Du nedan.

Mitt hopp står nu till Dig!

Med vänliga hälsningar

- och Glad Påsk!

Pelle Tagesson

SJS
REKORD

Svenska
Journalistförbundet

IDENTITETSKORT

Pelle Tagesson

2 TAGESSON

PELLE P-G

3 511201 2934

SJS <316 081 977 6<

4 06 376 Gilt 89 DEC

POL

138/010
PROMEMORIA

1988-05-17

P 2 2/2

00/

Sk. 75088-05-18

z.ans & Hotha

/v.

Terelyäs uppgifter om Raoul Wallenberg

1. Den ukrainske nationalisten och aktive katoliken Josyp Terelya, som tillbringat långa perioder i sovjetiska fängelser, läger m m, tilläts lämna Sovjetunionen i september 1987. Han är numera bosatt i Canada. Terelya har vid olika tillfällen gett uttryck för uppfattningen att Raoul Wallenberg (RW) alltjämt lever.

Anders Åslund och Johan Lilliehöök hade ett gemensamt samtal med Terelya (T.) den 22 december 1987. Från detta samtal kan följande noteras vad avser uppgifter från T. om personer som under årens lopp skall ha stött på RW i olika anstalter:

	<u>När?</u>	<u>Var?/Hur?</u>	<u>Primärkälla</u>
1.1.	Maj/juni 1947- aug/nov 1949	Ett läger i Norilsk-området. Primärkällan och RW hade träffats vid måltider. RW berättat om sin arrestering (bilen etc), kunnat tala ryska men vägrat göra det med vakterna. RW skulle 1946 ha "dömts till 25 år". (Av Moskvas militärdomstol.	Jonas Bogdanas (f ca 1915), tysk krigsfånge av litauisk börd. T. träffat Bogdanas 1972.
1.2	1947 sommaren	Transfereringsläger i Irkutsk.	Vasilij Vorobej, av polskt ursprung. Om han lever, alltjämt i Sovjet. T. träffat Vorobej 1968/69.

Tagesson har framkommit att han, innan han skrev till ambassaden, kontaktat den sovjetiska ambassaden i Stockholm i denna fråga men fått nekande svar på sin begäran.

Jag tror det skulle vara att föredra om någon på departementet, kanske Du själv, per telefon meddelar Tagesson att vi inte kan bistå honom i detta fall.

Samtidigt vill jag tillägga att om Tagesson besöker Sovjetunionen för något annat uppdrag, hjälper vi gärna till där vi kan.

John Christer Ahlander
John Christer Ahlander
John-Christer Ahlander

bg

	<u>När?</u>	<u>Var?/Hur?</u>	<u>Primärkälla</u>
1.3	1951	Lilla Sverdlovsk-fängelset	Ryssen Ledintsov ("fängelse-tjallare"). T. träffade honom 1969.
1.4	1950-talet	Vladimirfängelset?	Michail Mucha ("fängelse-tjallare"). Andrahandskälla: amerikanen Marvin Makinen, som 1961-63 delat cell med Mucha.
1.5	1961-63	"Femte zonen i Morvinien"	Krumintz
1.6	1970 (ca 10/4)	Vladimirfängelset. Genom misstag från vakt stötte T. och RW ihop i en korridor, varefter RW förflyttades från cell 25 till 33 på plan 2, korpus II. T. kom över bord från cell 25 på vilket bl a var skrivet på något västerländskt språk: "Schweden Raoul Wallenberg".	<u>Terelya själv sett person som han tror var RW.</u>
1.7	1973/74	Transport mellan Ljubljanka och Vladimir. Primärkällan hade kunnat ge noggrann beskrivning av RW.	Litauen Viktoras Petkus. Oklart var/när T. träffat Petkus.
1.8	1985 (jan)	Vladimirfängelset. RW skulle ha flyttats från cell 34 andra våningen, korpus II, till cell 53, tredje våningen (sjuk- eller isoleringsavd).	Primärkälla som T. ej vill avslöja.
1.9	1977, 1978, 1981, 1985	T. förhörs bl a om vad han vet om RW. Vid några tillfällen uttalar sig förhørsledarna om RW på ett sätt som om denne levde. Vid sista förhöret hade förhørsledarna sagt T. att han misstagit sig beträffande mötet med RW i Vladimir 1970.	

2. Mest anmärkningsvärd är T's uppgift att han själv mötte RW i Vladimirfängelset 1970. Vid denna tidpunkt hade han dock inte RW och hans öde present för sig. T. hade visserligen första gången hört talas om RW 1968/69 (av Vorobej), men informationen föreföll då inte ha trängt in. Mera aktiv kännedom om RW fick T. - enligt egen utsago - först år 1972 genom mötet med Bogdanas. Att den person T. mötte 1970 i Vladimir var RW, är sålunda en efterhandskonstruktion, som givetvis ändå kan vara riktig. Uppgiften stämmer också med andra vittnesmål från 1950-talet, som pekat mot att RW efter 1947 förts över till Vladimir-fängelset. Detta s k Vladimir-spår ansågs i efterforskningsarbetet i slutet av 1950-talet ha sådan kraft och konkretion att det lades till grund för två svenska officiella framställningar till Sovjet 1959, vilka besvarades med hänvisning till Sovjetunionens memorandum den 6 februari 1957.

3. Anmärkningsvärd är också T's påstående att RW så sent som i slutet av januari 1985 skulle ha förflyttats inom korpus II av Vladimirfängelset. T. vägrar dock att ange källan, vilket gör det rätt omöjligt att bedöma trovärdigheten.

4. Utmärkande för T's utsaga är att knappast några av de uppgifter han lämnar, som har relevans för frågan om RW levt efter den 17 juli 1947, går att verifiera.

5. T's berättelse ger allmänt sett intryck av att RW förflyttats mellan och inom olika anstalter efter den tidpunkt vid vilken man på sovjetisk sida länge hävdade att han avlidit. Även om den är behäftad med oklarheter, kan den vid sidan av andra vittnesmål, utgöra ytterligare stöd för den officiella svenska linjen att det sovjetiska beskedet att RW dog 1947 är oriktigt.

6. Som uppföljning av T's uppgifter har professor Makinen, (se p 1.4) kontaktats i Chicago. Makinens allmänna intryck av T. är att denne är trovärdig och balanserad men att hans detaljminne ibland sviker. Makinen träffade T. den 27 november 1987 och fick då en skildring som i stort överensstämmer med den som Aslund/Lilliehöök fått. Makinen står i kontakt med Raoul Wallenbergs anhöriga (prof von Dardel).

7. Av T's berättelse framgår att en annan sovjetisk dissident, Igor Ogurtsov, på 1960-70-talet vistats i Vlademirfängelset, där han en tid delat cell med T. (1970). Uppgift föreligger om att Ogurtsov numera är bosatt i Förbundsrepubliken Tyskland. Eventuellt skulle han på någon punkt kunna komplettera T's berättelse. Han bör om möjligt höras. Via Internationale Gesellschaft für Menschenrechte söker vi hans adress.

Vollrath Thäm
Vollrath Thäm

Pol I, kr V Tham,bg
1988-06-01
Skr t tit

EXP. 880606

22 Seath Avenue
TAUMARUNUI
New Zealand.

5th May 1988

Raoul Wallenberg

The Swedish High Commissioner
Swedish Embassy
STOCKHOLM
Sweden.

INNOVATION DEPT	
D. No 126/1006	
88.05.18	
AVD.	EU I

Dear Sir

This letter comes to ask about the plight of one of your former diplomats who disappeared in June 1945 Raoul Wallenberg.

I recently watched a T.V. programme on this very brave man who saved the lives of hundreds of thousands of Jews during the last war and could not help but wonder if he is still in unjust captivity and if so what is being done about it.

I realise that should he still be alive he would be an old man but that should not deter you from seeking his release from wrongful captivity.

It is too easy for us who are free to forget those who are not and so I ask you to appeal to the necessary authorities for information on his whereabouts in the U.S.S.R. and if still alive to seek his release.

Let this brave man not be forgotten and let us seek to save him as he saved so many others.

In the name of peace and humanity please use the authority invested in you to help someone who is unable to help himself.

Yours faithfully,

N. M. W. Johnstone
Nancy M.W. Johnstone (Mrs)

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham, la

ARKIVEXEMPLAR

1988-05-18

Dnr	Nr 75	Avd Grupp M&I
		P 2 ku I

POL

Ambassaden MOSKVA

Ex till:

Kabs
Polch
Bitr Polch
Ch Pol I
Tham, Pol I

EXP: 000579/LA

Terelyas uppgifter om Raoul Wallenberg

Hbr Bertelman-Osvald 1987-09-04

(3 bil)

./1-2

Med citerade handbrev fick departementet uppgift om att Terelya släppts från sin senaste fängelsevistelse och att han kunde förväntas få lämna Sovjetunionen kort därefter. Sedan Terelya mot slutet av 1987 dykt upp i Canada blev det möjligt att intervjua honom. Redovisning av samtalet med Terelya föreligger i form av bifogade två handbrev (hbr Åslund-Tham 1987-12-24 och Lilliehöök-Osvald 1988-01-26).

./3

Åslunds och Lilliehööks bedömning är att Terelya är en seriös person, som dock ibland kan ha svårt att skilja fakta från fantasi. Hans skildring är därför svår att utvärdera. Ett försök har dock gjorts i bifogade PM 1988-05-17.

När vi här läser Terelyas berättelse fäster vi oss givetvis i första hand vid upplysningar som kan ha betydelse för frågan om Wallenberg levtt efter den 17 juli 1947. Men som så ofta är förhållandet tvingas man även i detta fallet konstatera att de uppgifter härom som lämnas knappast går att verifiera. Terelyas

.../2

Ifylles av postexp

Avsänt med

sv kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datan

Sign

80/5-88

16

Dep U 328

berättelse ger dock allmänt sett ytterligare stöd för uppfattningen att Raoul Wallenberg förflyttats mellan och inom olika anstalter efter den tidpunkt då man på sovjetisk sida sedan länge hävdade att han avlidit och stöder därför den officiella linjen att det sovjetiska beskedet 1957 att Wallenberg dog 1947 är oriktigt.

Peter Oswald

Washington, DC
1987-12-24

Kanslirådet Vollrath Tham
Pol 1
Utrikesdepartementet

358/001

INKOM UD		
1988-01-02		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Samtal med Josyp Terelya om Raoul Wallenberg
(2 bilagor) ✓

1. Den 22 december besökte Johan Lilliehöök och undertecknad på instruktion från departementet den ukrainske katoliken och nationalisten Josyp Michailovitj Terelya (född 1943-10-27) i hans nya hem i St. Catherine's i Ontario, Canada. Terelya lämnade Sovjetunionen lagligt tillsammans med sin hustru och tre små barn den 18 september 1987. Vårt samtal varade i 4½ timmar, varunder Terelya insisterade på att bjuda på lunch. Samtalet fördes på ryska och jag ställde frågorna och tolkade åt Johan Lilliehöök, som förde noggrannare anteckningar. Detta är en preliminär rapport, som jag samtidigt sänder till Johan för eventuella justeringar. Denna nedteckning är strukturerad kronologiskt efter händelser i Wallenbergs liv, vilka Terelya vittnade om. Avsikten är att vaska fram vad som kan vara av vikt och jämföra med vad Terelya tidigare uppgivit. En del vilda eller oklara idéer är bortsorterade. Johan avser skriva en redogörelse som närmare följer samtalets gång.

Terelya var vänlig och verkade angelägen att berätta. Inledningsvis lät vi honom tala rätt fritt, varefter vi successivt ifrågasatte olika uppgifter, vilket Terelya accepterade. Han framstod som en from odalman och autodidakt. Hans ryska var uppblandad med religiösa vändningar och fängelseslang, men alls inga svordomar. Han har suttit fängslad huvuddelen av sitt vuxna liv, 1962-76, 1977-81, 1982-83 och 8 februari 1985 - 5 februari 1987, i läger, fängelser och mentalsjukhus. Oaktat att han dömts till sluten mental vård såsom schizofren, förefaller han normal, och domen motiverades väl av politiska och inte av medicinska skäl. Terelya uppgav sig ha rymt 9 gånger. Han framstår som en bona fide dissident och en stark personlighet. Han har förvånansvärt många upplysningar att erbjuda, men

långtifrån allt är sant och en del är uppenbara fantasier. Det verkar som om han någon gång hört någonting, sedan tänkt på det och omtolkat det till oigenkännlighet. Ett flertal uppgifter som han tidigare givit motsade han nu. Somliga uppgifter förändrades under förhöret - särskilt datum. Han synes omtolka, lägga till och fylla igen hål utan att han själv förstår det. Han ursäktade sig flera gånger. Somt hade han hört för så länge sedan, att han inte längre kom ihåg exakt, och han hade inte haft någon möjlighet att anteckna. Han behövde anlita en anteckningsbok, som han uppenbarligen skrivit nyligen, för att kontrollera flera uppgifter, främst hur namn stavades, så hans minnesbild kan inte ha varit vidare god. Annat hade han hört men inte fäst något avseende vid förr än senare. Han försvarade sig med att Wallenberg-frågan engagerat honom först 1976. Vid ett tillfälle konstaterade han att när man sitter länge i isoleringscell, tänker man och plötsligt får man klart för sig hur det måste vara. Därtill har han förklarligt nog ett väl utvecklat konspiratoriskt tänkande. Terelya påminner snarast om gamla tiders sagoberättare som inte tycks förstå vad som är verklighet eller myt i hans skräna. Ingenting han säger kan tas ad notam, men han kan mycket väl ge ledtrådar och anvisa andra vittnen. Hans yviga berättelse är svår att utvärdera. Terelya verkar inte ha någon känsla alls för siffror, vilka han ständigt överdriver, och han uppger datum med större säkerhet än han är mäktig. Hans namnminne synes dock gott. Terelya hoppade fram och tillbaks i sin berättelse. Vi behövde ständigt be om specificeringar i tid och rum. Många trådar hann vi inte utveckla. Mot slutet sade Terelya att han var uttröttad, vilket är lätt att förstå, och förklarade att han led av hjärtfel och ett antal andra åkommor och egentligen skulle ha besökt sjukhus samma dag, men uppskjutit det för att han ville tala med oss. En kanadensisk-ukrainsk advokat, Ben W. Doliszny, satt med vid matsalsbordet på Terelyas önskan under samtalets första hälft men interfererade inte på något sätt. Terelya har blivit en stor hjälte bland de katolska (unitaristiska) exilukrainarna, och advokaten var nog där för att skydda honom, men våra frågor intresserade honom föga. Vi behövde upprepa flera gånger, att ingenting av vad Terelya berättade för oss skulle komma ut. Terelya är dessvärre ett lätt offer för vem som helst som vill misskreditera honom.

2. Terelya upprepade uppgifterna från sitt brev till svenska Wallenberg-kommittéen av 9 juli 1984 om sin moster i Budapest och utvecklade berättelsen om Wallenbergs arrest på grundval av den sovjetiska officer som omnämns i samma brev som bevittnat Wallenbergs arrest. Terelya berättade att officeren hette Michail, var katolik och tjeckisk officer i general Swobodas armé. Terelya vägrade att uppge hans efternamn, då han ville skydda Michail, men successivt lyckades vi dra ut fler uppgifter. Michail var nu pensionerad och 72 år gammal. Han levde i sovjetiska Transkarpaterna.

Upprinnelsen till bråket mellan Wallenberg och de sovjetiska trupperna hade varit att 30:e sovjetiska armén beslagtagit Wallenbergs bil och Wallenberg krävde att få exakt samma bil åter. Terelya nämnde inte Brezjnevs alls denna gång, och vi frågade inte om honom. Wallenberg hade besökt den 30:e arméns stab i Budapest 12, 13 och 14 januari 1945. Först sade Terelya att det var för förhör, sedan rättade han sig till samtal med hänvisning till bilaffären. Wallenberg skulle ha krävt att få tala med marskalk Malinovskij för att få sin bil åter. Han skulle ha arresterats antingen om kvällen 14 januari eller om morgonen 15 januari tillsammans med sin chaufför och ungerske tolk Wilmos (Langfelder; Terelya kom inte ihåg hans efternamn). De första två personer som förhört Wallenberg var major Ottenberg och överlöjtnant Senitjev. Ottenberg var svensk till nationaliteten, men hade emigrerat till Ryssland för att ansluta sig till Röda armén under inbördeskriget. Han var 54 år 1945 och chef för kontraspionageavdelningen inom 30:e armén. Terelya presenterade det som ett stort avslöjande att Wallenberg först intervjuats av en svensk officer. Senitjev var 23-24 år då och kom från Kiev. Han hade dött 1979 i en bilolycka vilken Terelya betecknade som mystisk. Dessa sovjetiska officerare hade varit alltför grova få ur mycket ur Wallenberg. Därför hade de bett om hjälp från Swobodas armé, varvid Michail, som var kultiverad och talade utmärkt tyska kom in i bilden. (Av allt att döma skedde detta 14 januari.) Strax innan hade Michail av en händelse fått syn på ett brev från Molotov i staben med order om att arresteras Wallenberg, så i ett obehagat ögonblick hade han sagt åt Wallenberg att han inte skulle komma till staben för att bråka om sin bil längre utan ge sig iväg, då ett långt värre öde väntade honom, men det var redan för sent. Efter Michails samtal hade Ottenberg sagt honom, att

Wallenberg inte var den han gav sig ut för att vara (sovjetiska för att antyda att någon är spion).

Någon gång under 1987 hade Terelya lyckats övertala Michail att åka till Moskva så att de kunde hålla en presskonferens om Wallenberg. Terelya hade först talat med en judinna som hade kontakt med amerikanska ambassaden som inte velat bistå, sedan med en judisk professor i genetik Seuffer, som satt honom i kontakt med Gary Lee vid Washington Post. Terelya (och Michail?) hade träffat Gary Lee och Pilar Bonet vid El Pais, men det verkade som om ingenting kommit ut av mötet. (Ambassaden i Moskva känner ju bägge journalisterna väl och borde kunna följa upp denna tråd och möjligen identifiera och kontakta Michail). Någon presskonferens hade inte ordnats, och Terelya var ledsen för det, då de tagit sådana personliga risker. Han misstänkte en KGB-komplott.

3. Den person som först inpräntat Wallenberg i Terelyas minne var Jonas Bogdanas. Terelya hade träffat Bogdanas i Sytjevskas speciella mentalsjukhus under ungefär ett år. Terelya hade suttit där från 8 december 1972 till 11 september 1975. Bogdanas var född i Tyskland av litauiska föräldrar som emigrerat från Litauen till Tyskland. Han hade tjänstgjort i Wehrmacht och arresterats kring krigslutet. Terelya gissade att han var född omkring 1915 - två-tre år yngre än Wallenberg. Bogdanas hade givit Terelya en mycket detaljerad berättelse om Wallenberg, men Terelya beklagade att han inte riktigt kom ihåg alltihop. Bogdanas hade kommit till koncentrationslägret i Norilsk i december 1947. Detta läger var uteslutande för utlänningar, främst vetenskapsmän och andra framstående personer som ryssarna hoppades kunna göra spioner av. De som vägrade att samarbeta sköts. Terelya gav en tidsmässigt helt förvirrade bild av Norilsk-upproret, som vi inte lyckades reda ut. Han förlade det slutligen till augusti 1951 och hävdade, på vårt påstående, att det var Vorkuta-upproret som ägde rum 1953. Samtidigt påstod han att lägret utrymdes från november 1950 till februari 1951 och att alla utlänningar fördes till slutna fängelser, vilket innebar att de skulle evakuerats före upproret. Bogdanas skulle ha uppgivit att Wallenberg kommit till Norilsk redan kring månadsskiftet maj/juni 1947. De hade varit tillsammans till någon gång augusti-november 1949 (Terelya mindes inte exaktare), då Wallenberg förflyttats (Bogdanas hade inte vetat vart).

Enligt Terelya, var detta den enda gång Wallenberg suttit i läger. Därmed bortfaller uppgiften från Terelyas brev av 9 juli 1984, att Wallenberg och Bogdanas skulle ha förflyttats samtidigt 1953 till ett särskilt mentalsjukhus i Kazan. Vad Terelya kunde erinra sig av Bogdanas berättelse om Wallenberg var ungefär följande.

Den 17 januari hade Wallenberg, Wilmos och tre andra utlänningar flugits från Budapest till Uzjgorod, där de suttit i stadens fängelse i cirka tre veckor. Därefter hade Wallenberg och Wilmos tagits till Ljubljanka (möjligen byggde detta även på Michails uppgifter; vi påpekade ej att detta strider mot Richters version). Under 1945 och 1946 företogs rättsundersökning mot Wallenberg och Wilmos, varvid de befann sig i Moskva. I juli eller augusti 1946 dömdes de tillsammans av Moskvas militärdomstol till 25 år var (Terelya vågade inte säga om det var fängelse eller läger som domen sade, när vi återvände till ämnet sade han att domen föll i augusti-november 1946). Efter domen hade de förflyttats upprepade gånger. Terelyas minnesbild var vag. De hade varit i Lefortovo-fängelset och i Butyrka-fängelset i Moskva korta tider, kanske en månad i vardera. Wallenberg skulle ha varit i Lefortovo i början av 1947. Sedan hade de förts österut, varefter Terelyas minnesbild baseras på nästa vittnen, Vasilij Vorobej. På vårt påpekande att vi aldrig tidigare hört någon uppgift om att Wallenberg skulle ha dömts, reagerade Terelya med ett förvånat jäså och betygade att så var fallet.

Bogdanas och Wallenberg skulle ha blivit goda vänner. Bogdanas skulle ha hävdatt att Wallenberg skulle ha talat god ryska men ha vägrat att tala ryska med sovjetisk fångvårdspersonal.

4. Terelya mötte polacken Vasilij Vorobej 1969 i Mordvinien i 3:e zonen, i sjukhuset vid lägret 385/3. I sitt brev av 9 juli 1984 nämner Terelya att Vorobej mött Wilmos någonstans 1947. Nu hade historien utvecklats till att Wilmos dött i Vorobejs armar i Irkutsks transfereringsfängelse sommaren 1947. Wallenberg hade varit där också, ty Wallenberg och Wilmos hade hållits tillsammans efter domen, men Terelya sade inte att Vorobej träffat Wallenberg. Efter att ha lämnat Moskva i början av 1947 hade de först österut via två transfereringsfängelser, Terelya mindes inte vilka Bogdanas

sagt honom. Terelya hade nu kommit på att Gromykos besked om Wallenbergs död 1954 (vi påpekade att det var 1957) säkert hänförde sig till Wilmos död. Då vi tillade att Gromyko uppgett att Wallenberg dött i Ljubljanka, insisterade Terelya att bägge varit i Irkutsk vid denna tidpunkt. Vorobej hade varit gammal redan när Terelya mötte honom, och han fanns nog fortfarande i Sovjetunionen om han var i livet. Terelya hade inte stött på honom senare. Terelya hävdade, att detta var första gången han hört talas om Wallenberg, men att han inte tänkt mycket på det då, eftersom han inte visste vem Wallenberg var, utan först efteråt successivt dragit sig till minnes vad Vorobej sagt. Att notera är att Terelya i sitt brev 9 juli 1984 förmodar att Wilmos lever och Wallenberg är död. Han kallade Vorobej "zek" där. "Zek" är fängelseslang för fänge (förkortning av zakljutjonnyj).

5. År 1969 mötte Terelya även ryssen Ledintsov i Mordvinien. (Terelya sade först 1968 eller 1969, men gjorde sedan klart att han hört från Ledintsov om Wallenberg efter att ha lyssnat till Vorobejs berättelse. Ledintsov sade sig ha mött Wallenberg 1951 i Lilla Sverdlovskfängelset (Malaja Sverdlovskaja tiurma), som var ett undersökningsfängelse. Ledintsov var en simpel tjuv som fått 12 år för stöld men satts bland politiska fångar för att fungera som tjallare (stukatj). Han var dock omöjlig i den funktionen, då han utan vidare berättade att han utsetts till tjallare. Han hade bara två års skolutbildning och var knappast läskunnig. Därför fann Terelya honom desto mer trovärdig, då han visste att Raoul Wallenberg var svensk diplomat och förste legationssekreterare i Budapest samt kunde ge en god beskrivning av hur Wallenberg såg ut. Terelya kunde inte ge några fler uppgifter om Ledintsov. Terelya hade inte fäst något avseende vid Ledintsovs information förr än långt senare.

6. Den stora nyhet som Terelya hade att berätta var att han själv sett Wallenberg i Vladimirfängelset omkring 10 april 1970. Terelya satt då på andra våningen i spetskorpus nr. 2 i Vladimirfängelset. Från 1969 till mars 1970 satt Terelya i isoleringscell nr 21, men från april 1970 flyttades han över till cell nr 30, som han delade med dissidenten Igor Ogurtsov. Terelyas ritning över andra våningen bifogas. Cellerna 18-21, 25, 28 och 29 var normalt isoleringsceller. I cell nr 25 satt en ensam man som förmodades vara utlänning. Han besvarade inte knackningssignaler på brukligt vis som

om han inte förstod hur han skulle göra. En kväll när fångarna i tur och ordning gick till toaletten i ändan av korridoren för att tömma sina nattkärl begick vakten på våningen ett fel. Han släppte ut Terelya och Ogurtsov, innan utlänningen återvänt till sitt rum pga att han låg efter i tidsschemat. Terelya mötte utlänningen utanför cell nr 35. Den fångvaktare som ensam vaktade våningen var en västukrainare som mutats av de ukrainska katolikerna, så Terelya vågade vara rätt djärv. Han frågade utlänningen vem han var först på ukrainska, sedan på ryska, utan att utlänningen reagerade. Slutligen frågade Terelya utlänningen på ungerska om han talade ungerska, varvid utlänningen vände sig om med ett igenkännande leende och svarat på ryska: "Ja ponimaju po-russki" (Jag förstår ryska). Strax därefter i april 1970 flyttades utlänningen från cell nr 25 till cell nr 33, samtidigt cell nr 32 tömdes på sina två fångar. Genom att det fanns en trappa på andra sidan om cell nr 33 och cell nr 32 var tom, kunde ingen ha knackningskontakt med mannen i cell nr 33. Efter att utlänningen flyttat från cell nr 25, bad Terelya den av dem mutade vakten att ge honom och Ogurtsov det nattduksbord som fanns i utlänningens cell, då nattduksbord saknades i deras cell. På bordet fanns två inskrifter, bägge skrivna med anilinpenna och samma handskrift. Först stod det någonting i stil med Schweden på något västligt språk (med latinska bokstäver; Terelya var svävande), Raoul Wallenberg och en adress, sedan stod det Miranda Martina och en adress. Terelya och Ogurtsov hade skrivit av inskriften, men sedermera förlorat den. Ogurtsov hade kunnat litet tyska, så han hade förstått mer av inskriften än Terelya, men de hade dragit slutsatsen av namnen att det rörde sig om en spanjor. På vår fråga förnekade Terelya att Ogurtsov skulle ha haft några mer kontakter med Wallenberg eller att de skulle ha haft någon knackningskontakt. Han trodde att Ogurtsov fått tillstånd att lämna Sovjet, men ännu inte gjort det. Terelya var svävande om Ogurtsov och ansåg inte att han satt inne med några intressanta informationer om Wallenberg. Terelya beskrev Wallenberg då som en man med hög panna och sådan huvudform som Wallenberg hade, litet hår på huvudet alltså men grånad. Terelya innehade en teckning av en konstnär och antropolog i Washington på hur Wallenberg borde ha åldrats, vilken Terelya hävdade överensstämde ytterligt väl med den man han sett. Utlänningen hade inte varit klädd i vanliga fängelsekläder utan hade haft en skjorta som såg ut att vara av utländskt ursprung. Han fick hela tiden sjukmat, vilket

innebar att han fick mer och bättre mat än övriga fångar, men det behövde inte betyda att han var sjuk. Sjukmaten inkluderade vitt bröd, medan andra fick svart bröd. Vid utspisning genom dörrens matlucka skrek vakten "svart bröd" eller "vitt bröd", så var och en kunde notera vem som fick sjukmat. Fångvaktarna visste inte vem utlänningen var, utan trodde att han var en krigsförbrytare. Bara det högre fängelsebefälet var insatta.

7. Den gamle litauiske nationalisten Viktoras Piatkus hade mött Wallenberg 1973/74, när de möttes på en transport mellan Ljubljanka och Vladimirfängelset. Piatkus hade tillbringat mer än 30 år i fängelse och läger. Han hade enligt Terelya givit en perfekt beskrivning av Wallenberg. Terelya visste inte var han fanns nu men förmodade att han satt inne. Piatkus hade singerat en protest mot Molotov/Rippentrop-pakten för några år sedan. Vi hann inte med att fråga var och när Terelya fått informationen från Piatkus.

8. Terelya återkom flera gånger till KGB:are som förhört honom om Wallenberg. Terelya hade grundat Wallenbergskommittén 1976. Åren 1977 och 1978 (då han satt inne) hade KGB-folk frågat Terelya vad han visste om Wallenberg. Den mutade ukrainske fångvaktaren i Vladimirfängelset hade sommaren 1970 (sic! skulle det vara 1979?) stulit foton och fingeravtryck från Wallenbergs akt i Vladimirfängelset. Genom litauiska nationalister hade de ukrainska katolikerna fått höra att president (sic, vanligt sovjetiskt misstag) Palme ägde ett trevåningshus i Riga, vilket han besökte emellanåt och där han stadigvarande hade en tjänare (sic). Ukrainarna hade överlämnat sin akt till denne tjänare, men Terelya misstänkte nu att de blivit lurade av KGB, en misstanke som stärktes då vi berättade att Palme inte kunde äga något hus i Riga eller ha en tjänare där och förvisso inte besökte det. Terelya beklagade att de blivit lurade och därtill inte tagit någon kopia. Det var svårt för dem, ty utländska ambassader var nästan omöjliga att nå (pga KGB). År 1981 påstod sig Terelya ha blivit tagen till general Vitalij Fedortjuk, dåvarande ordföranden i ukrainska KGB, på hans datja för 7-8 minuters förhör. (Fedortjuk efterträdde Andropov som ordförande i KGB och degraderades sedan till inrikesminister.) Fedortjuk skulle ha sagt åt Terelya att inte syssla med saken (Wallenberg) och frågade om de hade kopia utan att göra klart av vad. Terelya förstod att

det gällde den Wallenbergsakt som de lämnat till Palmes förmodade tjänare. Fedortjuk undrade varför Terelya sysslade med Wallenberg. Terelyas poäng var att såväl Fedortjuk som alla andra KGB-officerare talade om Wallenberg som om han fortfarande levde. De sade åt Terelya att inte ägna sig åt ärendet, men sade inte att Wallenberg var död, vilket stärkte Terelya i hans tro att Wallenberg levde.

Senaste gången Terelya arresterats hade varit 8 februari 1985. Den 12 februari hade förhören om Wallenberg börjat. Förhören hade inledningsvis främst utförts av åklagaren (prokuror) Osmak från Lvov och överstelöjtnant Korsun, en biträdanden avdelningschef inom KGB i Transkarpatterna. Senare hade förhören tagits över av överste Michail Michailovitj Dziamko, chef för operativa avdelningen, och kapten Ivan Tsonines, chef för undersökningsavdelningen (vi hann ej notera inom vilka KGB-distrikt). Både Transkarpatternas och Lvovs KGB-distrikt var inblandade i förhören av Terelya. Den 15 juli 1985 hade de långa förhören om Wallenberg plötsligt förklarats avslutade, och KGB-arna hade sagt Terelya att han inte skulle bli dömd för vad han gjort i Wallenbergsärendet. Han dömdes senare 19-20 augusti för andra politiska brott. Vi frågade om den KGB-officer som hotat Terelya 1985 med att låsa in Terelya med Wallenberg (PM Julin 1986-03-06). Terelya sade, att det var en KGB-officer som förhört honom tillsammans med nämnda Dziamko och Tsonines. Han hade vägrat att uppge namn, grad eller ställning men föreföll vara hög och från Kiev i åldern 52-53 år. Det fanns ingenting som tydde på att han haft kontakt med Wallenberg och hans ord borde uppfattas som ett rent hot. Eftersom temat för dessa förhör var Wallenberg, måste ju en viss information om Wallenberg förutsättas. En av KGB-officerarna hade en gång frågat Terelya, varför han trodde att judarna inte gjorde någonting för att få Wallenberg fri. De hade ju så stora resurser och möjligheter att genomdriva det mesta. Terelya fann detta argument slående.

9. Den sista upplysningen om Wallenberg som Terelya hade att bjuda var att denne hade flyttats från cell nr 34 på andra våningen i spetskorpus nr 2 i Vladimirfängelset till cell nr 53 på tredje våningen i samma byggnad i slutet av januari 1985 (se Terelyas plan av tredje våningen i bilaga 2). Terelya hade själv suttit i cell nr 53 1972 utan att vara sjuk. Cellerna

52-54 användes ibland som isoleringsceller. Terelya misstänkte därför att Wallenberg flyttats dit för att han skulle bli totalt isolerad från omvärlden. Terelya hade av allt att döma fått denna upplysning av den mutade ukrainske fängvaktaren, men han svävade litet på målet. I förhören med KGB-arna senare under 1985 påstod han sig ha sagt att han visste ju att Wallenberg satt i nämnda cell nr 53.

10. Terelya gav en rad informationer om Vladimirfängelset, som han bevistat upprepade gånger. Det har fyra olika korpus. Nr 1 är relativt nytt och byggdes under Chrusjtjov. De politiska fångarna hålls på andra våningen i spetskorpus nr 2. På första våningen sitter bara vanliga kriminella straffångar, utom när antalet samvetsfångar svällt extraordinärt, så att en del måst hållas där också. Tredje våningen är sjukhus och fjärde våningen är sjukhuskontor. Terelyas ritningar av andra och tredje våningarna har bifogats. Han har likaså angivit var de andra tre fängelsebyggnaderna ligger. När Terelya först kom till Vladimir-fängelset (1969?) hette direktören Zolotov. En kapten Fedotov basade då över spetskorpus nr 2. Han var då den högste befattningshavaren som visste vem Wallenberg var. Trots att Fedotov bar inrikesministeriets uniform var det klart att han var KGB-are, ty han kunde sätta sig över Zolotovs order om var fångar skulle placeras. Zolotov avsattes snart och biträdande direktören Zavjalkin, som nu är general, blev direktör efter honom. Fedotov stannade kvar och avancerade till major omkring 1979 och blev direktör för fängelset och överste omkring 1981, vilket han fortfarande är. Vid Vladimirfängelset finns det även en högskola för inrikesministeriets folk. Två ukrainare hade gått igenom denna högskola och hade mutats av de ukrainska katolikerna. En av dessa hade sedermera stannat vid Vladimirfängelset och varit där alltsedan tiden kring 1970. Han arbetar där alltjämt och mottar en månatlig muta om 200 rubel (= en genomsnittlig sovjetisk månadslön) jämte presenter. I gengäld ser han till att ukrainska nationalister får så god behandling som möjligt och hjälper dem med brevväxling med omvärlden etc. Terelya föreföll hysa varma känslor för deras vaktman. En fängvaktare tjänstgjorde ett halvt år i taget vid ett korpus och han visste aldrig i vilket korpus han skulle tjänstgöra härnäst. Fångarna flyttades emellanåt mellan olika celler. Själv hade Terelya suttit i cellerna nr 21, 30, 36 och 53 (och sannolikt ytterligare några). Om vi uppfattade honom rätt, var det en rätt

liten grupp om cirka 30 personer som brukade befolka den andra våningen från och till. Bland människor som suttit där runt 1970 nämnde han Moroz, Daniel (från Daniel-Sinjavskij-rättegången) och Pauers. Han kan förvisso namnge åtskilliga andra och ge mer detaljer om dem, men tiden tillät ej detta.

11. Någon gång på 1950-talet hade en tjallare Michail Mucha suttit i samma cell som Wallenberg. Mucha brukade placeras tillsammans med utlänningar. Amerikanen Marvin W. Makinen hade suttit i sovjetiskt fängelse 1961-63 (Vladimirfängelset?) och delat cell med Mucha (möjligen också med Vorobej?). Makinen hade besökt Terelya i Canada. Terelya gav oss hans adress (hem): 2049 Vardon Lane, Flossmoor, Illinois 60422, tel. (312) 957 1484. Terelya rekommenderade oss att tala med Makinen, om vi inte redan gjort det. Terelya nämnde en rad andra namn, vilka inte föreföll relaterade till Wallenbergsärendet.

12. Terelya visade oss en kopia av en artikel ur den ryska emigranttidningen "Novoje russkoje slovo" (1985-10-13) som ges ut i New York. Artikeln hade skrivits av den välkände Avraham Kalinskij och dess överskrift var "Raoul Wallenbergs död". Om departementet inte ha den, bör artikeln otvivelaktigt införskaffats. (Vi hade inte tid att läsa den där.) Terelya var mycket upprörd över artikeln och hävdade att den var "programmerad" - en eufemism för beställd av KGB. Han hävdade att de fakta som återgavs i artikeln var riktiga ända till påståendet om Wallenbergs död, och Kalinskij påstod felaktigt att Wallenberg suttit på första våningen i spetskorpus nr 2 i Vladimirfängelset. Terelya förstod inte hur Kalinskij kunde sitta inne med så mycket information om saker som man måste vara i Sovjetunionen för att ta reda på. Terelya såg ett klart samband med sin egen arrest strax efter att Wallenberg placerats i ännu totalare isolering i slutet av januari 1985, samt Kalinskijs besked om att Wallenberg dött strax efter att KGB-arna släppt alla anklagelser mot Terelya förknippade med Wallenberg.

13. Slutligen frågade vi Terelya hur han trodde att Wallenbergs väg genom Gulag hade gestaltat sig. Hans svar var i korthet att Walleberg varit i Moskva (främst Ljubljanka och något vid Lefortovo och Butyrka från början

av februari 1945 till början av 1947. Därefter hade han forslats sannolikt via två fängelser till Irkutsk på sommaren 1947. Sedan hade han varit i Norilsk-lägrät från maj/juni 1947 till början av 1949. Därefter visste Terelya inte var Wallenberg varit, men från omkring 1955 hade han varit i Vladimir-fängelset med avbrott för besök vid Ljubljanka för enstaka förhör. Genom att Vladimir låg så nära Moskva, var det bekvämt att hålla Wallenberg där. Från 1961 hade Wallenberg suttit ensam i isoleringscell, men Terelya drev tesen att människan konserveras väl i fängelse och kan leva länge.

14. Som anledning till att han och hans familj fått resa till Väst uppger Terelya något fantasifullt en uppgörelse mellan Sovjetunionen och Vatikanen om indirekt utbyte mellan honom och Antonov (den misstänkte påvemördaren). Det är lätt att se att detta är en man, vars moraliska styrka säkert gör honom farlig i Sovjetunionen, men vars svårigheter att fixera fakta gör honom ett lätt offer i väst. Terelya berättade, att Raoul Wallenbergs bror hade besökt honom. När vi satt där kom ett julkort från president Reagan.

Sammanfattning och slutsatser

Terelyas framställning innehåller så många uppenbara motsägelser, felaktigheter och ändringar av vad han tidigare framfört, att man omöjligen kan ta någonting ad notam. Nästan alla uppgifter han tidigare lämnat har reviderats väsentligt. Hans vittnesmål bör snarast ses som en källa till ledtrådar. Han har ett politiskt intresse av att utnyttja Wallenbergaffären för att öka sitt eget status, men trots allt förefaller det som om han bona fide vill hjälpa oss. Vad Terelya själv ville framhäva var hans eget möte med Wallenberg i april 1970, att Wallenberg levte i januari 1985 och Michails historia.

- Uppgifterna från den tjeckiske officeren Michail bör kunna kontrolleras med Gary Lee och Pilar Bonet. Terelyas historia verkar något handfastare på denna punkt än i övrigt.

- Kan uppgifterna om en svensk major Ottenberg kontrolleras på något sätt i Sverige?

- Jonas Bogdanas berättelse kan väl knappast undersökas och Terelyas version har ändrats så mycket att det är svårt att fästa någon större

tilltro till den. Uppgiften om att Wallenberg skulle ha kommit till Kazan är borta.

- Terelyas sent påkomna minnen från vad Vorobej och Ledintsov sagt honom synes inte vara värda någon tilltro och kan väl inte utredas vidare.

- Terelyas nya påstående att han själv sett Wallenberg låter inte trovärdigt även om han nu säger att han är 100 procent säker att han sett Wallenberg.

- Terelyas nya uppgift om Wallenbergs förflyttning inom Vladimirfängelset i slutet av januari 1985 saknar ordentliga källangivelser, varför det är svårt att tro på den.

- Ogurtsov ges en föga prominent roll av Terelya, men om han visar sig i väst bör han ju höras.

- Litauern Viktoras Piatkus borde kunna identifieras och spåras men knappast kontaktas.

- Amerikanen Marvin Makinen bör höras.

- Attacken på Kalinskij för att gå KGB:s ärenden är värd att notera och Kalinskijs artikel kan vara av intresse.

- Terelyas uppgifter om Vladimirfängelset kan möjligen vara till hjälp vid utvärdering av andra uppgifter.

- Terelya skulle kunna ange en rad andra namn på män som suttit på andra våningen i spetskorpus nr 2 i Vladimirfängelset och systematiska förhör med sådana som hamnat i väst skulle kanske kunna leda till att ett antal mystiska uppgifter kan elimineras.

- KGB:s roll tillhör det mest intressanta i Terelyas berättelse. KGB-officerarna kan inte ha varit omedvetna om att de talade om Wallenberg som om han levde. Detta tyder snarast på att de ville sätta denna idé i Terelyas skalle. Av Terelyas uppgiftslämnare anger han att inte mindre än tre, Vorobej, Ledintsov och Mucha var kända för samarbete med KGB. Vidare är det svårt att tänka sig att en ukrainsk fängvaktare i Vladimirfängelset oupptäckt kan verka för de ukrainska nationalisterna i minst 17 år, varför det sannolikaste är att han arbetar för KGB. Då han framstår som uppgiftslämnare i fråga om Wallenbergs förflyttning i januari 1985 förefaller den informationen särskilt tvivelaktig. Om Terelya verkligen träffade Fedortjuk i saken, måste det ses som ett sätt att banka in i Terelya att Wallenberg lever. Att KGB försöker uppamma antisemitiska känslor hos normalt antisemitiska ukrainska nationalisterna är bara vad man

kan förvänta sig. KGB-arna måste ha haft en klar föreställning om hur Terelya skulle agera i väst. Vare sig Wallenberg lever eller ej, kan Terelyas förvirrade och ständigt växlande uppgifter inte annat än gynna KGB:s intressen.

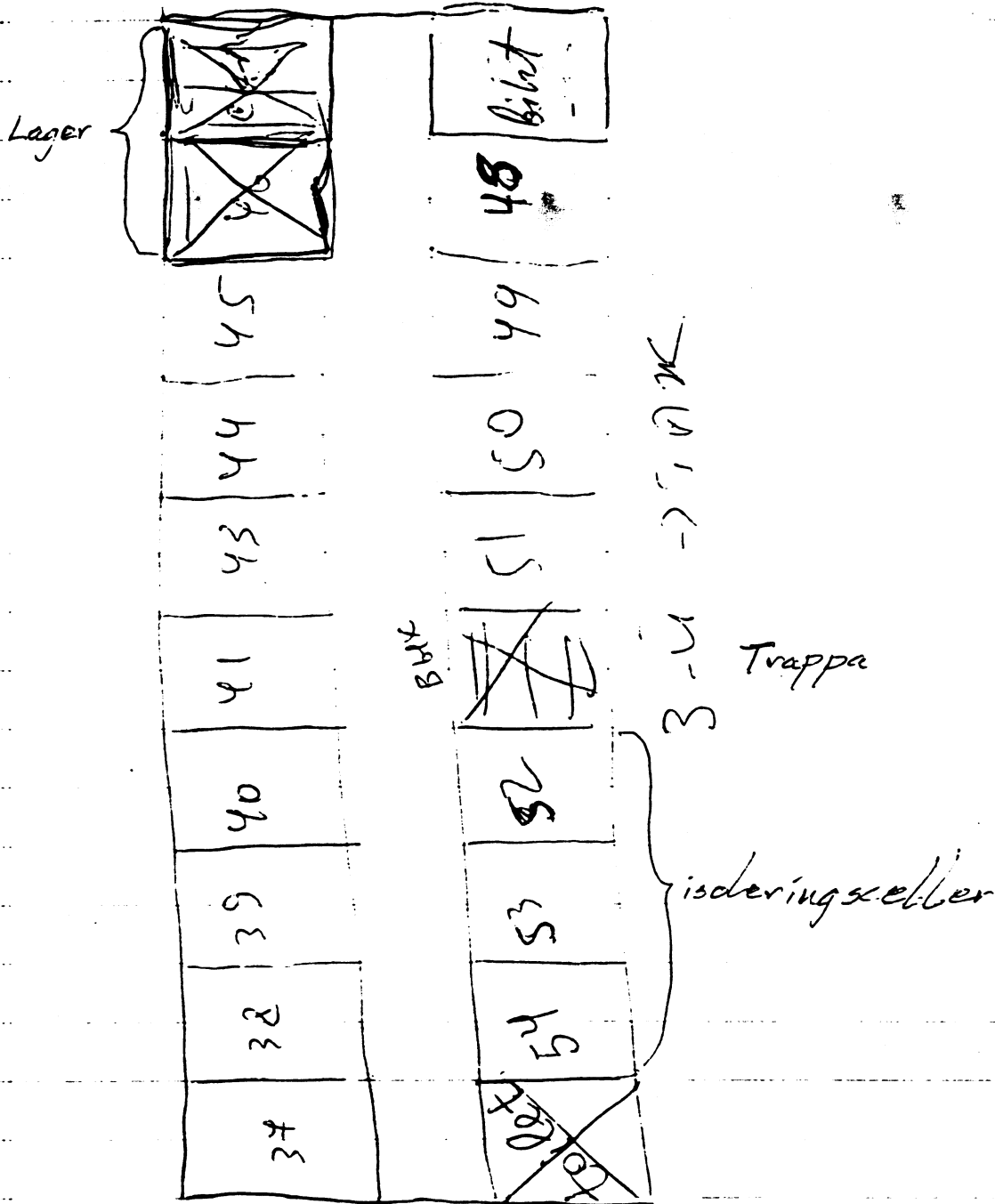
- Vi får nog höra mer av Terelya, innan han sannolikt berövas sin trovärdighet. Han verkar i stånd att komma upp med helt nya historier och själv tro på dem.

Anders Aslund
Anders Aslund

*PS Enligt New York Times 1957-12-26
har Viktoras Fellens berättelse och släppts
i år. D.S.*

Vladimir Längelset

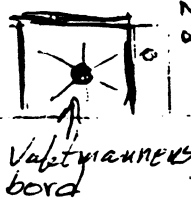
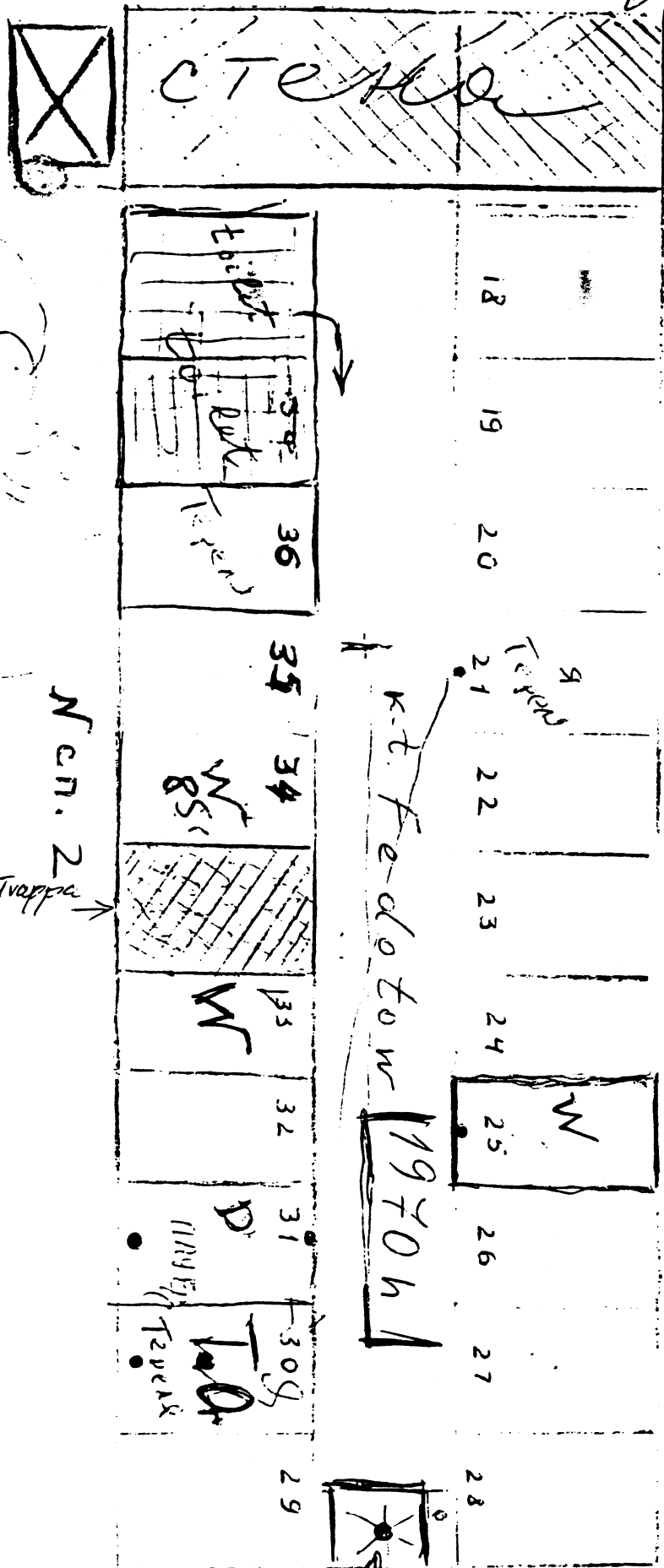
Spetskorpus nr. 2, 3:e våningen, sjukhusceller

Vladimirfängelset: Spetskorpus Nr. 2
 2:a Vänningen för samvetsfångar

Bilaga 1
 Mur PG Eu

Nr 1

Väktarmannens
 bord

2

OTTAWA

1988-01-26

P 2

Depr Peter Osvald

UD/Pol I

D.N:o 26/001

1988-01-26		
AVD.	GR.	MAL
P	2	En I

Wallenbergärendet: Josef Terelya
Hbr Osvald-Ullsten 1987-11-10
(3 bil.)

Broder,

Tillsammans med Anders Åslund besökte jag den 21 december Josyp Terelya i hans nya hem i Saint Catherines, Ontario.

./. Jag bifogar ett referat från samtalet som fördes på ryska mellan Åslund och Terelya och tolkades förlöpande till svenska av Åslund. I en preliminär rapport till Vollrath Tham den 24 december 1987 har Åslund givit sina intryck av vittnesmålet och av Terelyas trovärdighet. Jag instämmer i Åslunds bedömningar.

./. Jag bifogar också ett klipp om Wallenberg från Toronto tidningen Globe and Mail vars innehåll är sådant att det ger intryck att komma från Terelya. Tidningen uppger dock som källa en pensionerad svensk diplomat, som forskat i Wallenberg-frågan i trettio år och ej önskar identifieras.

Lars Fahlström, vår honorärkonsul i Edmonton ringde mig idag med anledning av den i Globe and Mail-artikeln åberopade Irwin Cotler. Han hade omedelbart ringt Per Anger i Stockholm, då artikeln gav honom, liksom för övrigt mig själv, intrycket att Anger var källan. Anger hade dock förnekat att han överhuvudtaget talat med Cotler. Fahlström, som uppenbarligen är starkt engagerad i Wallenberg-frågan i Canada, önskade ta del av min rapport från intervjun med Terelya, men jag sade mig inte kunna lämna ut något utan bemyndigande av UD. Om du anser att jag kan lämna kopior av min PM och Åslunds rapport till Fahlström skall jag dock göra detta.

Beskrivet;
nej.

Hälsningar från Lilliehöök
Johan Lilliehöök

/ic

OTTAWA

1988-01-21

P 2

Johan Lilliehöök

Bilaga _____ till Ambassaden i Ottawa
hbr Lilliehöök, Oswald 1985-01-26

Anteckningar från en intervju med Josyp Terelya i
St Catherines, Ontario, 22 december 1987

Den 22 december 1987 besökte jag tillsammans med Anders Åslund den ukrainske katoliken och nationalisten Josyp Terelya i hans nya hem i St Catherines, Ontario.

Intervjun fördes på ryska av Åslund, som fortlöpande tolkade åt mig. Nedan följer en renskrift av mina anteckningar som ett komplement till Åslunds redogörelse av den 24 december 1987. Dessa är främst avsedda att ge ett intryck av hur Terelya resonerade och kan kanske vara av värde för att bedöma trovärdigheten av hans vittnesmål. Då uppgifterna nedtecknades i stor hast från en simultanöversättning av Åslund måste jag reservera mig för eventuella missuppfattningar.

Terelya hoppade rakt in i berättelsen, utan någon inledning, med att hävda att Wallenberg i slutet av 1985 satt i cell 25 i 2dra special korpus av Vladimir-fängelset. Denna uppgift hade han från en hundra procentigt tillförlitlig källa. Hans folk (de ukrainska katolikerna) hade suttit i nästan alla sovjetiska fängelser. I Vladimir-fängelset fanns inrikesministeriets högskola och två ukrainare avslutade just sin officersutbildning där, när han hade varit internerad i Vladimir. Normalt

Cell 24 enl
2. Åslunds text
14-12-84.

tjänstgjorde officerarna sex månader vid en korpus varefter de förflyttades, men de visste aldrig vid vilken av de fyra korpus de skulle tjänstgöra nästa gång. Chef för hans korpus 1970 hade varit en kapten Fedotov som tillhörde KGB men bar inrikesministeriets uniform. Fängelsedirektör hade först varit Zolotov, därefter Zavjalkin och, från 1981 den då till överste beförade Fedotov. Det hade stått klart att Fedotov tillhört KGB, då han redan som kapten kunde flytta fångar t o m mot sin överordnade Zavjalkins order.

Terelya hade 1969-70 suttit i isoleringscell 21, och han påstod att Wallenberg till april 1970 suttit i cell 25. Många påstod sig ha sett Wallenberg för att själva dra fördel härav, men Terelya var säker på sin sak, och påstod, att Wallenberg hade en mycket karaktäristisk huvudform och rätt lite hår kvar samt var kortväxt. Han sade sig ha stått ansikte mot ansikte med honom någon gång under de första tio dagarna av april 1970 när han delade cell men en Ogurtsov efter att i mars ha släppts från ett isoleringsstraff. Han visste inte då vem Wallenberg var och namnet betydde inget för honom.

En kväll hade han och Ogurtsov tagits ut sist för att tömma sina nattkärl i den toalett som låg i slutet av korridoren. Fångvaktaren, som eskorterade dem, hade slarvat och brutit mot gällande order och släppt ut dem innan han hunnit låsa in föregående fånge. Sålunda mötte han en okänd man (som Terelya hela tiden hänvisade till som Wallenberg) utanför femte cellen. Mannen sade ingenting men Terelya hade frågat honom på ukrainska vem han var och varifrån han kom. När han inte fick något svar hade han frågat på ryska när mannen passerade. Han såg sedan hur vakten öppnade cell 25 och släppte in mannen efter att först enligt instruktionerna

ha inspekterat cellen. Vakten mutades av de ukrainska katolikerna med 200 rubel i månaden för att hjälpa dem med att föra ut brev och ge dem uppgifter om andra ukrainska fångar, och vilka fångar som var KGB-informatörer.

Terelya hade redan förstått att det suttit en utlänning i cell 25 då han inte fått något svar när han knackat i väggen.

Vakten hade ropat att de inte fick stå längre i korridoren då det var dags för inspektion, men Terelya hade ropat efter mannen på ungerska: "Talar du ungerska"? Det verkade på honom som om mannen reagerat och funnit språket välbekant. Mannen hade spillt på golvet utanför celldörren och Terelya beordrades torka upp. Mannen hade när Terelya gjorde detta svarat honom att han förstod ryska. Terelya hade bett honom skriva en lapp och lägga under en träplatta på toaletten på ett ställe där fångarna brukade utbyta meddelanden. Mannen hade svarat att det var bra, han var ej ryss och hade suttit fängslad länge. Mer han inte sägas innan Terelya beordrats därifrån.

Några dagar senare hade Terelya genom ett hål i dörren kunnat se hur fången i cell 25 fördes över till cell 33 som låg mellan cell 32, som nyligen tömts, och en trappa. Cell 25 var nu tom och Terelya hade bett vakten att få ett litet bord i cellen då inget bord fanns i hans cell. När de fått bordet hade Ogursov genast lagt märke till att något var skrivet på undersidan med anilinpenna:

"Schweden Raoul Wallenberg adress
Miranda Martina"

Terelya hade skrivit av texten vars båda rader var skrivna av samma hand och då inte sade honom något. Han trodde det rörde sig om en spanjor då både Raoul och det andra namnet föreföll honom spanska.

1972 hade en ny rättegång inletts mot Terelya där det fastslogs att han var skizofren. Han fördes därefter till speciallägret i Smolensk där han mötte Jonas Bogdanas, f d officer i Wehrmacht, född i Tyskland av littauiska föräldrar som hade tagits till fånga vid slutet av kriget. Bogdanas hade 1947-49 suttit tillsammans med Wallenberg i Norilsk. Många hade hävdad att detta läger inte existerade. Det var dock ett specialläger för utlänningar som KGB ville utnyttja eller värva, främst vetenskapsmän. De som vägrade avrättades. 1949-50 hade, av ursprungligen 8000 fångar, bara några hundra återstått. I början av 1951 hade ett uppror ägt rum i Norilsk men redan i november 1950 hade man börjat föra över utlänningarna till andra fängelser så att i februari 1951 inga fanns kvar. När upproret kom återstod därför inga utlänningar i lägret.

Av Bogdanas hade Terelya lärt vem Wallenberg var och kände då igen det namn han sett på bordet 1970. Bogdanas hade varit tillsammans med Wallenberg till september 1949 men visste inte vart han förts därefter. De hade ätit tillsammans och Wallenberg hade talat god tyska. Wallenberg kunde ryska men vägrade tala ryska med fängelsepersonalen och var mycket bestämd i sitt motstånd att tala ryska med vakterna.

Enligt Bogdanas hade Wallenberg när han arresterades 1945 förklarat att han ej talade ryska och hade begärt tolk. Han hade besökt staben för den 30 armén den 12, 13 och 14 januari 1945 för att kräva åter sin bil som tagits av de sovjetiska soldaterna. Till slut hade han förts till en depå med ett antal bilar och erbjudits ta vilken han ville. Wallenberg hade då förklarat att han aldrig stulit någon bil och inte ville ta emot någon annan än sin egen bil. Han krävde att få träffa marskalk Malinovski. Wallenberg åtföljdes av sin chaufför Wilmos (Terelya kom inte ihåg hans efternamn) som fungerade som tolk. På kvällen den 14 eller morgonen den 15 arresterades Wallenberg och förhördes först av en överstelöjtnant Senitjev från Kiev och en major Ottenberg, svensk, 54 år som gått med i Röda Armén under revolutionen och var verksam i kontraspionaget. Wallenberg hade förklarat att han ej förstod ryska utan endast tyska.

En tjeckisk officer ur general Svobodas stab, som Terelya endast omtalade som Michail, hade då anlitats. Terelya önskade uppenbarligen skydda Michail, som fortfarande lever, och påstod att han skulle löpa stor fara om ryssarna fick reda på att han var med om förhören med Wallenberg. Michail, som var katolik, uppgavs bo i Sovjet, men för att skydda honom hade rykten spridits ut att han bodde i Ungern. Terelya uppgav att Michail till honom någon gång 1976 sagt att det var lönlöst att söka efter Wallenberg, vilket kan ge en ledtråd till var Michail åtminstone då var bosatt.

Michail hade vid ett tillfälle strax före arresteringen, troligen 14 januari, rått Wallenberg att strunta i bilen och inte mer uppsöka staben då det

bara skulle leda till svårigheter. Han uppgavs ha sett ett brev från Molotov med order att arrestera Wallenberg och varnat honom. (Ej klart om han varnat honom vid två tillfällen eller bara ett.) Wallenberg hade då försökt gå ut till korridoren där Wilmos väntade men ej släppts ut. Ottenberg uppgavs ha frågat Michail, efter hans samtal med Wallenberg, om han fått ut något av samtalet, och därefter påstått att Wallenberg ej var den han utgav sig för att vara, och att centrum var intresserade av honom.

Wallenberg, Wilmos och ytterligare tre utlänningar flögs från Budapest till Uzjgorod-fängelset där de hölls i tre veckor innan de fördes till Ljubjanka i Moskva.

Senitjov, som förhörde Wallenberg, uppgavs ha avlidit i en bilolycka 1979.

I Moskva anklagades Wallenberg officiellt för att vara spion och efter rättslig undersökning dömdes han i juli eller augusti 1946 vid Moskvas militärdomstol till 25 års fängelse .

Terelya träffade 1969 i ett läger i Morvinien på ett sjukhus i tredje zonen, 385/3, en gammal man, Vasilij Vorobej, polsk medborgare. Denne uppgav sig ha träffat Wilmos i transfereringslägret i Irkutsk 1947 och hävdade att Wilmos dött i hans armar samma år.

Terelya hade nyligen sett en artikel av Kalinskij publicerad den 31 oktober 1985 och hade förundrats mycket över denna: "konstigt - som att se pricken över i." Därmed menade han uppenbarligen att artikeln stämde misstänkt väl överens med uppgifter som KGB tidigare sökt sprida.

Enligt artikeln skulle Wallenberg i slutet av januari 1985 ha förts över från cell 34 på andra våningen (i Vladimir?) till cell 53 på tredje våningen. Då tredje och fjärde våningen var sjukhus eller användes som isoleringsceller betydde detta antingen att Wallenberg var sjuk eller att han hölls helt isolerad. Terelya hade själv 1972 suttit i 53 utan att vara sjuk och visste därför att denna också användes som isoleringscell. I artikeln förekom ett fel. Kalinskijs påstod att Wallenberg suttit på första våningen men där satt bara kriminella. "Vårt folk har bara suttit där när fängelset varit överfullt." Det skrämmande med Kalinskijs artikel, ansåg Terelya, var att han ej kunde uppge var Wallenberg befunnit sig tidigare, vilket han borde ha kunnat om han hade de kontakter han uppgav sig ha, något som Terelya tvivlade på.

Efter att ånya ha arresterats den 8 februari 1985 dömdes Terelya den 19-20 augusti 1985. Vid förhören hade KGB sagt att de ej avsåg förhöra honom om Wallenberg-frågan, då de redan visste allt som Terelya kände till och inte ville dra upp det hela igen.

General Fedortjuk, chef för KGB i Ukraina, förhöorde Terelya om Wallenberg i 7-8 minuter på hans datcha, dit Terelya hade förts någon gång under 1983.

Terelya tog därefter upp sin moster från Budapest, som uppgavs ha varit gift med en greve Siklos som dog i slutet av 1944. Mostern skulle ha haft ett fotoalbum med bilder av Wallenberg som dock Terelya aldrig sett.

Terelya uppgav sig ha erfarenhet, utan att uppge varifrån, att Olof Palme av sin mor ärvt ett trevåningshus i Riga som han ibland besökte. Huset sköttes av en gammal tjänare. Sommaren 1970 hade den av de ukrainska katolikerna mutade vakten skurit ut fotot av Wallenberg en face och i profil ur akten liksom kopian av hans fingeravtryck. Detta och annat material hade 1979 lämnats till "Palmes tjänare i Riga". Överlämnandet torde ha gjorts av sympatisörer till Terelya då han ej indikerade att själv ha deltagit. Han hade efteråt insett att det hela varit en provokation av KGB och beklagade att man därigenom förlorat unikt material, av vilket inga kopior fanns. Han hade vid den tiden ej vetat hur han skulle vända sig till svenska ambassaden eller konsulatet och hade inga kanaler till Sverige.

Fedortjuk hade vid förhör med Terelya (1977 eller 78?) frågat om Terelya hade några kopior. "Av vad" hade Terelya svarat. "Det vet ni mycket väl. Om ni fortsätter kan ni sluta som mannen med järnmasken." (Terelya föreföll ej veta vem mannen med järnmasken var och hade därför inte förstått svaret.) Terelya hade frågat varför KGB höll Wallenberg och ansåg sig ur deras sätt att tala om honom kunna dra slutsatsen att han fortfarande levde.

Vid ett förhör, vid vilket deltog åklagare Osmak från Lwow och en överstelöjtnant Korsun, hade Terelya påstått att Wallenberg då befann sig i cell 53 i korpus 3. KGB hade svarat: "Vad angår det dig." Korsun hade därefter varnat Terelya: "Josyp, varför tror du att judarna inte sysslar med denna fråga? Om du fortsätter kommer du inte ut. Du misstar dig, det var inte Wallenberg du såg." Av dessa kommentarer ansåg sig Terelya kunna hävda att förhörarna hade talat om Wallenberg som om han fortfarande levde.

Vid ett annat förhör 15 juli 1985 hade överste Michail Michailovitch Dziamko, chef för operativa avdelningen i transkarpatiska KGB, i närvaro av kapten Ivan Tsonines och en okänd hög officer från Kiev förklarat att man hade allt material som Terelya samlat in om Wallenberg och nu avslutat affären samt inte avsåg förhöra Terelya mera om denna. De hade dock ej uttryckligen förklarat att Wallenberg skulle vara död, utan påstod att Terelya misstagit sig och att det varit en annan person han sett i fängelset.

Efter sin frigivning 5 februari 1987 hade Terelya åkt hem. Vid ett möte med Michail hade denne föreslagit att han och Terelya skulle åka till Moskva och ge en presskonferens om vad de visste om Wallenberg. Terelya hade kontakt med en judinna i Moskva (som uppenbarligen hade kontakter med utländska journalister) och hade uppgivit för henne att han kände en person som hade förhört Wallenberg, och som nu var på besök från Ungern. Vid detta tillfälle utbröt Iran-Contras-skandalen, och detta ansågs som ett lämpligt tillfälle att välla en skandal i Sovjet "för att hjälpa Reagan". Judinnan hade kontakter med en amerikansk tjänsteman på USA:s ambassad men hade så småningom (på dennas inrådan?) avrått från tanken då "frågan inte var intressant för någon".

Terelya hade för en professor Seufer i Moskva berättat om amerikanarnas ointresse och denne hade då förklarat att detta inte var sant och att ett misstag begåtts. Seufer hade ordnat kontakter med korrespondenten från Washington Post, Gary Lee och den spanska journalisten Pilar Bonet. Ingenting hade dock kommit ut av detta och han undrade vem som förbjudit dem att använda historien. Terelya hade också haft kontakter med den tyska ambassaden

och den katolska kyrkan. Av det bristande intresset för hans vittnesmål hade han dragit slutsatsen att både de utländska korrespondenterna och ambassaderna var infiltrerade av KGB.

Bland andra vittnen nämnde Terelya Krumintj som suttit med Wallenberg i femte zonen i Morvinien 1961-63, en "skvallrare" Micha Mucha som suttit med Wallenberg på 50-talet och en skotte Jacob Scott. Han nämnde också en amerikan, Marvin Makinen, som suttit på Vladimir 1961-63. Dennes adress var 2049 Varden Lane, Flossmore, Illinois 60422, USA, tel 312-957 1484. Makinen var numera professor vid Department of Biochemistry and Molecular Biology, University of Chicago, 920 E 58th St, Chicago Illinois 60637, tel 312-702 1080.

Han åberopade också en littauer, Victoras Piatkus, en av grundarna av Helsingfors-gruppen, som suttit över 30 år i läger och nu var deporterad. Denne skulle ha mött Wallenberg i Vladimir-fängelset.

Terelya hade 1968 eller 1969 träffat en vanlig obildad tjuv, Ledzintsov, som placerats som angivare bland de politiska fångarna men avslöjat sig. Denne påstod sig ha träffat Wallenberg 1951.

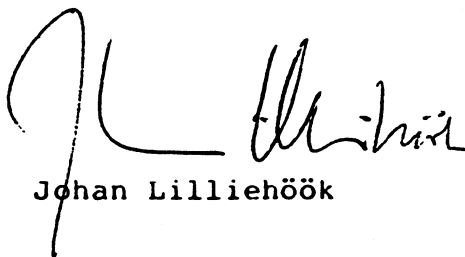
Terelya hade första gången hört talas om Wallenberg 1968 eller 69 av Vorobej. Ställd inför motsägelser att han när han såg namnet Raoul Wallenberg på undersidan av bordet 1970 och då inte visste vem det var förklarade han att det i Morvinien funnits 10.000 fångar, varav 400 politiska. Det var svårt att hålla reda på alla namn. Först när han träffade Bogdanas 1972 på ett läger för mentalsjuka hade han kommit ihåg Vorobejs berättelse från 1968.

Terelya var övertygad om att det var Wallenberg som han träffat 1970. Själv var han 172 cm och Wallenberg hade varit ca 6 cm längre (tidigare hade han talat om Wallenberg som kortvuxen). Han beskrev klädseln som avvek från andra fångars och påpekade att Wallenberg fått särskild mat för sjuka av betydligt högre kvalitet än de andras.

Wallenberg skulle sedan 1961 hållas helt isolerad men då och då föras till Ljubjanka för förhör.

Terelya såg ett samband mellan Kalinskijs, enligt honom delvis KGB-inspirerade artikel 1985, och hans egen arrestering.

Själv var han övertygad att det också förelåg ett samband mellan hans frigivning och frigivningen av den för mordförsöket på påven misstänkte bulgaren Antonov. Ett formellt utbyte kunde KGB ej acceptera, då det vore att erkänna Antonovs och Sovjets skuld, men Terelya påstod att en uppgörelse nåtts, enligt vilken Antonov och Terelya skulle släppas. Samtidigt skulle Sovjet tillåta att nya katolska präster skulle få utbildas i Polen för att verka i Sovjet, och att vissa fördelar skulle ges åt den polska kyrkan. Samtidigt hade man gjort klart att den ukrainska katolska kyrkan aldrig skulle tillåtas i Sovjet.

Johan Lilliehöök

/ic

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham,bg

PROMEMORIA

1988-05-17

Terelyas uppgifter om Raoul Wallenberg

1. Den ukrainske nationalisten och aktive katoliken Josyp Terelya, som tillbringat långa perioder i sovjetiska fängelser, läger m m, tilläts lämna Sovjetunionen i september 1987. Han är numera bosatt i Canada. Terelya har vid olika tillfällen gett uttryck för uppfattningen att Raoul Wallenberg (RW) alltjämt lever.

Anders Aslund och Johan Lilliehöök hade ett gemensamt samtal med Terelya (T.) den 22 december 1987. Från detta samtal kan följande noteras vad avser uppgifter från T. om personer som under årens lopp skall ha stött på RW i olika anstalter:

	<u>När?</u>	<u>Var?/Hur?</u>	<u>Primärkälla</u>
1.1.	Maj/juni 1947- aug/nov 1949	Ett läger i Norilsk-området. Primärkällan och RW hade träffats vid måltider. RW berättat om sin arrestering (bilen etc), kunnat tala ryska men vägrat göra det med vakterna. RW skulle 1946 ha "dömts till 25 år". (Av Moskvas militärdomstol.	Jonas Bogdanas (f ca 1915), tysk krigsfånge av litauisk börd. T. träffat Bogdanas 1972.
1.2	1947 sommaren	Transfereringsläger i Irkutsk.	Vasilij Vorobej, av polskt ursprung. Om han lever, alltjämt i Sovjet. T. träffat Vorobej 1968/69.

	<u>När?</u>	<u>Var?/Hur?</u>	<u>Primärkälla</u>
1.3	1951	Lilla Sverdlovsk-fängelset	Ryssen Ledintsov ("fängelse-tjallare"). T. träffade honom 1969.
1.4	1950-talet	Vladimirfängelset?	Michail Mucha ("fängelse-tjallare"). Andrahandskälla: amerikanen Marvin Makinen, som 1961-63 delat cell med Mucha.
1.5	1961-63	"Femte zonen i Morvinien"	Krumintz
1.6	1970 (ca 10/4)	Vladimirfängelset. Genom misstag från vakt stötte T. och RW ihop i en korridor, varefter RW förflyttades från cell 25 till 33 på plan 2, korpus II. T. kom över bord från cell 25 på vilket bl a var skrivet på något västerländskt språk: "Schweden Raoul Wallenberg".	<u>Terelya själv sett person som han tror var RW.</u>
1.7	1973/74	Transport mellan Ljubljanka och Vladimir. Primärkällan hade kunnat ge noggrann beskrivning av RW.	Litauen Viktoras Petkus. Oklart var/när T. träffat Petkus.
1.8	1985 (jan)	Vladimirfängelset. RW skulle ha flyttats från cell 34 andra våningen, korpus II, till cell 53, tredje våningen (sjuk- eller isoleringsavd).	Primärkälla som T. ej vill avslöja.
1.9	1977, 1978, 1981, 1985	T. förhörs bl a om vad han vet om RW. Vid några tillfällen uttalar sig förhørsledarna om RW på ett sätt som om denne levde. Vid sista förhöret hade förhørsledarna sagt T. att han misstagit sig beträffande mötet med RW i Vladimir 1970.	

2. Mest anmärkningsvärd är T's uppgift att han själv mötte RW i Vladimirfängelset 1970. Vid denna tidpunkt hade han dock inte RW och hans öde present för sig. T. hade visserligen första gången hört talas om RW 1968/69 (av Vorobej), men informationen föreföll då inte ha trängt in. Mera aktiv kännedom om RW fick T. - enligt egen utsago - först år 1972 genom mötet med Bogdanas. Att den person T. mötte 1970 i Vladimir var RW, är sålunda en efterhandskonstruktion, som givetvis ändå kan vara riktig. Uppgiften stämmer också med andra vittnesmål från 1950-talet, som pekat mot att RW efter 1947 förts över till Vladimir-fängelset. Detta s k Vladimir-spår ansågs i efterforskningsarbetet i slutet av 1950-talet ha sådan kraft och konkretion att det lades till grund för två svenska officiella framställningar till Sovjet 1959, vilka besvarades med hänvisning till Sovjetunionens memorandum den 6 februari 1957.

3. Anmärkningsvärd är också T's påstående att RW så sent som i slutet av januari 1985 skulle ha förflyttats inom korpus II av Vladimirfängelset. T. vägrar dock att ange källan, vilket gör det rätt omöjligt att bedöma trovärdigheten.

4. Utmärkande för T's utsaga är att knappast några av de uppgifter han lämnar, som har relevans för frågan om RW levte efter den 17 juli 1947, går att verifiera.

5. T's berättelse ger allmänt sett intryck av att RW förflyttats mellan och inom olika anstalter efter den tidpunkt vid vilken man på sovjetisk sida länge hävdade att han avlidit. Även om den är behäftad med oklarheter, kan den vid sidan av andra vittnesmål, utgöra ytterligare stöd för den officiella svenska linjen att det sovjetiska beskedet att RW dog 1947 är oriktigt.

6. Som uppföljning av T's uppgifter har professor Makinen, (se p 1.4) kontaktats i Chicago. Makinens allmänna intryck av T. är att denne är trovärdig och balanserad men att hans detaljminne ibland sviker. Makinen träffade T. den 27 november 1987 och fick då en skildring som i stort överensstämmer med den som Aslund/Lilliehöök fått. Makinen står i kontakt med Raoul Wallenbergs anhöriga (prof von Dardel).

7. Av T's berättelse framgår att en annan sovjetisk dissident, Igor Ogurtsov, på 1960-70-talet vistats i Vlademirfängelset, där han en tid delat cell med T. (1970). Uppgift föreligger om att Ogurtsov numera är bosatt i Förbundsrepubliken Tyskland. Eventuellt skulle han på någon punkt kunna komplettera T's berättelse. Han bör om möjligt höras. Via Internationale Gesellschaft für Menschenrechte söker vi hans adress.

Vollrath Tham
Vollrath Tham

Ärende Wallenberg	Datum 1988-05-20		
	Avd P	Grupp 2	Mål Eu'

Adress

Ambassaden MOSKVA Dnr

POL

W

Text

Ahlander från Tham om Wallenberg.

Re ditt handbrev 11 maj har jag 19 maj talat med Pelle Tagesson, Kvällsposten och försökt förklara varför utrikesförvaltningen tyvärr inte kan bistå honom i det ärende han tagit upp med ambassaden. Han föreföll inse att ett agerande i enlighet med hans önskemål skulle kunna missuppfattas på sovjetiskt håll och kanske rentav framkalla en felaktig föreställning om att en glidning vore på väg mot en svensk accept av 1957 års sovjetiska besked i Wallenbergärendet.

CABINET

Kenne Fant

"Residence Monte Leo"

26, Avenue du Maréchal Koenig

06400 - Cannes, FRANKRIKE

Int 24/5-88
Pol I, depr P Ösväld, bg

1988-05-27

Skr t tit

#LP. 880527

138/022
88 05 24
P 2 E U I

*dokumentär-
romanen R*

1988-05-17

Broder,

Jag är nu alltså tillbaka i Europa och håller på att gå igenom materialet. Därvid kan jag inte låta bli att med tacksamhet tänka på all den värdefulla hjälp Du givit mig. Jag hoppas att Du om några månader tycker att det har varit värt besväret.

Redan nu skulle jag vilja tinga tid hos Dig: onsdagen den 24 augusti kl. 09.00. Jag kommer då att inför Dig och om Du så önskar andra på UD redogöra för det jag kommer att säga på den presskonferens som förläggaren av min dokumentärroman "R" - Lasse Bergström på Norstedt - anordnar samma dag på förlaget kl. 13.30.

Jag har nu gått igenom 2:akorrekturet av "R" och därmed har taget gått. Boken kommer ut måndagen den 5 september.

*Bästa hälsningar
din vän
Kenne Fant*

Kenne Fant

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AH

KOPIA TILL:

UTR MIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Pol I, kr V Tham,bg
1988-05-27

INK UT

Dnr.....

1988-05-27

And

Gr

P

2

Eu 1

Exp. 880527/8

(POL)

FN-DELEGATIONEN NEW YORK

1988-05-26

UD STOCKHOLM

FOER POL 1, THAM, FRAAN
ZAKRISSON. I

RE WALLENBERGAERENDET/FAMILJEN MOELLERSSON.

FORTS

RE WALLENBERGAERENDET/FAMILJEN MOELLERSSON.

EN MS. SOODI, COUNSELLOR VID INTERNATIONAL RESCUE COMMITTEE
HAER I NEW YORK KONTAKTADE MIG IDAG BETRAEFFANDE UTSIKTERNA
FOER FAMILJEN MOELLERSSON ATT FAA UPPEHAALLSTILLSTAAND I SVERIGE.

JAG TALADE I FOERRA VECKAN MED FAMILJEN SAA DAA INTE KUNDE PRECISERA
SITT AERENDE NAERMARE AEN ATT DE MISSTAENKTE ATT RAOUL WALLENBERG
KUNDE VARA FRU MOELLERSSONS FAR SAMT ATT DE INTE TRIVDES I USA
UTAN VILLE BOSÄTTA SIG I NAAGOT LAND I EUROPA. FOER ATT
UTROENA HURUVIDA SLAEKTSKAP MED WALLENBERG FOERELIGGER HADE ETT
BREV, VARS INNEHAALL INTE KUNDE AVSLOEJAS, SKICKATS TILL RW:S
HALVSYSSTER NINA LAGERGREN. JAG FOERESLOG ATT MOELLERSSONS KON-
TAKTAR MIG NAER SVAR ERHAALLIS FRAAN NINA LAGERGREN OCH ATT
JAG SKULLE HOERA AV MIG OM NAAGOT I AERENDET KOM TILL MIN
KAENNEDOM.

ENLIGT MS. SOODI HAR FAMILJEN MOELLERSSON ERHAALLIT FLYKTING-
STATUS I USA OCH AER NU FOEREMÅL FOER INTEGRERINGSÅTGÄRDER
I DET AMERIKANSKA SAMHÄLLET. MS. SOODIS PROBLEM AER ATT FAMILJEN
MOELLERSSON JE TRIVS I SUA UTAN VILL ÅTERVÄNDA TILL EUROPA.
MS. SOODI ÖNSKAR OM MÖJLIGT BESKED OM MOELLERSSONS SÖKT OCH
FÅTT ASYL I SVERIGE SAMT, OM SÅ AER FALLET, HURUVIDA EN
NY ANSÖKAN VORE MENINGSFULL. JAG FÖRKLARADE FÖR MS. SOODI
ATT UTSIKTERNA FÖR FAMILJEN MOELLERSSON ATT FÅ UPPEHÅLLSTILL-
STÅND I SVERIGE BASERAT PÅ DE UPPGIFTER SOM NU AER TILL-
GÄENGLIGA AER SÅ GOTT SOM OBEFINTLIGA. DETTA SKULLE HON MEDDELA
MOELLERSSONS.

JAG VORE DOCK TACKSAM FÖR DE UPPGIFTER SOM KAN UTLÄMNAS TILL
MS. SOODI OM FAMILJEN MOELLERSSONS MELLANHÄVANDEN MED SVENSKA
MYNDIGHETER I LENINGRAD OCH MOSKVA.

ELIASSON

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1988-05-20

Beckelman, G

P.M.

1988-06-13

Ambassadör Torsten Örn
Politiska avdelningen
Stockholm

141/001

INKOM UD		
1988-05-27		
AVD.	GR.	MAL
0	2	Eu

Raoul Wallenberg och Alexandrov-Agentov
(1 bil.)

Broder,

När jag läste Lars-Åke Nilssons anteckningar från det intressanta lunchsamtalet med den i våra relationer till Sovjet nästan legendariske Alexandrov-Agentov erinrade jag mig ett samtal med avhopparen Sjevtjenko här i Washington om Wallenbergärendet (hbr Hjertonsson-
./. Julin 1985-08-01 närslutes). Vid detta framhöll Sjevtjenko att A-A var en av de få personer som med säkerhet studerat KGB:s dossier i Wallenbergärendet. Även om Sjevtjenko tillade att A-A naturligtvis inte skulle säga något i saken har vi väl inget att förlora på att ta upp Wallenbergärendet med A-A om lämpligt tillfälle erbjuder sig - något som säkert Moskvaambassaden kan arrangera.

Russ. kringning
vis vid fram
my kring

Ulf Hjertonsson

P.S. I marginalen till L-Å:s anteckningar har Wille antecknat att A-A i slutet på femtiotalet, i varje fall under Willes tid i Moskva, d.v.s. 55-58, sysslade med tyska frågor. D.S.

iro

Adress
Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon
~~203 203 203~~
(202) 944-5600

Telegram
Svensk

Telex
RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

Har tillar tyska
lika År som
Studerar

1985-08-01

7494 P 2 Eo/Wallenberg

Bil. 1.....t hbr. Hjerttonsson

Kanslirådet Sven Julin 1988-05-20

Politiska avdelningen

P 2 EU I

Utrikesdepartementet

HEMLIG

Sekl. 2:1

Raoul Wallenberg

(hbr Julin-Hjerttonsson 1985-07-16)

Broder,

Jag hade idag ett lunchsamtal med Sjevtjenko på en liten restaurang up town Washington.

Samtalet följde i långa stycken de frågeställningar som Du, mot bakgrund av SvD-intervjun med Sjevtjenko den 30 juni, anmält intresse för att få belysta.

Jag vill inte mera i detalj söka värdera lunchsamtalet, eftersom mina kunskaper i Wallenberg-dossierna, och för den delen också om min sagesman är så ringa. Av vad Sjevtjenko hade att berätta framgick dock klart att han varken själv besitter några faktiska informationer om Raoul Wallenbergs öde och behandling eller har kännedom om personer som sitter inne med sådana informationer - vilket SvD-intervjun kan ge intryck av. Vad Sjevtjenko har att berätta är synpunkter och antaganden som, med tanke på att han

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ sv kurir☐ uti kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

6/8

Sign

M

ju faktiskt en gång tjänstgjort som Gromykos assistent, naturligtvis är av intresse. Av hur stort intresse, ja, det kan bara Du och andra som kan dossiern avgöra. Till samtalet. Relata refero.

S. bekräftade att hans personliga uppfattning var att Rabul Wallenberg är död. Han var noga med att understryka att han inte hade några som helst bevis härför. Han hade utomordentligt svårt att föreställa sig att Wallenberg skulle ha orkat leva vidare från början av sextiotalet. Det var då som fallet började ta sådana proportioner att Wallenberg, med all sannolikhet måste ha hållits i fullkomlig isolering. S. hade svårt att föreställa sig att någon människa, även med i övrigt ganska hygglig behandling, skulle kunna orka hålla sig vid liv under en så total isolering i 25 år. Det mest sannolika var dock att man gjort sig av med Wallenberg, när fallet började bli brännande på 60-talet. "You know I think it is most probable that they put him to death and that they did it in a nice way. There are ways of slowly poisoning people without their knowing it. Such a slow poisoning process could take a couple of years."

S. f rnekade bestämt att han uppgett för Christiansson att han talat med initierade personer i MID om Wallenberg. S. hade kommit i kontakt med Wallenberg-ärendet endast i den formen att han råttat vara på Gromykos rum några gånger när ärendet anmälts. Såvitt S. kunde erinra sig hade detta skett några gånger av chefen för Skandinavienavdelningen, som i samband med genomgång av agendan för svenska besök i Moskva helt pro forma hade anmält att svenskarna kunde förväntas ta upp Wallenberg-fallet.

S. kunde inte erinra sig att Gromyko vid sådana tillfällen eller någon annan gång visat något som helst intresse för fallet.

Gromyko visade överhuvud aldrig något intresse för fall liknande Wallenberg-ärendet. Dessa frågor handlades helt av KGB, och Gromyko tog alltid de rapporter som KGB lämnade i dessa frågor ad notam. Det var därför sannolikt, menade S. att Gromyko inte kände till något själv om sakfrågan, när han på grundval av ett underlagspapper från KGB i februari 1957 gav sitt besked i Wallenberg-ärendet. "Men", sade S., "jag vet inte att Gromyko inte kände till något i sakfrågan. Jag frågade honom aldrig om Wallenbergsaffären, men jag tror, på grundval av det monumentala ointresse Gromyko alltid visade för dessa frågor, att han var okunnig i sakfrågan".

I MID fanns inga egentliga Wallenberghandläggare. Ärendet handlades inom Skandinavienavdelningen i den mån det utifrån avhängiggjordes i MID. Möjligen kan från tid till annan någon mellangradstjänsteman där ha fått uppdraget att ta emot förfrågningar om Raoul Wallenberg. Sådana tjänstemän hade självfallet inga som helst möjligheter att på egen hand söka få fram några uppgifter om Raoul Wallenberg från KGB. I MID var det endast avdelningscheferna som hade rätt att ta direkt kontakt med KGB, och som kunde be KGB att få se på en "file" i ett ärende.

Den egentliga handläggningen av detta ärende låg helt i KGB. S. varken kände eller kunde namnet på någon KGB-funktionär som sysslat med ärendet, utan konstaterade lakoniskt att det sannolikt handlades inom både KGB:s första och andra direktorat. S. gjorde i detta sammanhang också den kommentaren, att det enligt hans bestämda åsikt i första hand var KGB-folk, som satt inne med faktiska upplysningar om Wallenberg-fallet. "Jag är för min del mycket skeptisk till de vittnesmål ni fått från icke KGB-folk om Wallenberg. Jag kan inte föreställa mig att KGB skulle placera Wallenberg någonstans där det fanns den minsta möjlighet att "non authorized persons" skulle kunna få kännedom om hans existens. Det är för mig fullständigt otänkbart. De bästa källor ni kan få är därför avhoppade KGB-agenter, som även om de inte personligen handlagt Wallenbergärendet kan ha hört något från KGB-kollegor som haft direkt befattning med ärendet."

Jag frågade S. om det inte kunde finnas någon högt upp i hierarkin i MID eller i Kreml, som utnyttjat sin privilegierade ställning och bett KGB att få se Wallenbergdossierna och sålunda satt inne med faktisk information. Hur var det med cheferna för Skandinavienavdelningen i MID t.ex.? "Nej", sade S., "Skandinaviencheferna tror jag inte skulle våga visa så stort intresse hos KGB för detta känsliga ärende". Hur var det i Kreml då, framkastade jag, kunde inte Alexandrov-Agentov tänkas ha forskat i ärendet bl.a. mot bakgrund av sin Sverigevistelse på 40-talet? "Ett intressant namn", svarade S., Alexandrov-Agentov har alltid haft utomordentlig tillgång till och intresse för KGB:s arkiv, och har naturligtvis med tanke på sin Sverigebakgrund säkert nog satt sig in i detta ärende. Men han kommer naturligtvis aldrig att berätta något för er."

På Din fråga om möjligheterna att få klargörande besked förbättras i och med att Gromyko lämnat utrikesministerposten svarade S. nekande. Däremot menade han att ledarskiftet kunde ha öppnat en möjlighet. Under förutsättning av att man agerade mycket "low key" skulle kanske en framstöt till Gorbatsjov kunna vara värd att pröva. Det gällde att få Gorbatsjov intresserad av Wallenbergärendet, så intresserad att han begärde att få en briefing av KGB. Möjligen skulle han kunna komma fram till att ett sovjetiskt besked som kastade mera ljus över Wallenbergs öde än vad som sades från sovjetisk sida 1957 skulle kunna göra ett för honom fördelaktigt intryck på amerikansk och västeuropeisk opinion.

Den svenske ambassadören i Moskva borde söka ta upp frågan med Gorbatsjov om de händelsevis råddes i ett ceremoniellt sammanhang. Man borde undvika att förannmäla ärendet innan det diskuterades med Gorbatsjov. Förannmäldes det gav man bara KGB tillfälle att upprätthålla de positioner man så länge intagit i ärendet.

Ja, detta var vad som framkom under samtalet med Sjevtjenko.

Ulf Hjertansson

SVERIGES AMBASSAD
CANBERRA

1988-05-16

Nr. 60

HP 80

Pol I, Kr V Tham, bg
1988-05-31

Hbr Tham - tit

Exp: 88-06-03/

UTRIKESDEPARTEMENTET

INK UTRIKESDEP
Dnr. /
1988 05-27
Avg Gr Mbl
P 2 Eu

Raoul Wallenberg
(3 bil.)

- . /1
- . /2
- Från en Mr. Philip Keogh i Melbourne har ambassaden mottagit i kopia närslutna brev i vilket denne bl a ställer frågan om svenska regeringen beträffande Raoul Wallenberg samarbetar med en kanadensisk jurist, professor Cotle vid universitetet i Montreal. Jag har besvarat brevet enligt likaledes bifogad kopia och är tacksam för den kommentar som departementet eventuellt finner anledning lämna.

Som ambassaden tidigare inrapporterat finns i Australien ett betydande intresse för Raoul Wallenbergs öde, inte minst hos de stora judiska organisationer som är verksamma i landet.

Hans Björk
Hans Björk

- . /3
- P S Just nu kom ytterligare ett brev från Mr Keogh i vilket han talar om de refusniks som nyligen kommit från Sovjet till Australien. Tänkbare intervjuobjekt?

GFR

occurred. The Swedish government and
human rights authorities owe it to this
man not to stop investigating until
his case has been fully answered.
I hope you think likewise.

Yours faithfully,
Philip Keogh.

Dear Mr. Keogh

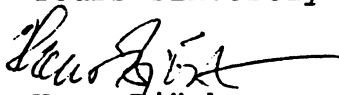
Thank you very much for your letter. I can assure you that the Swedish Government has, throughout the years, put enormous effort into trying to find out about the fate of Raoul Wallenberg. There are several metres of documentation in the archives of the Swedish Ministry for Foreign Affairs in Stockholm and from time to time investigators are appointed to evaluate the material from a legal point of view.

I do not know if my Government has been in contact with the Canadian lawyer, Professor Cotle, whom you kindly mention in your letter but I will certainly draw the attention of the Ministry to that person.

In spite of the rather definite statement made by the Soviet Government on several occasions to the effect that Mr. Wallenberg died in 1947, my Government has not given up its enquiries and endeavours. In this context I would like to refer to a statement made by the late Prime Minister, Mr. Olof Palme, on 30 January 1986.

"As replies given by the Soviet Government in response to Swedish enquiries so far are not considered to be satisfactory and as long as uncertainty about Mr. Wallenberg's fate remains, the Government will seize every appropriate opportunity to gain certainty as to what happened to him."

Yours sincerely

Hans Björk
Ambassador

Mr. Philip Keogh
50 Normanby Road
Kew Vic 3101

Philip Keogh,
50, Narmby Rd.
New.

16 MAY 1988

301.

Melbourne.

7/5/88

Dear Sir,

I write regarding a possible source of information on Raoul Wallenberg.

The recently released Refuseniks that entered Australia may know something. They could well have heard rumours or otherwise about Raoul Wallenberg. OR may be their Soviet relatives ~~know~~ heard something of him in recent years.

So do you think it would be worthwhile interviewing these people, if possible??

Yours faithfully,
Philip Keogh.

Pol I, kr V Tham, bg

Ärende

Möllersson och Wallenbergärendet

Datum

1988-05-27

Avd

P

Grupp

Z

Mål

Eu

Ex till: Magnuson, R3
Jonsson, R 3
Tham, Pol I
Olsson, Pol I

Adress

FN-del NEW YORK Dnr....

104

W

FLP.880527

Text

Från Tham, Pol I för Zakrisson, GK re Möllersson och Wallenbergärendet

Möllerssons kontakter med våra utlandsmyndigheter i Leningrad, Moskva och även Wien har hittills främst rört påståendena om eventuellt släktskap med Raoul Wallenberg men i övrigt aldrig fått sådan konkretion att någon ansökan inlämnats. Hans och familjens fall har därför aldrig prövats av invandrarverket. En ansökan vore under omständigheterna knappast meningsfull.

CABINET

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)
Depr P Osvald

ARKIVEXEMPLAR

1988-05-27

Dnr	Avd Grupp Mål
748/005	P 2 Eu ⁷

Ex till:
Tham, Pol I

EXP 880527

psl

Kenne Fant
"Residence Monte Leo"
26, Avenue du Maréchal Koenig
06400 - CANNES
FRANKRIKE

Broder,

Tack för Ditt brev den 17 maj. Den 24 augusti är jag av allt att döma på semester, men vi är naturligtvis mycket intresserade av få del av Din redogörelse. Min ställföreträdare, och departementets Wallenberg-handläggare, kanslirådet Vollrath Tham är i tjänst i augusti och har reserverat tid för Dig i enlighet med Ditt förslag, dvs den 24 augusti kl 09.00.

Mycket välkommen hit!

*Börn hälsar.
og tåg
Peter*
Peter Osvald

bg

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum Sign

Dep U 328 10 000ex 8603

880527

[Signature]

Pol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 880531-432

DISTRIBUTION STATUS AT: 1988-05-31-12.29

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

FRANKFURT

DISTRIBUTED

1988-05-31-12.29

0034 ✓

FROM: UDTEX 21

POSTED TIME: 1988-05-31-12.26

MSG NO: 880531-432

FRANKFURT

+

UD STOCKHOLM 1988-05-31

GK FRANKFURT AM MAIN

VAAR 6. FRAAN POL I RE WALLENBERGAERENDET

TACKSAM BESKED AERENDETS LAEGE.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 12.30

POL 1 THAM,BG

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham

Dnr 152/601	Avd Grupp Mål
1988-05-31	P 2 Eu ^I

Ambassadör Hans Björk
CANBERRA

Raoul Wallenberg

Skr 60 A 1988-05-16

(1 bil i 2 ex) Ingen bil på doss.

Broder,

Som svar på herr Keogh's fråga kan jag nämna att vi genom Bengt Rösiö varit i kontakt med professor Cotler i Montreal. Denne har länge intresserat sig för Wallenbergärendet och besökte Sovjet i februari i år som deltagare i en internationell grupp av MR-förkämpar. Han tog därvid upp Wallenbergärendet vid samtal med företrädare för utrikes- resp inrikesministeriet. Svaret hade dock blivit det vanliga dvs att Wallenberg avlidit 1947.

Wallenbergbroschyren har just utkommit på engelska.
Herr Keogh kanske skulle vara intresserad? Bifogar 2 ex.

./.

*Härliga hälsningar,
Den tillgivne
Vollrath Tham*
Vollrath Tham

Skickas av postexp

Postadress	Avsänd med Gatuadress	Telefon	Avsändn datum	Sign
Dep U 328-10 000 ex 8608	☒ sv kurir	☐ utl kurir	6/6-88	dl
	☐ luftpost	☐ vanlig post		

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CM

KOPIA TILL:

UTRMIN
KABS
POLCH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

aa/m

INRICHTIG	
Dnr...../.....	
1988-06-01	
P	2 EU

POL

INKOM UD 1988-06-01

AMBASSADEN WARSZAWA

1988-06-01

UD STOCKHOLM

SKR 42 A 1988-02-17 AABEROPAS.
FOER POL 1.

✓

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

P R I M O. BAJ BESOEKTE AMBASSADEN TISDAG FOER ATT PERSONLIGEN REDOVISA VAD HAN VISSTE OM RAOUL WALLENBERG. ENDA NYA UPPGIFTEN VAR ATT NAER HAN SKILDES FRAAN WALLENBERG I JULI 1949 EFTER JAERNVAEGSBROBYGGET OEVER FLODEN ANGARA PAA LINJEN TAJSJET-BRATSK OCH VIDARE OESTERUT MOT KIRENSK VAR WALLENBERG I DAALIG FYSISK KONDITION. HAN HADE MAGRAT AATSKILLIGT OCH HADE SVAART ATT KLARA AV DET TUNGA FYSISKA ARBETET. WALLENBERG ARBETADE DAA I ETT STENBROTT.

S E C U N D O. BAJ UPPGER ATT WALLENBERG I JULI 1949 FOERFLYTTADES TILL ETT LAEGER UTANFOER CHABAROVSK. DAER HADE HAN INSJUKNAT OCH INTAGITS PAA SJUKHUS. HAN AATFOELJDE DAERFOER ALDRIG KOWALSKI MED DEN FAANGTRANSPORT SOM VIA PRAAMAR PAA FLODEN AMUR SMAANINGOM NAADDE FRAM TILL OEPPET HAV FOER ATT VIDAREBEFORDRA YTTERLIGARE EN BIT NORRUT LAENG DEN SIBIRISKA KUSTEN. KOWALSKI SKILDES FOER SISTA GAANGEN FRAAN WALLENBERG I CHABAROVSK. HAENSYN WALLENBERGS SVAGA HAELOTSILLSTAAND NAER DE SKILDES TROR INTE BAJ ATT WALLENBERG IDAG FINNS I LIVET. BAJ TALADE OM WALLENBERG MED VAERME OCH TILLGIVENHET. HAN VAR EN BRA LAEGERKAMRAT OCH BAJ SADE SIG HA DE BAESTA MINNENNA AV WALLENBERG UNDER DERAS GEMENSAMMA TID I SIBIRIEN.

T E R T I O. DET KAN TILLAEGGAS ATT BAJ GOER SOM VITTNE ETT UTOMORDENTLIGT REJAELT OCH TROVAERDIGT INTRYCK. HAN AER SJAELV I FAERD MED ATT I POLEN STIFTA EN CIT KOMMITTE FOER STALINISMENS OFFER SLUTCIT OCH HAR INLETT EN JUDICIELL PROCEDUR VIA RIKSRAADET OCH RIKSAAKLAGARAEMBETET I WARSZAWA. DETTA SYFTAR TILL ATT FOERMAA SOVJETUNIONEN UTBETALA SKADESTAAND FOER DE LIDANDEN DE POLSKA POLITISKA FAANGARNA AASAMKADES I SOVJETISKA LAEGER FRAAN 1945 OCH I VISSA FALL FRAM TILL NU.

OEBERG

AMBASSADEN WARSZAWA
+++++

pol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 880601-337

DISTRIBUTION STATUS AT: 1988-06-01-11.26

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POL 1

DISTRIBUTED

1988-06-01-11.26

FROM: FRANKFURT

POSTED TIME: 1988-06-01-11.25

MSG NO: 880601-337

=LIST
UD/POL 1
+

ac

GENERALKONSULATET I FRANKFURT AM MAIN 1988-06-01

UTRIKESDEPARTEMENTET STOCKHOLM

26. ERT 34. FOER POL 1 RE WALLENBERGAERENDET.

GENERALKONSULATET HAR TILLSKRIVIT INTERNATIONALE GESELLSCHAFT
FUER MENSCHENRECHTE I FRANKFURT MEN AENNU INTE FAATT SVAR.
SAA SNART DE AVHOERTS TELEXAR VI.

LUND

GENERALKONSULATET I FRANKFURT AM MAIN KL. 11.25

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Political Department
First Division

ARKIVEXEMPLAR
1988-06-01

Dnr	Avd Grupp M&I
153/003,0 2 Ell ^I	

Mrs Nancy M W Johnstone
22 Seath Avenue
Taumarunui
NEW ZEALAND

Dear Mrs Johnstone,

Re Raoul Wallenberg
(1 encl)

Thank you so much for your kind letter of May 5, 1988 regarding our compatriot Raoul Wallenberg, missing in the Soviet Union since 1945.

The Swedish government and authorities have over the years demonstrated great efforts in finding out his whereabouts and seeking his release. His case was raised as late as in January this year in a personal conversation between our prime minister and his soviet counterpart, when Mr Ryzjkov paid an official visit to Sweden.

./.
As you are interested in his tragic fate I send you annexed to this letter a pamphlet describing the person Raoul Wallenberg, his rescue work in Budapest, his disappearance and the long struggle for his release and to find out the truth about his fate.

Yours sincerely,
Vollrath Tham
Vollrath Tham

bg

Ifylles av postexp

Avsant med

☐

sv kurir

☐

utl kurir

☒

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

Sign

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AH

KOPIA TILL:
POLCHEFEN
POL 1

ÅTGÄRD:

Betr åtgärd, se nästa sida/

AMBASSADEN MOSKVA 1988-06-03

UD STOCKHOLM

ENDAST FOER POLCHEFEN OCH POL 1
HBR THAM-NILSSON

88-04-02

S T R A E N G T F O E R T R O L I G T

RE SAMTAL I WALLENBERG-AERENDET MED BONNER/SACHAROV

INK. UTÅNDELSEP
Dnr.....
1200-10-13
AVG UR MGI
P 4 2 En I

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

PROMEMORIA

AMBASSADEN I...MOSKVA.....

HAR...1988-06-03.....

MEDDELAT FÖLJANDE:

Pol I, Kr Vollrath Tham, mp
1988-06-21

Kopia: kabs
polch
Osvald, pol I
Tham, pol I

Exp: 88-06-21/MP

RE SAMTAL I WALLENBERG-AERENDET MED BONNER/SACHAROV

P R I M O BENG T ERIKSSON OCH JAG FICK KVAELLEN 2 JUNI
EN MOEJLIGHET ATT UNDER EN DRYG TIMME BESOEKA FRU BONNER OCH
SACHAROV I DERAS BOSTAD FOER ATT DISKUTERA WALLENBERG-AERENDET.
VI HADE MED OSS EN LAPP MED FRAAGOR OM DET PAASTAADDA
FAENGELSET ON-55 INTE LAANGT FRAAN KALININ.

SACHAROV KONSTATERADE, ATT HAN ALDRIG HADE SETT DEN NAEMNDA
BETECKNINGEN. DAEREMOT VAR DET KORREKT ATT HAN SJAELV OCH
BONNER I AUGUSTI 1987 MED BIL HADE SOEKT NAA FRAM TILL EN
ANLAEGGNING UTANFOER BYN MIRNYJ (~~NAERA~~ STADEN TORZJOK OCH
ENDAST ETT PAR KILOMETER FRAAN HUVUDVAEGEN MOSKVA-LENINGRAD).
DEN AKTUELLA ANLAEGGNINGEN LAAG CIRKA 300 METER FRAAN BYN.
FOLK I TRAKTEN HAEVDADE ATT I ANLAEGGNINGEN FINNS ETT
VAPENLAGER, MOEJLIGEN ETT FOERRAAD AV KEMISKA VAPEN. ANLAEGG-
NINGEN VAR EN SLAET KUB, SOM INTE OMGAVS AV NAAGOT SAERSKILT
STAENGSEL. INTE HELLER FANNS SYNLIGA VAKTER ELLER DE VID
FAENGELSER OCH LAEGER VANLIGA STRAALKASTARNA.

RESAN HADE FOERETAGITS SEDAN SACHAROV ERHAALLIT ETT BREV FRAAN
GUY VON DARDEL MED UPPGIFT OM ATT RAOUL WALLENBERG SKULLE HAALLAS
FAANGEN I DEN NAEMNDA ANLAEGGNINGEN TILLSAMMANS MED ETT TJUGO-
TAL POLSKA OFFICERARE.

BONNER/SACHAROV HADE DOCK STOPPATS AV MILITIAN, NAER DE SOEKT
LAEMNA SJAELVA BYN MIRNYJ FOER ATT NAERMA SIG ANLAEGGNINGEN.

TVAA MAANADER SENARE, ALLTSAA I OKTOBER 1987, HADE BONNER GJORT
OM FOERSOEKET TILLSAMMANS MED EN GOD VAEN. AEVEN DAA HADE
EMELLERTID MILITIAN INGRIPIT. BONNER HADE DOCK SETT ANLAEGG-
NINGEN PAA AVSTAAND, OCH HUR EN PORT OEPPNADES FOER ATT SLAEPPA
IN EN PERSON. EN MOEJLIG TEORI VAR, EHURU HON SJAELV VAR TAEM-
LIGEN SKEPTISK TILL DEN, ATT DET KAN ROERA SIG OM ETT I HUVUDSAK
UNDERJORDISKT ISOLERINGSFAENGELSE FOER VISSA SAERSKILT
VIKTIGA FAANGAR. MOT DENNA FOERKLARING TALADE DOCK, ATT AN-
LAEGGNINGEN LIGGER SAA PASS EXPONERAD OCH NAERA HUVUDVAEGEN MOSKVA-
LENINGRAD.

SOM VI FOERSTOD DET, HADE I BREVET FRAAN VON DARDEL HAEVDATS

FORTS

ATT ETT ANTAL AELDRE POLSKA OFFICERARE AVLIDIT I FAENGELSET UNDER EN INFLUENSAEPIDEMI VINTERN 1986-87. WALLENBERG SKULLE EMELLERTID HA OEVERLEVT.

SACHAROV HADE, DOCK UTAN ATT NAAGOT NYTT FRAMKOM , DISKUTERAT MIRNYJ-SPAARET MED DEN KANADENSISKE PROFESSORN COTLER, NAER DENNE I BOERJAN AV 1988 BESOEKTE MOSKVA. VIDARE BEKRAEFTADE SACHAROV, ATT HAN FAATT ETT BREV I WALLENBERG-AERENDET FRAAN DEN I VAAR DOSSIER BEKANTE EST-LAENDAREN MOELLERSON. DETTA BREV SKULLE EMELLERTID INTE HA INNEHAALLIT NAAGOT OM MIRNYJ-SPAARET.

S E C U N D 00 PAA SENVINTERN 1988 (SOM VI UPPFATTADE DET I MARS) SKREV SACHAROV ETT BREV TILL CENTRAKKOMMITTEN OM NATIONALITETS-PROBLEM I KAVKASUS-OMRAADET. SACHAROV AVLAEMNADE BREVET VID ETT PERSONLIGT BESOEK I CK-SEKRETARIATET. ENDAST NAAGON DAG SENARE KALLADES HAN TILL ETT SAMTAL MED CK-SEKRETERAREN OCH POLITBYRAAMEDLEMMEN JAKOVLEV SAMT APN-CHEFEN FALIN. (DET FRAMGICK INTE FULLT KLART OM SACHAROV MOETT DEM BAADA SAMTIDIGT ELLER VAR FOER SIG.)

SEDAN DISKUSSIONEN OM NATIONALITETSFRAAGORNA AVSLUTATS, PASSADE SACHAROV PAA ATT TA UPP VISSA ANDRA AERENDEN. ETT AV DESSA VAR FRAAGAN OM RAOUL WALLENBERGS OEDE.

SACHAROV HADE NAEMNT, ATT HAN FAATT UPPGIFTER OM ATT ETT ISO- LERINGSFAENGELSE SKULLE FINNAS VID MIRNYJ. OM UPPGITTEN INTE VAR KORREKT, KUNDE DAA JAKOVLEV/FALIN SKRIFTLIGEN FOERSAEKRA ATT DET PAASTAADD A ISOLERINGSFAENGELSET INTE FINNS?

JAKOVLEV/FALIN HADE UTLOVAT ETT BREV. SAMTIDIGT HADE EN AV DEM TILLAGT, ATT ANLEDNINGEN TILL ATT WALLENBERG 1945 FAENGSLADES VAR ATT DENNE I UTBYTE MOT FRISLAEPPTA JUDAR FOERSAAG WEHRMAGHT I UNGERN MED LASTBILAR. VIDARE SKULLE WALLENBERG HA VIDAREBEFORDRAT UTRUSTNING TILL TYSKARNA, SOM DAERMED FICK MOEJLIGHET ATT SAETTA I STAAN EN TIDIGARE FOERSTOERD KULLAGERFABRIK I UNGERN.

PAA DENNA PUNKT I SAMTALSREFERATET BOER KANSKE ANMAERKNINGEN GOERAS, ATT JAKOVLEV/FALIN KNAPPAST KAN HA VARIT BEREDDA PAA ATT SACHAROV SKULLE MED DEM BEROERA WALLENBERG-AERENDET. DAERFOER AER UPPGITTEN OM LASTBILARNA, SAASOM ANLEDNING TILL FAENGSLANDET AV WALLENBERG, ANMAERKNINGSVAERD. VAD GAELLER KULLAGERFABRIKEN, KAN JAKOVLEV/FALIN MYCKET VAE HA GJORT NAAGON FOERVAEXLING, EXEMPELVIS KAN DE HA HAFT SIG BEKANT DEN SVENSKA KULLAGEREXPORTEN TILL TYSKLAND UNDER KRIGET.

JAKOVLEV/FALIN HADE KONKLUDERAT DISKUSSIONEN MED SACHAROV GENOM ATT HAEVDA, ATT ALLA UPPGIFTER OM ATT WALLENBERG VARIT VID LIV EFTER 1947 AER FABRICERADE I ANTI-SOVJETISKT SYFTE OCH FRAMKALLADE AV KRETSAR I VAEST.

ISTAELLET FOER DET UTLOVADE BREVET HADE SACHAROV ERHAALLIT EN ICKE UNDERTECKNAD OCH - SOM HAN KONSTATERADE - BARNSLIGT PEDANTISK BESKRIVNING AV KOLCHOSEN MIR VID MIRNYJ. SEDAN

SACHAROV (PAA ETT SAETT VI INTE UPPFATTADE) KLAGAT OEVER ATT DET UTLOVADE BREVET MED EN FOERSAEKRAN INTE ANLAENT, KOM ISTAELLET NAAGRA FOTOGRAFIER AV BYN MIRNYJ SAMT ETT BREV FRAAN ORD-FOERANDEN I BYKOMMITTEN MED EN FOERSAEKRAN OM ATT VID MIRNYJ INTE FINNS MILITAERA ANLAEGGNINGAR ELLER NAAGON FORM AV FAENGELSE.

SACHAROV/BONNER TYCKTES SJAELVA ANSE ATT FOERSAEKRAN TROLIGEN VAR KORREKT. FOER ATT VIDARE KUNNA FOELJA SPAARET, BEHOEVDE SACHAROV YTTERLIGARE INFORMATIONER FRAAN VON DARDEL. SACHAROV INSAAG ATT VON DARDEL KUNDE VILJA SKYDDA SIN UPPGIFTSLAEMNARE. DENNE VAR KANSKE SJAELV EN TIDIGARE FAANGE. DET SKULLE EMELLERTID VARA AV STORT INTRESSE FOER SACHAROV ATT ERHAALLA NAAGON UPPGIFT SOM KAN LEDA VIDARE LAENG SPAARET.

SACHAROV KONKLUDERADE, ATT HAN SJAELV TROR ATT ETT NYTT LAEGE KAN INTRAEDA I WALLENBERG-AERENDET, NAER GROMYKO EN GAANG LAEMNAR PRESIDENTPOSTEN. DENNES PRESTIGE VAR NAERA FOERBUNDEN MED 1957 AARS SOVJETISKA SVAR. DET SKULLE VARA NAAGOT OERHOERT ATT ERKAENNA, ATT SOVJETUNIONENS PRESIDENT LJUGIT I TRETTIO AAR. NAER GROMYKO VAE LAEMNAT SCENEN, KUNDE MOEJLIGEN EN ANNORLUNDA BEDOEMNING GOERAS.

T E R T I O FRU BONNER INFLIKADE, ATT HON HOERT ATT KAPLANS DOTTER FRAAN ISRAEL PAA NYTT HAR KONTAKTER MED FADERN I MOSKVA. KUNDE DENNA INFORMATION VERIFIERAS?

BONNER SKULLE GAERNA VIA OMBUD VILJA ETABLERA EN DISKRET KONTAKT MED KAPLAN I MOSKVA FOER ATT SAEKRARE KUNNA BEDOEMA OM DENNE VERKLIGEN TRAEFFAT WALLENBERG I ETT FAENGELSE.

JAG LOVADE, ATT VI FRAAN SVENSK SIDA SKULLE OEVERVAEGA EN KONTAKT MED KAPLANS DOTTER I ISRAEL FOER ATT EFTERHOERA, OM HON VILLE LAEMNA UT FADERNS ADRESS, SAMT BE HENNE GOERA EN VAERDERING HURUVIDA DENNE KUNDE KONTAKTAS UTAN RISK FOER HANS SAEKERHET I NUVARANDE POLITISKA KONJUNKTUR I SOVJETUNIONEN.

Q U A R T O OPERATIVT TORDE FRAEMST GAELLA, ATT NI BOER OEVERVAEGA EN KONTAKT MED VON DARDEL FOER ATT FINNA UT OM HAN HAR YTTERLIGARE INFORMATIONER OM MIRNYJ-SPAARET. VIDARE FOERESLAAR JAG, ATT NI OEVERVAEGER EN KONTAKT VIA VAAR TEL AVIV-AMBASSAD MED KAPLANS DOTTER.

BONNER OCH SACHAROV VISADE UNDER VAART SAMTAL SIG HA FOERVAANANDE DETALJKUNSKAPER I WALLENBERG-AERENDET OCH VAR UPPENBARLIGEN STARKT ENGAGERADE. BONNER KONSTATERADE SJAELV, ATT SAMTALET TROLIGEN VAR AVLYSSNAT, MEN PARET UTTRYCKTE SIG ICKE DESTO MINDRE HELT OGENERAT. SAMTIDIGT SOM DE FOEREFUELL VARA ILLUSIONSFRIA BETRAEFFANDE MOEJLIGHETERNA ATT VINNA KLARHET OM RAOUL WALLENBERGS OEDE, VAR DE ANGELAEGNA MARKERA ATT DE GAERNA VILL LAEMNA SITT BIDRAG TILL EFTERFORSKNINGARNA.

SLUTLIGEN BOER ANTECKNAS, ATT SAMTALET FOERDES I EN LUGN OCH MYCKET ANGENAEM STAEMNING.

NILSSON

4

AMBASSADEN MOSKVA KL 12.20
+++++++/AB

SVERIGES AMBASSAD

BRYSSEL

1988-06-06 Nr 101 ✓ P 2

Pol I/kr V Tham/la

1988-06-15

Ex jämte bilaga till
Fru Nina Lagergren,
Wallenbergföreningen

Ex u bilaga till
Kabs, Ch Pol I

EXP: 680615/LA

UTRIKESDEPARTEMENTET

IN
P 2 Su^r

Re Raoul Wallenberg
(\$ bil) ✓

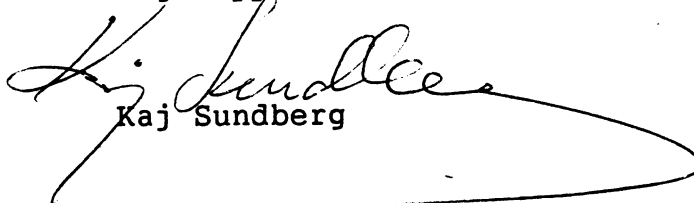
Den 18 februari i år fick jag bifogade skrift från ordföranden för Belgiens Raoul Wallenberg-kommitté, Madame Simone Lucki. Hon bad att vid tillfälle få komma på besök och hon kom sedan ett par månader senare.

Hon informerade då om sina ännu något tentativa planer gående ut på att Raoul Wallenberg skulle kallas till hedersdoktor av samtliga Belgiens universitet gemensamt. Till stöd för idén åberopade hon en verkligen mycket imponerande samling rekommendationsbrev som hon införskaffat från bl a en rad regeringsmedlemmar med premiärminister Martens i spetsen.

Hon redovisade dock att det tydligen förelåg en del praktiska och principiella komplikationer när det gällde att åstadkomma en dylikt "kollektivt" hedersdoktorat. Hon höll alltså på att diskutera detta närmare och skulle så småningom återkomma. Det har hon hittills inte gjort, men jag skall efter återkomsten från en tjänsteresa till Sverige ta ny kontakt med henne för att höra hur saken utvecklar sig.

./. För dagen vill jag sända hem kopia av skrivelsen
./. jämte rekommendationsbreven.

Jag hoppas alltså återkomma snart.

Kaj Sundberg

SIMONE LUCKI

Avocat

Bureau de Bruxelles

Sundberg, GVG

Skr t Lucki

1988-03-01

1050 BRUXELLES, LE 18 février 1988

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 0

647 21 30

INK. AMB BRYSEL		
D. N:o 16/68		
19.88.102.19		
AVD	GR.	MAL
P	2	Wallenberg

Monsieur l'Ambassadeur de Suède
Avenue Louise 148
1050 BRUXELLES

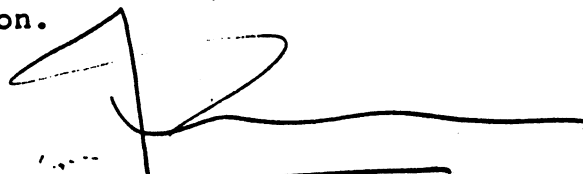
Monsieur l'Ambassadeur,

Raoul WALLENBERG

Afin de vous permettre de suivre l'évolution de cette cause, j'ai l'honneur de vous adresser, ci-joint, quelques documents.

Auriez-vous l'extrême obligeance de m'accorder une audience ?

D'avance, je vous en remercie et vous prie, Monsieur l'Ambassadeur, d'agréer l'assurance de ma haute considération.

Simone LUCKI
Présidente du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG

Considérant la personnalité, les actes et les qualités universelles de Monsieur Raoul WALLENBERG, et, tenant compte que la Belgique a intérêt à s'associer à l'hommage international qui lui est rendu, nous l'estimons digne de recevoir les insignes de Docteur Honoris Causa des Universités belges.

Nom, Prénom.

Adresse

Signature + date

EYKENS Mark

BOL Jean

de DUVE Christian

MARTENS Wilfrid

TINDEMANS Leo

Piégocio, Glyn

François Rigaux

J. DE GAVRE.

Adrien WOLTERS

MICHAEL VAN HONSTE

DE KOCK Marc.

REZSOHAZY Endre

J.P. Jasper

Pierre Mahillon

JOSPA YVOIR

Martin J. BEUKENHORST

DUQUESNE Antoine

27.10.87

29.10.87

2/11/87

Wilfrid Martens 3/11/1987

Leo Tindemans 20/11/87

J. P.

18/11/87

23.11.87

23.11.87.

24.11.87.

24.11.87.

24.11.87.

27.11.87

21.XI.87

20.1.1988

25.1.88

26.1.88

8/2/88

Considérant la personnalité, les actes et les qualités universelles de Monsieur Raoul WALLENBERG, et, tenant compte que la Belgique a intérêt à s'associer à l'hommage international qui lui est rendu, nous l'estimons digne de recevoir les insignes de Docteur Honoris Causa des Universités belges.

Nom, Prénom.

JAKHIAN Edmond

Schnek Georges

Perelman Fela

SION Georges

MERTENS Gene

SEGROEVE Andri

Signature + date

Alain 10-2-88

Schnek 11/02/88.

Heul 12/02/88

Georgien 22.12.88

Gene - 21.3.88

h 22.3.88

Nos références : ML/MC/1485
(à rappeler dans votre réponse)

1040 Bruxelles, le 9.02.1988
Rue du Commerce 68a

Le Ministre de l'Éducation Nationale

A Madame Simone LUCKI
Présidente du Comité belge pour
Raoul WALLENBERG

Rue Dautzengerg 50/3
1050 BRUXELLES

Madame la Présidente,

Me référant à notre entretien de ce lundi 8 février, je tiens à vous exprimer tout l'intérêt que m'inspire votre action en faveur de Raoul WALLENBERG.

En réclamant la vérité sur le destin de cet être exceptionnel, en luttant pour lui contre l'indifférence et l'oubli, c'est la dignité et la grandeur humaines que vous vous attachez à défendre. Je vous en félicite chaleureusement.

Je souhaite que vous puissiez atteindre le but que vous poursuivez avec tant d'enthousiasme et de persévérance et vous prie de croire, Madame la Présidente, à l'assurance de ma haute considération.

Antoine DUQUESNE

LE VICE-PREMIER MINISTRE.
MINISTRE DE LA JUSTICE
DES REFORMES INSTITUTIONNELLES

1000 Bruxelles.
Rue de la Régence. 61
Tél. 02/511.19.48

VPM/1646

Le 17 décembre 1987

Monsieur Arthur BODSON
Recteur de l'Université de Liège

Place du 20 août
4000 LIEGE

Monsieur le Recteur,
Cher Ami,

Je me permets de vous transmettre, en annexe, la copie d'une intervention en faveur de M. Raoul WALLENBERG, candidat au doctorat Honoris Causa de toutes les Universités belges confondues, pour laquelle jusqu'à présent, et sauf erreur de ma part, aucune réponse ne m'a été communiquée.

Puis-je vous demander de bien vouloir me tenir au courant de l'évolution de ce dossier ?

Je vous en remercie d'avance, et dans l'attente du plaisir de vous lire, je vous prie de croire, Monsieur le Recteur, cher Ami, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL.

CH

1

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

RIJKSUNIVERSITAIR
CENTRUM

DE RECTOR

KASTEEL « DEN BRANDT »
BEUKENLAAN 12
2020 ANTWERPEN

GM

Antwerpen, 9 december 1987.

De Vice-Eerste Minister, Minister van Justitie
en Institutionele Hervormingen
t.a.v. de heer Didier REYNDERS, Kabinetschef
Regentschapsstraat 61
1000 BRUSSEL

UPM/1646

Geachte Heer Kabinetschef,

In goede orde ontving ik uw brief van 4
november jl. betreffende de kandidatuur van de
heer Raoul WALLENBERG als doctor Honoris Causa.

Tot op heden was het mij niet mogelijk
deze kandidatuur te onderzoeken.

Ik zal niet nalaten te gelegener tijd
bedoelde aangelegenheid onder ogen te nemen.

Inmiddels verblijf ik,

met de meeste hoogachting,

Prof. Dr Wilfried S.H. DIERICK,
Rector

RIJKSUNIVERSITEIT TE GENT

KABINET
VAN DE
RECTOR

GENT, 14 december 1987.....
ST.-PIETERENIEUWSTRAAT 25 - TEL. 33.30.31 (10 Lijnen)

LDM/WVE/LM/87-VL.I.R. 5

VPM/1646

Aan de heer Didier REYNDERS
Kabinetschef van de heer Minister
van Justitie en Institutionele
Hervormingen
Regentschapsstraat 61
1000 BRUSSEL.

Betreft : Gezamenlijk eredocoraat aan R. WALLENBERG -
Uw brief dd. 4/11/87 - uw ref. VPM/1646

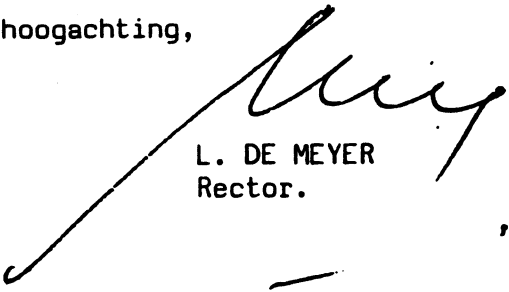
Geachte Heer Kabinetschef,

In opvolging van bovenvermelde brief kan ik u melden dat wij op 18/11/87 deze aangelegenheid op de agenda hebben geplaatst van de VL.I.R. (bijlage 1).

Heden 9 december 1987 ontvingen wij antwoord van de VL.I.R. waarvan wij u in bijlage 2 kennis geven.

Wellicht ware het mogelijk aan mevr. LUCKI van de Balie van Brussel, meerdere gegevens omtrent de heer R. WALLENBERG te willen vragen zodanig dat de kandidatuur beter kan worden omschreven.

Met oprechte hoogachting,

L. DE MEYER
Rector.

18 november 1987

LDM/WVE/LM/87-VLIR 5

De heer J. VAN DE PERRE
Directeur VLIR
Egmontstraat 5
1050 BRUSSEL.

Geachte heer VAN DE PERRE,

Hierbijgevoegd gelieve u een brief te willen vinden van de heer Didier REYNDERS, Chef de Cabinet van de heer Minister J. GOL betreffende de kandidatuur van de heer Raoul WALLENBERG als doctor Honoris Causa van alle Belgische universiteiten samen.

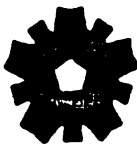
Mag ik u vragen of u in het kader van het VLIR-bureau deze zaak kunt behandelen ?

Het ware belangrijk na de behandeling of gelijktijdig contact op te nemen met CIUF.

Met oprechte hoogachting,

L. DE MEYER
Rector.

LDM/WVE/LM/87-VHR 5

VLAAMSE INTERUNIVERSITAIRE RAAD

VLIR . A 1/1 - 1665

9 december 1987

Zeer geachte Heer Rector,

Betreft : Eredoctoraat aan Raoul WALLENBERG namens alle
universiteiten.
Uw brief van 18 november 1987.

Wegens tijdsgebrek kon dit punt niet
besproken worden op het Bureau van 1 december 1987.

Ik heb navraag gedaan bij K.U.Leuven, V.U.B. en U.I.A.
K.U.Leuven en U.I.A. hebben negatief op het voorstel
gereageerd o.m. omdat elk dossier ontbreekt.

Met bijzondere hoogachting,

J. VAN DER PERRE

De heer Prof. L. DE MEYER
Rector van de Rijksuniversiteit
Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25
9000 GENT

LE VICE-PREMIER MINISTRE,
MINISTRE DE LA JUSTICE
ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES

1000 Bruxelles,
Rue de la Régence, 61
Tél. 02/511.19.48

VPM/1646

Le 19 novembre 1987.

Madame LUCKI
Avocat
Rue Dautzenberg 50/3

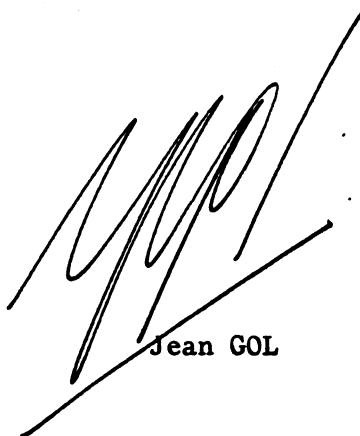
1060 BRUXELLES

Chère Madame,

Vous trouverez, en annexe, la copie des courriers qui viennent de me parvenir en réponse aux démarches entreprises en faveur de Monsieur R. WALLENBERG.

Soyez assurée que je reste attentif à la bonne évolution du dossier de votre protégé.

Je vous prie de croire, chère Madame, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL

ANNEXES : 2

LE VICE-PREMIER MINISTRE,
MINISTRE DE LA JUSTICE
ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES

1000 Bruxelles,
Rue de la Régence, 61
Tél. 02/511.18.48

VPM/1646

Le 9 novembre 1987,

Monsieur VERHAEGEN
Recteur de l'Université libre de
Bruxelles
Avenue Franklin Roosevelt, 50

1050 BRUXELLES.

Monsieur le Recteur,

Mme Simone LUCKI, avocat au Barreau de Bruxelles, me fait part de son intention de proposer la candidature de M. Raoul WALLENBERG au doctorat Honoris Causa de toutes les universités belges confondues.

Il me serait particulièrement agréable que vous examiniez la requête de Mme LUCKI avec un maximum d'attention et de bienveillance.

En vous remerciant déjà de la bonne suite que vous réserverez à la présente, je vous prie de croire, Monsieur le Recteur, à l'expression de mes sentiments les meilleurs...

Pour le vice-Premier ministre
Jean GOL, absent,

Didier REYNERS,
Chef de cabinet.

GA
1

DE VICE-EERSTE MINISTER,
MINISTER VAN JUSTITIE
EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN

VPM/1646

1000 Brussel, 4 november 1987.

Regentschapsstraat, 61

Tel. 02/511.19.48

De heer W. DIERICK

Rector

Rijksuniversitair Centrum

Antwerpen

Kasteel "Den Brandt"

Beukenlaan 12

2020

ANTWERPEN

Mijnheer de Rector,

Mevrouw Simone LUCKI, advokaat bij de Balie van Brussel, deelt mij haar voornemen mee de kandidatuur voor te dragen van de heer Raoul WALLENBERG als doctor Honoris Causa van alle Belgische universiteiten samen.

Het zou mij bijzonder genoeg doen, mocht U het verzoek van Mevrouw LUCKI willen onderzoeken met zo veel mogelijk aandacht en welwillendheid.

Met vriendelijk dank voor het gunstige gevolg dat U aan deze brief zult willen voorbehouden en in afwachting van nieuws terzake,

hoogachtend,

J. GOL

Didier REYNERS
Chef de Cabinet

DE VICE-EERSTE MINISTER,
MINISTER VAN JUSTITIE
EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN

VPM/1646

1000 Brussel, 4 november 1987.
Regentschapsstraat, 61
Tel. 02/511.19.48

De heer L. DE MEYER
Rector

Rijksuniversiteit Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

9000

GENT

Mijnheer de Rector,

Mevrouw Simone LUCKI, advokaat bij de Balie van Brussel, deelt mij haar voornemen mee de kandidatuur voor te dragen van de heer Raoul WALLENBERG als doctor Honoris Causa van alle Belgische universiteiten samen.

Het zou mij bijzonder genoeg doen, mocht U het verzoek van Mevrouw LUCKI willen onderzoeken met zo veel mogelijk aandacht en welwillendheid.

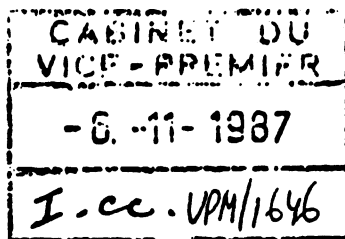
Met vriendelijk dank voor het gunstige gevolg dat U aan deze brief zult willen voorbehouden en in afwachting van nieuws terzake,

hoogachtend,

J. GOL

Didier REYNDER
Chef de Cabinet

4

004196

Le Recteur

R/PM/MM/87.01013
VPM/1646

Monsieur J. GOL
Vice-Premier Ministre, Ministre de la
Justice et des Réformes Institutionnelles
Rue de la Régence 61

1000 BRUXELLES

Monsieur le Ministre,

J'ai bien reçu votre lettre du 28 octobre dernier
et je vous en remercie.

J'ai reçu longuement Maître Lucki à qui j'ai pu
conseiller une démarche qui me semble répondre à ses objectifs même
s'il est difficilement pensable de procéder dans un proche avenir à
une promotion conjointe par toutes les universités de Monsieur
R. Wallenberg au titre de Docteur Honoris Causa.

La valeur du candidat proposé est incontestable
et peut servir de phare pour les jeunes générations. C'est l'optique
dans laquelle nous procédons à la promotion des Docteurs Honoris
Causa de notre Université. Nous mettons tout en oeuvre pour promouvoir
le 2 février prochain, Monsieur R. Wallenberg à ce titre.

Je vous présente, Monsieur le Ministre, l'assurance
de ma très haute considération.

P.N
P. MACQ,
Recteur

VPM/1646

1000 Bruxelles.
rue de la Régence, 81
Té: 02/511 19 40

Le 28 octobre 1987

Monsieur Hervé HASQUIN
Président du Conseil
d'administration de l'ULB

Avenue F. Roosevelt, 50
1050 BRUXELLES

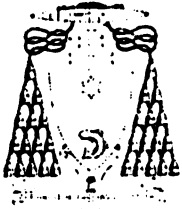
Monsieur le Président,

Mme Simone LUCKI, Avocat au Barreau de Bruxelles, me fait part de son intention de proposer la candidature de M. Raoul WALLENBERG au doctorat Honoris Causa de toutes les Universités belges confondues.

Il me serait particulièrement agréable que vous examiniez la requête de Mme LUCKI avec un maximum d'attention et de bienveillance.

En vous remerciant déjà de la bonne suite que vous réserverez à la présente, et en attendant de vous lire à ce sujet, je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL.

Malines, le 4 décembre 1987

Madame S. Lucki
Présidente Comité Raoul Wallenberg
Rue Dautzenberg 50, bte 3

1050

BRUXELLES

Madame la Présidente,

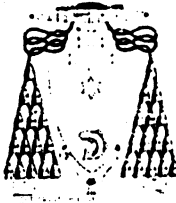
Depuis longtemps déjà, je suis impressionné par le courage extraordinaire que Raoul Wallenberg a manifesté lors des événements tragiques qui ont frappé Budapest au cours de la seconde guerre mondiale, ainsi que par sa disparition mystérieuse en 1945.

Notre conversation du 2 décembre 1987 m'a confirmé dans la conviction qui est mienne depuis des années : toute la lumière doit être faite sur le sort de cet homme, et je profiterai de toutes les occasions qui me seront offertes pour demander cette information.

Je ne puis donc qu'approuver et soutenir vos initiatives.

Soyez assurée, Madame la Présidente, de mes sentiments de haute considération,

+ Godfried Cardinal DANNEELS,
Archevêque de Malines-Bruxelles.

Malines, le 27 janvier 1988.

Madame Simone Lucki
Présidente du Comité belge pour
Raoul Wallenberg
Rue Dautzenberg 50 - bte 3
1050 BRUXELLES

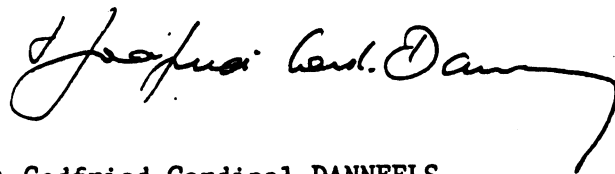
Chère Madame,

J'ai bien reçu votre lettre du 20 janvier, et je vous en remercie.

Il ne m'a pas encore été possible de parler à Rome de l'affaire Raoul Wallenberg. Une audience est donc prématurée.

Soyez sans crainte, cependant, je ne perds pas de vue votre requête. Reprenez contact avec moi dans quelques semaines.

Je vous assure, chère Madame, de mes sentiments cordialement dévoués dans le Christ,

+ Godfried Cardinal DANNEELS,

Archevêque de Malines-Bruxelles.

JANSON. BAUGNIET & ASSOCIÉS

56. AV. FRANKLIN D. ROOSEVELT B-1050 BRUXELLES
TEL: 649.91.10/649.95.30 - TELEX 26983 B JANBAU - TELEFAX: 647 28.78

LUCIEN JANSON
ROGER O. DALCO
JACQUES DE GAVRE
EDOUARD JAKHIAN
MICHEL MAHIEU
ANDRE JOSSART
FRANCOIS GLANSDORFF
MARIE-FRANCE LAMPE
ALAIN DIETEREN
MICHEL LEVY MORELLE
PAUL-HENRY DELVAUX
DOMINIQUE LAGASSE

AVOCATS

Monsieur le Professeur PRIGOGINE
Avenue Fond'Roy, 67

1180 BRUXELLES

Le 3 novembre 1987

JDG/VR

Cher Monsieur Prigogine,

Comité belge pour Raoul Wallenberg

Puis-je vous demander de bien vouloir réserver bon accueil à mon confrère, Me Simone LUCKI, qui soutient avec infiniment de raison et de persévérance une action en faveur de Raoul WALLENBERG dont vous savez qu'il a déployé, à Budapest pendant la guerre, une action humanitaire de première importance en faveur de la communauté juive?

Une pétition a été soumise par Me LUCKI à de très hautes personnalités tendant à obtenir que WALLENBERG puisse être promu docteur honoris causa des universités belges.

Madame Simone LUCKI aimerait pouvoir vous en parler et, si cela vous agréait, recueillir votre éminente signature sur cette pétition qui, à ce jour, a déjà été signée par quelques unes des plus hautes autorités gouvernementales.

En vous remerciant très vivement de l'accueil aimable que vous réserverez à Madame LUCKI, je vous prie de croire, cher Monsieur PRIGOGINE, cher et honoré Collègue, aux assurances de mes sentiments les plus distingués.

Jacques DE GAVRE.

Professeur I. Prigogine
Service de Chimie Physique II
Code Postal n° 231
Campus Plaine U.L.B.
Boulevard du Triomphe
1050 BRUXELLES
Tél. 640.00.15 / Ext. 5540

1050 Bruxelles, le 22e novembre 1987.
IP/NG/139/LL7

Madame Simone Lucki,
Avocat,
rue Dautzenberg, 50,
Boite 3,
1050 - Bruxelles.

Chère Madame,

Je tiens à vous féliciter de l'initiative que vous avez prise en faveur de Monsieur Raoul Wallenberg.

Ce serait un honneur pour les Universités Belges de pouvoir compter son nom parmi les personnalités auxquelles elles rendent hommage de cette manière.

Je souhaite, comme vous, que dans un avenir proche on arrive à préciser le sort qu'a connu cet homme de coeur. Tenez-moi au courant.

Je vous prie d'agréer, chère Madame, l'expression de mes salutations les plus distinguées.

et cordialement

I. Prigogine.

SIMONE LUCKI

S. Lucki

Bureau de Bruxelles

1050 BRUXELLES, LE 19 janvier 1988

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 0

647 21 30

Monsieur L. TINDEMANS
Ministre des Affaires Etrangères,
du Commerce extérieur et de la Coopération
au Développement
Rue des Quatre-Bras 2
1000 BRUXELLES

Monsieur le Ministre,

Monsieur Raoul WALLENBERG

Je vous remercie très vivement des larges
audiences que vous m'avez accordées ainsi que de
la lettre que vous m'avez adressée le 24.11.1987.

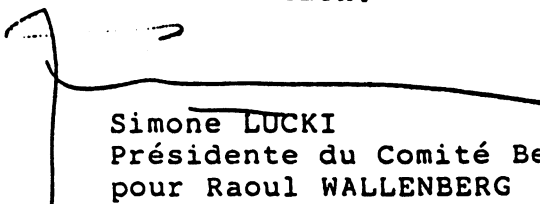
N'estimez-vous pas que le rôle héroïque
et surtout efficace joué par Monsieur Raoul WALLENBERG
durant la seconde guerre mondiale, justifierait l'octroi
d'une grande distinction honorifique belge ?

J'ai l'honneur de vous en soumettre ici la deman-
de, tout en poursuivant bien entendu les démarches pour
le Doctorat Honoris Causa des Universités.

Une haute distinction dans les Ordres Nationaux
présenterait du reste l'avantage de lever les dernières
hésitations qui ralentiraient l'attribution des insignes
de Docteur Honoris Causa.

J'espère que vous réserverez une réponse favora-
ble et qu'il vous sera possible d'introduire la procédure.

Vous remerciant déjà très vivement à l'avance,
je vous prie, Monsieur le Ministre, d'agréer l'expression
de ma très haute considération.

Simone LUCKI
Présidente du Comité Belge
pour Raoul WALLENBERG

*Le Ministre des
Relations extérieures*

1000 BRUXELLES, LE
RUE DES QUATRE-BRAS, 2
TEL. 516 82 11

24-11-1987

Madame la Présidente,

Me référant à notre entretien du 10 novembre dernier, je tiens à vous dire combien je suis sensible à la cause que vous défendez. Moi-même d'ailleurs, depuis le début de "l'affaire Wallenberg", ai été touché par les qualités extraordinaires de cette personnalité et frappé par le mystère qui entoure sa disparition.

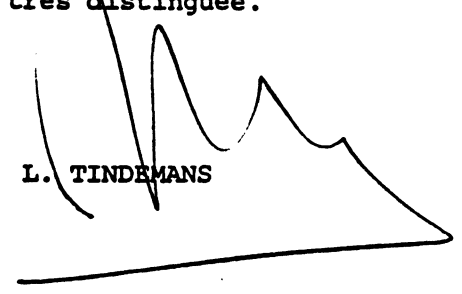
Je trouve excellente l'idée de proposer la candidature de Raoul Wallenberg au doctorat Honoris Causa de toutes les universités belges conjointes et ne manquerai pas, dans mes contacts tant officiels que privés, de prôner cette idée. J'ai déjà écrit une lettre dans ce sens au Recteur de l'Université Catholique de Leuven, monsieur R. Dillemans.

Cependant, comme vous le soulignez, l'octroi de ce doctorat ne peut être qu'un premier pas. En effet toute la lumière doit être faite sur la disparition de ce diplomate qui a valeur de symbole. En tant que chef de la diplomatie belge je me propose de saisir chaque occasion, de m'enquérir de son sort.

A toutes fins utiles je vous rappelle que mes services vous ont ménagé, pour le 2 décembre à 15.00 h un entretien avec Son Eminence le Cardinal Danneels.

Je vous prie de croire, Madame la Présidente, à l'assurance de ma considération très distinguée.

L. TINDEMANS

Madame S. Lucki
Présidente Comité Raoul Wallenberg
rue Dautzenberg 50, bte 3

LE PREMIER MINISTRE

A4/EL/516/87

Bruxelles, le 14-12-1987

Madame la Présidente,

Me référant à notre entretien du 3 novembre dernier, il me plaît de vous féliciter pour les efforts immenses que vous déployez depuis de nombreuses années pour faire toute la lumière sur le sort de cet homme extraordinaire qu'est le diplomate suédois Monsieur Raoul WALLENBERG dont les hautes valeurs humaines sont reconnues de tous.

Votre action cadre parfaitement avec la défense des Droits de l'Homme, laquelle est l'un des fondements de la démocratie en l'un des principaux objectifs que poursuit la Belgique dans le concert des nations. Aussi, l'idée de proposer la candidature de Monsieur Raoul Wallenberg à l'attribution conjointe par toutes les universités belges d'un doctorat honoris causa, me paraît excellente.

En vous souhaitant beaucoup de succès dans vos démarches touchant à la personne de Monsieur Wallenberg et de son devenir, je vous prie de croire, Madame la Présidente, à l'assurance de ma considération très distinguée.

Wilfried MARTENS

A Madame Simone LUCKI
Présidente du Comité Raoul Wallenberg
Rue Dautzenberg 50 Bte 3
1050 BRUXELLES

VPM/1646

Le 28 octobre 1987

Monsieur Arthur BODSON
Recteur de l'Université de Liège

Place du 20 août
4000 LIEGE

Monsieur le Recteur,
Cher Ami,

Mme Simone LUCKI, Avocat au Barreau de Bruxelles, me fait part de son intention de proposer la candidature de M. Raoul WALLENBERG au doctorat Honoris Causa de toutes les Universités belges confondues.

Il me serait particulièrement agréable que vous examiniez la requête de Mme LUCKI avec un maximum d'attention et de bienveillance.

En vous remerciant déjà de la bonne suite que vous réserverez à la présente, et en attendant de vous lire à ce sujet, je vous prie de croire, Monsieur le Recteur, cher Ami, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL.

VPM/1646

1000 Bruxelles,
rue de la Régence, 61
Tél. 02 511 15 40

Le 28 octobre 1987

Monsieur MACQ,
Recteur

Université Catholique de Louvain
Place de l'Université
1348 LOUVAIN-LA-NEUVE

Monsieur le Recteur,

Mme Simone LUCKI, Avocat au Barreau de Bruxelles, me fait part de son intention de proposer la candidature de M. Raoul WALLENBERG au doctorat Honoris Causa de toutes les Universités belges confondues.

Il me serait particulièrement agréable que vous examiniez la requête de Mme LUCKI avec un maximum d'attention et de bienveillance.

En vous remerciant déjà de la bonne suite que vous réserverez à la présente, et en attendant de vous lire à ce sujet, je vous prie de croire, Monsieur le Recteur, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL.

VPM/1646

1000 Bruxelles,
rue de la Régence, 61
Tél. 02/511 19 48

Le 28 octobre 1987

Madame Simone LUCKI
Avocat

rue Dautzenberg 50-bte 3
1060 BRUXELLES

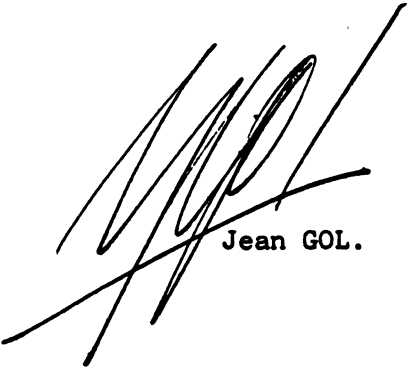
Chère Madame,
Maître,

J'ai bien reçu votre courrier du 21 octobre 1987, concernant votre intention de proposer la candidature de M. Raoul WALLENBERG au doctorat Honoris Causa de toutes les Universités belges confondues.

Je prends immédiatement les contacts nécessaires, afin que votre requête ait les meilleures chances d'aboutir.

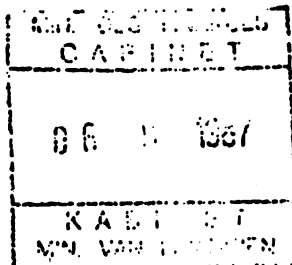
Je ne manquerai pas de vous tenir au courant du suivi qui sera réservé à mes démarches.

En attendant, je vous prie de croire, chère Madame, Maître, à l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Jean GOL.

Université Catholique
de Louvain

B - 1348 Louvain-la-Neuve, le 4 novembre 1987.
Place de l'Université, 1

Monsieur M. EYSKENS
Ministre des Finances
Rue de la Loi 12

Le Recteur
R/PM/MM/87.01012
ME/LW/87.557

1000 BRUXELLES

Monsieur le Ministre,

J'ai bien reçu votre lettre du 28 octobre et comme vous le notez très bien, les derniers Docteurs Honoris Causa de l'U.C.L. ne sont pas réservés à des scientifiques. C'est dans cet esprit que nous choisissons chaque année des personnalités qui seront des phares pour les jeunes générations qui ont choisi l'U.C.L. non seulement pour sa qualité universitaire mais aussi les valeurs sur lesquelles doit s'appuyer aujourd'hui sa spécificité chrétienne.

J'ai reçu longuement Maître Lucki. S'il est encore possible de retenir la candidature hautement valable de Monsieur R. Wallenberg pour le 2 février prochain, il n'est pas pensable, comme le souhaite Maître Lucki, de procéder à une promotion par toutes les universités.

Est-il nécessaire de vous rappeler que l'an dernier, le 2 février, la K.U.L. et l'U.C.L. ont promu Monsieur J. Delors au titre de Docteur Honoris Causa et que l'U.C.L. avait également décerné ce titre à Soeur Emmanuelle ? Je prends immédiatement contact avec notre collègue, R. Dillemans.

Je vous présente, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma très haute considération.

P. n
P. MACQ,
Recteur

SIMONE LUCKI

Avocat

Bureau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 2 novembre 1987

RUE DAUTZENBERG 50 - ET 3

TÉL. (02) 640 10 03 D

647 21 30

B.G

Monsieur P. MACQ
Recteur de l'Université Catholique
de Louvain
Place de l'Université
1348 LOUVAIN-LA-NEUVE

Monsieur le Recteur,

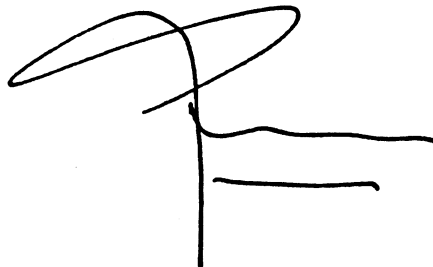
Cas Raoul WALLENBERG: HONORIS CAUSA

Je vous remercie vivement pour l'entrevue constructive que vous m'avez accordée le 30 octobre 1987, au cours de laquelle vous avez favorablement accueilli ma requête, rédigée le 21.4.1987, d'attribution des insignes de Docteur Honoris Causa à Monsieur Raoul WALLENBERG par les autorités académiques de l'Université Catholique de Louvain et ce, pour février 1989.

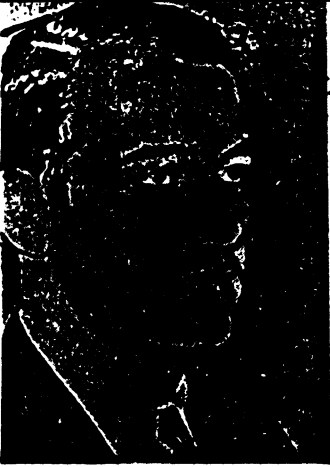
Pour le bon ordre de nos dossiers, je vous remets, sous ce couvert, cette même requête, dûment datée et signée de ce jour.

Je vous, serais très obligée de vouloir bien me confirmer, dès que possible, la date précise que vous aurez retenue pour les cérémonies.

Veuillez, Monsieur le Recteur, agréer l'assurance de ma considération très distinguée et de ma profonde gratitude.

Simone LUCKI
Présidente du Comité Belge
pour Raoul Wallenberg.

Comité Belge pour

Belgisch Comité voor

RAOUL WALLENBERG

Bruxelles, le 2 novembre 1987

A Monsieur Pierre MACQ
Recteur de l'Université Catholique
de Louvain
Place de l'Université
1348 Louvain-la-Neuve

Monsieur le Recteur,

J'ai l'honneur, en tant que Présidente du Comité Belge pour Raoul WALLENBERG de soumettre à votre appréciation les mérites exceptionnels du diplomate suédois disparu à Budapest en 1945.

Les membres du Comité et moi-même avons le sentiment que l'Université Catholique de Louvain, toujours attentive aux problèmes humanitaires, à la défense des droits de l'homme, au respect du pluralisme et aux relations judéo-chrétiennes, s'honorerait en devenant la première institution académique à décerner à Raoul WALLENBERG dont l'action héroïque et surtout efficace en faveur de dizaines de milliers de Juifs hongrois voués au génocide est désormais mondialement reconnue, le titre de Docteur honoris causa.

Sous l'occupation nazie, des Juifs furent sauvés par de nombreux Chrétiens et Monsieur Raoul WALLENBERG, chrétien également, en est l'un des représentants les plus dignes.

Affrontant seul Adolf Eichmann et les "Croix fléchées" hongroises, WALLENBERG réussit à arracher tant aux wagons de la "solution finale" qu'aux colonnes des marches de la mort vers les camps, ou encore

.../...

aux rangs des stations de formation des convois, quelque 100.000 hommes, femmes et enfants. C'est encore lui qui, des Allemands, obtint pour certaines maisons de Budapest l'exterritorialité afin d'y mettre à l'abri, fût-ce provisoirement, des milliers de victimes désignées à la fureur antisémite.

C'est toujours lui qui conçut les fameux "passeports de protection" portant son nom qui permirent à des milliers de Juifs d'échapper à la déportation. C'est enfin lui qui, après la liquidation des maisons protégées et l'instauration du ghetto fermé de Budapest, ravitailla les 200.000 Juifs qui y attendaient, sans vivres, leur départ vers Auschwitz où 500.000 des leurs les avaient déjà précédés en quatre mois.

WALLENBERG qui tenait ses ordres du roi de Suède en personne, remplit sa périlleuse mission, poussé exclusivement par un sens de l'humanité hors du commun. Sauf la rétribution morale de s'être entremis autrement qu'en paroles pour les Droits de l'Homme, là où ils étaient le plus gravement bafoués, WALLENBERG ne retira de ses activités aucun avantage. Au contraire même si l'on songe à son destin probable, puisque nul ne l'ignait désormais, il a disparu en 1945, au moment de la libération de Budapest par l'Armée Rouge. A-t-il été assassiné par des "Croix fléchées" en déroute ou vit-il toujours prisonnier du goulag ? Le mystère demeure. Quoi qu'il en soit, Raoul WALLENBERG, seule personne à partager avec Winston CHURCHILL le titre de Citoyen d'Honneur des Etats-Unis, réunit, nous semble-t-il, les qualités d'homme qu'il convient de donner en modèle : courage, abnégation, intelligence et diplomatie au service de l'humanité persécutée.

De multiples comités dans le monde entier oeuvrent en faveur de Monsieur WALLENBERG afin d'obtenir la pleine lumière sur son sort, et de, si possible encore le ramener chez lui. Mais au-delà de ce but primordial, ils témoignent du souci, non moins important, de ne pas permettre que, dans un monde se voulant civilisé, le bien absolu puisse trouver comme seule réponse l'absolu du néant.

Toutes ces raisons font, Monsieur le Recteur que nous prenons, par la présente, la liberté de proposer à l'Université Catholique de Louvain, de retenir le nom de Monsieur Raoul WALLENBERG en vue de l'attribution d'un diplôme de Docteur honoris causa.

Assurée que votre Université ne restera pas
./.

insensible au cas WALLENBERG, je vous prie, Monsieur le Recteur, d'agréer l'assurance de ma considération la plus distinguée.

La Présidente,
Simone LUCKI

Annexes : -Le dossier préparé par le Comité Raoul WALLENBERG des Etats-Unis.

-Le dossier établi par le Comité suédois.

LE MINISTRE

1000 Bruxelles, le 28 octobre 1987

Rue de la Loi 12
Tél. : (02) 233 81 11

N. réf. ME.LW/87.559

V. réf.

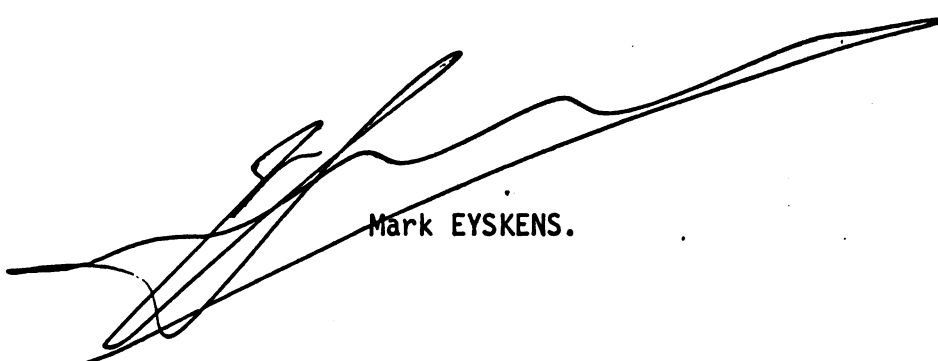
Madame Mtre Simone LUCKI
Rue Dautzenberg 50 Bte 3
1050 BRUXELLES

Madame la Présidente,

Suite à notre entretien, j'ai pris les contacts nécessaires avec M. Le Professeur Pierre Macq, Recteur de l'UCL, et M. le Professeur R. Dillemans, Recteur de la K.U.L., en leur demandant de bien vouloir envisager la possibilité d'accorder à Monsieur Raoul Wallenberg le titre de Docteur Honoris Causa, éventuellement au cours d'une séance conjointe. J'ai confirmé ces contacts par lettre et je vous en envoie une copie.

Je profite de cette occasion pour vous réaffirmer mon soutien pour tout ce que Vous entreprenez afin que l'action héroïque de Raoul Wallenberg soit reconnue et commémorée. Vos initiatives et celles de votre comité peuvent en outre exercer les pressions nécessaires sur les autorités soviétiques pour qu'elles fassent toute la clarté sur la disparition de Raoul Wallenberg.

En vous souhaitant pleine réussite, je vous prie de croire, Chère Madame, à l'assurance de mes sentiments les meilleurs.

Mark EYSKENS.

DE MINISTER

ME.LW/87.558

1000 Brussel, 28 oktober 1987
Wetstraat 12

De Heer Professor Roger DILLEMANS
Rector
Katholieke Universiteit Leuven
Oud Markt
3000 LEUVEN

Mijnheer de Rector,

Tijdens het afscheidsdiner voor de Israëlische Ambassadeur te Brussel, de Heer J. Hadass, werd ik benaderd door Mevrouw Meester Simone Lucki, Voorzitter van het Belgisch Comité voor Raoul Wallenberg.

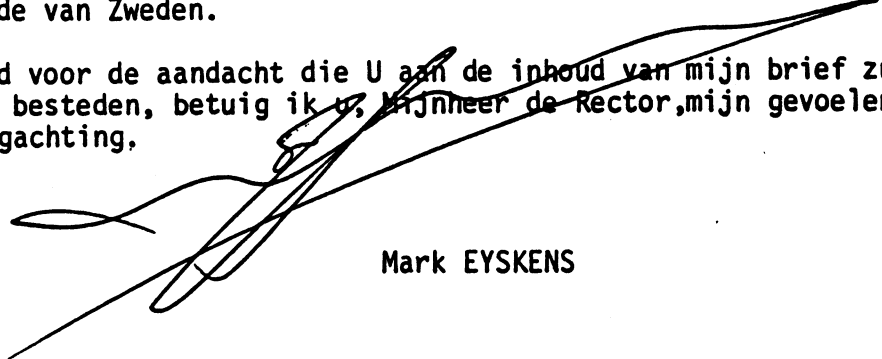
Ongetwijfeld kent U deze Zweedse personaliteit die, tijdens wereldoorlog II, een uitzonderlijk verdienstelijke humanitaire actie heeft op touw gezet voor tienduizenden Hongaarse Joden, die door zijn toedoen konden ontsnappen aan de massamoorden van het naziregime. Tijdens de laatste weken van de oorlog verdween de Heer R. Wallenberg spoorloos en naar alle waarschijnlijkheid werd hij door de Sovjettroepen in gevangenschap meegevoerd, zonder dat sedertdien over hem nog enig bericht kon worden opgevangen.

Mevrouw Lucki ijvert ervoor dat R. Wallenberg op een passende wijze zou worden gehuldigd. Zij suggereert dan ook dat onze Belgische universiteiten of de belangrijkste onder hen aan de Heer Wallenberg het eredoctoraat in absentia zouden toekennen.

Ik had reeds de gelegenheid u over deze kwestie mondeling te onderhouden. Met deze brief bevestig ik u dat ik dergelijk initiatief ten zeerste steun. Ik vraag me trouwens af of het niet mogelijk is een gemeenschappelijke huldezitting, georganiseerd door en de K.U.L. en de U.C.L. in overweging te nemen?

In bijlage bezorg ik u de omstandige brief die door Mevrouw Lucky werd gericht tot de Rector van de U.C.L., een brief van Professor Rezsohazy van de U.C.L. en tenslotte een nota uitgaande van de Ambassade van Zweden.

U dankend voor de aandacht die U aan de inhoud van mijn brief zult willen besteden, betuig ik u, Mijnheer de Rector, mijn gevoelens van hoogachting,

Mark EYSKENS

LE MINISTRE

1000 Bruxelles, le 28 octobre 1987

Rue de la Loi 12

Tél. : (02) 233 81 11

N. réf.

ME.LW/87.557

V. réf.

Monsieur le Professeur Pierre MACQ
Recteur.

Université Catholique de Louvain
Place de l'Université

1348 LOUVAIN LA NEUVE

Monsieur le Recteur,

A l'occasion d'un dîner d'adieu, offert en l'honneur de Monsieur J. Hadass, Ambassadeur d'Israël en Belgique qui rentre dans son pays, j'ai fait la connaissance de Madame Mtre S. Lucki, Présidente du Comité belge pour Raoul Wallenberg.

Maître Lucki m'a demandé d'intervenir auprès de vous pour que nos universités reconnaissent les immenses mérites de Monsieur R. Wallenberg, suite à son action héroïque en faveur de dizaines de milliers de Juifs hongrois voués au génocide par les Nazis au cours de la 2ème guerre mondiale.

Le Comité belge pour Raoul Wallenberg propose à nos universités d'accorder à cette personnalité hors du commun le titre de Docteur Honoris Causa.

Je ne peux que soutenir une telle initiative et les universités belges se distingueraient si elles décidaient, par une action conjointe, de rendre hommage à un homme qui a incarné d'une manière totale et parfaite, l'amour du prochain et la sollicitude pour ceux qui souffrent.

Il est de tradition universitaire que le titre de Docteur Honoris Causa ne soit pas uniquement réservé à des scientifiques. L'octroi de cette haute distinction exprime aussi, dans le chef des autorités universitaires, l'intention solennellement proclamée de rendre hommage à des personnalités éminentes dans des domaines extrêmement variés y compris l'action humanitaire.

/ ..

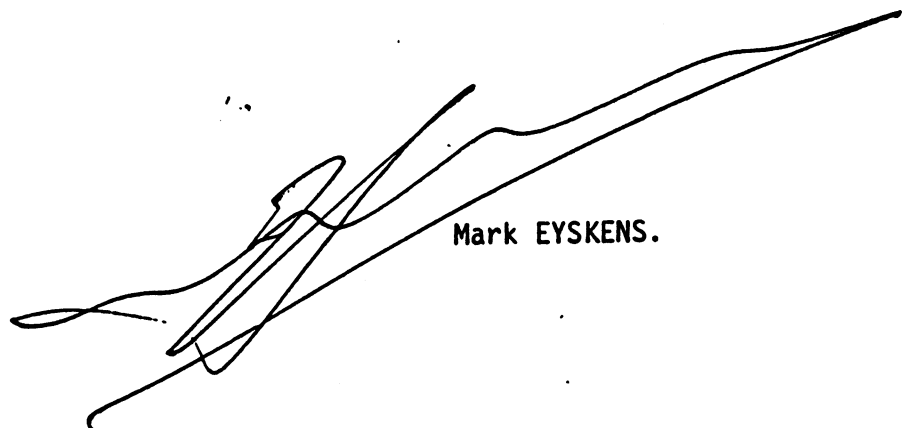
/ ..

J'enverrai une lettre identique à Monsieur le Professeur Roger Dillemans, Recteur de la K.U.L. en lui demandant, à son tour, d'envisager d'accorder le grade de Docteur Honoris Causa à Raoul Wallenberg.

Ne serait-ce pas une opportunité à saisir que nos deux universités catholiques, au cours d'une cérémonie conjointe, se réunissent autour de la personnalité de Raoul Wallenberg afin de rendre hommage à l'humanisme au sens le plus profond et cela au moment même où, en Belgique, notre communauté catholique se divise souvent sur des problèmes qu'on ne peut résoudre que par la concertation et le respect mutuel ?

On me dit que Vous êtes documenté sur le dossier de Monsieur Wallenberg mais à toutes fins utiles, je vous envoie ci-joint quelques lettres.

En vous remerciant de l'attention que Vous voudrez bien porter au contenu de ma lettre, je vous prie de croire, Monsieur le Recteur, à mes sentiments les meilleurs.

Mark EYSKENS.

UNIVERSITE CATHOLIQUE
DE LOUVAIN

Le 25 octobre 1987

Madame,

Je vous remercie de tout coeur de m'avoir associé aux démarches que vous avez entreprises en faveur de la libération de Raoul Wallenberg. Vos efforts me touchent particulièrement car j'ai vécu à Budapest au moment de son arrestation et, bien que jeune encore en 1945 (16 ans), je me souviens parfaitement de l'atmosphère et des troubles de l'époque.

Je pense comme vous que le moment est propice pour redoubler d'efforts en vue de mettre fin à la détention d'un homme qui a fait tant de bien autour de lui. Attirer l'attention sur Raoul Wallenberg est à cet égard le moyen tout indiqué. La direction soviétique semble désirer entreprendre des négociations qui lui permettraient d'alléger les charges qu'entraîne la course aux armes et s'attaquer aux problèmes intérieurs. Ce climat est favorable pour la pousser vers des gestes de détente. La libération spectaculaire des Sakharov ne doit pas rester un cas isolé. Elle était aussi le fruit d'une pression extérieure et d'une préoccupation constante.

La même ligne de conduite vaut pour Raoul Wallenberg. Dans cette perspective, l'octroi d'un doctorat honoris causa répond à un double objectif. Il reconnaît les mérites du promu et les services éminents qu'il a rendus; et il dit tout haut que le captif n'est pas abandonné à son sort et que son retour à la liberté est un acte de réparation exigé par la justice.

Je vous prie d'agréer, Madame, l'expression de mes sentiments très distingués,

Rudolf Rezsohazy

Professeur ordinaire à l'U.C.L.

Madame Simone Lucki
Avocat
Barreau de Bruxelles

? - L. prout de la femme de Raoul
etait son Dardel -

La Pire Belgique
7.10.87

Wallenberg toujours vivant ?

Raoul Wallenberg, le diplo-
mate suédois disparu en 1945
en Union soviétique après avoir
sauvé dix mille juifs vivants en
Hongrie, est toujours en vie et
est probablement détenu en
Union soviétique sous une faus-
se identité.

C'est ce qu'affirme son demi-
frère, Guy von Dardel, qui a dé-
claré avoir des preuves.

10.7/10/87

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Kr Tomas Bertelman,bg

165/020
PROMEMORIA

1988-06-13

P2 6u

Ex till:
Statsmin
Kabs
Polch
Bitr polch
Ch Pol I
Tham, Pol I
Olsson, Pol I
Bertelman, Pol

Alexander-Agentov om Wallenberg

Amb Moskva
(u nr)

EXP. 880617

I samband med en lunch den 7 juni för ambassadör Alexander-Agentov, på besök i Stockholm som emissarie för att informera om toppmötet i Moskva, tog polchefen i enskildhet upp Wallenbergärendet. Kunde man tänka sig att det i ljuset av den nya öppenheten kunde komma fram något nytt om Wallenberg? A-A svarade att han inte trodde det och frågade hur gammal Wallenberg skulle ha varit idag. Efter att ha fått svaret att Wallenberg var född 1912 konstaterade A-A, att Wallenberg i så fall skulle ha varit mycket gammal. Polchefen påpekade att det från svensk sida inte var fråga om Wallenbergs ålder. Saken var att vi ställde oss tvivlande till uppgiften att Wallenberg skulle ha avlidit 1947 och därför undrade om inte annan relevant information kunde komma fram i det nya klimatet. "Ni kan ju alltid fråga, men jag tror inte det" svarade A.A. "Möjligen kan det kanske komma fram några detaljer kring själva årtalet, men jag tror det ej".

Tomas Bertelman

Tomas Bertelman

SVERIGES GENERALKONSULAT
FRANKFURT/M.

1988-06-08

Nr 26 ✓

Pol I, kr V Tham, bg
1988-06-16

Hbr Tham-Elggvist GK
München
Exp: 880616

Utrikesdepartementet
Pol I

STOCKHOLM

1988-06-14
P 2 EU I

POL

Raoul Wallenbergärendet
6 U 1988-04-14
(1 bil.)

Härmed får jag översända skrivelse från Internationale
Gesellschaft für Menschenrechte daterad den 6.6.1988 i
fotostatkopia. Som framgår därav kan Igor Ogurzew nås
under adressen:

c/o Monditsch
Gumbinnen Strasse 8
8000 München 81.

Igor Ogurzew talar förutom ryska även tyska.

Bertil Lund

— Deutsche Sektion e.V. —

Internationale Gesellschaft für Menschenrechte

International Society for Human Rights · Societe Internationale pour les Droits de l'Homme · Sociedade Internacional para os Direitos Humanos

Gemeinnützige Körperschaft

Spendenkonto:

Sitz: Kaiserstraße 72 Telefon (069) 256971-70
D-6000 Frankfurt/Main 1 Telex 418514 IGFM D

Deutsche Bank AG, Frankfurt (BLZ 50070010) Kto. 406200
Postgroot: Fritz Kto. 326966-600

IGFM-Deutsche Sektion e.V. Frankfurt 60000, 60000 Frankfurt/M.

IGFM-Deutsche Sektion e.V.

Herrn
A.M. Hammar
SCHWEDISCHES GENERALKONSULAT

Gutleutstraße 45
6000 FRANKFURT/MAIN 1

Frankfurt/Main,
den 6.6.1988/Be-388

Betr.: Raoul Wallenberg
Ihr Brief vom 25.5.1988

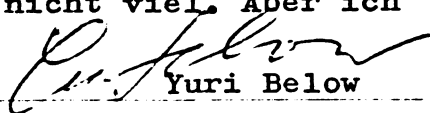
Sehr geehrter Herr Vize-Konsul,
haben Sie vielen Dank für Ihren Brief vom 25. Mai 1988 bez.
des Schicksals von Raoul Wallenberg.

Da z.Zt. Frä. Chrisiane Freese ist nicht da, sie ist in New
Zealand, deswegen antworte ich Ihnen.

Die Anschrift von Herrn Ogurzow in Deutschland ist:

Herr Igor OGURZOW
bei Fam. Monditsch
Gumbinnen Str. 8
8000 MÜNCHEN 81

Bis zu nächste Woche wird Herr Ogurzow in den USA, dann kommt
wieder nach München zurück, Sie können mit ihm ruhig in Verbän-
dung setzen. Herr Ogurzow spricht Russisch und ausreichend deutsch.
Als ich, Ogurzow und ukr. Katholik Terelja in Gefängnis von
Wladimir waren (1970-1974) haben wir von R. Wallenberg etwas
gehört, aber was mich anbetrifft, ich konnte nur sozusagen
second-hand information haben, da ich in Einzelhaft war. Bei
FRagen nach Wallenberg, Herr Ogurzow sagt nicht viel. Aber ich
habe ihn noch nie darüber direkt gefragt.
Mit freundlichen Grüßen

Yuri Below

Vorstand des Vereins

Erreichtes bet:

Um Kuponbogen bedient u. d. z.

Protokollet

c.c.: Amb Heyman, Tokyo

Dnr 160/009	Avd Grupp Mål P2 EU ^I
----------------	-------------------------------------

Fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22
182 62 DJURSHOLM

Käta Nina (m. bl.),

.1.

Enligt löfte sänder jag härmed fotografiet föreställande
Sveriges minister G.O. Wallenberg med uppvaktning i
Tokyo 1911. Eftersom det är Raoul Wallenbergs farfar
bör Du ta hand om det.

binds ej

Dag Sebastian Ahlander

Ifylles av postexp

Avsant med				Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☒ vanlig post	14.6.88	<i>[Signature]</i>

Dep U 328 8706

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham,bg

168/028
PROMEMORIA

1988-06-16

P 2 ^I _{ku}
1(3)^h

Pol I, Tham,bg
1988-06-23
Bil t skr Osvald-von
Dardel, Satigny Schweiz
1988-06-17
Exp: 880623

POL

Sovjetiska svar på svenska framställningar i Wallenbergärendet sedan 1979

1. Svar (aide-mémoire) den 24 januari 1979 (på framställning av kabinettssekreterare Leifland till t f chargé d'affaires Rymko den 3 januari 1979):

"Den förnyade undersökning av handlingarna rörande detta fall, som företogs på den svenska regeringens begäran år 1965, bekräftade att det inte finns och inte kan finnas något nytt i frågan om Raoul Wallenbergs öde.

Samma slutsats bekräftades definitivt av resultaten av en granskning av de upplysningar vilka Sveriges regering åberopar i sin hänvändelse den 3 januari d.å. Påståendena om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen så sent som 1975 stämmer ej överens med verkligheten".

2. Svar (muntligt budskap: ambassadör Jakovlev - kabs Leifland) den 28 september 1979 (på brev statsminister Ullsten-ministerrådsordförande Kosygin den 22 augusti 1979):

"Alla påståenden om att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig i Sovjetunionen efter 1947 strider mot verkligheten. Denna slutsats gäller i full mån s k "vittnesmål" som omnämns såväl i svenska regeringens hemställan av den 3 januari i år som i Sveriges statsministers brev av den 22 augusti, också i år.

Den sovjetiska regeringen anser således frågan om Raoul Wallenberg uttömd och kan inte utesluta att uttrycka sitt beklagande i samband med att den svenska regeringen, i stället för att tillbakavisa olika slags påhitt och spekulationer, finner det möjligt att i-frågasätta den sovjetiska sidans uppriktighet i denna fråga".

3. Svar 20 maj 1980 (muntlig kommentar av utrikesminister Gromyko i samtal i Moskva med utrikesminister Ullsten):

"Vad gäller Wallenberg kvarstår våra svar i full kraft. Det finns naturligtvis inga utsikter att Ni skulle kunna få något annat svar eller ytterligare informationer i denna fråga".

4. Svar 31 juli 1986 (muntligt svar av ambassadör Pankin till statsminister Carlsson med anledning av att statsministern tagit upp Wallenbergärendet vid sitt besök i Moskva 14-17 april 1986):

"En kompletterande kontroll av det som hängde samman med Raoul Wallenbergs öde hade visat att, såsom meddelats Sverige 1957, 1965 och 1979, Raoul Wallenberg avled i juli 1947 i Ljubljanka-fängelset, sannolikt till följd av hjärtinfarkt. Sovjetunionen ansåg frågan om Raoul Wallenberg utagerad".

5. Wallenbergärendet togs på nytt upp av statsminister Carlsson vid ett personligt samtal med ministerrådsordförande Ryzjkov under dennes officiella besök i Sverige den 11-14 januari 1988. Svar har ännu inte lämnats.

6. I samband med utrikesminister Sten Anderssons arbetsbesök i Moskva 17-18 april 1988 erinrade kabinettssekreterare Schori om att svar utestod i ett samtal med ambassadör Uspenskij, utrikesministeriet.

Vollrath Tham

Vollrath Tham

Avsändningsort

Pol I/kr V Tham/la

Ärende

Wallenberg

Datum

1988-06-16

Avd

D

Grupp

2

Mål

En H

Adress

Ambassaden BONN

Text

För Karlsson från Tham, Pol I
re Wallenbergärendet: Rozkalns.

Samtal har ägt rum med Rozkalns i Sverige, varför några
ytterligare åtgärder från er sida inte krävs.

CABINET

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham

ARKIVEXEMPLAR
1988-06-16

Dnr 168/007	Avd Grupp Mål P 2 <i>lu</i>
----------------	--------------------------------

Generalkonsul Mats Elggvist
MÜNCHEN

U. n.

Wallenbergärendet: Igor Ogurtsov
(2 bil)

Broder,

Den ukrainske dissidenten Terelya, numera bosatt i Canada, har vid samtal med Anders Aslund och Johan Lilliehöök i december förra året bl a gjort gällande att han av en händelse stött ihop med Raoul Wallenberg i Vladimirfängelset år 1970. Terelyas skildring av denna händelse finns återgiven i bil I (hbr Aslund-Tham) resp 2 (hbr Lilliehöök-Osvald) till i kopia närslutna skrivelse (nr 75) den 18 maj 1988 till ambassaden i Moskva.

./1

I bil I p. 6 nämner Terelya att han vid detta tillfälle delade cell med Igor Ogurtsov. Motsvarande finns i Lilliehööks samtalsuppteckning. Sedan nu även Ogurtsov fått lämna Sovjetunionen har GK i Frankfurt am Main, via Internationale Gesellschaft für Menschenrechte, lyckats få fram hans adress. Han uppges bosatt c/o Monditsch, Gumbinnen Strasse 8, 8000 München 81.

.../2

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Dep U 328 10 000 ex 8608

880616

[Signature]

Jag undrar nu om generalkonsulatet, kanske genom Kersti Edwall, kunde nalkas Ogurtsov, som enligt uppgift från människorättsinstitutet i Frankfurt "spricht ausreichend Deutsch". Vad man väl främst bör fråga Ogurtsov om är hans version av den händelse som Terelya beskrivit som ett sammanträffande med Raoul Wallenberg 1970 i Vladimirfängelset. Har Ogurtsov på annat sätt kommit i kontakt med Wallenberg (var, när, hur?) eller hört talas om hans fall under sin fängelsevistelse, i så fall av vem? Bifogar skriften om Raoul Wallenberg (i serien UD informerar) som allmän bakgrundsinformation.

./2

Hjärtliga hälsningar,
Vollrath Tham
Vollrath Tham

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham, 1a

ARKIVEXEMPLAR

1988-06-17

Dnr	Avd Grupp Mål
169/001	P 2 ten ¹

U. n.

Minister Hjertzonsson

WASHINGTON

Raoul Wallenbergärendet
(\$ bil)
Broder,

Vid vårt telefonsamtal den 19 februari i år frågade Du om möjligheten att skaffa fram fingeravtryck resp "dental records" för Raoul Wallenberg.

Beträffande fingeravtryck är ju läget det i Sverige att man inte tar sådana annat än av brottslingar. Raoul Wallenbergs "dental records" har däremot, enligt vad säkerhetspolisen uppgivit, sannolikt kunnat spåras till ett dentalarkiv. För att kunna gå vidare i efterforskningarna på denna punkt krävs emellertid enligt gällande bestämmelser medgivande från familjen. Eftersom jag inte känner närmare till bakgrunden till frågan från amerikanskt håll, har jag vara velat nämna detta innan vi beslutar om vidare mått och steg. Du kanske ger mig en vink om frågan alltjämt är aktuell?

När Rachel Oestreicher Haspel besökte Pierre Schori senast, påtalade hon bristen på engelskspråkigt material om Raoul Wallenberg. Sedan dess har ju den engelska upplagan utkommit av skriften om honom i serien UD informationer. Jag bifogar några ex för fru Haspel ifall hon inte redan fått skriften från Er eller från informationskontoret.

Tham
Vollrath Tham
Vollrath Tham

./.

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

88 06-20

Th

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham, bg

1691016
ARKIVEXEMPLAR

1988-06-16

Avd Grupp Mål

POL

	P 2 Eu
--	--------

Professor Guy von Dardel
45, Route de Peney Dessus
CH-1242 Satigny
SCHWEIZ

Sovjetiska svar i Raoul Wallenbergärendet
(1 bil)

./1

Med anledning av vårt telefonsamtal för en tid sedan
ber jag härmed att få översända en förteckning över
sovjetiska svar i Raoul Wallenbergärendet sedan 1979.

Ärendet har givetvis dessutom tagits upp på tjänste-
mannanivå med sovjetiska UD-tjänstemän på olika nivåer
vid en rad skilda tillfällen. Man har då alltid hän-
visat till 1957 års besked.

Med vänlig hälsning,
Peter Osvald
Peter Osvald

Bilaga: PM Tham, Pol I 1988-06-16 "Sovjetiska svar
på framställningar i Wallenbergärendet sedan
19879"

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

880623

[Signature]

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CBJ

KOPIA TILL:

UTR MIN
KAB SEKR
POL CH
BITR POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

Pol I, Kr V Tham, mp
1988-06-21

Order

AMBASSADEN MOSKVA 1988-06-17

UD STOCKHOLM

FOER BERTELMAN, POL 1

RE RAOUL WALLENBERG

Sal

INK UTRIN		
Dat...../.....		
1988-06-17		
AVC	Gr	En
P	2	En

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE RAOUL WALLENBERG

ENLIGT VAD MARY MOSSER VID KANADAS AMBASSAD PAA TORS DAGEN
MEDDELAT HARTELIUS BETRAEFFANDE CUTLERS MATERIAL I WALLENBERG-
AERENDET, AER MATERIALET NU FAERDIGSTAELLT OCH FOERVAENTAS UNDER
DEN NAERMASTE TIDEN INKOMMA TILL DEN KANADENSISKA AMBASSADEN
FOER OEVERLAEMNANDE TILL ADAMISJIN.

THUNBORG

Ärende

Wallenbergärendet

Datum

1988-06-22

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Ambassaden TEL AVIV Dnr

8m

Text

re Wallenbergärendet.

Om uppgiften stämmer att Jan Kaplan tillåtit utvandra och numera bor i Israel sjunker väl frågan om brevet från hans fru till dottern Anna Bilder i bakgrunden. Vi bör då i stället främst kunna inrikta oss på att få ett sammanträffande till stånd med Jan Kaplan för att få hans egen version av det påstådda mötet med Raoul Wallenberg i sjukavdelningen av Butyrkafängelset i Moskva år 1975. Tacksam Edra synpunkter på möjligheten att få träffa Jan Kaplan trots dottern Anna Bilders ovilja att ha ytterligare kontakter med ambassaden i ärendet.

CABINET

Ex till: Osvald, pol I
Tham, pol I

Exp! 88-06-22
1/4
P

Ärende	Datum 1988-06-21		
	Avd P	Grupp 2	M&I Eu ^I

Wallenbergärendet

Adress

Ambassaden MOSKVA Dnr

Text

Från pol I re Wallenbergärendet.

Skulle ni erbjudas kopior av professor Cotlers Wallenbergmaterial vore detta givetvis av intresse.

CABINET

29 juni 1988

1 2 2 u
25/6/88*Kabinets sekretariat
vidit/w.**(pol)*

aa/as
Statsministerns samtal med ministerrådsordföranden Ryzjkov
om Raoul Wallenbergs öde

I samband med en middag på Villa Bonnier den 12 januari i år för den sovjetiske ministerrådsordföranden Nikolaj Ryzjkov förde statsminister Carlsson ett enskilt samtal med Ryzjkov, med enbart tolk närvarande utöver de båda regeringscheferna. Samtalet gällde bland annat Raoul Wallenbergs öde. Statsministern underströk under samtalet den vikt som den svenska regeringen fäster vid att klarhet äntligen skapas kring vad som egentligen hänt Raoul Wallenberg. På sovjetisk sida hade man vid upprepade tillfällen hävdade att Wallenberg avled i Ljubljanka-fängelset år 1947. Vad vi på svensk sida nu undrar, sade statsministern, är om det finns några dokument på sovjetisk sida som kan styrka denna uppgift. Ryzjkov svarade att frågan hade utretts, och att man informerat statsministern om detta. Släktingar till Wallenberg hade även vänt sig till generalsekreterare Gorbatsjov i saken med ett brev. De hade fått samma besked. Huruvida det fanns några dokument i ärendet kände Ryzjkov inte till. Han tillade att vi skall efterhöra detta (Ryzjkov använde ordet "pointeresujemsia").

Hans Dahlgren
Hans Dahlgren

Raoul Wallenbergärendet
1988-08-10 P 2

Överlämnas av utrikesdepartementet, Pol I,
till ambassadör Thunborg, Moskva för
kännedom.

ex t:
kabs f förtr förv

w
Vollrath Tham-----

bg

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS

Political Division
First Division(pol I)

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd Grupp Mål
Stockholm, June 29, 1988	
181/005	P 2 Eu ^I

Ms Madeline Bolbol
Ptta. Conco. Ottoboni C,
No 4, Apt 34
I - 33170 PORDENONE
Italien

Raoul Wallenberg

(1 encl) INGEN BIL PÅ DOSS.

Thank you for your letter of June 12, 1988 regarding
Raoul Wallenberg.

I can assure you that Raoul Wallenberg is not at all
forgotten by the Swedish government. When Prime
Minister Ryzhkov of the Soviet Union visited Sweden
in January this year, his case was once again raised
and as long as uncertainty still remains as to the
fate of Raoul Wallenberg my government has declared
that it will continue its efforts to seek clarifica-
tion of the matter.

./1

I enclose a brochure about Raoul Wallenberg, his deeds,
his disappearance and the search for him.

Yours faithfully,

Vollrath Tham

Vollrath Tham
Director

mp

Dep U 328

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

88-06-30

M.D.

SVERIGES GENERALKONSULAT
NEW YORK

1988-06-28

Pol I, kr V Tham, bg
1988-10-05
Hbr Tham-Thorén GK New York
Exp: 881005

Kabinettssekreterare
Pierre Schori

Utrikesdepartementet

R. W.

*Wili/PS
v Tham: W*

180/001

INKOM UD		
1988-06-30		
AVD.	GR.	MAL
p	2	eu

Broder,

./.

Bifogat finner du ett gammalt brev avsett för dig från Rachel Haspel jämte en kopia på ett brev från London till Senator Lautenberg. Om jag inte minns fel bad Rachel mig hålla brevet tills vidare. Hon har emellertid aldrig återkommit i ärendet, varför jag nu när jag lämnar New York översänder materialet till dig.

För

Magnus Faxén
Magnus Faxén

lm

**THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE
OF THE UNITED STATES**

127 EAST 73RD STREET, NEW YORK, NY 10021 212-737-7790

March 17, 1988

Chairman
Alan C. Greenberg
Vice Chairmen
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg
President
Rachel Oestreicher Haspel
Vice President
Robert Le Buhn
Secretary
Martin Riskin
Treasurer
Alex Rosenberg

Exec. Board
Dr. Michael Alderman
Vera Blinken
Msgr. Eugene Clark
Marshall A. Jacobs
Lena Björck Kaplan
Kari Marton
Hon. M. K. Mochari
Eliza Moynihan
Carl Nisser
Walter Oppenheim
John Russell, Esq.
Vera Stern
Bruce Teicholz

Honorary Chairmen
Amb. Per Anger
Hon. Gideon Hausner
Nina Lagergren
Dr. Knut Stendahl
Dr. Guy von Dardel
Amb. Wilhelm Wachtmeister
Ingrid Garde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
John Bierman
Sen. Rudy Boschwitz
Rev. James Carpenter
Richard Chamberlain
Bethune Church
Countess Margareta Douglas
Dr. Enca Freeman-Padan
Barbara Futterman
Sister Gillen
Rep. reen
David K. Haspel
Hon. Alan Hevesi
Rep. Jack Kemp
Annette Lantos
Rep. Tom Lantos
Samuel LeFrak
Elenor Lerner
Vivec. J. J. J. J.
Dr. Patricia A. McFate
Sen. Daniel P. Moynihan
James P. Murphy
John Nelson
Rev. Evert Olson
Sen. Claiborne Pell
Harvey Rosenfeld
Hon. Jerome Shestack
John Slade
Mananne Slade
Hon. Andrew Stein
Leroy Sylvers
Susan Tabor
Neil Tevebaugh-Kenwryck
Ludmilla Thorne
Tibor J. Waldman
Rep. Theodore S. Weiss
John Weitz
Eli Wiesel
George Will

Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm
Sweden

INK UTGIVNING		
Dnr...../.....		
AVG	IF	RE
P	2	Eu I

Dear Pierre:

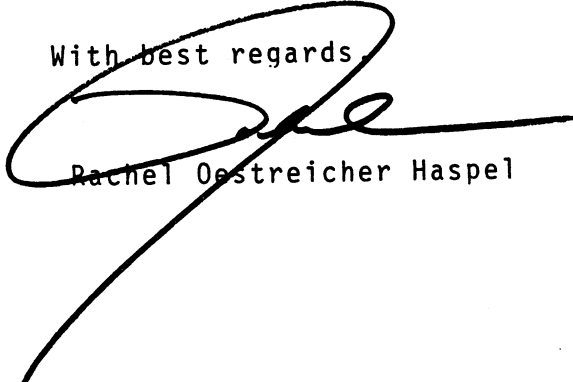
Senator Frank Lautenberg forwarded this letter to the office of Senator Carl Levin, as I work on a number of projects with Levin's office, it was sent to me. I spoke to the Senator's office today, and they are aware that I am placing this in the hands of the Swedish Government.

After reading the enclosed letter, I think that you will agree with me that it should also be passed on to our Government, as the information needs to be corroborated or denied. I shall appreciate some indication from you as to how your people evaluate this letter's contents.

I am also looking forward to receiving the materials that we spoke of at lunch. It would be very helpful to have an "official" report of the Swedish Government's information (i.e.; evidence) as it views the Wallenberg Case at this moment. As I mentioned at lunch, if this could be written up before the beginning of April, it could prove to be most helpful.

As always, it was lovely to see you here in New York. I thank you for your continued interest in the work that I am doing, and I thank you for your kindness to me.

With best regards,

Rachel Oestreicher Haspel

2411
38 Penn Road
London N7 9RE

01-607-4810

11th Feb 1988

The Honorable Senator Frank Lautenberg
The Senate
Washington DC

Dear Senator Lautenberg

I have recently written an illustrated biography of Raoul Wallenberg to be published shortly in Britain and the United States.

In the course of my research I came across a Swedish couple who have an amazing story to tell. Maybe they are mistaken in their interpretation of events but they are highly credible witnesses of great integrity who have had long and distinguished careers in relief work and international diplomacy.

Their story, in brief, is that in 1947 they were both working for Swedish relief services in Warsaw. They were not married at the time. In October of that year both, independently, received instructions to go to look for Swedish wounded, notably Raoul Wallenberg, thought to be in Southern Poland. Hans got his instructions from the Swedish Embassy, Lillian was instructed by a contact called "Jimmy" in the U.S. Embassy in Warsaw. I believe that "Jimmy" was in the O.S.S..

Somewhere east of Tarnow the two split to meet their respective contacts in Southern Poland. Hans failed to make contact with the partisan group he was looking for to lead him to the Swedes. Lillian, who had been given \$5,000 by the U.S. Embassy to pass to a partisan "general", was taken to a barn in a forest clearing. Here the general showed her three men on the point of death lying on the ground.

Lillian had met Wallenberg before the war, and believed she recognized him. When she asked him whether he was Raoul Wallenberg he twice pressed her hand. She removed a leather case from beneath his head and firmly pressed his fingers onto the leather under the flap of the bag (which bore the initials "WR").

On returning to Warsaw she gave the bag to "Jimmy" in the US Embassy and understands that the fingerprints were photographed and sent to Washington. The bag was returned to her - she still has it. She later received American confirmation that the Swedish Government was informed of the findings.

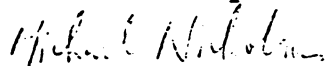
The couple - Hans and Lillian Ehrenstrale - have until recently been prevented by their profession as diplomats from going public about these events, but having retired are now anxious to have the truth told.

It appears, on the face of it, that the Swedish and U.S. governments have for many years sought to prevent disclosures which could possibly be embarrassing to both countries although at this late stage there can't be any security issues.

I am writing to you in the hope that you could get a member of your research staff to make some inquiries in the context of the Freedom of Information Act. What we would like to know is: What communications relating to the claimed discovery of Raoul Wallenberg in October-November 1947 passed between the U.S. Embassy in Warsaw and Washington, and between Washington and Stockholm.

If you are able to dig anything up, perhaps you could tell me prior to general disclosure so that the Ehrenstrales and I could come and see you.

Yours sincerely

Michael Nicholson

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
EEM

KOPIA TILL:

KABS
POLCH
POL I

ÅTGÄRD:

☛
Beträffande åtgärd se delgivningslista

AMBASSADEN WASHINGTON

1988-07-06

Pol

INK UTRINESBEP		
Dnr...../.....		
1988-07-06		
Ans	Gr	Med
P	2	En I

UD STOCKHOLM

FOER THAM, POL 1, FRAAN
HJERTONSSON

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

UTRIKESDEPARTEMENTET

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

1 AUG. 1958
V. Thane

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....WASHINGTON.....

HAR.....88-07-06.....

MEDDELAT FÖLJANDE:

RE RAOUL WALLENBERG

KONGRESSMANNEN TOM LLANTOS" HUSTRU BERAETTADE HAEROMDAGEN FOER MIG ATT CHEFEN FOER STATE'S MR-AVDELNING, AMBASSADOER SCHIFTER, TAGIT UPP WALLENBERGAERENDET MED SIN SOVJETISKE MOTPART, ORDFOERANDEN I DEN SOVJETISKA MR-KOMMISSIONEN, BURLATSKY, I SAMBAND MED TOPPMOETET I MOSKVA. BURLATSKY SKULLE DAA HA FOERKLARAT ATT HAN ALDRIG HOERT TALAS OM WALLENBERG. VID SAMTAL IDAG MED SCHIFTER BEKRAEFTADE DENNE, ATT BURLATSKY VERKLIGEN SAGT SIG VARA HELT OKUNNIG OM WALLENBERG. SCHIFTER HADE LAEMNAT EN RELATIVT UTFOERLIG REDOGOERELSE. BURLATSKY HADE NOGA ANTECKNAT OCH LOVAT AATERKOMMA I AERENDET. SCHIFTER VAR SYNNERLIGEN FOERVAANAD OEVER BURLATSKYS REAKTION, MEN HADE EFTER MYCKET FUNDERANDE I SAKEN KOMMIT TILL SLUTSATSEN ATT BURLATSKYS OKUNNIGHET VAR GENUIN.

SCHIFTER TRAEFFAR BURLATSKY NAESTA VECKA I MOSKVA OCH KOMMER DAA ATT "PURSUE THE MATTER". HAN LOVADE HAALLA OSS UNDERRAETTADE OM UTFALLET AV SAMTALEN MED BURLATSKY I WALLENBERGAERENDET.

WACHTMEISTER

Christelijke
Stichting voor
Hulp aan

Gewetensvervolgden

postbus 80.1619 ZH Andijk

Pol I, kr V Tham,bg

1988-08-09

Skr t tit

Exp: 880809/

Ministry for Foreign Affairs
Deputy Assistant Under-Secretary
Box 16121
S-103 23 STOCKHOLM
Z W E D E N

INSTRUCTIONS DEP.	
No 186/003	
88 07 06	
2	EU I

Raoul Wallenberg

The Netherlands, Andijk,
July 4, 1988

VT. M

Dear Sir,

Our organisation had in the past some regular contacts with your Department concerning the matter of Raoul Wallenberg.

In this matter we were once invited by your Department for an interview. Also we had some good cooperation with your Embassy staff in Budapest (Hungary).

Our organisations is still going on with the investigations concerning the where-abouts of Raoul Wallenberg.

As we had for the last time contact with your Department in September 1987, we would like to hear from you if there is anything to report in this matter.

We kindly ask you to inform us accordingly,

Yours sincerely,

[Signature]
Gerrit van Keulen

Dutch Raoul Wallenberg Committee

i.a.w. De Christelijke Stichting voor Hulp aan
Gewetensvervolgden

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☒ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

P. 1

88-08-09

V. Thun

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Angående

Raoul Wallenberg

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

jämte
samt biljämte
bil nrjämte bil
där så angivitsbil kan lånas
på UD tel:

	Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD		☐ Östekonomiska byrån	
☐ Regeringen	21 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund		☐ Bankföreningen	
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd		☐ Exportr	
☐ Statsrådsberedningen		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission		☐ Industriförb	
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fö		☐ IVA		☐ Grossistförb	
☐ Chef I		☐ I-sekr I		☐ STU		☐ Sthlms Händelsk	2 ex
☐ Statsrådet		☐ IAEA-del I		☐ Svensk kärnbränsle AB		☐ LO	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftinsp		☐ AIC	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst		☐ TCO	
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Televerket		☐ SACO/SR	
☐ Utrnämnd/Utrutsk/Europa-		☐ SSLP, Fö		☐ Statens rymddeleg		☐ SAF	
☐ rådsdel	53 ex	☐ ÖB		☐ Invandrarverket	2 ex	☐ <i>Ansökan till EU-utskottet</i>	
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Forskningsberedningen			
☐ Utrutsk	33 ex	☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljövarsberedningen			
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk			
☐ Utrutsk kanslichef		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud			
☐ Förutsk kanslichef		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del			
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet			
☐ Riksdagsman		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst			
☐ Riksdagsman		☐ RPS		☐ Latinamerikainst			
☐ Statssekr Fö		☐ SIDA		☐ Utrikespol institutet			
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Europeainstitutet			
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Svenska FN-förbundet			

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
		☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
☐ Övriga Västeuropa och Canada	17 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
		☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
				☐ Paris-del	☐ ESK-del Wien
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Kuwait
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Muscat	☐ Tel Aviv
		☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
		☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
☐ Övriga Afrika	14 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
		☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Bogatá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
		☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Los Angeles
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Jeddah	☐ Mariehamn
		☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Leningrad	☐ Minneapolis
				☐ New York Gk	☐ Szczecin

☐ Utrikesministern	☐ Folkrättssakkunnige	☒ Chef Rättsavd	☐ Inspektören	☐ Sundbom
☐ Bistandsministern	☐ Statssekr f utr hand	☒ Chef R	☐ Chef protokollet	☐ Brodin
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Exp-chefen UDH	☐ Expeditionschefen	☐ Chef press- o inf enh	☐ ESK-gruppen
☐ Kabinettssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef PA:I	☐ Chef pressbyrån	☐ <i>Thun, p. 1</i>
☐ Näslund	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Chef BOR	☐ Chef inf byrån	☐
☐ Petersson	☐ Koordinatörerna	☐ Verksamhetsplan	☐ Chef SSB	☐
☒ Chef Pol avd	☐ KMI	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Rapportöversikten	☐
☐ Chef Pol 1-6	☐ Transportsekt	☐ Chef multilat enh	☐ Regeringspärmen	☐
☒ Chef Pol 1, 2, 5	☐ KSA	☐ Chef bilat enh	☐ Theorin	☐ Åter enh
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Åtg postexp
9	1	8/0810	10/8-88	kurir
sign	sign	sign	sign	sign
CA	CA	CA	CA	CA
datum	datum	datum	datum	datum
10/8-88	10/8-88	10/8-88	10/8-88	10/8-88

SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1988-07-06

Pol I, kr V Tham,bg
1988-09-27

Ex till: Polch

Bitr polch

Amb Dahlgren, SB

EXP:880927/

Ambassadören Torsten Örn

Utrikesdepartementet

Raoul Wallenberg

Broder,

Jag sammanträffade den 28 juni med Guy von Dardel. I samtalet deltog också John-Christer Åhlander.

Von Dardel hade den 26 juni besökt Sacharov och dennes fru Elena Bonner. Beträffande det möjliga lägret hade von Dardel meddelat, att enligt de uppgifter han förfogade över och vars källa han inte kunde avslöja, skulle det ligga 2 mil åt andra hållet från Torzjok. Sacharov hade alltså visat sig mycket intresserad men bett om fler upplysningar. Von Dardel sade att han skulle söka återkomma med preciseringar.

Jag fick också intryck av att familjen nu övervägde en förnyad vädjan till de sovjetiska myndigheterna att bringa klarhet rörande Raoul Wallenbergs öde.

Von Dardel upprepade vid flera tillfällen att familjen inte var ute efter att ställa Sovjetunionen vid skam-pålen. Man ville gärna medverka till en "facesaving" för de sovjetiska myndigheterna om dessa hade uppgifter att lämna som inte stämde överens med vad som sagts tidigare. Von Dardel återkom här till hypotesen att Wallenberg från första början förväxlats med sin ungerske chaufför, som gripits samtidigt med honom.

188/003

INKOM UD		
1988-07--5		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eni

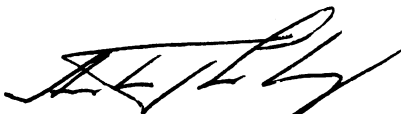
Han bad om mina synpunkter på om det var någon mening med att söka kontakt med MID:s presstalesman Gerasimov för att få en förklaring till det uttalandet denne gjort för någon tid sedan. Jag sade att det inte kunde skada saken, men att man nog fick räkna med att Gerasimov endast var en talesman och inte var beredd att engagera sig själv i denna fråga.

Jag nämnde vid samtalet att nästa sammanträffande på utrikesministernivå kunde erbjuda ett tillfälle för Sverige att officiellt ta upp frågan igen. Gissningsvis skulle ett sådant möte äga rum i början av 1989.

Von Dardel riktade inga krav till mig på att vi från svensk sida i dagsläget skulle göra någonting.

Den 1 juli kom von Dardel upp på ambassaden och redogjorde för att han under den gångna veckan dels sammanträffat med Rymko, vilken tagit emot i närvaro av sin medarbetare V. Tatarintsev, dels med en Glukov, från Adamisjins avdelning, som tagit emot honom tillsammans med en medarbetare.- Vid vårt samtal den 28 juni hade han nämnt avsikten att söka upp Rymko och Adamisjin.- Han hade till Glukov vidarebefordrat en uppgift från Sonja Sonnenfeldt, nämligen att en fd fängelseläkare i Vladimir vid namn Jelena Nikolajeva Butova någon gång 1980-81 skulle ha genomfört en mindre operation på Wallenberg. Glukov hade lovat att undersöka denna uppgift.

Glukov =
MR-ansvarig

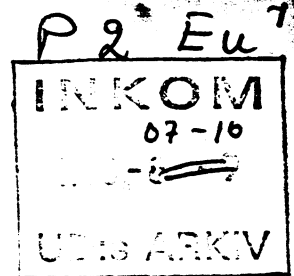

Anders Thunborg

*/ för kommer i Rolslijs
redogörelse. R. förbragt brev
från Butova, vars autenticitet
har ifrågasätts.
N.

**THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE
OF THE UNITED STATES**

127 EAST 73RD STREET, NEW YORK, NY 10021 212-737-7790

July 8, 1988

V. Than fK

Suzanne : Notent
ilms ✓
hufh an /ps

Pierre Schori
Permanent Under-Secretary for
Foreign Affairs
Utrikesdepartetet
Box 16121
103 23 Stockholm
Sweden

Dear Pierre:

Thank you for honoring my request. As you so correctly surmised, the "talking points" were not exactly what I would have wished.

Ulf telephoned this week and sent me the new booklets on RW that the Swedish Information Service had translated. Thank you for your own personal efforts in bringing this valuable contribution to fruition. I believe that this is indeed a valuable addition. To date we have sent out 16,000 information kits from this office, another thousand will be sent this month. I mentioned to Ulf that I would not be adverse to discussing the inclusion of the SIS booklet in this packet. It will be more expensive for us to mail, but I consider it to be important. You may want to give this some thought.

There is a small possibility that I may be in Sweden this summer; I'll be in Europe for about the first three weeks of August. If I am in Stockholm, your secretary might possibly arrange for us to meet.

I look forward to hearing from you.

With warm regards,

Rachel Oestreicher Haspel
President

ROH:sam

nan
S. Russell, Esq.
Chairman
Wallenberg
ent
el Oestreicher Haspel
President
rt Le Buhn
ary
n Riskin
urer
enly
ive Board
ichael Alderman
Blinken
Eugene Clark
C. Greenberg
hall A. Jacobs
Piorck Kaplan
or
...ary
beth Moynihan
Nisser
er Oppenheim
Stern
Teicholz
ary Chairmen
Per Anger
Gideon Hausner
Lagergren
rister Stendahl
uy von Dardel
Wilhelm Wachtmeister
J Garde Widemar
n Wiesenthal
al Advisory Board
Bierman
Rudy Boschwitz
James Carpenter
ard Chamberlain
ne Church
tess Margareta Douglas
ica Freeman-Padan
ara Futterman
Ann Gillen
H
Alan Hevesi
Jack Kemp
tte Lantos
Tom Lantos
el LeFrak
ore Lester
n Lindfors
McFate
aniel Moynihan
s P. Murphy
Nelson
Evert Olson
Claiborne Pell
ay Rosenfeld
Jerome Shestack
Slade
anne Slade
Andrew Stein
/ Sylvest
y Tabor
evebaugh-Kenwryck
illa Thorne
J. Waldman
Theodore S. Weiss
Weitz
Viesel
ge Will

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1988-07-05

Kanslirådet Tham

Pol 1

Utrikesdepartementet

ca 2/1

Raoul Wallenbergärendet
Hbr Tham-Hjertonsson 1988-06-17

INKOM		
1988-07-14		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Broder,

7

Tack för Dina rader i ovanciterade ärende. Jag har sänt den nya Raoul Wallenbergbroschyren till Rachel Haspel, som kanske önskar få en större upplaga för distribution. Jag har också meddelat Rachel att det inte finns några fingeravtryck för Raoul Wallenberg. Vad gäller "dental records" förklarade hon sig tills vidare vara tillfreds med uppgiften att sådana existerar. För dagen fanns emellertid inte något direkt behov av tillgång till sådana "records".

Hon sade sig emellertid skola återkomma i ärendet "vid behov".

Tham

Ulf Hjertonsson

iro

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AKL

KOPIA TILL:

KABS
POLCH
POL 1
~~POL 3~~

ÅTGÄRD:

Pol I, kr V Tham, bg
1988-08-09

AMBASSADEN TEL AVIV 1988-07-12

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

RE WALLENBERGAERENDET

(Pul)

P	2	En I

FORTS

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET

UTRIKESDEPARTEMENTET

6 9 AUG. 1988
V. Tham, bg
.....

PROMEMORIA

AMBASSADEN I.....TEL AVIV.....

HAR.....88-07-12.....

MEDDELAT FÖLJANDE:

Pol I, kr V Tham, bg
1988-08-09

Ex till; Kabs

Polch

Tham, Pol I

Exp:880809/.....

RE WALLENBERGAERENDET

ANNA BILDER UPPGIVIT ATT JAN KAPLAN AVLED FOER CIRKA FEM MAANADER
SEDAN I MOSKVA. BILDER OENSKAR I OEVRIGHT EJ SAMARBETA MED AMBASSADEN
I AERENDET.

DUHS

Kenne Fant
'DUNFIN'
3 STATION HILL
LELANT · NORTH ST IVES
CORNWALL · TR26 3DJ
GREAT BRITAIN

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 193/002		
1988-07-18/15		
AV: P	GR. 2	MÅL EU I

Pol I, depr P Osvald, bg
1988-07-18
Skr t tit
Exp ~~W~~ POST 880718

Pol

St Ives måndagen den 11 juli 1988

Bröder,

Beträff. Raoul Wallenberg-ärendet

Då jag inte vet vem av Er som just nu är på semester tillåter jag ^{nu} att skriva till Er bägge.

Anledningen är att jag skulle behöva veta vilken den officiella sovjetiska reaktionen blev på statsminister Ingvar Carlssons förfrågningar om detta ärende under sitt besök i Moskva. Jag har en vag aning om att jag läst någonstans att man - d.v.s. Gorbatsjov - lovade att undersöka fallet på nytt. Var det så vagt utformat eller finns det något sovjetiskt yttrande i detta sammanhang med mer substans i?

Jag vore mycket tacksam för svar på ovanstående fråga till min adress här i St Ives.

Med vänliga hälsningar

En kängine
Kenne Fant

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Depr Peter Osvald

ARKIVEXEMPLAR

1988-07-18

Dnr 18 200/006	Avd Grupp M&I P 2 E u I
----------------------	----------------------------

Kenne Fant
'DUNFIN'
3 Station Hill
Lelant North Stives
Cornwall TR26 3DJ
GREAT BRITAIN

(Pol)

Broder,

Som Du nämner, gjorde statsminister Carlsson en framställning i Wallenberg-frågan i samband med sitt besök i Moskva i april 1986. Det sovjetiska svaret förmedlades av ambassadör Pankin några månader senare, i juli 1986. Enligt Pankin hade "en kompletterande kontroll av det som hängde samman med Raoul Wallenbergs öde visat att, såsom meddelats 1957, 1965 och 1979, Raoul Wallenberg avled i juli 1947 i Ljubljanka-fängelset, sannolikt till följd av hjärtinfarkt". Pankin tillade att "Sovjetunionen ansåg frågan om Raoul Wallenberg utagerad".

I sak alltså inget nytt, utom det faktum att man säger sig ha gjort en förnyad undersökning i saken.

Vi har naturligtvis inte godtagit detta svar, utan driver frågan vidare.

Peter Osvald

Peter Osvald

bg

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

880718

[Signature]

Dep U 328 10 000 ex 8608

SVERIGES AMBASSAD

OTTAWA

1988-07-14

Pol I, Kr V Tham, mp
1988-08-17

Hbr Tham - tit

Exp: 88-08-17/ *MP*

Kanslirådet Vollrath Tham
Pol I
Utrikesdepartementet

196/001

INKOM UD		
1988-07-19		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu I

7
Raoul Wallenberg
(1 bil) ✓

Käre Vollrath,

Från norska ambassaden har vi mottagit bifogade skrivelse från parlamentsledamoten David Kilgour. Skrivelsen är visserligen ställd till norske ambassadören, men synes av innehållet att döma snarare vara avsedd för oss.

Jag vore tacksam erhålla Dina synpunkter på hur vårt svar till Kilgour bör utformas.

*Mycket liza, tacksägelse till Er alla
för Pol I (som i p. känner)
Kari*

Karin Sundberg

Hn

*Bill L. Mr. Lundberg
Tham 88-07-14* *PL Eu*

HOUSE OF COMMONS
CHAMBRE DES COMMUNES
CANADA

DAVID KILGOUR, M.P.
Edmonton Strathcona

CONSTITUENCY OFFICE:
Suite 309, Mill Creek Place
9119-82 Ave.
Edmonton, Alberta
T6C 0Z4
(403) 469-9890

OTTAWA OFFICE:
House of Commons
Ottawa, Ontario
K1A 0A6
(613) 995-8695

OTTAWA, May 30, 1988

His Excellency Per Martin Olberg
Royal Norwegian Embassy
90 Sparks Street, Suite 532
Ottawa, Ontario
K1P 5B4

JUN 03 1988
JUN 03 1988

INNK *Jm.* *980/88*

Dear Ambassador Olberg,

Re: Raoul Wallenberg

The writer is a member of the Raoul Wallenberg Committee in both Edmonton and Ottawa. In that capacity, I attach copies of pages of a recently-prepared report containing details of various sightings of Mr. Wallenberg at various locations within the USSR up to and including the fairly recent past. The overall effect of the various statements and witnesses is I think persuasive.

In the indicated circumstances, which include the fact that the Canadian Parliament has in recent years made Mr. Wallenberg an honorary citizen of Canada, I'd be most grateful for your comments in a form which I might share with Canadians concerned about his situation.

Thank you.

Best regards,
Sincerely,

David Kilgour, MP
Edmonton Strathcona

DK/lis
ENCL.

RAOUL WALLENBERG:

DOCUMENTARY EVIDENCE AND WITNESS TESTIMONY ESTABLISHING
HIS EXISTENCE AND THE IMPERATIVE THAT HE BE RELEASED

LYON ROTH

Submitted to:

Prof. I. Cotler

April 8, 1988

TABLE OF CONTENTS

I	INTRODUCTION	1
II	ARREST AND SUBSEQUENT DETENTION BY NKVD. DOCUMENTARY EVIDENCE AND WITNESS TESTIMONY THAT RAOUL WALLENBERG IS STILL ALIVE AFTER FORTY THREE YEARS IN THE SOVIET PRISON SYSTEM	2
	A. THE ODYSSEY IN THE GULAG	2
	1. JANUARY 1945 - AUGUST 1948	3
	2. SWEDISH EFFORTS AND THE GROMYKO MEMORANDUM	10
	3. JULY 1947 - FEBRUARY 1957	15
	4. AFTER THE GROMYKO MEMO	29
III	THE PETITION. WHY THE SOVIET UNION IS REQUIRED TO ACT IN THIS MATTER	43
	A. RAOUL WALLENBERG AND HIS REPRESENTATIVES ARE EMPOWERED BY ARTICLE 37 OF THE <u>CONSTITUTION OF THE U.S.S.R.</u> TO PRESENT THIS PETITION TO THE PROCURATOR GENERAL	43
	B. THE PROCURATOR-GENERAL HAS AUTHORITY AND IS REQUIRED TO ACT IN THIS CASE	47
	1. THE PROCURATOR-GENERAL IS RESPONSIBLE FOR REMEDYING THE ABUSES OF RAOUL WALLENBERG'S RIGHTS BY THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM OF THE SOVIET UNION	47
	2. RAOUL WALLENBERG'S ARREST AND DETENTION WERE IN VIOLATION OF SOVIET AND INTERNATIONAL LAW	53
	i. WALLENBERG'S ARREST AND DETENTION WERE A DENIAL OF HIS RIGHT TO THE INVIOABILITY OF HIS PERSON	53
	ii. THE SOVIET UNION'S TREATMENT OF RAOUL WALLENBERG IS UNLAWFUL EVEN UNDER ITS OWN STATUTES	54
	C. THE SOVIET UNION HAS AN OBLIGATION TO ACCOUNT FOR WHAT HAPPENED TO WALLENBERG FROM THE TIME HE WAS TAKEN INTO CUSTODY	56
	D. WALLENBERG'S ARREST AND DETENTION ARE UNLAWFUL ATTACKS ON HIS DIGNITY	57
	E. RAOUL WALLENBERG'S "SENTENCING" WAS IN VIOLATION OF SOVIET AND INTERNATIONAL LAW	58

1.	WALLENBERG'S "SENTENCING" WAS A DENIAL OF HIS RIGHT TO A (PUBLIC) TRIAL	58
2.	WALLENBERG'S "SENTENCING" WAS A DENIAL OF HIS RIGHT TO A DEFENSE	60
3.	WALLENBERG'S ARREST, "SENTENCING", AND DETENTION ARE ILLEGAL BECAUSE THEY VIOLATE THE PRIVILEGES AND IMMUNITIES HE ENJOYS AS A DIPLOMAT	62
F.	WALLENBERG HAS BEEN DENIED THE RIGHT TO REUNITED WITH HIS FAMILY	66
G.	WALLENBERG HAS BEEN DENIED HIS RIGHTS ASSOCIATION AND COMMUNICATION	67
IV.	CONCLUSION	70
V.	BIBLIOGRAPHY	72
VI.	APPENDICES	74

I. INTRODUCTION

In July 1944, Swedish diplomat Raoul Wallenberg volunteered for a mission organized by the United States War Refugee Board (WRB), to save as many of the remaining Jews of Budapest as possible from the death chambers of the Nazis.¹ Wallenberg, who was Second Secretary in the Swedish Legation in Budapest, personally saved approximately 20,000 doomed Hungarian Jews by pulling them out of death marches on their way to the concentration camps, and providing them with Swedish passports. He protected another 13,000 in "safe houses" flying the Swedish flag. Another 70,000 or more were saved as a result of Raoul Wallenberg's work with the representatives of neutral countries which had embassies in Hungary, and by his successful pleas and threats to the Nazis to spare the Jewish ghetto in the final days of the war.²

In January 1945, Budapest was liberated by the Soviet troops. Wallenberg sought to approach them, offering his assistance in any way possible to get the city back to normal and to help provide for its inhabitants.

¹See Telegram from Secretary of State Cordell Hull to U.S. Embassy. July 26, 1944, Tab #18.

²Bierman, J., Righteous Gentile (New York: The Viking Press, 1981) [hereinafter Bierman]; Lester E., Wallenberg: The Man in the Iron Web (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1982) [hereinafter Lester]; Marton, K., Wallenberg (New York: Random House, 1982) [hereinafter Marton]; Ronsenfeld, H., Raoul Wallenberg: Angel of Rescue (Buffalo: Prometheus Books, 1982) [hereinafter Rosenfeld].

This paper has two main objectives. The first is to depict Wallenberg's tragic fate, to document how a hero of humanity could be victimized by inhumane treatment of the very worst kind. Raoul Wallenberg was taken captive and was then the target of an attempt to transfer him into a non-entity. His very existence was persistently denied. This account will show how this attempt failed. The world appreciates Wallenberg for the supremely righteous person that he is and aims to secure his release. Proof that he survives requires his captors to comply.

Hence, the focus of this paper's second objective, to highlight the mandatory imperative that rests with the Soviet Union to accord Wallenberg his due, and to return him to a world that has been awaiting his freedom for forty three years. This legal obligation also includes the requirement to provide a complete account of Wallenberg's fate during the term of his incarceration.

B. ARREST AND SUBSEQUENT DETENTION BY THE NKVD. DOCUMENTARY EVIDENCE AND WITNESS TESTIMONY THAT RAOUL WALLENBERG IS STILL ALIVE AFTER FORTY THREE YEARS IN THE SOVIET PRISON SYSTEM

A. THE ODYSSEY IN THE GULAG

It is regrettably admitted that the numerous researchers who have sought to publicize Wallenberg's fate and secure his release have occasionally put forth evidence and witness testimony at variance with one another. However, it is submitted that what lies at the core of the research, the interviews with those who have met, communicated, or heard of Wallenberg in the Soviet

prison system, is internally consistent and that it can be analyzed as a fluid description of his odyssey in the Gulag.

The proposed format will be a chronological one, dating from Wallenberg's first contact with Soviet officials. All available sources which substantiate and corroborate his presence at each of the various locations since will be presented.

1. JANUARY 1945 - AUGUST 1948

On January 17, 1945, following the Soviet liberation of Budapest, Raoul Wallenberg left, along with his driver Vilmos Langfelder, for Debrecen, 137 miles east of Budapest. They were accompanied by a Russian escort, one Major Dmitri Demchinkov, and expected to return in about eight days.³

The previous day the Soviet Foreign Ministry informed the Swedish Legation in Moscow that the Russian troupes had taken Wallenberg under their protection.⁴

Wallenberg hoped to meet Marshall Rodion Molinovsky, but never reached him. Instead, he and Langfelder were arrested by an NKVD officer (some reports say it was Efim Moshinsky who later offers testimony regarding Wallenberg's fate in the early 1960's).⁵

³Although Dr. Erno Peto, one of the last to have ever seen Wallenberg as a free man recalls him pointing to his Soviet escort and stating somewhat prophetically, "I don't know if they're protecting me or watching me. I'm not sure if I am their guest or their prisoner". Bierman, ibid. at 119, Rosenfeld, ibid. at 101.

⁴Report of the Raoul Wallenberg - Tab #21. Rosenfeld, ibid. at 103.

⁵Rosenfeld, ibid. at 115.

They were brought to Moscow by train via Rumania, with a stop at the Jasi station that included a meal in a restaurant named Luther. It is uncertain as to when exactly Wallenberg and Langfelder realized that they were prisoners but it is clear that it was manifestly apparent once they were brought to Lubianka Prison in Moscow on January 31, 1945. There the two were separated, never to see one another again.⁶

Wallenberg was placed in cell 123, which he shared with Gustav Richter and an Austrian Lieutenant named Scheuer.

Gustav Richter was a former police attaché at the German legation in Bucharest. He was arrested in August 1944 and flown to Moscow, where he was put first in Lefortovo and then moved to Lubianka. "On the 31st of January 1945, Raoul Wallenberg, secretary at the Swedish legation in Budapest, was put into the cell ... During the time Raoul Wallenberg spent together with me in the Lubianka Prison, he was only questioned one time. The inspector leading the examination, among other things, said to him: 'You are well known to us. You belong to a great capitalist family in Sweden.' Wallenberg was accused of espionage during the course of this examination which lasted about an hour and a half."⁷

Langfelder shared his cell with Willi Roedel, former counselor of the German legation in Rumania, and a German

⁶Ibid. at 116.

⁷Lester, supra, note 2 at 167. We do not yet learn, however, if he was actually sentenced.

interpreter, Jan Loyda. He was moved out on March 18, 1945 and transferred to the Lefortovo Prison, about a half hour's drive from Lubyanka. After Langfelder left Lubyanka, Wallenberg was placed in his cell.⁸

Erhard Hille, former corporal in the German Wehrmacht, was first placed in Lubyanka, then in Lefortovo. He describes what he recalls of his time with Langfelder. "On March 22, 1945, the Hungarian citizen Vilmos Langfelder from Budapest was brought into the cell. Wallenberg and Langfelder were taken via Rumania to Moscow, where they were brought into the Lubyanka Prison where they were separated, after which time Langfelder never saw Wallenberg again.

"On March 18, 1945 Langfelder was brought from Lubyanka to Lefortovo, and sat alone for the first three days, after which time he joined me in cell 105.

"We sat together until April 6, 1945 when I was taken to Butyrka Prison, cell 287. I haven't seen Langfelder since although I have met others who have been his cell companions. I also met Hans Loyda, a Czech, in November 1948 who shared a cell with Langfelder in Lubyanka. When Langfelder was taken to Lefortovo, Wallenberg became Loyda's cellmate until the two, along with Roedel, were moved out in the middle of May 1945. Wallenberg and Roedel were brought out at Lefortovo while Loyda

⁸Rosenfeld, supra, note 2 at 117.

was taken to the Butyrka Prison".⁹

At Lefortovo, Wallenberg was placed with Roedel in cell 203 where they communicated with prisoners in adjacent cells, above, and below, by "knocking" on pipes, using a known prison code.

Willi Bergemann, who occupied cell 202, often communicated with his third floor neighbours. Bergemann told the Swedes of Wallenberg's agonizing story: "Raoul Wallenberg was a very eager knocker. He spoke and knocked fluent German. He called us by knocking five times in a row. I learned that he had gone on January 13, 1945 (the only point on which this testimony can be challenged, as all other reports point to January 17 as Wallenberg's last day in Budapest), to the Russian headquarters to negotiate for better conditions for the Jewish people in Budapest. On this occasion Raoul Wallenberg was arrested, suspected of espionage and sent to Moscow. While he was in cell 203, he asked repeatedly for information from the Commission about his fate"¹⁰

Wallenberg's fellow prisoners also testified that he frequently appealed to prison officials to permit him to contact the Swedish embassy.

Ernst Wallenstein was a scientific assistant at the German legation in Bucharest, arrested on September 2, 1944 and placed

⁹Lester, supra, note 2 at 171. Tab #4, Memo Dated Oct 25, 1954. This memo also reveals that the anonymous releasee interviewed maintains that Wallenberg continued to live as of 1953.

¹⁰Tab #10, Memorandum Re: Conversations with Mogens Carlson at 10. Oct 3, 1965. Rosenfeld, supra, note 2 at 119.

in Lefortovo Prison, in cell 150 on the second floor, below Wallenberg. "Our contact with Wallenberg and Roedel started about the change of year 1945-46. Wallenberg had the intention to write a letter of protest and was not quite sure to whom he ought to send it ... I know that Wallenberg wrote such a letter and had it sent away by the guard."¹¹

Karl Suprian was a former secretary general at the German Scientific Institute in Bucharest. He was arrested on August 23, 1944 in Bucharest and held in Lefortovo between September 1944 and October 1948.

"Till 1947 I had continuous contact through knocking with the Councillor of legation of the 1st class - Bucharest, Willi Roedel, and his cell companion, Raoul Wallenberg, secretary at the Swedish legation in Budapest."¹²

Claudio de Mohr, a former Italian counsul in Bulgaria, was held in cell 152 in Lefortovo Prison from September 1944 to April 1948. At the end of April 1945 he and his cellmates heard two new prisoners being brought into cell 151. Through knocking they learned that Roedel and Wallenberg were in the adjacent cell and as was the case with Suprian, they were so surprised to hear that a Swedish diplomat was arrested that they asked for confirmation many times, which was given to them.¹³

Bernard Rensinghoff, a former commercial advisor at the

¹¹Lester, supra, note 2 at 169.

¹²Ibid. at 168.

¹³Ibid. at 169.

German legation in Bucharest, was arrested September 2, 1944 and placed in Lefortovo.

"In a cell on the third floor, straight above us, were the German citizens Styhler, Rosstel, and Bergemann. Beside these sat Roedel, a councillor at the German legation in Bucharest, and the Swedish diplomat Raoul Wallenberg. During the first period our knocking connections were mostly used to compose a letter. After some time Wallenberg got a message, in which the dispatch of his letter was confirmed. On another occasion Wallenberg informed us that he had asked an officer if he would be sentenced or not. He got the answer: 'For political reasons you will never be sentenced.' Except for this message, only one more short message came 'We are being taken away' ... This happened during 1946, as far as I can remember in the fall."¹⁴

Mysteriously, on July 27, 1947, at both Lubianka and Lefortovo Prisons, every prisoner - ten in all - who had been a cellmate of either Wallenberg or Langfelder was brought for special interviews by secret police officials. (Langfelder had been removed from cell 105 at Lefortovo in December, 1945, and nothing has been reported about him since that time.) They were forced to reveal the names of those prisoners with whom they had discussed Wallenberg, and to disclose everything that Wallenberg had told them. Richter, Loyda, Roedel, Schever, Ernst Huber, Horst Kitschmann (two of Langfelder's cellmates) and four others were led, one by one, to the interrogation chamber set up in

¹⁴Ibid. at 170.

Lefortovo's basement by the NKVD. They were asked with whom they had talked about Wallenberg, warned never to speak about him again, and then placed in solitary confinement for up to a year or more just for good measure. Richter, Wallenberg's first cellmate, was interrogated most intensely, and was put in solitary for seven months.¹⁵

The Swedish officials who later questioned the prisoners concluded that "the treatment received by them after the examination shows that the Russian authorities wished as far as possible to prevent information about the Swedish diplomat from spreading."¹⁶

On August 18, 1947, Russia's Deputy Foreign Minister André Vishinsky sent a note to the Swedish Minister Soderblom that began, "As a result of a careful investigation it has been established that Wallenberg is not in the Soviet Union, and that he is unknown to us."¹⁷ After making this point, the Soviet had to void their previous admission, and so the note continued:

"It is correct that the Foreign Office on January 14, 1945, received a short message, based on indirect information from one of the commanders of a unit engaged in the fighting in Budapest that Wallenberg had been found at the Benczur Street. Later thorough investigations and research were carried out in order to confirm this information, but did not lead to a positive result.

¹⁵Ibid.

¹⁶Marton, supra, note 2 at 176.

¹⁷Rosenfeld, supra, note 2 at 120.

The Russian officer who gave the information has not been found. Wallenberg has also not been found in the prison and internment camps. The member of the Collegiate of the Foreign Office, Novikov, has on the basis of this informed Minister Hagglof that the attempts of the appropriate authorities to find Wallenberg have been without success."¹⁸

Hence, the Raoul Wallenberg story seemed to be closed. Sweden, in large part due to political expedience, was seemingly content with Vishinsky's note. The testimony heard from above¹⁹ only became known after 1951, as political prisoners from Italy, Germany and other countries gained release after six and seven years of Soviet imprisonment. Obviously Sweden now had to react to the accumulating evidence.

2. SWEDISH EFFORTS AND THE GROMYKO MEMORANDUM

During the early and mid 1950's the Swedish Foreign Office conducted interviews with all releasees who had any information on Wallenberg,²⁰ and during Prime Minister Tage Erlander's and Interior Minister Gunner Hellund's visit to Moscow in March/April of 1956, they received a promise from Khrushchev himself that a further investigation would be conducted. While Erlander had brought the file recounting Wallenberg's predicament during the years from 1945-1947, the rest of the testimony was still in the hands of a pair of Swedish Supreme Court justices, who were

¹⁸Ibid.

¹⁹See text accompanying notes 7-14, supra.

²⁰Tabs #3-7.

meticulously screening each scrap of the more current evidence and testing its veracity.²¹

The Soviets were given neither this report, nor the documentation of Wallenberg's presence at Vladmir. The file handed to Khrushchev contained evidence only until 1947. Mrs. Maj von Dardel, Wallenberg's mother and for years the main champion of his cause (until her death in 1979), feared that the Soviets would find a way to turn Erlander's limited dossier to their own advantage.²² According to what they were presented the Soviets only had to "account" for events that took place up until, but not following 1947.

Therefore, on February 6, 1957, a full ten months following Sweden's request, the long awaited reply came in the form of a memorandum from Deputy Foreign Minister Andrei Gromyko:

In pursuance of the Swedish Government's request, the Soviet Government instructed the pertinent Soviet authorities to pursue the material concerning Raoul Wallenberg which had been received from Swedish quarters at the Swedish-Soviet Negotiations in Moscow In the course of perusal and testing of said material, the Soviet authorities have made a careful search of the archives ... similarly many persons have been questioned who could have had anything to do with circumstances mentioned in the material received from Sweden.

As a result, it has not been possible to find any information whatsoever concerning Wallenberg's sojourn in the Soviet Union. It has transpired that none of those heard from

²¹Tab #3, Swedish White Paper - Appendix G. Ragnar Gyllensward and Per Santesson, the justices mentioned, "studied a great number of records in the Foreign Ministry of statements by persons who earlier lived in Soviet captivity, as well as other recorded statements and documents.

²²Marton, supra, note 2 at 191.

knew of any person by the name of Wallenberg. In this connection, the competent Soviet authorities have undertaken to search page by page the archive documents from all wards in certain prisons. As a result of such search of archive documents from the health services in the Lubyanka Prison, a document has been found which there is good reason to consider as referring to Raoul Wallenberg.

This document has the form of a handwritten report, addressed to the former minister of the state security of the Soviet Union, Abakumov, and written in the hand of the health service director of said prison, A.L.Smoltsov, reading as follows:

I report that the prisoner Walenberg [sic], who is well known to you, died suddenly in his cell this night, probably as the result of a heart attack. Pursuant to instructions given by you that I personally have Walenberg under my care, I request approval to make an autopsy with a view to establishing the cause of death.

Smoltsov, Chief of Prison Sanitary Ward July 17, 1947
Colonel in Medicine Service

On this report the following notation is found in Smoltsov's handwriting:

I have personally notified the Minister and it has been ordered that the body be cremated without an autopsy:
[signed] Smoltsov

It has not been possible to find any other information whatsoever having the character of document or testimony, all the more so since the aforementioned A.L. Smoltsov died on May 7, 1953. On the strength of what has been cited above, the conclusion should be drawn that Wallenberg died in July 1947.

Wallenberg was apparently arrested along with other persons in the area for military operations by Soviet troops. At the same time it may be considered indisputable that Wallenberg's subsequent detention in prison, as well as the incorrect information about him supplied by certain leaders of the security organs to the Soviet Union's Foreign Ministry over a period of years, comprised the result of Abakumov's criminal activities. In connection with gross crimes committed by him it will be recalled that Abakumov, who engaged in activities implying the violation of the laws of the Soviet Union, and who had sought to inflict upon the Soviet Union all kinds of damage, was executed in accordance with the verdict handed down by the Supreme Court of the Soviet Union.

The Soviet Government presents its sincere regrets because

of what has occurred and expresses its profound sympathy to the Swedish Government as well as to Raoul Wallenberg's relatives.
[signed] Andrei Gromyko²³

The veracity of the memo can be attacked on its face, even before one refutes it by way of overwhelming evidence inconsistent with the memo's conclusions.

First this near perfect alibi seems too perfect. Suddenly, over twelve years after Wallenberg's arrest the Soviets report essentially that;

1. Yes, he was arrested.
2. He was incarcerated without any semblance of due process whatsoever.
3. Now there is no body, as it has been cremated.
4. The "guilty" party Abakumov, and his direct superior Beria, had both been dealt with by Soviet justice.
5. There were no witnesses.
6. Smoltsov, the prison hospital director, was dead.
7. There was no death certificate.

Closer examination of the memo reveals further inconsistencies and obvious fabrications. Cremation was an unheard of method of disposing of dead prisoners, according to Soviet prison specialists. In the late forties, mass graves were the common means used, as there was only one known crematorium in the Soviet Union.²⁴

The fact that Gromyko claimed it took twelve years of

²³Ibid. at 191-93.

²⁴Ibid. at 193.

thorough search and questioning to locate any trace of Wallenberg's death in Lubyanka stretched the Soviets' credibility even further. Lubyanka is the central clearing house for all prisoners. It is here that new arrivals to the Gulag are processed, their photographs and fingerprints taken, and a file set up. The prisoner's file never leaves Lubyanka, and it contains details of the prisoner's itinerary through the Gulag, as well as copies of any correspondence he may have sent or received. Lubyanka Prison is known for a great many things, yet sloppy filing is not one of them.²⁵

Furthermore, four days after the Gromyko memo was issued, the United States Senate Internal Security Subcommittee held a special closed-door session. The senators grilled Yuri Rastvorov, a former KGB officer who had recently defected to Washington. Under questioning, Rastvorov disputed the official Soviet account of Wallenberg's death. The secret police, he stated, did not arrest foreigners without the permission of the highest government leaders, including the Foreign Minister. As to the Kremlin's "sudden" discovery that Wallenberg had indeed been their prisoner, Rastvorov stated under oath, "It is ridiculous to believe that the Soviet government would take twelve years to locate the records of the Wallenberg case."²⁶

Also, there is no explicit mention of Wallenberg's first

²⁵Ibid. Note also that the Smoltsov note, nor even a photocopy thereof, has ever been produced by the Soviets.

²⁶Ibid. at 194.

name in the commonly used Russian form, generally obligatory when it comes to identifying someone. There is also no mention of the date of birth. All prisoners' identification documents contain this element. There are too many similar sounding names among the Russians for it to be otherwise.²⁷

Furthermore the date of Wallenberg's alleged death, given as July 17, 1948, is equally suspicious. It was the same month that all those prisoners, since released, who had shared cells or had any contact with Wallenberg or Langfelder, were interrogated on the subject of the two men.²⁸

Yet in spite of all these precautions, the Soviets still left themselves a small opening. The memo was phrased very carefully. The tone can easily be contrasted with the unambiguous, positively assertive stance that the Soviets normally strike in their denials. Examples include "... there is good reason to consider" that the cremated prisoner was Wallenberg; "Wallenberg was apparently arrested" and "the conclusion should be drawn that Wallenberg died in July 1947." Hence it is quite clear that the Kremlin did not rule out a possible future shift in Wallenberg's fortune.

3. JULY 1947 - FEBRUARY 1957

Provided with reasons to cast aspersions on the genuineness of the document itself, it is now useful to substantiate these

²⁷Tab #8, Letter from Lucien Armand Gonazé (a Soviet prisoner from 1949 till 1958 who often heard of Wallenberg while in the Gulag) to Maj. von Dardel. Dated January 13, 1959.

²⁸Marton, supra, note 2 at 193.

conclusions by tracing Wallenberg's whereabouts from the time he was reported to have died until the date the memo was released.

The Raoul Wallenberg Hearing was convened in Stockholm on January 15-16, 1981.²⁹ There was only one eyewitness present, André Shimkevitsch, stepson of the famous French sculptor Jacques Lipchitz. Shimkevitsch, who now lives in Paris, was imprisoned in the Soviet Union from 1930-1957 and shared a cell with Wallenberg in December 1947, in the Lubianka prison. He described Wallenberg as looking healthy but a little depressed because he had not been "sentenced" and his situation was "most uncertain". However Wallenberg had told him that he was a diplomat who was being held on spy charges.³⁰

Shimkevitsch suspects that he was placed into Wallenberg's cell by mistake as he had never spent only two days as another's cellmate. It was obvious to him that Wallenberg was not meant to share his cell with other foreigners.³¹

In order to shield Wallenberg's existence from the outside world, the Soviets subjected him to frequent transports which took him to various prisons throughout his incarceration. Up until now we know he was in Lubianka until May 1945, in Lefortovo

²⁹See Tab #11.

³⁰Ibid. at 6; Rosenfeld, supra, note 2 at 184. Here we see an example of the ambiguity surrounding Wallenberg's status as a prisoner. He may have very well been charged under Code 58 for espionage but as we learned from his tapping communications with Rensinghoff, Wallenberg was told that for political reasons he would never be sentenced. See supra, note 14, and infra, note 133.

³¹Raoul Wallenberg Hearing. Ibid.

until late 1946, and back at Lubianka in December 1947.

The next sighting was by an Austrian Jewish doctor who disclosed his encounter to Simon Wiesenthal, the famous Nazi hunter whose interest in Wallenberg dates back to 1970. The Austrian doctor, Menachem Meltzer, maintained that he treated Wallenberg while they were both prisoners in the summer of 1948 at camp Khalmer-Yu, located in the subpolar Kouri republic.³²

In early 1951 Wallenberg was placed in the Butyrka Prison. In 1965, Mogens Carlson, a Dane, reported that during March 1951 he had shared cell 304 with a Hungarian professor, Zoltan Rivo. Rivo told Carlson that around the first week of 1951 he had a Swedish diplomat for a cellmate. According to Rivo, Wallenberg had been intensely interrogated; yet he was accorded special treatment. The guards gave him extra rations and cigarettes, and took him out to be shaved. This surprised Rivo, because most prisoners were simply cut bald by machine. One day Rivo saw that the diplomat had been given civilian clothes; the next day he was no longer at Butyrka.³³

In 1951, Wallenberg also spent time at Verchneursk Prison in the Cel'abinsk region. We learn this from the testimony of Abraham Kalinski, a Polish Jew, former army captain, imprisoned in the Gulag from 1944 till 1959, and now living in Haifa, Israel. He first heard of Wallenberg from an author, David

³²Rosenthal, supra, note 2 at 166.

³³Tab #10, Oct. 3, 1965. Conversation with Mogens Carlson at 5; Rosenfeld, supra, note 2 at 157.

Vendrovsky, who had shared Butyrka Prison cell 304 with Wallenberg during the period in question.³⁴

While a few of the locations at which Wallenberg has been interned are known to us from single sources, and on occasion not even an eyewitness, his stay at Vladimir Prison is well documented, and frequently corroborated. It is quite probable that Wallenberg first arrived at Vladimir, 120 miles northeast of Moscow, as early as 1948. This knowledge comes to us through various releasees of the Soviet prison system who had met the Georgian Social Democrat, Simon Gogiberidse. He had been in the prison system since 1945 and was "excellently informed about all political prisoners."³⁵ He shared a cell together with Horst Theodor Mülle from February until September 1956. He told Mülle that Wallenberg was kept at Vladimir for various periods from 1948 until 1953, and mostly by himself. In Vladimir all prisoners whom they wanted to isolate were kept in one part of the hospital. Whether Wallenberg was sick or merely kept in solitary confinement is of course not ascertainable.³⁶

Another prisoner at Vladimir, Gunther von Rehekampff, has

³⁴Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States. Rosenfeld, supra, note 2 at 174. Kalinski's testimony is crucial with respect to other sightings as well, and he is one of the few eyewitnesses still alive. Furthermore his account of Wallenberg's presence at Vladimir is corroborated by many other sources.

³⁵From an interview of Mülle by the German Red Cross (1/30/57) Tab #6 at 2. Furthermore Mülle stated emphatically that "I do not doubt the credibility of Gogiberidse because he always told the truth."

³⁶Ibid.

also given testimony, the main points of which are nearly identical to the report of Mulle. This testimony was given separately and independently of Mulle's and was of such a detailed character that the Swedish Foreign Ministry had to "attach great importance to these statements."³⁷

All of the witnesses remember Wallenberg as having been placed in the Corpus II section of Vladimir, also known as TON (Tyurma Osobogo Naznadeniya or "Special Purpose Prison"). This is generally considered to be the strictest isolation prison in the Soviet system, and Wallenberg's confinement is another indication of the Soviets' commitment to keep Wallenberg's existence a secret.³⁸

Appendix E of the Swedish White Paper (Page 5 of Encl. 2) contained a memo sent by Stockholm to the Foreign Ministry of the Soviet Union on July 18, 1959. There, in addition to Mulle and Rehekampff, the memo tells of an Austrian citizen who spent the period 1945-55 in Soviet prisons. He declared that he shared a cell with Wallenberg in Corpus II of the Vladimir prison. When the proper Soviet prison officer noticed the Austrian in Wallenberg's cell the Austrian was immediately removed from the

³⁷Swedish White Paper 1965 - Tab #3, Appendix E at 6 of Encl 2. Furthermore, the "Foreign Ministry does not believe that there is reason to assume that these statements were made with the obvious intention of spreading untruthful information. Nor does it appear likely that all statements could be ascribed to confusion of names or slip of memory.

"The Soviet co-prisoner (Gogiberidse) has been characterized as a trustworthy and reliable person by a great number of former prisoners who have returned from Vladimir".

³⁸Ibid.

cell and thereafter at several occasions was asked not to disclose anything about this meeting with the Swede.

Further, it discussed the encounter of the Swiss citizen Emil Brugger with Wallenberg. The two communicated by knocking in the Corpus II Section of Vladimir at the turn of the month July/August of 1954. Several other prisoners who have returned from the Soviet Union have confirmed that Brugger talked about this contact with Wallenberg during the time of his imprisonment.

Wallenberg identified himself to Brugger and then requested, "When you are freed, please make immediate contact with a Swedish mission or consulate, and explain that I am imprisoned here." Wallenberg also communicated that he was kept isolated in his cell, corroborating what Gogiberidse had imparted to his cellmates.³⁹

When Brugger returned to his cell in Corpus III (he was only sent to Corpus II, the hospital and isolation ward, as a result of an eye infection) he shared his experience with his fellow prisoners. One of them, Adam Ubel said that he too had been incarcerated in Corpus II and had communicated with Wallenberg by knocking.⁴⁰

Brugger's recollections were impressive. He recalled, amongst others, Mulle and Gogiberidse as his fellow prisoners. This information, given spontaneously by Brugger about his

³⁹Tab #7, Re Discussion with Emil Brugger at Bern November 3, 1958 [hereinafter Brugger].

⁴⁰Ibid. at 2.

inmates, corresponded in all essential details with the information which the Foreign Ministry has received from other sources.⁴¹

Brugger specifically recalled that Gogiberidse was rearrested after being released in the summer of 1956, and was again at Vladimir. This is directly consonant with Abraham Kalinski's version of Gogiberidse's predicament (from whom we know that Gogiberidse was finally released in 1966, at which time he stated that Wallenberg was still at Vladimir).⁴²

Leif Leifland, the Swedish Foreign Minister who interviewed Brugger, learned that the Swiss State Police had conducted very thorough interviews with Brugger regarding his stay in the Soviet Union. His statements had been compared with other data whenever possible and the consensus was that Brugger's information was correct on all important points.⁴³

Brugger was also mentioned in the letter from Lucien Gouzé to Maj. von Dardel.⁴⁴

"There is no reason to doubt the good faith of Emil Brugger. Furthermore, it is difficult to imagine a provocation on the part of the political administration of the prison.

"There is testimony to corroborate the words of my friend Brugger, similar assertions by Mr. Simon Gogiberidse, alas to the

⁴¹Ibid. at 3.

⁴²Ibid. See also Marton, supra, note 2 at 196.

⁴³Brugger, ibid. at 4.

⁴⁴See supra, note 27.

best of my knowledge still in captivity."⁴⁵

There is a body of conclusive evidence that would indicate that Wallenberg was transported frequently between prisons during the course of his stay at Vladmir. In addition to the time he spent at Butyrka with Zoltan Rivo,⁴⁶ it appears as though he must have either been detained or taken there again in 1953.

A Hungarian whose identity could not be revealed discussed his journey through the Gulag. In early 1952 he met a Greek Catholic Priest who recounted his meeting with a Swede named Wallenberg. He shared a cell with Wallenberg at a certain time, but "he had been very guarded, as he had to assume that informers would be put in his cell in order to sound him out."⁴⁷

Then the Hungarian shared cell 154 in Butyrka in August 1953 with a German Major General named Mikesch. He learned that Wallenberg was on the same floor in cell 153, but that he had been on a hunger strike for 28 days.⁴⁸

He finally succeeded in communicating with Wallenberg through knocking on September 6 or 7, 1953. On the morning of September 12 or 13, 1953, while being guided to the toilet, the Hungarian noticed that cell 153, "where Wallenberg had been, was open, and that bed linen, laundry, and also a quilted jacket were

⁴⁵Tab #8. Letter dated January 13, 1959. Gouzé himself was held at Vladmir from March 5, 1950 to September 29, 1951 and then from January 13, 1953 to March 4, 1958.

⁴⁶See supra, note 10.

⁴⁷Tab #5, notes of Vienna, January 23, 1957, at 2.

⁴⁸Ibid. at 4.

lying by the door. The cell itself was empty and was being cleaned, indicating that Wallenberg either died or was transferred to a hospital."⁴⁹

Further testimony revealed that he heard about Wallenberg once he was transferred to Vladimir in April 1954 from both Suprian and Bergemann, old contacts of Wallenberg from Lefortovo in 1945-1946.⁵⁰

In January 1981 Simon Wiesenthal had a conversation with one known as "I.L.". She was General Kupiranov's secretary and friend, and now lives somewhere in the United States. She still has relatives living in Leningrad and therefore wants her identity concealed in order to protect them. Wiesenthal, who has extensive experience examining witnesses says he is satisfied with the varacity of "I.L."s detailed testimony.⁵¹

The account of this conversation, as told to Wiesenthal is reproduced in full.

"General Kuprianov always made daily notes and "I.L." at one time asked him for his notes concerning Raoul Wallenberg. Kuprianov said that he had in fact met Wallenberg for the first time in 1953 during a transport between the prisons of Verchne Uralsk and Alexandrovski Central which lasted for about three weeks. Kuprianov and Wallenberg were in the same compartment all

⁴⁹Ibid.

⁵⁰Ibid. at 5. See Lester, supra, note 2 at 168-9.

⁵¹Marton, supra, note 2 at 234. Also see Tab #11, The Raoul Wallenberg Hearing January 15-16, 1981 for Wiesenthal's summary to the Committee.

the time, night and day. The second time they met was in 1955, in a transport from Verschne Uralsk to the Vladimir prison, which also lasted a few weeks. In the prison of Vladimir Wallenberg was kept in Corpus II and Kuprianov in Corpus III. One year later, in 1956, they met again briefly at the dentist without being able to speak to each other, as the guards prevented conversation.

"Kuprianov had been arrested in 1948 in connection with the 'Leningrad case', when a number of prominent communists were arrested and some executed. The only survivor was Kuprianov. That he survives he believes is due to the fact that he was a 'Hero of the Soviet Union'. Kuprianov was released after Stalin's death when Khrushchev disclosed the terror reign of Stalin at the 20th Party Congress. After his release in 1956 he lived in Leningrad.

"On January 1st 1979 there appeared an article in the American Russian immigrant paper "The New Russian Word" about Kuprianov and his coprisoner Wallenberg. During the first week of February 1979 Kuprianov was summoned to the KGB and interrogated by an officer who was relatively friendly. Kuprianov was however warned of having contacts with journalists from the West, and questioned about his connections with Wallenberg. Only at that occasion did Kuprianov learn that Wallenberg never came back to Sweden. He said 'We knew that he was sentenced to 25 years in 1945 or 1946 and should thus have

been released in 1970 or 71.⁵²

"In May 1979, immediately after the article in the Swedish daily Svenska D'Agbladet, Kuprianov was again summoned to the KGB for questioning. They showed him the article and accused him of collaboration with Western journalists, and among other things of providing them with a photograph of himself. The KGB-interrogator demanded: 'You who have been rehabilitated must help to refute these American-Israeli provocations.' Kuprianov answered: 'We have already acknowledged the crimes of Beria, why cannot we then also acknowledge the crime against Wallenberg?' The KGB colonel cried: 'We are not here to discuss the possible crimes of Beria, but the crimes of the American and Israeli intelligence agencies against the Soviet Union.' The KGB officer ordered Kuprianov to deny all statements in the Western press, and to disclaim absolutely that he had ever met anybody by the name of Wallenberg.

"Kuprianov further stated: 'I was given a few days to propose a suitable wording of the denial. I answered that I had no intention to deny anything. The colonel threatened that I would no doubt be ready to give in at the next questioning. I do not know if I will be able to manage that questioning.'

"Kuprianov was brought to the last questioning a few days later. Five days afterwards his wife was called from the hospital and asked to come and visit her husband who was sick.

⁵²Here we learn that Wallenberg may have not only been charged, but sentenced as well. See *infra*, note 134.

When she arrived he was dead and already in the morgue. She asked to be allowed to see him. But she was not told when he had died. The cause of death was given as an infarctus of the heart.

"During the hours when Mrs Kuprianov was at the hospital the KGB searched their apartment and took away all papers in their home."⁵³

This evidence is highly corroborative. The General met Wallenberg three times, twice during transports between prisons in 1953 and 1955. This would certainly explain his presence in Butyrka in 1953 and offers further proof that Wallenberg was moved with alarming frequency.

Their third encounter, at Vladimir in 1956, is the fifth⁵⁴ independent confirmation that Wallenberg was in the Corpus II section during the years 1954-56.

A sixth validation comes to us from Otto Schoggl, a Nazi Captive, who met Wallenberg in the Vladimir hospital in 1955. Wallenberg gave him a brief, simple message to pass on:

"Tell them you met a Swede from Budapest. That is all. They'll know the rest."⁵⁵

An affidavit was sworn in front of notary Dr. Friedr Wilh Berndorff II in Cologne on December 1, 1960 by a former prisoner, of the Soviet Union. This prisoner testified that at Vladimir, "at the beginning of 1955, I was brought by a prison warden to a

⁵³Tab #15.

⁵⁴In addition to Mülle, Rehekampff, Bugger, and Gauzé.

⁵⁵Marton, supra, note 2 at 182-83.

cell in which I met the Swede Wallenberg, from Budapest, who had been in solitary confinement.

"When a higher officer of the security service of the USSR learned that I, a non-Russian prisoner, had been brought to Mr. Wallenberg, he ordered in anger that this mistake must be corrected immediately, and I was taken to another cell of the Vladimir Prison.

"I am prepared to testify before every court under oath that the Swede from Budapest, Mr. Wallenberg, was in the Vladimir Isolator in January or February of 1955, and that I was his cellmate for a time."⁵⁶

Two former Swedish Supreme Court Justices, Ragnar Gyllensward and Per Santesson were asked to review the evidence that the government had received from various witnesses regarding Raoul Wallenberg.⁵⁷ They studied a great number of records in the Foreign Ministry and their statement was released on April 25, 1960:⁵⁸

"The statements have been given by Finnish, French, Swiss, German and Austrian citizens and by stateless persons. Most statements have been given before officers of the Swedish Foreign Service of the Swedish national police.

"The records are made with great care and do not give rise to the assumption that the statements were made after leading

⁵⁶Tab #9, from the Affidavit signed December 1, 1960.

⁵⁷See supra, note 21.

⁵⁸Tab #3, Swedish White Paper - Appendix G.

questions or other circumstances which might have influenced the content. The statements contain a great amount of information the correctness of which it was possible to check and they support each other.

"According to our opinion the present investigation must-according to Swedish law - although it does not include full evidence in this respect - be considered to make it likely that Wallenberg was alive at least in the beginning of the 1950's and then was detained in prison in Vladimir."⁵⁹

The conclusions of this report were based upon Swedish law. Twenty five years later, an American court made the same determination after evaluating similar witness testimony. This court's findings were premised on the American laws of evidence and it was held that: "... between 1954 and 1981, a steady flow of reports from former Soviet prisoners indicate that Wallenberg did not die as claimed in the Gromyko note. To the contrary, the reports suggest that Wallenberg remained alive and in [Soviet] custody after 1947."⁶⁰

"While the USSR has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are at odds with credible and uncontroverted evidence presented by the plaintiffs [Guy von Dardel, Wallenberg's stepbrother and Sven Hagstromer, legal

⁵⁹Ibid.

⁶⁰Tab #23, von Dardel v. U.S.S.R., Civil Action No 84-0353, at 5.

guardian] in this proceeding and they are rejected."⁶¹

Furthermore, on the basis of the record presented before it, the Court found "that the Soviet Union has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise the [Soviets'] representations are suspect and should be given little, if any, credit."⁶²

Abraham Kalinski offers highly persuasive as well as encouraging verification of Wallenberg's existence at Vladimir during the late 1950's. During 1953 Kalinski saw Wallenberg several times exercising in the prison yard with the prisoners. In January 1955 Kalinski was with him during a prison transfer to Vladimir Prison.⁶³ This is directly corroborative of General Kuprienov's account of when he met Wallenberg on apparently the same transfer (each usually takes several weeks).

4. AFTER THE GROMYKO MEMO: 1957 TO THE PRESENT.

Kalinski last saw Wallenberg on October 22, 1959, the day before his own release, and recalls him looking young and fit.⁶⁴ Now living in Tel Aviv, Kalinski looks ten years younger than his actual age of sixty-eight and believes that a man can survive

⁶¹Ibid. at 6.

⁶²Ibid.

⁶³Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States.

⁶⁴Rosenfeld, supra, note 2 at 216. See also Interview with Abraham Kalinski in Stockholm on November 30, 1979, by the Swedish Radio's Russian Section, Tab # 12.

very extended periods in the Soviet prison system; "You see all those years I was never able to take alcohol, never able to overeat. It preserves you."⁶⁵

In March, 1959 Kalinski wrote a postcard, in Yiddish, to his sister in Haifa, Israel. He mentioned a Swede. In August 1959, Kalinski again wrote to his sister, this time in Polish "that the only foreigners now left in prison, apart from myself, are one Italian and one Swede who saved many Jews in Rumania during the war."⁶⁶ His sister saved all his postcards and Kalinski handed them to the Swedish Foreign Office in January 1980 so that they could be subjected to exhaustive tests to establish their authenticity. After several weeks, the Swedes let it be known that they were perfectly satisfied that the postcards were genuine.⁶⁷

"Rumania" was a mistake, says Kalinski. "Of course, I had heard from Gogiberidse and the others about what he had done in the war and just confused Hungary with Rumania".

"At that time I had no way of knowing that they were not going to let Wallenberg go eventually, and I had no idea that there was such a great scandal about the Wallenberg affair. So

⁶⁵Ibid.

⁶⁶Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States. These cards were printed by the International Red Cross, in accordance with Soviet prison service specifications, and prisoners were allowed to send and receive one of these a month. (Wallenberg of course was not accorded this privilege). Each card included a perforated, tear-off bottom half for the return message.

⁶⁷Bierman, supra, note 2 at 180.

why should I have mentioned him in those cards unless it was the truth?"⁶⁸

Kalinski's sightings of Wallenberg in Vladimir in 1959 are substantiated by the testimony of Marvin Makinen, now a professor of biophysics at the University of Chicago. Makinen shared a cell in Vladimir with Zygyurd Kruminsh, a Latvian who had been the cellmate of American U-2 pilot Gary Powers. Kruminsh told Makinen that several years earlier he had met a Swedish prisoner, whose name "he did not learn", and who was no longer at Vladimir. When Makinen was transferred to a labor camp in the Moldavian Autonomous Republic, a prisoner inquired about his former cellmates in Vladimir. Upon telling him of Kruminsh, he instantly replied, "He got to sit with all the foreigners. He sat with you. He sat with Powers. And he sat with the Swedish prisoner van den Berg." Makinen's estimate of the time of contact mentioned by Kruminsh was between 1956 and 1959.⁶⁹

In 1961 it would seem that Wallenberg again was transported, and again to Butyrka. In early 1979 the Soviet dissident, Juri Belov passed through Vienna on his way out of Russia. He went with Simon Wiesenthal to the Swedish Embassy and testified that Wallenberg had staged a hunger strike in Moscow's Butyrka Prison in 1961. As a result he was transferred to a psychiatric clinic. He learned all this from an American, Cecil August Stowner, who

⁶⁸Ibid. at 179.

⁶⁹Tab #17, Statement by Marvin W. Makinen at the Wallenberg Hearing, Stockholm January 15, 1981. See also Bierman, ibid., at 186; Rosenfeld, supra, note 2 at 184.

told him that he had been with Wallenberg for a few days (obviously another "mistake" on the part of officials who generally sought to isolate Wallenberg from other foreigners). Stowner stressed how pleased he was to have someone talk to him in English.⁷⁰

1961 was a crucial year in the Wallenberg case. In January Professor Nana Svartz visited Moscow. During a conversation with Dr. Alexander Myasnikov, a prominent Soviet scientist, she had, in response to a direct question, received the reply that the latter knew about Wallenberg who was "in a very poor condition" and mentally ill.⁷¹ This conversation, as all others between the two over the years, had taken place in German. Professor Svartz, who had tried in vain to see Deputy Foreign Minister Semjonov personally in Moscow, quickly informed the Swedish Government about what had happened.⁷² Prime Minister Tage Erlander addressed a letter directly to Minister President Khrushchev, suggesting that a Swedish physician should come to Moscow and discuss with his Soviet colleagues the best transportation, medical care, etc., available in order to transfer Wallenberg to Sweden.⁷³

In March of 1961 Professor Svartz returned to Moscow. She

⁷⁰Rosenfeld, ibid. at 181; Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States.

⁷¹Tab #3, Swedish White Paper, page 3 of Encl. 1.

⁷²Ibid.

⁷³Letter from Prime Minister Erlander dated February 9, 1961, Appendix H. Swedish White Paper, Tab #3.

met Myasnikov and asked to see Wallenberg in the hospital. Myasnikov, who was also Khrushchev's personal physician, said that Svartz should not have told the Swedish government of their conversation. He told her that he had been summoned before Khrushchev, who had been furious, pounding on his desk and finally ordering him out of his office.⁷⁴

Myasnikov now claimed to know nothing of Wallenberg, and declared that his poor German, which they had used together for years, had caused the misunderstanding.⁷⁵

In May of 1962 Dr. Svartz again met Myasnikov at a medical congress. When Wallenberg was mentioned he said that no further private talks on the subject could be held. On August 17, 1962 Erlander wrote a second letter about Wallenberg to Khrushchev. Once again, he received no reply.

In March of 1964 Soviet Foreign Minister Andrei Gromyko visited Stockholm and Erlander again pressed for an answer and suggested a meeting between Svartz and Myasnikov. Svartz then received a letter from Myasnikov dated April 29, 1964, stating that during the January 1961 conversation "he had said that he knew nothing about Wallenberg, had never heard his name, and had not the slightest idea whether or not he was alive".⁷⁶

A meeting was arranged for the two in July 1965 in Moscow.

⁷⁴Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States.

⁷⁵Ibid.

⁷⁶See also Swedish White Paper at 3-8, Encl. 1, Tab #3.

It was held in the presence of Swedish Ambassador Gunnar Janning and two representatives of the Soviet Foreign Ministry, one of whom acted as an interpreter. The discussion was conducted exclusively in Russian and Swedish and produced no new results. Myasnikov said again that Dr. Svartz must have misunderstood his syntax.⁷⁷

Professor Alexander Myasnikov died suddenly in November 1965. He had appeared to be in good health and was in his early sixties.⁷⁸

The sightings of Wallenberg continued. It is doubtful that he remained long in the Moscow clinic where Myasnikov examined him in 1961, especially after the conversation with Dr. Svartz. Efem Moshinsky, a former SMERSH agent, imprisoned in 1945, and now living in Israel, reported sighting Wallenberg at the notorious Wrangel's Island Prison in 1962.⁷⁹ He communicated with the Swede at this prison, located 30 miles within the Arctic Circle and some 100 miles north of the Siberian mainland. Moshinsky pinpointed Wallenberg's imprisonment in the Dwelling Zone, one of three units in Wrangel, the others being the Working Zone and Hospital Zone.⁸⁰ The notary of the American embassy in Israel has certified Moshinsky's story and it was incorporated into the Senate testimony under the name "KOZLOV", because

⁷⁷Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States.

⁷⁸Ibid.

⁷⁹Marton, supra, note 2 at 202.

⁸⁰Rosenfeld, supra, note 2 at 162.

Moshinsky still had close relatives in Russia.⁸¹

It is believed that he was not kept long on Wrangel, and may have been taken back to Lubyanka in early 1963. In 1963 ex-British spy Greville Wynne told BBC audiences of an incident that happened to him:

"One day when taken in the tiny cagelike lift to the roof for solitary exercise, I heard another cage coming into the next pen. As the gate opened I heard a voice call out "Taxi". Given the filthy condition of the lifts, this piece of defiant humour was greatly appreciated. Five days later when it happened again I called out, 'Are you American?'. The voice answered "No, I'm Swedish.'"

Nothing further could be learned as the guards restrained both prisoners.⁸²

Late in 1973 a Swedish television station broadcast a documentary on Wallenberg. The Swedish television centre then received a letter from a Hungarian national who had been a political prisoner in the Russian camps. He wrote that in 1967 he was briefly held captive with Raoul Wallenberg at a large camp for foreigners, situated east of Irkutsk, in Zabaikal'e. To the best of the prisoner's knowledge, Wallenberg had been brought to the camp after a stay at Wrangel Island.⁸³

This evidence is highly corroborative of Moshinsky's, and allows us to trace Wallenberg's fate for twenty years after he

⁸¹Ibid. at 164.

⁸²Tab #21, Raoul Wallenberg Committee of the United States.

⁸³Rosenfeld, supra, note 2 at 166.

supposedly died of a heart attack.

During the Raoul Wallenberg Hearing in Stockholm on January 15, 1981,⁸⁴ testimony was heard from Mr. Ivanov, a Russian lawyer now living in the United States. In 1972 he had a client who was in a camp located in Mordovia off the railroad station at Potma. The General Director was very reluctant to let the lawyer see his client. Ivanov was prepared with Vodka. Soon the Director boasted about how he was personally responsible for "the prisoners of the State" like Mr. Powers and "a Swede who had been in camps for more than twenty years." According to the Director the Swede was still here but he was ill and refused transfer to the hospital since he was afraid of getting poisoned.⁸⁵

In 1977 Gunnar Rode, who had been imprisoned for fifteen years for anti-Soviet activities in Latvia, was released. He testified that he was told by another prisoner that he had recently shared a cell with a Swedish diplomat in Mordvinia, a prison complex in the Moldavian republic. Furthermore, during his imprisonment in Vladmir during 1974-77 he confirmed that it was known that a Swede was also being held in that prison.⁸⁶

It is admitted that perhaps some of the constituent sightings are not conclusive in and of themselves. But taken together these strands and threads weave a cohesive and consistent account indicating that Wallenberg survived.

⁸⁴Tab #11, Raoul Wallenberg Hearing, Stockholm.

⁸⁵Tab #13, Letter from Mr. Ivanov.

⁸⁶Rosenfeld, supra, note 2 at 172-3.

One of the most fascinating and disturbing episodes of the Raoul Wallenberg affair was the emergence of Jan Kaplan, his story, and subsequent fate for trying to share it.

Kaplan was imprisoned in 1975 on currency charges and released eighteen months later for health reasons. He phoned his daughter, Dr. Anna Bilder, a Tel Aviv dentist, to share the good news. "It wasn't so bad. When I was in the prison infirmary at Butyrka in 1975 I met a Swede who'd been in different prisons for thirty years and he was in pretty good condition."⁸⁷

Mrs. Bilder did not catch the significance of the remark because she had never heard of Raoul Wallenberg. Subsequently, however, the story was related to Kaplan's relatives in the United States who were familiar with the Wallenberg affair. They relayed the information to the Swedish embassy in Washington. Stockholm sent a note to Moscow that pointed to the new information that Wallenberg was alive as late as 1975. The Soviets responded in January, 1979, with the usual comment: nothing had changed since the report of 1957.

Unfortunately, the Swedish government never had a chance to establish direct contact with Kaplan. The former Russian prisoner had carried a letter about Wallenberg on his person for a long time, in the hope of sending it out of Russia via a foreign tourist. One day he succeeded in giving the letter to a foreign tourist at the Moscow synagogue. Unfortunately, the letter was intercepted by the KGB, who quickly rearrested Kaplan

⁸⁷Rosenfeld, ibid. at 176.

on February 3, 1978, and sent him to Lubianka.

In the first week of July, 1979, Dr. Bilder received a letter from her mother Eugenia Kaplan, dated June 14. The letter had been smuggled out of Moscow by a new Israeli immigrant. Mrs. Kaplan wrote:

I write this letter but I am not sure it will reach you and that the same thing will not happen because of the letter about this Swiss or Swede Wallberg [sic] whom he met in the prison infirmary

Father wrote a long letter about this Wallberg and for a long time he carried it around with him looking for a chance to send it to you through a foreign tourist. Every Saturday he went to the synagogue where many tourists visit, but for a long time he had no success

One Saturday, father came back in a very good mood and told me that at long last he had succeeded in giving the letter to a young foreign tourist who promised to send the letter from Vienna or Germany, I don't remember which.

A few days later, it was on Friday night, February 3, 1978, there was a meticulous search at home and they took father away When I was called in May to the Lubianka a very angry colonel screamed at me. The Soviet authorities behaved humanely and released him [her husband] because of his sickness, but he ungratefully decided to send out illegally through a foreigner anti-Soviet spy letters to Israel. "And your daughter," he screamed, "started there in Israel anti-Soviet propaganda...."

I don't know if it is better to keep quiet as some people advise or the opposite, that some American Senators and other important people should start campaigning for father because many people were released through complaints to American Senators, and even the President himself. And some people say that only a fuss in the papers and on the radio will help.

I don't know the answer myself. Here we are like blind puppies. You can see better there. But I'm afraid he won't ever see you again or your little Daniella.

Why did your father have to interfere in this business? He never had anything to do with politics and wouldn't even listen to political jokes. Because of that letter about a poor prisoner they arrest a man and kept him for a year and a half, so what good can you expect here?⁸⁸

According to Dr. Bilder, the letter is authentic; the

⁸⁸Ibid. at 177-78.

handwriting and the manner of expression are both her mother's.⁸⁹

Now neither Dr. Bilder nor any other of Kaplan's relatives living outside of Russia are prepared to discuss Wallenberg at any level. The repercussions suffered by Jan Kaplan as a result of his efforts have driven the entire family to fear further reprisals.

1979 was also the year in which General Kuprianov suffered his tragic fate, serving to indicate just how serious the Soviets really were in their determination to silence all with respect to the Wallenberg case, and at any cost.

Leo Milton addressed a letter to the Raoul Wallenberg Committee on December 30, 1980, describing his internment in the Soviet prison system for twenty two years. He tells of his time in "Svets Korpus" in the Gorky prison region where he came across a Swede named Raoul Wallenberg. The secrecy surrounding Wallenberg indicated that he definitely was "somebody". He was given better food, allowed to read books and rest whenever he wanted (this type of preferential treatment offers great hope that Wallenberg could have very well been preserved, at least physically, during his time in the Gulag). The guards were not allowed to speak to him.⁹⁰

Milton's subsequent correspondence with friends in Russia informed him that in 1976 Wallenberg was kept in cell 77 and that

⁸⁹Ibid. See also Congressional Hearing H.J. Res. 220 at 17, Tab #2.

⁹⁰Tab #14, Milton's letter to the Committee.

the cells above, below and on both sides were empty. This was obviously done to prevent any possible communication by "knocking". The most recent news that Milton had was that in February 1980, Wallenberg had a tooth extracted in prison, but was not returned to his cell after that operation. Instead he was sent to Kirov, another Soviet prison.⁹¹

A Russian officer made an inadvertent disclosure on May 1, 1978, which was reported by a Soviet émigré to Israel in November, 1979. While still a Russian citizen, he attended a May Day celebration at the home of a friend whose father is a high official in the KGB. After a few drinks, his defenses down, the young Russian - who desires anonymity - remarked "Wouldn't it be good to get out of this place [Russia]." The KGB official, also somewhat intoxicated, quickly retorted: "Just don't be in such a hurry; I have under me [at Lubianka] a Swede who has been trying to get out of here for over thirty years and he is still in jail." Only upon immigrating to Israel did the Russian realize the importance of the official's comment. He informed Thorsten Orn, the Swedish ambassador to Israel, and the news was publicly announced. The KGB official has since been ousted from his position, according to Swedish diplomatic sources.⁹²

There is further evidence to suggest that Wallenberg spent part of 1978 at the Blagoveshchensk Special Psychiatric Hospital. The statement of Conrid Lubarsky, dated January 8, 1981, says

⁹¹Ibid.

⁹²Rosenfeld, supra, note 2 at 179.

that in 1978 one old Swede was held there whose physical state was very bad. He was in confinement for a long time (maybe since the Second World War). His name was unknown, but Lubarsky's informants strongly speculated that this man could be Wallenberg.⁹³

The evidence brought forth by the above witnesses indicates that Wallenberg lived well past his reported death of July 17, 1947. Actually, there is every indication to believe, absent concrete proof to the contrary that Wallenberg still lives. His case has aroused great interest worldwide and he has come to represent both the model hero and the absolute victim, denied any semblance of basic human rights and dignity. His predicament represents an outrageous breach of decency and is completely antithetical to the type of recognition Raoul Wallenberg deserves. Many have taken up his cause. This persistence has been met with uniform Soviet response - a predictable reliance on the Gromyko memorandum. However, the memorandum, for reasons delineated above, is a fabrication. Wallenberg was a healthy man of 34 when he suffered his "heart attack" of 1947, and neither he nor his family had any history of cardiac troubles.

Furthermore, much of the evidence would indicate that Wallenberg was accorded special treatment while in the Soviet prison systems. As late as 1980, according to the Wallenberg Association in Stockholm, prisoners leaving the Mordinia prison complex in the republic of Moldavia reported that they had seen

⁹³Tab #18, Conrid Lubarsky's statement 8.1.81.

Wallenberg. They said that he was in relatively good health and that he was in a special prison for inmates who have been declared officially missing or dead.⁹⁴

The goal of this documentation and petition is not to embarrass the Soviets. It is indeed possible that his fate has, at least during the later stages of his odyssey, been shielded from higher level officials by lower level officials. The purpose is not to point fingers or to allocate blame. The purpose is to learn the truth. The injustices endured by Wallenberg cannot be reversed or compensated for. However, with a preponderance of evidence pointing towards his protracted incarceration, the goal of this petition is to secure the release of Raoul Wallenberg from his Soviet prison cell. Failing this, the aim of this proceeding will be to receive from the competent Soviet officials a full and truthful report on the fate of Raoul Wallenberg from January 17, 1945, the day he was taken into Soviet custody.

The world wants Raoul Wallenberg and the complete story as to what really happened to him. Only the Soviet Union can release him and provide the answer.

⁹⁴Rosenfeld, supra, note 2 at 181.

III. THE PETITION. WHY THE SOVIET UNION IS REQUIRED TO ACT IN THIS MATTER

A. RAOUL WALLENBERG AND HIS REPRESENTATIVES ARE EMPOWERED BY ARTICLE 37 OF THE CONSTITUTION OF THE U.S.S.R. TO PRESENT THIS PETITION TO THE PROCURATOR-GENERAL

Raoul Wallenberg has been denied the rights guaranteed to him, as an individual and as a diplomat, by Soviet law. As a foreign citizen whose rights have been denied, Raoul Wallenberg has the right, under Article 37 of the Constitution of the U.S.S.R.,⁹⁵ "to have recourse to a court and other state agencies in order to defend personal ... and other rights belonging to [him]" (emphasis supplied). This is consistent with Article 8 of the Universal Declaration on Human Rights,⁹⁶ which provides:

"Everyone has the right to an effective remedy by the competent national tribunal for acts violating the fundamental rights granted him by the constitution or by law."

It is the purpose of this Petition to bring to the attention of the Procurator-General the massive violations of Raoul Wallenberg's fundamental rights which have occurred since January 1945 and which, in all likelihood, continue to take place today.

Representatives from the United States, Canada, and Israel are under a special mandate to appeal to the Procurator to secure Wallenberg's release.

All three governments have bestowed upon Wallenberg

⁹⁵Tab #24, Constitution (Fundamental Law) of the U.S.S.R., reproduced from "MOSCOW NEWS" Supplement.

⁹⁶Tab #25, Universal Declaration of Human Rights, Adopted and proclaimed by General Assembly resolution 217 A (III) of 10 December 1948.

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AKL

KOPIA TILL:

KABS
POLCH
POL 1
INFO
~~PRESCA~~

ÅTGÄRD:

INK UTRIKESDEP	
Dnr...../.....	
1988-07-21	
P 2	See

AMBASSADEN MOSKVA 1988-07-21

INFO III, Falk Fritzson
1988-08-01

UD STOCKHOLM

FOER POL 1 OCH INFORMATIONSBYRAAN

övers. amb Moskva m kurir 3/8

RE UD:S INFORMATIONSSKRIFT OM RAOUL WALLENBERG I ENGELSKSPRAAKIG
VERSION

prv I : 40
UD Info för handläggning

FORTS

RE UD:S INFORMATIONSSKRIFT OM RAOUL WALLENBERG I ENGELSKSPRAAKIG
VERSION

TACKSAM MED ORDINARIE LAEGENHET ERHAALLA FEMTIO EXEMPLAR AV DEN
ENGELSKSPRAAKIGA VERSIONEN AV UD:S INFORMATIONSSKRIFT OM RAOUL
WALLENBERG.

NILSSON

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CBJ

KOPIA TILL:

KAB SEKR
POL CH
POL 1

ÅTGÄRD:

aa
W

VT:W

ARR. UTR. DEPT.		
Dnr...../.....		
1988-7-29		
Red.	Bev.	Ans.
P	2	Eu

POL

AMBASSADEN MOSKVA 1988-07-29

UD STOCKHOLM

FOER POL 1

RE WALLENBERG-AERENDET

FORTS

RE WALLENBERG-AERENDET (ER REMISS 75-88-05-18)

P R I M O MED OVAN CTTERADE REMISS HAR AMBASSADEN TILLSTAELLTS DE UPPTECKNINGAR, SOM JOHAN LILLIEHOOEK OCH ANDERS AASLUND GORDE EFTER SITT SAMTAL I VINTRAS I WALLENBERG-AERENDET MED DEN NUMERA I CANADA BOENDE UKRAINSKE DISSIDENTEN TERELYA.

PAA SIDAN 9 I LILLIEHOOEKS UPPTECKNING OCH PAA SIDAN 12 I AASLUNDS TALAS OM DE SAMTAL TERELYA HAFT I MOSKVA MED JOURNALISTERNA GARY LEE (BYRAACHEF FOER WASHINGTON POST) OCH PILAR BONET (KORRESPONDENT FOER EL PAIS). SAALUNDA SKULLE TERELYA HA FOERMEDLAT EN KONTAKT MELLAN DEN I HANS BERAETTELSE FOEREKOMMANDE TJECKISKE OFFICEREN MICHAIL SAMT DE BAADA JOURNALISTERNA.

GARY LEE KOM 29 JULI TILL MIG FOER ATT PRATA OM SOVJETISK UTRIKESPOLITIK. JAG PASSADE DAA PAA ATT FRAAGA HONOM OM HANS INTRYCK AV TERELYA. LEE BEKRAEFTADE, ATT HAN ETT PAR GAANGER HADE TRAEFFAT TERELYA, VID NAAGOT TILLFAELLE AEVEN TILLSAMMANS MED PILAR BONET. LEE HADE DEFINITIVT INTE SAMMANFOERTS MED NAAGON MICHAIL (LEE GJORDE FOERBEHAALLET, ATT HAN GIVETVIS INTE HELT KUNDE UTESLUTA ATT PILAR BONET ENSAM HADE TRAEFFAT EN DYLIK PERSON.)

LEES INTRYCK VAR, ATT TERELYA AER EN VAELMENANDE, TALFOER MEN SAMTIDIGT MYCKET FANTASIFULL PERSON. AV DEN ANLEDNINGEN HADE SAAAVEL LEE SOM PILAR BONET AVSTAATT FRAAN ATT SKRIVA NAAGOT OM VAD TERELYA HAFT ATT BERAETTA OM WALLENBERG.

S E C U N D O I TERELYAS BERAETTELSE FIGURERAR EN JONAS BOGDANAS. MIN MINNESBILD AER ATT NAMNET TIDIGARE AATERFINNS I DEPARTEMENTETS KORTREGISTER I RW-AERENDET.

VIDARE TALAR TERELYA OM EN VASILIJ VOROB^xJ. JAG VILL MINNAS ATT VI KRING 1980 FOERGAEVES SOEKTE HONOM VID AMBASSADEN I WARSZAWA. MEN, DETTA OM B. OCH V. HAR NI SANNOLIKT REDAN SJAELVA OBSERVERAT.

NILSSON

**) Jfr. hbr. Julian - Nilsson (Holtan)*
85-01-20 "uttribb, lörk spår V. (f. 1909)"
2/ nov Julian - N. Lagergren 85-02-13/
(D 2 S. I del 90)

Figurerar i Terelyas hbr. 90e nov.

FORTS

Vilhelm

in 7

1988-07-20

Pol

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 202/003		
1988-07-29		
AVD. P	GR 2	MÅL EU

Broder,

Hjärtligt tack för Din precisering beträffande den ryska reaktionen på Statsminister Carlssons framställning i Wallenberg-frågan. Man kan ju fråga sig varför man på rysk sida säger sig ha gjort en förnyad undersökning när man bara rutinmässigt upprepar att "Sovjetunionen anser att frågan om Raoul Wallenberg är utagerad". Det är ju så ambassadör Pankin uttryckt sig. Denna rigida inställning synes mig rimma väldigt illa med TASS' Stockholmskorrespondent Nikolaj Vukolovs ord om att "det skulle vara bra om ryktena att han alltjämt lever skulle visa sig vara sannfärdiga." Han framhöll vidare att det sovjetiska folket ingalunda är liggiltigt för Raoul Wallenbergs öde. Överhuvud taget var de ryska tonfallen i denna fråga i september förra året mycket försonliga och glasnost-inspirerade. Den avsuttna moderatledaren Ulf Adolphson skriver i sin memoarbok att statsminister Carlsson under en partiledaröverläggning sagt att det under hans Moskva-besök inte verkade alldeles utsiktslöst att något kunde hända.

Föregående del tror jag någonting kommer att hända. Inom de närmaste två månaderna....

Bästa hälsningar
Din vänlige Kenne

SVERIGES AMBASSAD

CANBERRA

Pol I, kr V Tham,bg

1988-08-10

Hbr Tham-Björk

Exp: 880810

1988-07-15

Kanslirådet Tham

Utrikesdepartementet

Raoul Wallenberg

Hbr Tham - Björk 1988-05-31

(1 bil)

Broder,

Efter att jag förmedlat innehållet i Ditt rubricerade handbrev, jämte ett exemplar av Wallenberg-broschyren, till herr Keogh har vederbörande återkommit med en fråga angående professor Svartz m m vilket närmare framgår av bifogade brevkopia.

./1

Tacksam besked hur Keoghs fråga skall besvaras.

Hälsningar

Göran Bolin

197/001

INKOM UD		
1988-08--1		
AVD	OR	MAL
10	2	EU 1

POL

Philip Keogh,
50, Normanby Rd,
Kew,

3101.

Melbourne

10/7/88.

Dear MR Bölin, HP 1801

I write regarding obtaining a particular piece of information in reference to the booklet you sent me. It was most interesting.

I would like to correspond with Professor Svartz, and therefore need her address.

If she is deceased, however, could you provide me a contact for the person(s) closest to her in the mid-sixties: particularly 1965. Someone with whom she would have openly discussed MR. Wallenberg's fate.

Yours faithfully,

Philip Keogh.

Beträffande: Raoul Wallenberg

Avd

Gr

2

Eu

Mitt namn är Annika Eklund.
Under mitt sista år på FIS-Frankfurt
International School - i Oberursel,
Västtyskland, skall mitt examens-
arbete handla om Raoul Wallenberg.

Efter att ha köpt och lånat
böcker om honom har jag fått en
mycket bra bakgrundsbild av honom.
Dessvärre saknas mycket material
från tiden i Ryssland dvs. från tid-
punkten av hans tillfångatagande.

Därför ber jag Er vänligt att
snarast skicka material, som jag
skulle kunna använda, speciellt
sådant som är mindre känt om
honom. Annat som intresserar mig
är dokumentation av det s.k. Svartz-
Myasnikov kapitlet. Vidare skulle jag
uppskatta en kopia av ett "Schutzpass",
som Raoul Wallenberg gav judarna i
Budapest.

Min fullständiga adress är
Annika Eklund
Landwehrweg 19 B
D-6380 Bad Homburg
Västtyskland.

Tack på förhand för all Er hjälp.

Med vänliga hälsningar

Aneika Eklund

1988-08-01 16:29

1988-08-01 16:29

46 8 7231176 01

HMBHSSHDEN BONN

49228 223837

01

Bonn**TELEFAXMEDDELANDE**

(Onummerat)

Datum: 1988-08-01*reg: as a.m. fax*

Pol I, kr V Tham, bg

1988-08-09

Hbr t tit

Exp: 880809

INK UTRIKESDEP

Dnr. *133A* /

1988-08-02

Avd	Gr	MÅL
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Ku</i>

Till: UD Pol 1, Att.: Kanaliråd Vollrath Thamre: Raoul Wallenberg

Meddelande: Intresset för Raoul Wallenbergs öde tycks
 växa. Ambassaden får på senare tid ofta brev
 innehållande frågor om Wallenberg och rege-
 ringens aktuella ställningstagande särskilt
 med hänsyn till Gorbatsjovs glasnost-politik.
 Även Auswärtiges Amt får förfrågningar och har
 kontaktat oss.
 Vi vore tacksamma för en aktuell rapport om
 fallet Wallenberg, gärna i form av ett stan-
 dardbrev, som vi kan skicka till frågeställarna.

Från: Press- och Informationsenheten/*Ulla Pistor*
Ulla Pistor

Info ass

SVERIGES AMBASSAD
 Haussallee 2-10
 D-5300 BONN 1

Telefax: 0228-22 38 27

Telex: 884 66 67

Telefon: 0228-260 02-0

Totalt antal sidor (inkl denna sida): 1

July 24, 1988 3

Pol I, kr V Nam, bg
1988-08-11
Skr t tit

Exp: 880811/

Swedish Ministry for
Foreign Affairs
Stockholm, Sweden

INK. UTANRES DLP.		
D. N:o 206/001		
1988-08-03		
AVD. P	GR 2	EX 7

To Whom It May Concern

Dear Sir:

I have just seen the movie documenting the life of Mr. Raoul Wallenberg. It was my first viewing, although I noted the film was created in 1983.

Mr. Wallenberg's life most certainly touched my heart. I surmised his only interest was in other people since he came from a powerful, rich family and was the citizen of a neutral country. He did not have to be where he was during the war; it was his choice. His life was in constant danger and still he continued his mission: the saving of lives condemned to death. He absolutely had nothing to gain of material value for these actions, yet he continued.

I have always heard wonderful things about the people of Sweden. Mr. Wallenberg was not the only Swedish citizen to assist unfortunate people during the war. Why was he abandoned? Why have you not done everything in your power to get him back? I am sure the political issues involved in this matter are endless, but Mr. Wallenberg should not have to suffer because of politics, if that is even the case.

The question I also asked myself after the film, and I know only God and Mr. Skallenburg can answer is: what must be going through his mind knowing he has spent over 40 years in a Russian prison for helping people who needed help — and why is it, when he needs help, no one came? Why?

I would not want to even think that Canada, my country, would abandon me in my time of need, EVER, no matter how long it took.

I am just an average Canadian citizen writing, but I hope you receive a million letters like mine asking why, and then, just maybe Mr. Skallenburg can finally have his question answered also — WHY have you abandoned him??

Sincerely,

Linda Buamonte
6049 Culp St., Apt. #7
Niagara Falls, Ontario
Canada
L2G 2B6

**UTRIKES
DEPARTEMENTET**

HEMLIG	
enl 2 kap	§ sekretesslagen
19.88	08 10
UTRIKESDEPARTEMENTET	
Pol I	

Wallenbergärendet
1988-08-10

P 2 *len*^I

Överlämnas av utrikesdepartementet, Pol I,
till ambassaden i

OTTAWA NR 44 ✓ (Hbr Lilliehöök-Osvald 880126
re Terelya/Ogurtsov)

MOSKVA NR 102 ✓ (75 U 880518 re Igor Ogurtsov)

för kännedom.

W
Vollrath Tham

bg

Ex till: Kabs
Polch
Tham, Pol I
EXP. 880510

SÄNDT	
ant	dat
X 11/8-88	
enl kurt	
ant	
ant post	

Postadress
16121
23 STOCKHOLM

Gatuadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefon
786 80 00

Telegram
Cabinet

Telex
105 90

SVERIGES GENERALKONSULAT

München

1988-08-02

(POL)

215/001

INKOM UD		
1988-08-02		
AVD.	GR.	MA.
P	2	eli

Kanslirådet Vollrath Tham
Utrikesdepartementet

Wallenbergärendet: Igor Ogurtsov, 1937-08-22

hbr Tham - Elggvist 88-06-16

Broder,

Som svar på vår skrivelse till Ogurtsov där vi bad honom kontakta oss kom Ogurtsov idag i sällskap med en kvinnlig tolk till gkt.

Det visade sig att han - i motsats till vad som uppgivits från människorättsinstitutet i Frankfurt - inte talade tyska. I varje fall ville han inte tala det och han verkade inte heller kunna förstå så mycket. Samtalet fördes alltså hela tiden genom tolk.

Först vill jag säga att Ogurtsov gav ett mycket seriöst och förtoendefullt intryck och var mycket bestämd och precis i sina svar på mina frågor. Ogurtsov bekräftade att han suttit i Vladimirfängelset tillsammans med Terelya. I deras cell satt under en tid också en ryss vid namn Scharygin-Bodolak, som under en tid bott i England och därefter återvänt till Moskva för att arbeta som ingenjör. Han hade enligt egen uppgift (Ogurtsov hade ej själv sett hans dom) dömts för högförräderi till ett långt fängelsestraff. Förraderiet var att han haft kontakt med en rysk emigrantorganisation. Ogurtsov trodde att denne man numera också hade lämnat Sovjet och återvänt till England där hans familj var bosatt.

När samtalet kom in på Terelya blev Ogurtsov generad. Han hävdade med bestämdhet att man inte kunde sätta någon som helst tilltro till vad Terelya berättat. Själv hade han inte haft någon kontakt med någon utländsk fånge i Vladimirfängelset. Han hade överhuvudtaget under sina 15 år i olika ryska fängelser aldrig hört talas om Wallenberg. Han fick höra talas om honom först när han 1982 kom ut ur fängelset och då lyssnade på en utländsk radiostation.

De enda utländska fångar som suttit i Vladimirfängelset, hävdade Ogurtsov med bestämdhet, var den amerikanske flygaren Powers och en engelsk agent vid namn Win. Under Ogurtsovs tid i Vladimirfängelset fanns endast en fånge med särskilt sträng bevakning och det var den ryske medborgaren Minschagin, som varit rysk skogsvaktare i Katyn d.v.s. i det område där 5000 polska officerare avrättades. Minschagin uppgavs ha varit ögonvittne till denna händelse, varför hela hans familj internerats på livstid. Hustrun torde vid det här laget redan ha avlidit.

Även om Ogurtsov redan inledningsvis förnekat att han talat med någon utländsk fånge ville jag kolla om Terelyas uppgift, om att ett nattduksbord flyttats från "den utländske fångens" cell till Terelyas och Ogurtsovs cell, stämde. Ogurtsov besvarade frågan genom att bekräfta att nattduksbord ofta flyttades mellan cellerna. Självklart försökte också alla skriva in något meddelande och med så god fantasi som Terelya hade kunde denne säkert ha tolkat ut precis vad som helst av klottret. Ogurtsov hade själv försökt skriva in ett meddelande när han blev förflyttad till Leningrad. Ogurtsov underströk emellertid att han själv ej hade sett något som kunde kopplas till Wallenberg.

Som avslutning på samtalet pekade Ogurtsov på att andra vindar nu blåste i Moskva och att det säkert skulle kunna löna sig att på nytt ta upp ärendet. Men inte, underströk Ogurtsov enfatiskt, på ett "gentlemannamässigt sätt" utan hårt och burdust eftersom det fortfarande är det enda språk man där förstår.

När jag tackat Ogurtsov för hans besök och för den värdefulla informationen frågade Ogurtsov om han fick be om en tjänst. Han ville ha en visering till Sverige för ett kort besök för att där kunna träffa sin gode vän Michail Johanewitsch Sado, som undervisar i teologi vid universitetet i Leningrad. Sado skulle komma på ett fyra veckors besök till Sverige. Sados hustru uppgavs ha varit i Sverige vid ett flertal tillfällen. Eftersom Ogurtsov har obegränsat uppehållstillstånd i Tyskland har jag givit honom visering för tio dagar före 1 nov. -88. Ogurtsov kommer att meddela mig vilken tid han kommer att besöka Sverige. Föreligger intresse från pol 1s sida att träffa honom?

Jag kan tillägga att Ogurtsov redan tidigare har visering för USA och Frankrike.

Han uppgav också att han från Danmark erhållit en inbjudan för att hålla ett föredrag för det danska parlamentet. Han skulle försöka ordna det så att han besökte Danmark på återresan efter Sverige-vistelsen.

Mats Elgqvist
Mats Elgqvist

SVERIGES AMBASSAD
WASHINGTON

1988-07-28

Pol I, Kr Vollrath Tham, mp
1988-08-09

Ch för UD-info för samråd

Ex f k: kabs

Kanslirådet
Vollrath Tham

Pol 1

Utrikesdepartementet

INKOM UD		
1988-08--5		
210/003		
AVD	GR	EU
P	2	

POL

Raoul Wallenbergbroschyren
(1 bil.)

Broder,

- ./.
- Som framgår av närslutna brev från ordföranden i The Raoul Wallenberg Committee of the United States rönte den engelskspråkiga Raoul Wallenbergbroschyren stor uppskattning. Rachel Haspel önskar nu ytterligare ett tusen exemplar av densamma. Dessa skulle utsändas tillsammans med den informationskit om Wallenberg som kommittén regelbundet distribuerar.

Bl.a. med tanke på den Sverige-goodwill som spridandet av broschyren innebär vill jag undantagsvis tillstyrka Rachel Haspels osedvanligt omfattande begäran om informationsmaterial.

Tacksam få höra av Dig i ärendet i början på hösten.

Tuus

Ulf Hjertsonsson

iro

June 22/72

Tham Pol 1 1988-07-28

July 20, 1988

ROH: sam

Pol I, kr V Tham,bq

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1988-08-09

Avd

1

Grupp

2

Mål

Eu

Adress

Ambassaden MOSKVA Dnr.....

Text

Från Pol I re Wallenberg-ärendet

Anledning tertio Edert ovanciterade har vi från ambassaden Tel Aviv erfarit att Kaplans dotter Anna Bilder sagt ambassaden att Jan Kaplan avlidit i Moskva för cirka fem månader sedan.

CABINET

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS

Political Department
First Division
Deputy Assistant Under-Secretary
Vollrath Tham

ARKIVEXEMPLAR

1988-08-09

Dnr 1988-08-09 222/008	Avd Grupp Mål P 2 EU
------------------------------	-------------------------

Gu
Pol

Mr Gerrit van Keulen
De Christelijke Stichting voor
Hulp aan Gewetensvervolgden
Postbus 80
1619 ZH Andijk
NEDERLANDERNA

Re Raoul Wallenberg case
(1 encl)

Dear Sir,

Thank you for your letter of July 4, 1988.

./.

I am sending you enclosed the booklet "Raoul Wallenberg" which is an updated English version of an earlier publication issued in Swedish by the Ministry for Foreign Affairs. On page 19 it says that "the (Wallenberg) issue was raised most recently by Prime Minister Ingvar Carlsson during the visit of Prime Minister Nicolai Ryzjgov to Stockholm in January 1988".

Yours sincerely,

Vollrath Tham

Vollrath Tham
Deputy Assistant Under-Secretary

bg

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

880809

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham

ARKIVEXEMPLAR

1988-08-09

Dnr	Avd Grupp Mål
222/007	P 2 EU I

Annika Eklund
Landwehrweg 19B
D-6380 Bad Homburg
FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLAND

Bil bindes ej
på doss

Raoul Wallenberg
(1 bil)

Tack för Ditt vänliga brev den 31 juli.

Mycket har skrivits om Raoul Wallenberg. Något av det senaste utgör UD's skrift om honom i serien "UD informerar". Denna utgör en slags sammanfattning om vårt mycket omfattande aktmaterial om honom och om efterforskningarna. Jag tror att Du från den skriften, som jag bifogar, kan få svar på en del av Dina frågor. Ett s k "Schutz-pass" finns bl a avbildat på sid 21.

Med vänlig hälsning

Vollrath Tham

Vollrath Tham

bg

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

880809

Dep U 328 10 000 ex 8608

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)
Kr Vollrath Tham

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd Grupp Mål
1988-08-09	P 2 E U I
222/001	

Ulla Pistor
Press- och informationsenheten
BONN

U. n.

Informationsmaterial om Raoul Wallenberg
Telefax A 1988-08-01
(2 bil)

Bästa Ulla,

Något standardbrev till personer som frågar om Raoul Wallenberg har vi inte. Frågorna ställs på så många olika sätt. Ofta kan vi emellertid besvara en rad brev genom att med några korta rader bifoga skriften om Raoul Wallenberg i serien UD informerar. Den har nyligen utkommit i engelsk version varav jag bifogar några ex. En starkt förkortad version utgör bifogade "The Raoul Wallenberg case".

./1
./2

*Vänliga hälsningar,
Vollrath Tham*
Vollrath Tham

bg

Ifylles av postexp				Avsändn datum	Sign	
Avsant ned	☒ sv kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post	8/28/89	<i>[Signature]</i>

Dep U 328 10 000 ex 8608

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)
Kr Vollrath Tham

ARKIVEXEMPLAR

Dnr	Avd Grupp Mål
1988-08-10	223/002 P 2 E U I

Ambassadör Hans Björk
CANBERRA

Raoul Wallenberg

Hbr Bolin-Tham 1988-07-15

Broder,

Jag tycker man kan svara herr Keogh: professor Nanna Svartz är avliden sedan flera år. Efter sitt besök i Moskva 1961 redovisade hon till regeringen vad hon erfarit om Wallenberg. Detta har skildrats utförligt i Raoul Wallenbergbroschyren samt i UD's vitbok år 1965. I denna finns f ö som en bilaga professor Svartz' egen skriftliga redogörelse för händelsen (endast på svenska). Denna har givetvis varit en viktig källa vid utarbetandet av Wallenbergbroschyren.

Härliga hälsningar
Vollrath Tham

Vollrath Tham

bg

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

880810

MINISTRY FOR
FOREIGN AFFAIRS
Political Department
First Division

ARKIVEXEMPLAR

1988-08-11

Dnr 1988-08-11 224/006	Avd Grupp M&I P 2 EU I
------------------------------	---------------------------

Ms Linda Bramonte
6049 Culp Street, Apt no 7
Niagara Falls
Ontario
CANADA L2G 2B6

EU

Re Raoul Wallenberg
(1 encl)

Dear Ms Bramonte,

Thank you for your letter of July 24, 1988 regarding
Raoul Wallenberg.

I can assure you that different Swedish governments
since his disappearance in 1945 have done their utmost
in his case and that it is still the policy of my
government to continue its efforts for a clarification
of the matter as long as uncertainty remains as to his
fate.

The issue was most recently raised by our Prime Minis-
ter in January this year when the Soviet Prime Minister
Ryshkof visited Sweden.

./.

I enclose the booklet "Raoul Wallenberg". After reading
that I hope you will better understand all the efforts
done by Swedish authorities in his case, so far, how-
ever, without result.

Sincerely,

Vollrath Tham

Vollrath Tham
Deputy Assistant Under-Secretary

Ifylles av postexp

Avsant med
☐ sv kurir ☐ utl kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post

Avsändn datum Sign

8828/11

Sign

SM

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

1988-08-08

Pol I, Kr V Tham, mp
1988-08-18

Kopia: kabs
ch pol I
Tham, pol I

Departementsrådet
Peter Osvald
Pol I

Utrikesdepartementet

Amb. MOSKVA (u nr)

221/801

INKOM UD		
1988-08-12		
AVD.	GR.	MAL
0	2	eu I

EXP: 88-08-18/MP

Wallenberg-monumentet i Stockholm läggs på is

Hbr Dromberg-Osvald 1988-05-04 (PS)
(2 bil.)

Broder,

./1

Som framgår av bifogade kopia av brev från Nina Lagergren till den ungerske skulptören Imre Varga, har Raoul Wallenberg-föreningen åtminstone tills vidare skrinlagt sina planer på ett RW-monument i Stockholm (liknande det i Budapest), sedan brodern Guy von Dardel besökt Moskva och förhoppningarna om RW:s frigivande tydligen fått ny näring därigenom.

./2

De ungerska centraltidningarna innehöll för övrigt i lördags (den 6 augusti) en Reuter/DPA-notis från Stockholm om den donation nyligen (i notisen väl felaktigt försedd med beteckningen "Wallenberg-stiftelse"), som är avsedd att möjliggöra forskning och dokumentation kring RW:s räddningsverksamhet i Budapest. Också den tyskspråkiga Budapest-avisen "Neueste Nachrichten" tryckte samma notis, vars text likaså bifogas i fotokopia.

Härliga hälsningar!

Ragnar Dromberg
Ragnar Dromberg

BO

6.1. handbrev... 21/7 d 85-08-08

RAOUL WALLENBERG-FÖRENINGEN

Ordförande Ingrid Gärde Widemar • Sekreterare Sonja Sonnenfeld

RAOUL WALLENBERG FÖRENINGEN

Besöksadress • 100 22 Stockholm

Riddarg. 10, 114 35

original
vidarebefordra
2. Varga 1/6/rel

Kära Maj - här kommer mitt försenade svar till Imre Varga, som jag ber Dig vidarebefordra till honom.

July 19, 1988

Tack för allt besvär och hjärtliga hälsningar till Er alla.

19/7 -88

Liina

Tel. 08/102653

Postgiro 9002 52-8

Dear Imre,

please, do forgive me for not answering earlier - Mrs. Dromberg brought me your letter and the model weeks ago. Unfortunately I had to leave the day after her visit. That's the reason for the delay, to which there is also a good side, as you will see:

In the meantime Guy has been in Moscow and made very good contacts. We now think, the Glasnost will have something to do with Raoul too - there really IS more hope now for his release. That makes us ask you kindly to once more postpone the project, for which we both think it is not the right time.

We feel so bad about this change of mind and about the trouble we are causing you. We are hoping for your understanding and assure you that the last thing we want to do is to hurt your feelings.

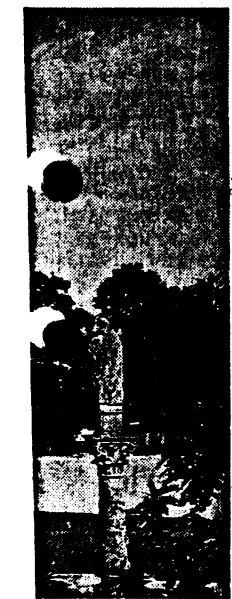
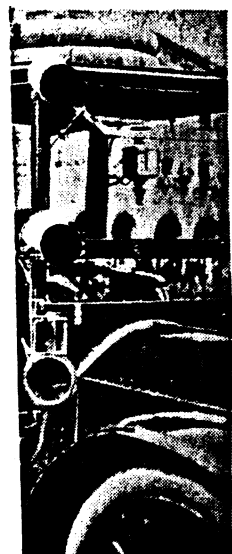
Warmest regards,

Liina

Barn

Bently, und auch gefertigtes Graefstrum. Das riesige Fahrzeug hatte dem der Österreichs vorauß, Kurt Schusch-

Veg nach Hause machte kurz am Geburts-erenc Liszt in Dö-ling) halt. In der stellten Liszt-Ku-nich heute ein klei-die Büste des Mei-leckt von Kränzen Tamás Fényes

Preiserhöhungen in Jugoslawien

Belgrad (AFP) — Die jugoslawische Regierung hat am Donnerstag die Preise für weitere zehn Prozent der Produkte freigegeben. Damit können, seit im Mai erstmals eine Aufhebung der Preisbindung verfügt wurde, nun die Preise für rund 70 Prozent der Produkte frei festgesetzt werden. Die Maßnahme führte unmittelbar zu einem Preisanstieg für Speiseöl (66 Prozent), Mehl und Brot sowie der Stromtarif (40 Prozent) und Eisenbahntarife (zwischen 39 und 70 Prozent). Die neuen Preissteigerungen haben die Inflation im Monat August um 6,3 Prozent nach oben getrieben. Seit Beginn des Jahres erhöhte sich die Inflationsrate in Jugoslawien um 73,2 Prozent.

Die Ankündigung der neuen Preissteigerungen hat bereits zu heftigen Protesten in der mazedonischen Hauptstadt Skopje geführt, wo sich der Brotpreis praktisch über Nacht verdoppelte.

Neueste Nachrichten
6.11.1985
B.1. handbrev.

Bonjour, Madame Closed

Was Touristen alles von sich geben

Bern (DPA) — Touristen bringen nicht nur Geld ins Land, sondern sorgen bei den Einheimischen oft auch für Heiterkeit. Einige Kostproben hat die Schweizer Nachrichtenagentur SPK zusammengestellt.

Ein deutscher Reisender erkundigte sich neulich bei der Touristen-Information in Zürich, wie er am besten per Schiff nach München kommen könne. Ein anderer wollte in Bern eine Autobahn-Vignette kaufen und fragte stolz ob seiner Detailkenntnisse: „Wo ist denn hier die Vignagrette erhältlich?“

Einer Japanerin wurde in fehlerfreiem Englisch lang und breit der Weg zu ihrem Hotel erklärt. Sie hörte sich alles geduldig an und sagte dann höflich: „In English, please.“

Ein Franzose stellte sich in Luzern vor einen geschlossenen Schalter, der mit dem Schild „Closed“ versehen war. Als er eine Mitarbeiterin des Touristen-Büros erblickte, die an dem Schalter zu tun hatte, grüßte er

sie höflich: „Bonjour, Madame Closed.“

Ein Deutscher hielt es offensichtlich für nicht möglich, daß im Tessin italienisch gesprochen wird und fragte im Verkehrsbüro von Locarno: „Ist dies der von Italien besetzte Teil der Schweiz?“ In Luzern erkundigte sich eine Amerikanerin, ob es noch Zimmer mit „fleißigem Wasser“ gebe.

Hellscherische Fähigkeiten traute eine Engländerin den Angestellten im Informations-Büro von Zermatt zu, denn sie erkundigte sich telefonisch ganz arglos danach, wann es denn am Nachmittag zu regnen beginne.

Eine der schönsten Fragen stellte ein Israeli, allerdings schon vor einigen Jahren. Er wollte unbedingt nähere Auskunft über die Schweizer Kühe, deren Hinterbeine wegen des Grasens an den Hängen ja länger sein müßten als die Vorderbeine.

Entführer der Millionärstochter Melodie festgenommen

Madrid (DPA) — Zwei der mutmaßlichen Entführer der Millionärstochter Melodie Nakachian, die im November vorigen Jahres an der Costa del Sol gekidnappt worden war, sind in Barcelona festgenom-

men worden. Wie die Polizei mitteilte, handelt es sich um die Franzosen Jean Louis Camerini (38) und Alain Celler (36). Camerini wird als Kopf der Entführerbande angesehen, die die Fünfjährige zwölf Tage

in ihrer Gewalt hatte. Der Libanese Raymond Nakachian wird verdächtigt, Verbindungen zur Unterwelt zu haben. Die Mutter von Melodie ist die koreanische Sängerin Kimera. Beide Franzosen trugen bei der Festnahme gefälschte Personalscheine bei sich. Weitere Einzelheiten wurden zunächst nicht bekannt.

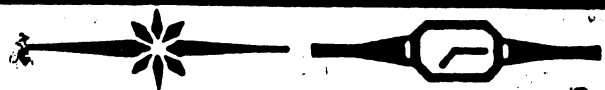
Die kleine Melodie war am 9. November auf dem Weg zur Schule im Villenviertel „Atalaya Alta“ von Estepona entführt worden. In einer dramatischen Befreiungsaktion gelang es einer Spezialtruppe der Polizei, das Kind unversehrt zu retten und zwei der vier überraschten Kidnapper in ihrem Versteck in einer Ferieniedlung in San Roque (Cadix) zu überwältigen, während die übrigen zwei entkamen.

Wallenberg-Stiftung gegründet

Stockholm (Reuter/DPA) — Die Familie des schwedischen Diplomaten Raoul Wallenberg hat eine Stiftung gegründet, die dessen lebensrettende Arbeit im Zweiten Weltkrieg in Budapest für zahlreiche Juden dokumentieren soll. Als erster Sekretär in der Schwedischen Botschaft hatte Wallenberg Tausende ungarische Juden vor dem sicheren Tod in den Gaskammern gerettet, indem er sie mit

schwedischen Pässen ausstattete.

Die Wallenbergs, die einige der größten schwedischen Industriefirmen kontrollieren, stifteten 500 000 Dollar die der Universität Uppsala und einer ungenannten US-Hochschule zur Verfügung gestellt werden. Die Stiftung soll anlässlich des 76. Geburtstags von Raoul Wallenberg eingerichtet werden.

BRILLIANT

ung von
werken

— Drei Mel-
Skulpturen-
die Universi-
kenntgab,
die

— Pártunk vezető párt, és a tanácsok hatalmát erősítve nem kívánja feladni vezető szerepét — hangoztatta Ligacsov. Elvetette azokat a nézeteket, amelyek szerint a pártnak, politikai szerepének növelésével párhuzamosan, el kell távolodnia a gazdaságtól, a gyakorlati kérdésektől. Minden alapot nélkülözöknek ne-

vábbra is tétlenül nézzük a kialakult helyzetet, hogy hangzatos frázisok mögé rejtőzzünk — mutatott rá Ligacsov, s egyben rendkívül élesen támadta azokat, akik nem hajlandók felvenni a kor diktálta ütemet, avagy éppen a túlzottan lassú előrehaladásra panaszkodva próbálják cázni valójában konzervatív beállít-

tok osztályjellege. — Itt csak zavart ok emberek és külföldi tában — tette hozzá. séget érintő általános oldása egyáltalán nem sadalmi és nemzeti fe mesterséges fékezés (MTI)

A Wallenberg család alapítványa a diplomata tevékenységének kutatására

Alapítványt tett Raoul Wallenberg családja annak elősegítésére, hogy részletesen felderítsék a svéd diplomata tevékenységét. Wallenberg a második világháború befejező szakaszában Budapesten üldözött zsidók ezreinek életét mentette meg.

A nagyiparos Wallenberg család összesen 500 ezer dollárt adományozott a svédországi Uppsala egyete-

mének és egy meg nem nevezett amerikai főiskolának; az a szándék, hogy megszólaltassák a még életben levő szemtanúkat is.

Wallenberg, aki a háború alatt a budapesti svéd nagykövetség első titkára volt, a szovjet csapatok bevonulása után eltűnt. Mint Moszkvában később közölték, a diplomata a sztálini önkény áldozata lett. (MTI)

Ramiz Alia reformjai Albániában

Enver Hodzsa három évvel ezelőtt bekövetkezett halála óta a világ megszokta, hogy Tirana mind több újszerű kezdeményezéssel tűnik fel. Így most már, nem is igazán szenzáció, hogy Tirana — az idén odalátogató Andreasz Papandreu személyében — első ízben látja majd vendégül a nyugati szövetséghez tartozó ország vezetőjét. A DPA hírügynökség helyzetképe:

Az új vezetőnek, Ramiz Aliának a külkapcsolatok iránymódosítására tett lépéseit az utóbbi hónapokban belső reformtörekvések is követték. Albániában járt nyugati üzletemberek arról számolnak be, hogy „a fiú függetleníti magát az atyától”. Ezzel arra utalnak, hogy Ramiz Aliát maga Enver Hodzsa nevezte ki „természetes örökösének”.

Alia legelőször is a kevéssé produktív iparágakban kezdett kísérletezni azzal, hogy a minőség javítását anyagilag ösztönözzék. Ez bűn a hodzsai ideológia szerint, amely a „mindenkinek azonos bánásmód” elvét írta zászlajára. Alia sokéves hagyománnyal szakított az idén március 5-én — Sztálin halálának évfordulóján —, amikor nem rendezett nagyszabású ünnepségeket.

Alia egy ideje még a belpolitika legfontosabb területein sem riad vissza az újításoktól. Márciusban feltűnést keltő beszédében bírálta bizonyos régi funkcionáriusok „bürokratikus módszerét, szakmai alkalmatlanságát és csekély felelősségü-

datát”. A személyi változtatásokat akkor még nem tudta teljes egészében keresztülvinni: a Zeri i Popullit című pártlap kénytelen volt beismerni, hogy például az építésügyi, a mezőgazdasági és az ipari minisztériumban a megbírált „vezető káderek” közül csak keveseket sikerült leváltani.

Úgy tűnik fel, hogy a régi káderek szívósan ellenállnak az Alia-féle új fuvallatoknak, de ez csak ideig-óráig odázhatja el a belső megújulási folyamatot. A politikai bizottság májusban úgy döntött, hogy „a funkciójukat öt éve betöltő vezetők többségét” június folyamán le kell váltani. Különösen nagy figyelmet keltett a nagy hatalmú belügyminisztérium felső szintű apparátusának tízszázalékos csökkentése, amelyről a sajtó is beszámolt.

A Tiranában állomásozó nyugati diplomaták egyelőre nem foglalnak határozottan állást abban a kérdésben, vajon sikerrel járhat-e a reformokat akadályozó funkcionáriusi réteg elleni nagyarányú támadás. A megfigyelők utalnak rá, hogy Hodzsa özvegyével az élen, a pártban még mindig meglehetősen nagy befolyása van a dogmatikus tábornak. Az a tény azonban, hogy a mind eddig rendkívül óvatosnak tartott Ramiz Alia ilyen nyíltan hadba vonul a „szakértelem hiánya és a korrupció” ellen, arra látszik utalni, hogy megszilárdította pozícióját.

Kommunista végeztek ki!

Július 20-án Teheránban négy iráni kommunista — jelentette be a munisták szervezete, a párt (Tude) pénteken.

A közlemény szerint a köztett volt Kijumasz, a párt központi bizottsági ügyekben illető Fimin Fardín asszony Azarang, a párt aktív mint Faramarz Szufi, közel álló szervezet, a F marxista—leninista csoport.

A párizsi közlemény a kívül az egyik iráni kegyetlenül megkínózták a Tude központi bizottság tagját, Anusiravi mit. Az iráni kommunista szerint 55 kommunista börtönben az országban, és tüköt is veszély fenyegeti.

The Economist

Vízumtortúrák

A lengyeleknek és magyaroknak könnyebb kiutazni, mint beutazni nyugati országba, mint pénteken írták a londoni Economist.

A korábbi helyzet sajátos járó elmélkedő, „Viza vélem” írásában a nemzetközi lyú brit gazdaságpolitikai bevezetőben rámutat: „Kelepa kormányai a Nyugatra való zást egykor olyan kiváltsággal kintették, amit csak gondosa válogatott polgáraiknak engedtek. Mostanában azonban olyan nehéz kijutni Keletről, képpen, ha az ember történ lengyel vagy magyar. Sokkal zebb immár a Nyugatra való tás”.

Az Economist elmondja, ezen a nyáron egy lengyel már néhány nap alatt megkap áme Varsóban a nyugati ví

Népszabadság
6/8-88

INK UTRIKESDEP			
Dnr...../.....			
1988-08-15			
Avd	P	Gr	Mål
		2	Eu

1988-08-10 Nr 44 ✓ Pal
Överlämnas, jämte bilaga, av ambassaden i
Dublin till utrikesdepartementet för kännedom
med förmålan att informationsmaterial till-
ställts Mr Kennedy.

Ulla Boija
Ulla Boija

aa/m

INK. AMB. DUBLIN		
D. N:O 16/437		
19 88...08...08		
AVD.	GR.	MAL
140	1	A

5 Marian Tce,
Grange road
Douglas
Co. Cork

Re 1 Wallenberg 7-8-88

Dear Ambassador,

My name is Charles Kennedy
I wrote to the U.S.S.R. embassy last Month.
I was asking about Mr R. Wallenberg. He was
a Swedish diplomat during the Second World
war, based in Hungary (Budapest). I enclose a
copy of the reply. I am sure you know the
case without me going into great details. I would
like to ask a few questions, is it true the
Swedish government knew in 1957 what had
happen to Mr. R. Wallenberg? Do your government
know any more details about his case, as
in the letter I got you will see does not
have much details, like where is body? Could
it brought home? where did he die? Why
was he arrested in the first place? I hope
you can help me as I am very interest
in this case, he was such a brave man
and really one of the most outstanding

men this Century. He saved so many
people lives. So please help me if
you can. I hope this letter and contents
are treated in confidence. I hope you can pass
on my concerns to your government. Thank
you for your time.

Yours Sincerely

Charles Kennedy.

EMBASSY
OF THE UNION OF SOVIET
SOCIALIST REPUBLICS

184-186 Orwell Road,
Rathgar,
Dublin 14.

Mr. C. Kennedy,
5, Marian,
Crange road,
Douglas,
Co. Cork

Dear Mr. Kennedy,

Replying to your letter dated July 7. On behalf of the Ambassador I would like to bring to your notice an official statement by Mr. Gerasimow, spokesman of the USSR Ministry of Foreign Affairs, at a briefing on August 7, 1987.

Yours sincerely,

Secretary

In 1975 after the thorough investigation the Government of Sweden was informed that Mr. R.Wallenberg had died supposedly as a result of heart attack in 1947 in prison. On the request of Sweden authorities the Soviet Union repeatedly conducted additional investigations of all circumstances concerning the case of Mr. R.Wallenberg. They confirmed the facts about which the Swedish side had been informed in 1957. We regard with understanding the anxiety of Mr.Wallenberg's relatives and all peoples in general who are concerned about his fate. In 1986 the Soviet authorities conducted one more thorough investigation but nothing new was emerged. Mr.R.Wallenberg died in 1947. This is unfortunately a real fact which the Swedish and us should take into consideration.

We highly appreciate the humanitarian contribution of Mr.Wallenberg to the cause of saving human lives during WW II.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)

ARKIVEXEMPLAR

1988

Dnr	Avd Grupp Mål
1988-08-17 230/001	P 2 EU I

U.N.

Förste ambassadsekreterare
Karin Sundberg.

OTTAWA

Raoul Wallenberg

(1 bil) INGEN BIL PA DOSS.
hbr Sundberg-Tham 1988-07-14

Kära Karin,

Jag har - visserligen ganska ytligt - tittat igenom den kanadensiska skriften om Raoul Wallenberg. Den förefaller vara ett hopkok från diverse olika källor. På punkter som för en svensk läsare är mycket lätta att kontrollera innehåller den flera felaktigheter. Den har också en försåtlig gliring mot Sveriges sätt att hantera ärendet, åtminstone i början: Av politisk opportunism skulle Sverige låtit sig nöda med Vysjinskijs besked (note 18/8 1947) att W inte fanns i Sovjet och att han var okänd där, s 10.

Man gör i skriften också ett betydande nummer bl a av Kalinskis uppgifter, som vid sidan av annan information låg till grund för en svensk framställning till Moskva i januari 1979. Senare har man emellertid på svensk sida alltmer börjat ifrågasätta Kalinskis trovärdighet, men detta är ju något som givetvis inte kan sägas utåt.

v g v

Postadress

Box 16121

103 23 STOCKHOLM

Dep U 328 10 000 ex 8608

Gatuadress

Fyller av postexp

Gustaf Adolfs torg 11

Telefon

786 6000

Fax

723 11 76 (G3)

Telex

Avsändn datum
10590 MINFOR S

Sign

sv kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

18/8-88
88-08-17

NO
1/P

Redan dessa förhållanden gör att vi väl måste vara försiktiga så att vi inte associerar oss med skriften. Samtidigt är ju syftet med densamma det bästa och vi har ju heller ingen anledning att inlåta oss i polemik med kanadensiska Raoul Wallenbergföreningen och kretsar nära denna.

Jag föreslår därför att man i svaret tackar för skriften men utan att kommentera den. Man kan också kvittera med att sända över den nyligen utkomna engelska utgåvan av Raoul Wallenberg-broschyren i serien UD-informerar. Den bifogas.

./1

Önskemålet, slutligen om "your comments about his situation", kan väl besvaras med någonting i följande stil:

"The Wallenberg case has been on the Swedish-Soviet agenda over the years and when Prime Minister Carlsson went to Moscow in April 1986 the matter was raised once again at highest possible level. The same happened when Prime Minister Ryzhkov visited Sweden in January 1988. As long as the uncertainty still remain, the Swedish government will continue to avail itself of every suitable opportunity to discover his fate."

*Hjärtliga hälsningar,
Den förtroende*

Vollrath

Vollrath Tham

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)

ARKIVEXEMPLAR

1988-08-18

Dnr	Avd Grupp Mål
23/001	P 2 EU ^I

u.n.

F.d. Generalkonsul Lars Berg

RIO DE JANEIRO

Wallenbergärendet: intyg om tjänstgöring på Budapest-
legationen
(1 bil)

Broder,

./1

I min egenskap av t f Wallenberghandläggare har bifogade ärende kommit på mitt bord. Administrativa avdelningen har inte kunnat finna Lajos Bajusz' namn i sina handlingar. Det var ju också enl Drombergs brev endast en kort tid som B var knuten till myndigheten. Innan jag meddelar Dromberg detta vill jag dock för säkerhets skull höra med Dig om Du erinrar Dig Bajusz på ett sådant sätt att vi skulle kunna utfärda begärt intyg.

Härliga hälsningar,
Vollrath Tham
Vollrath Tham

mp

Postadress	Gatuadress	Telefon	Fax	Telex
Box 16121	Avsändare			
Avsänd med		Avsändn datum		Sign
☒ sv kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post		88-08-19		4/D

Dep U 328 10 000 ex 8608

ERIGES AMBASSAD
BUDAPEST

1988-03-23 Nr 55

Handl: Roger Gartoft

Utrikesdepartementet

7

32

P	2	En
---	---	----

Wallenbergärendet: f d polisman önskar intyg
(3 bilagor)

En ungrare vid namn Lajos Bajusz har vid ett par tillfällen tidigare - se bilagorna 1 och 2 - vänt sig till ambassaden och bitt om någon form av intyg om att han, som han själv säger, tjänstgjort som polis vid svenska legationen i Budapest under den kritiska perioden december 1944 till januari 1945. Han har uppvisat ett papper (bilaga 1) daterat 24 augusti 1949, vari en László Hajnal intygar att Bajusz med fara för eget liv skyddat judar som uppehöll sig vid legationen. Hajnal säger att han själv "had been staying at the Embassy as an illegal refugee" och att han med egna ögon blivit vittne till Bajusz' insatser.

Bajusz, som idag bor i Salgótarján i norra Ungern, har nu återkommit, varvid han uppvisat bifogade brev (bilaga 3) från Ungerska judiska världsfederationen, varur framgår att han tydligen kan påräkna någon form av kompensation från israeliska staten - han är pensionär och sjuklig - om han på ett mera övertygande sätt kan styrka sitt engagemang för judarna i Budapest.

Finns några uppgifter tillgängliga på departementet, hos ambassadör Per Anger eller annorstädes som kan ligga till grund för ett intyg som Bajusz kan tillställa Ungerska judiska världsfederationen?

Ragnar Dromberg

Lajos Bajusz
C s ö m ö d é r
Zala County
(Salgótarján)

Upon your request I certify that you served as gendarme sergeant at the Swedish Embassy during the period of December, 1944 and at the beginning of January, 1945, and he tried by his best to protect the refugees, who had illegally taken refuge in the Embassy, and despite the instructions of his superior commandants he didn't guard them, but he protected the refugees staying there. Once, during such activity, in spite of the armed threat of Hungarian nazis he was not willing to change his behaviour either. I add, that I had been staying at the Embassy as an illegal refugee and I claim the above basing on my personal experiences.

Budapest, August 24, 1949

signature
.....
László Hajnal
(Budapest)
XII. Pagony u. 28.

I hereby certify that the original document, which entirely corresponds to the above text, is authentic.

Budapest, April 15, 1985

.....
Vidar Hellners
Ambassador

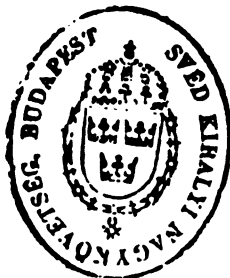
Budapest 1986 január 7.

Bajusz Lajos
 3100 Salgótarján
 Báthori u. 10.

Tisztelt Uram,

Köszönettel vettem 1985 december 13-án kelt levelét.
 Be fogom Önt ajánlani a svéd követség háború alatti
 védelmezéséért.

Tisztelettel,

Thomas Palme

Thomas Palme

ideiglenes ügyvivő

Dear Sir,

Thanks for your letter dated 13.12.1985.
 I shall recommend you for your protection
 of the Swedish Embassy during the war.

Yours faithfully,

Thomas Palme
 charge d'affaires a.i.

WORLD FEDERATION OF HUNGARIAN JEWS
USA division

Bil.
skr. nr. den ... 1988-02-23

New York, February 26, 1987

Mr Lajos Bajusz
Báthori u.10.
Salgótarján

Dear Mr Bajusz,

We acknowledge with thanks of your letter dated 22nd January. We read with sympathy your information about your health and financial difficulties.

Relating the era of disaster the World Federation of Hungarian Jews is fully aware of its responsibility and accordingly is going to do its utmost that be rendered full homage by competent organ to those of the helping hands which had lent in the dreadful period.

Your admission to be member of the World's Unsophisticated People is concerned the competent Israeli authority. We immediately start procedure if you kindly inform us of names and addresses of several persons who know some details of your unselfish behaviour and if they were so kind as to witness these facts in written form.

If you positively reply of the aboves, our petition would be sent in no time to the Israeli authority.

Although your request for financial assistance can not be fulfilled because in lack of such fund of our federation, however, our managing board would deal with your request in the near future and you will be informed by us.

Looking forward to your kind reply, we remain,

Yours faithfully,

Ervin Farkas dr.
Vice-chairman

Raoul Wallenberg

1988-08-19

P 2 Eu^I

Överlämnas av utrikesdepartementet, pol T,
till

Ambassaderna i ROM

Nr 74 ✓

" BUDAPEST

Nr 47 ✓

för den åtgärd som må befinnas möjlig och
lämplig.

Vollrath Tham

mp

Exp: 88-08-19/MP

EXPEDIERAT	
exp.	den.
sv. kurir	22/8 1988
sv. kurir	
sv. post	
sv. post	sign

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Gataadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefon
796 6000

Fax
723 11 76 (G3)

Telex
10680 MINFOR S

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (pol I)
Kr Vollrath Tham, mp

231/006
PROMEMORIA

1988-08-18

(pol)
P 2 Eu¹ 1(2)

Kopia f kdm:

✓ Amb MOSKVA (u nr)

Exp: 88-08-19/
mp

Raoul Wallenberg; Kominterns arkiv

Georg Kiss, (tel 0753/790 84, f d ungrare från Banatet, närmare bestämt tillhörande den ungerska minoriteten i den del av Banatet, som sträcker sig in i Jugoslavien (provinsen Vojvodina); svensk medborgare sedan 1970), ringde mig den 15 augusti. Kiss hade nyligen i den jugoslaviska tidningen Politica läst att sovjetiska vederbörande skulle komma att öppna Kominterns arkiv för vissa utvalda. Bl a skulle historiker från italienska kommunistpartiet och från centralkommittésekretariatet inom det ungerska kommunistpartiet höra till dessa. Kiss, som uppger sig engagerad i Wallenbergfrågan och "för människor över huvud taget som sitter eller suttit i sovjetiska läger", ville fästa uppmärksamheten vid att detta arkiv skulle kunna innehålla material av intresse i Wallenbergärendet. Visserligen upplöstes Komintern 1943 men ersattes 1947 av Kominform. Därför var det inte otänkbart att även Kominformarkivet skulle vara tillgängligt på liknande villkor, enligt Kiss. Med hänsyn till den ökade öppenheten i Ungern och Ungerns förmodade önskan att hålla sig väl med Sverige spekulerade Kiss i möjligheten att man via ungerska kontakter skulle kunna få reda på om det i detta arkiv

fanns något som skulle kunna sprida ljus över vad som hänt Raoul Wallenberg. Vad gällde de italienska eurokommunisterna borde samma resonemang gälla.

Vollrath Tham

Vollrath Tham

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

1988-08-16

R 18 Wallenberg

POl I/kr Tham/la

1988-10-18

Hbr Tham-Dromberg

~~Exp-881018/AT~~

Departementsrådet

Peter Osvald

Pol I

Utrikesdepartementet

229/001

INKOM UD		
1988-08-19		
Avd P	Gn 2	Mål Eu 1

Raoul Wallenberg-erinringar

Hbr Dromberg-Osvald 1988-08-08

(2 bil.)

✓
Broder,

I åberopade handbrev omnämnde jag att de ungerska central-tidningarna den 6 augusti innehöll en notis om den dokumentation och forskning kring Raoul Wallenbergs räddningsverksamhet i Budapest 1944/45, som bl a Uppsala universitet skall bedriva i kraft av en donation nyligen. Notisen har gett upphov till ett brev från en Lucy Simor, daterat den 8 augusti, som jag bifogar i kopia, och vi har anledning tro att många fler kommer att höra av sig till oss framöver, av samma anledning och i samma ärende. Det vore i sammanhanget intressant att veta vilken institution inom det stora Uppsala universitetet, som kommer att befatta sig med denna dokumentation/forskning, och om eller i vilken mån vi eventuellt kan eller bör vidarebefordra dylik information direkt dit (d v s utan att gå över departementet). Vissa kan också tänkas komma att kontakta oss enbart för att få den Uppsala-adress, dit de själva kan vända sig med sina minnen.

Hälsningar!

Dum

Ragnar Dromberg
Ragnar Dromberg

./1

./2

P S Vi har just fått ett annat brev, varav jag också bifogar kopia, där undertecknarna ber om information om den ny-

./...

GABBARNA BEGRÄNS

skapade "Vallenberg-Stiftung" och som de gärna vill
snedslip sätta sig i förbindelse med.

27

Handwritten text, mostly illegible due to blurring and ink bleed-through. Some words like "Linné" and "1808" are faintly visible.

7... 88-08-16
8.8.88.

To the Secretary of the
Ambassador of Sweden.

B u d a p e s t

INK. AMB. BUDAPEST		
D. N:o 16/11		
19.88-08-12		
AVD. 2	GR. 18	MAL. K. K. K.

Dear Sir,

I read by chance in the papers that the family of Raoul Wallenberg would like to know more about his activity in Budapest during the war. May be I had to write to the University of Uppsala, but anyhow I think somebody must deal here in Budapest with this touching theme.

I spent the weeks from Christmas 1944. till the 19th January 1945. with my husband and some other people in the building which is now the Embassy of Great Britain and which was in those days a bank. My husband worked for Raoul Wallenberg as one of his chauffeurs and messengers and went all day with his car, but this work began already before Christmas, and lasted till the 2nd January, when he died in the bank from a bomb. I was awaiting a baby, who was born in May. So I remembre quite clearly on those dreadful and deeply sad times and remembre that next day on the 3rd Wallenberg came, touched my shoulders and kissed me. I saw him once more but I dont remembre the day exactly.

If I could help to anyone who is occupied with this noble task, it would make me happy.

Yours very sincerely,

Lucy Simor

/Lucy Simor/

1113. Budapest. Villányi ut 18.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Press- och informationsenheten
Informationsbyrån

ARKIVEXEMPLAR

1988-08-22

Dnr 1988-08-22 235/006	Avd Grupp Mål P 2 En I
------------------------------	---------------------------

1W

Avdelningsdirektör Katrin Jonsson

Svenska Institutet

Raoul Wallenbergbroschyren

(1 bil.)

././ Översänder det brev från Ulf Hjertonsson som jag nämnde vid vårt telefonsamtal idag. Vi vore alltså mycket tacksamma om Du kunde sända Rachel Haspel de önskade broschyrerna.

Bäst betänker!

Stellan Ottosson

Stellan Ottosson

cc: Ulf Hjertonsson, amb Washington
Vollrath Tham, Pol 1

exp. 810822/L

Ifylles av postexp

Postadress
Box **Dep U 328**
103 23 STOCKHOLM

Gatuadress
Gustav Adolfs torg 1

☐ **Avsant med**
☐ **sv kurir**

Telefon
788 8000

☐ **luftkurir**

☐ **luftpost**

Fax
723 1100 (G3)

☒ **vanlig post**

Avsändn datum
Telex
105500 UTRS

Sign

h

INK. AMB. BUDAPEST		
D. N:o 16/90		
19. 08. 15		
AVD.	GR.	MAL.
P	96	

1988-08-15

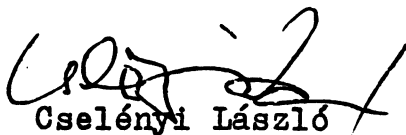
~~Stimme als
Stk. L. L. L.
12. 08. 15~~

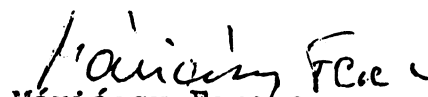
Sehr geehrter Herr Botschafter!

Ich wende mich mit der Bitte an Sie, mir ein Exemplar von der Broschüre über die Vallenberg Stiftung zu schicken. Ich habe mit grosser Interesse darüber gelesen, wie die Stiftung ins Leben gerufen wurde, und möchte gerne mit der Zentrale in Verbindung treten.

Ich bedanke mich für Ihre Freundlichkeit im Voraus!

Bp. den 11. 08. 1988.

Cselényi László

Máriássy Ferenc

SVERIGES AMBASSAD

WELLINGTON

Faxnr: 64/4/712 097

Pol I, kr V Tham,bg
1988-10-06
Ex till Raoul Wallen-
bergföreningen.
Exp: 881006/8

Pol I 8

2/
TELEFAX 39 ✓

P 2 R.W.1(3)

Ut rikesdepartementet

STOCKHOLM

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1988-08-23		
A/D	GR	REGL
P	2	Eu ¹

(Pol)

Israels Wellington-ambassadör om Raoul Wallenberg
(1 bil.)

För kännedom insändes härmed kopia av brev 1988-08-15 från
Israels ambassadör i Wellington.

Anders Bauer

Anders Bauer

S80823
kl. 0945

The Ambassador of Israel

INK. AMB		
D. P.	14	57-
17 / 8	1988	
P	12	RW
1988-08-23		
fax t UD/AB/wmb		

Mr Anders Bauer,
Charge d'Affaires a.i.,
Embassy of Sweden,
P O Box 1800,
WELLINGTON.

15 August 1988.

Dear Mr Bauer,

I have finally found the promised news item about Raoul Wallenberg which was published in the JTA's (Jewish Telegraphic Association's) daily bulletin. As you will see, this item was published on 12 July 1988.

I suppose your authorities have some contacts with Mr Robert Maxwell, the well-known publisher in London who, by the way, visited Israel recently and according to my information is now back in England.

Sincerely yours,

Ephraim Eldar,
Ambassador.

Enc. 1.

BRITISH PUBLISHER ASKS GORBACHEV FOR 'GLASNOST' ON WALLENBERG CASE

By Maurice Samuelson

LONDON, July 11 (JTA) -- British publisher Robert Maxwell, a personal friend of Mikhail Gorbachev, called on the Soviet leader Sunday night to act in the spirit of "glasnost" (openness) and disclose the truth about Swedish diplomat Raoul Wallenberg.

Maxwell, a Czech-born Jew, made his appeal at the opening of a week-long conference on the Holocaust at Oxford. It has attracted more than 500 scholars and writers from 48 countries.

Since the end of World War II, the world has wondered about Wallenberg's fate. Revered in the West as a hero of the Holocaust, he was arrested by the Red Army in Budapest in 1945, after having saved tens of thousands of Jews from deportation to Nazi death camps.

For 12 years the Soviets maintained stony silence. Then they claimed Wallenberg had died in prison of a heart attack in 1947, two years after his arrest.

But numerous reports have surfaced over the years that he has been seen alive in Soviet custody. The Swedish government's official position is that Wallenberg is alive. If so, he would be 75.

The Soviet authorities, however, have not budged since 1957, when they proclaimed him dead. But with Gorbachev pledged to open the "blank pages" in Soviet history, there seems to be a chance that Maxwell's appeal will be treated more seriously than similar approaches in the past.

One source of optimism is the declining political standing of veteran Politburo member Andrei Gromyko, the former Soviet foreign minister, now president of the USSR.

It was Gromyko who personally announced Wallenberg's supposed death 31 years ago, and he has long been regarded as "the stopper in the bottle" in this affair.

Should he finally be swept from high office, a possibility raised at the recent Communist Party conference, the way might open for a genuine investigation of the Wallenberg episode.

Most of Maxwell's family perished in the Holocaust. His wife, Elizabeth, a French Protestant, spoke at the Oxford gathering. She said the conference had to find out what happened to "Christian love," why Christians stood by while the Nazis murdered people. She called on people of all faiths to join to stamp out anti-Semitism.

As the delegates arrived at Oxford, the so-called World Revisionist Organization distributed leaflets saying there were no gas chambers to kill people at Auschwitz.

"Scholars attending this conference will know how to treat this tripe," Maxwell said.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Kr Vollrath Tham, la

237/001

PROMEMORIA

1988-08-24

P2 Eu

161
prl

88-08-25

EX. Kohs / W

H E M L I G

Wallenbergärendet : K. Fant's bok m.m.

1. Kenne Fant har den 24/8 till UD (Pol I) överlämnat vissa uppgifter om sina efterforskningar i Wallenbergärendet som han inte anser sig kunna publicera i sin bok, men som han velat delge UD.
2. Jag har bekräftat på pressfrågor att jag mottagit detta material och sagt att vi naturligtvis skall granska detta för att se om det bör föranleda någon åtgärd från vår sida. Det är inte ovanligt att vi får tips från olika håll. Vår huvudlinje sedan länge är att granska alla nya spår. I första hand måste vi se om Fants uppgifter innehåller något nytt. Wallenbergarkivet är ju omfattande, ca 20 000 sidor och över 3 000 namn.
3. Enbart sedan 1979 har Wallenbergärendet tagits upp på hög nivå fem gånger med Sovjetunionen, senast vid Ingvar Carlssons besök i Moskva 1986 och vid premiärminister Ryzjkovs besök i Sverige i januari i år. Dess-
emellan har det berörts i otaliga samtal på skilda nivåer vid svensk-sovjetiska överläggningar.
4. Regeringens huvudlinje: "Så länge ovissheter om Raoul Wallenbergs öde består, kommer regeringen att fortsätta sina ansträngningar att söka skapa klarhet."

Vollrath Tham

1988-08-26

(Reservation för ev hörfel)

Inslag i Aktuellt 25/8 Re Kenne Fants dokumentärroman "R"
om Raoul Wallenberg

Studioreporter: Raoul Wallenberg fanns i livet 1978 och kanske till och med så sent som 1986. Ja, det här hävdas i en ny bok som författaren Kenne Fant kommer ut med idag. Dokumentärromanen kallas för R kort och gott och de nya uppgifterna stöds av vittnesutsagor.

Reporter: Bland de här fångarna på det psykiatriska sjukhuset i Blagovesjtjensk i Sovjetunionen fanns Raoul Wallenberg 1978, och till och med 1986 enligt två nya vittnesmål. Det hävdar idag författaren Kenne Fant. Bilden som är helt unik har smugglats ut av Viktor Davidov 1983. Det är som han fick lämna anstalten för ett liv i väst. Davidov är ett av nyckelvittnena i Kenne Fants bok R en dokumentärroman om Raoul Wallenberg grundad på sex års efterforskningar och samtal med 63 sovjetiska dissidenter. Fants nya vittnen är inte de första som kan berätta att de sett eller hört talas om Raoul Wallenberg. De är snarare några i en lång rad av varierande vittnesmål alla merier med samt att de inte överensstämmer med den sovjetiska officiella versionen.

Kenne Fant: Det finns fem viktiga årtal som jag ser det. 1947 ansågs Raoul Wallenberg av ryssarna ha dött, 1961 såg hörde Anna Swartz säga Alexander Chrasnikov? säga att Raoul Wallenberg levde, 1975 så försäkrade Jan Kaplan ett vittne från Moskva att han sett Raoul Wallenberg på sommaren 1975, och så kommer vi till 1978 där alltså Viktor Davidov som var fånge i det speciella psykiatriska sjukhuset Blagovesjtjensk och två år innan hade Raoul Wallenberg varit där. Det var allmänt känt i detta speciella psykiatriska sjukhus och 1986 och då har jag hört av ett vittne att den 22 december 1986 skulle en svensk som räddat judar vid krigsslutet blivit fått vård för en förfrusen högerfot.

Reporter: Det anonyma vittnet som idag finns i väst vill inte träda fram eftersom han har en far kvar i Sovjetunionen. Det andra vittnet Viktor Davidov berättar gärna för svenska regeringen vad han vet. Att han träder fram nu beror på att det först när han kom till USA som han fick höra talas om Raoul Wallenberg. Idag har Kenne Fant överlämnat ett öppet brev till den sovjetiska ambassaden med bland annat kravet på offentliggörande av alla namnen på fångarna som vistats på fånganstalten Blagovesjtjensk 1978.

Studioreporter: Kenne Fant överlämnade idag fakta om de nya vittnena till UD. Och UD:s kabinettssekreterare Pierre Schori säger till Aktuellt att UD kommer att titta noga på Fants informationer och försök att följa upp dem. Och uppgiften från vittnet Viktor Davidov som säger att Wallenberg fanns i livet 1978, de uppgifterna är nya för UD, det bekräftar Pierre Schori.

Pierre Schori: Det tillhör, den mängd av nya uppgifter som vi får kontinuerligt och vi har ju 20.000 sidor kring Raoul Wallenberg.

Reporter: Kan du bedöma värdet av de här nya uppgifterna?

Pierre Schori: Det går inte att göra men de det ligger ju nära i tiden så att det skiljer sig på det sättet i från andra uppgifter.

Reporter: Det finns också ett anonymt vittne som Fant kallar trovärdigt som hävdar att det fanns en svensk som vårdades i det här lägret så sent som december 1986, är det också nya uppgifter?

Pierre Schori: Ja, men det behöver ju inte betyda att de är trovärdiga vi måste analysera det här som vi brukar göra och finns det någon att intervjua kring det här så kommer vi att göra detta.

Reporter: Kommer det att föranleda någon ny framställan till den sovjetiske regeringen?

Pierre Schori: Det går inte att säga vi har ju gjort flera framställningar sedan 1979 fem stycken på högsta nivå så att säga, Ingvar Carlsson har gjort det i Moskva och även under Ruskovs besök här, så att vi måste ju ha något nytt i såfall att komma med.

Reporter: Men det här att han skulle ha kunnat vara vid liv säger Davidov så sent som -78 det är en ny uppgift?

Pierre Schori: Jo, men jag kan inte gå in att bedöma sanningshalten eller möjligheten att detta är riktigt. Vi måste titta på det här precis som vi gör i vanliga fall.

Reporter: Och innan ni har gjort det vill du inte säga om det är tillräckligt starkt att föranleda en ny framställning.

Pierre Schori: Nej, det går inte att säga. Jag tycker bara det är viktigt att ta reda på så mycket som möjligt vi kan för att Raoul Wallenberg är ju en av vår tids hjältar och förtjänar all omsorg och arbete vi kan lägga ner på det.

Studioreporter: Vi har Kenne Fant med oss här i studion och då skulle jag vilja fråga dig, Kenne Fant varför har du ägnat dig åt att skriva åt just Raoul Wallenberg som är en person som det ju skrivits en hel del om redan.

Kenne Fant: Det var 1977 som TV-teatern reprissände Mitt Skådespel och Min Frihet Monismanijen och då ringe det på telefonen vid halv tiotiden på kvällen och det var en gammal dam. Det var Raoul Wallenbergs mor Maj von Targel. Hon sa till mig väldigt kort, att kan ni tänka er att bli ordförande i en planerad Raoul Wallenberg-förening. Jag sa att jag just sagt till min arbetsgivare att jag ville skriva på heltid och därför vågar jag inte åta mig något sådant. Men jag kände det som ett slags förtroende hon givit mig och från det ögonblicket började jag studera det här och efter några år så var jag helt fången av det. Så att det här är liksom slutet av många års arbete.

Studioreporter: Du har valt romanens form för att presentera dina nya fakta. Kan inte det vara ett problem för trovärdigheten att du presenterar just i romanform, i fictionform?

Kenne Fant: Det är självklart att det inte är problemfritt. Men å andra sidan så har avsikten både min roman och min dokumentärroman, det är viktigt att säga, är och förhoppningsvis även filmatiseringen som Kjell Gede? gör att vi ska kunna påverka opinionen för att rent känslomässigt för att därmed öka möjligheterna att skapa mer klarhet, ökad klarhet om det här.

Reporter: Fast det är en roman, så kommer du med nya fakta också, så vitt jag förstår så är de här fakta om lägret i Blagovesjtjensk och Davidovs uppgifter om att Wallenberg skulle kunna vara i livet 1978, är helt nya. Hur trovärdiga, hur pass säker är du själv på de här uppgifterna?

Kenne Fant: Jag är helt säker, när det gäller, det finns två ny element och som Pierre Schori sa och som Östen Oden på sin tid sa, det gäller att komma med nya konkreta saker om man ska lyckas och ha någon framgång med ny ??? mot ryssarna och jag anser att namnen Blagovesjtjensk som är ett förbjudet hemligt område i Sovjetunionen och chefen för det speciella psykiatriska sjukhuset Lomilla Butenkova?. De två namnen anser jag vara ett uppslag som det är värt att seriöst undersöka och jag har stora förhoppningar på UD.

Reporter: Är det vad du förväntar dig också av de sovjetiska myndigheterna att de ska plocka fram Botenkova?

Kenne Fant: Ja, jag tror inte att den officiella reaktionen blir särskild intressant från ryssarnas sida men det jag förväntar mig förhoppningsvis räknar med det är att någonting börjar från och med nu hända bakom kulisserna.

Reporter: Du verkar som du nästan anvisar en väg ut också för de sovjetiska myndigheterna att komma ur dödläget kring Wallenberg genom att hävda att de själva kanske har förts bakom ljuset.

Kenne Fant: 1987 när Gromyko sa till den svenske ministern i Moskva att vi har här ett dokument signerat A L Smoltsjov som tyder på att det är Wallenbergs och att han är död. Då anser jag att de skylde på att Abakumov och jag anser att de fördes bakom ljuset ännu en gång. De sa att de är syndabocken det är han som har gjort att vi kommer med felaktiga uppgifter flera gånger och jag anser att de förts bakom ljuset ännu en gång. Raoul Wallenberg har sen många år tillbaka inte funnits i rullarna i Sovjetunionen. Han är en icke-person men han finns där, det är jag övertygad om.

Studioreporter: Pia Brandelius

Reporter: Göran Ellung

Reporter: Stig Fredriksson

Författare: Kenne Fant

PRESSBYRÅN WANGSÖ
INFORMATION 1 FÖR N
UTSKRIFTEN TE
NU 880825/cw

PR
ARCHIVE COPY

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

MSG NO: 880825-310

DISTRIBUTION STATUS AT: 1988-08-25-11.30

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/PRESSBYRAAN

DISTRIBUTED

1988-08-25-11.30

FROM: PAPERREADER2

POSTED TIME: 1988-08-25-11.29

MSG NO: 880825-310

MESSAGE HANDLED BY OPERATOR - ORIGINAL NO: 880825-262

=LIST
UD/PRESSBYRAAN
+

AMBASSADEN TEL AVIV 1988-08-25

UD STOCKHOLM

243. FOER PRESSBYRAAN RE RAOUL WALLENBERG.

ISRAELISKA RADION UPPMAERKSAMMAR AV FOERKLARLIGA SKAEL IDAG SVENSK
TV: S NYA UPPGIFTER OM WALLENBERG. TACKSAM INFORMATION.

BERGQUIST

AMBASSADEN TEL AVIV KL 1015/EBJ
NNNN

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

Pol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 880826-147

DISTRIBUTION STATUS AT: 1988-08-26-09.41

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1988-08-26-09.41	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1988-08-26-09.41	

FROM: MOSKVA

POSTED TIME: 1988-08-26-09.40

MSG NO: 880826-147

=LIST.URGENT
UD/POLCH
UD/POL 1
+

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

31 AUG. 1988

V. Tham / mp

Beträffande åtgärd se delgivningslista

AMBASSADEN MOSKVA 1988-08-26

UD STOCKHOLM

M Y C K E T B R A A D S K A N D E

1089. FOER POL 1. RE RAOUL WALLENBERG.

SANNOLIKT MED ANLEDNING AV UTGIVANDET I STOCKHOLM AV KENNE FANTS
DOKUMENTAERROMAN STAELLDES VID MID:S PRESSBRIEFING 25 AUGUSTI
JOURNALISTFRAAGA OM RAOUL WALLENBERG.

TASS REFERERAR 88-08-25 ENLIGT FOELJANDE TALESMANNEN GERASIMOV'S
SVAR.

CIT.
ANSWERING THE QUESTION OF A JOURNALIST IF THERE IS ANY NEW
INFORMATION ABOUT THE DESTINY OF WALLENBERG, THE USSR FOREIGN
MINISTRY SPOKESMAN NOTED THAT AS IT WAS ESTABLISHED BY THE
SOVIET AUTHORITIES, THAT SWEDISH CITIZEN DIED, OF WHICH THE
SWEDISH SIDE WAS OFFICIALLY NOTIFIED.
SLUTCIT.

NILSSON

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

AMBASSADEN MOSKVA KL 11.40/MW

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☒ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Pol. 1 88-08-31 V-Tham/
imp

Godkännes

Org/Datum/Nr eller namn

Hosher 1089488-08-26

Angående

Raoul Wallenberg

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

	Bil	utan bil	jämte samt bil	Bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	Bil	jämte bil där så angivits	Bil
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD		☐ Östekonomiska byrån			
☐ Regeringen	21 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund		☐ Bankföreningen			
☒ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd		☐ Exportr			
☐ Statsrådsberedningen		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission		☐ Industriförb			
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fö		☐ IVA		☐ Grossistförb			
☐ Chef I		☐ I-sekr I		☐ STU		☐ Sthlms Handelsk	2 ex		
☐ Statsrådet		☐ IAEA-del I		☐ Svensk kärnbränsle AB		☐ LO			
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftinsp		☐ AIC			
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst		☐ TCO			
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Televerket		☐ SACO/SR			
☐ Uträmnd/Utrusk/Europe- rådsdel	53 ex	☐ SSLP, Fö		☐ Statens rymd deleg		☐ SAF			
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ ÖB		☐ Invandrarverket	2 ex	☐			
☐ Utrusk	33 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Forskningsberedningen		☒ Raoul Wallenberg			
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljövarsberedningen		☒ Föreningen			
☐ Utrusk kanslichef		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk		☒ H. Dahlgren, S.B.			
☐ Förutsk kanslichef		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud					
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del					
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet					
☐ Riksdagsman		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst					
☐ Statssekr Fö		☐ RPS		☐ Latinamerikainst					
☐ Statssekr		☐ SIDA		☐ Utrikespol institutet					
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Europainstitutet					
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Svenska FN-förbundet					

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
		☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
		☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
☐ Övriga Västeuropa och Canada	17 ex	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
				☐ Paris-del	☐ ESK-del Wien
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Keiro	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Kuwait
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐	☐ Muscat
		☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
		☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
		☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
☐ Övriga Afrika	14 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
		☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
		☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Los Angeles
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Jeddah	☐ Mariehamn
☐ Vissa lönsade konsulat	17 ex	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Leningrad	☐ Minneapolis
				☐ New York Gk	☐ Szczecin

☒ Utrikesministern	☐ Folkrättsakkunnige	☒ Chef Rättsavd	☐ Inspektören	☐ Sundbom
☐ Biståndsministern	☐ Statssekr f utr hand	☒ Chef R 3	☐ Chef protokollet	☐ Brodin
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Exp-chefen UDH	☐ Expeditionschefen	☐ Chef press- o inf enh	☐ ESK-gruppen
☒ Kabinettssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef PA:I	☐ Chef pressbyrån	☐
☐ Näslund	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Chef BOR	☐ Chef inf byrån	☒ Tham, W. P. 1
☒ Petersson B. H. p. 16	☐ Koordinatörerna	☐ Verksamhetsplan	☐ Chef SSB	☒ Hestelman, P. 1
☒ Chef Pol avd	☐ KMI	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Rapportöversikten	☒ Olsson, P. 16
☐ Chef Pol 1-6	☐ Transportsekt	☐ Chef multilat enh	☐ Regeringspärmén	☐
☒ Chef Pol 1	☐ KSA	☐ Chef bilat enh	☐ Theorin	☐ Åter enh
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Åtg postexp
12	2	1/9-88	1/9-88	kurir
Antal ex skr	Antal ex bil	sign	sign	datum

1988-08-23 Nr 132 R 18 Wall.

Raoul Wallenberg-minnen

Överlämnas av ambassaden i Budapest till utrikes-
departementet (Pol I) i anslutning till hbr
Dromberg-Osvald 1988-08-16.

Pal

1988-08-23

Avd	Gr	MSI
P	2	Eu I

Ragnar Dromberg

Raoul Wallenberg-forskning
1988-10-18

292/010

Överlämnas av utrikesdepartementet, Pol I,
till Uppsala Universitet, Centralför-
valtningen, Attn: Lennart Ståhle.

Vollrath Tham

bg

EXP 881019

Reu N

INK. AMB. BUDAPEST		
D. N:o 16/107		
19.08.08.22		
AVD.	GR.	MAL.
R	18	Wallenberg

Tisztelt Titkár ur!

Mellékelten küldöm az ígért fordítást nehezen boldogultak vele ,de a végén csak meg lett.Az aláírást tőlem okosabbak tanácsára még nem adtam meg.Meg is mondom miért van egy s..ó ami mitt nem tartják tanácsnak ami t dr Wallenberg mondott mikor el találta:ces cochons m avait tirées.

Tisztelettel.

Ärade Herr Sekreterare,

Bifogat översänder jag den utlovade översättningen, med svårighet lyckades jag med den, men här är den till slut. Min underskrift finner jag det klokast att inte lämna. Jag skall också tala om varför, det finns ett ord vilket man inte finner rådligt, som dr Wallenberg yttrade när man träffade honom: ces cochons m'avait tirées.

Med vördnad,

P2 E11-5

An evidence on the case of the disappearance of Raoul Wallenberg

I was informed by a Hungarian daily newspaper called Magyar Nemzet, that the family of Raoul Wallenberg would wish to get informations about last days of Mr. Wallenberg, who in those days was secretary of the legation of Sweden in Hungary. They are waiting for appearances of witnesses who are still alive.

I can tell the following facts.

In 10th of December 1944 in morning hours I met dr. Ede Duschinszki in Budapest who was my dentist and good aquantance as well. He asked me to give a letter to Mr. Wallenberg, he informed me the contents of the letter. In this letter dr. Duschinszki asked a safe conduct from Ambassy of Sweden for a ghetto-house in Sip street.

On the same day I handed over the letter to Mr. Wallenberg round 10 o'clock in morning on the first floor of the building of Üllői street 2. We talked in French language. Mr. Wallenberg asked, that I could follow him to the ghetto-house. After I said yes we got into a black car together with Swedish registration number of Adler type and we reached the barricade at the corner of the streets Dohány and Sip.

On the barricade a lot of denuded corps of Jewish persons lay, seeing that we both became sick. After this upset Mr. Wallenberg took me back to the building of Hungarian Radio, since it was my work-place. We agreed that following day by 10 o'clock I would go to him to Üllői street. That happened, we again went together to the mentioned corner. I showed him the street Sip and I went back to Radio. When I left him, he said that, he would walk to the ghetto-house in the leaved Sip street.

Here I would like mention, that Dr. Duschinszki emigrated to Izrael after the war us far as I know he still alive .

Next meeting with Mr. Wallenberg happened in a prisoner camp in Godollő (a small town near to Budapest) on 17-th of January 1945 after I had been collected together with some other men by russian soldiers and had been forced to walk to the camp. On this day about 400 men were rowed with naked upper part for medical examination. After the examination I went to Mr. Wallenberg and asked him where his glasses were and how and why he got here. Mr. Wallenberg told, that he had been stopped on the street and taken his car away. He had to come to Gödöllő by foot. His glasses were taken away and broken by a Hungarian police-officer having blue uniform. The policeman took away his documentation papers and teared to pieces and said, that here masters (ruling persons) would not be any more in Hungary.

After medical examination all documents were taken away from the prisoners and documents were destroyed. It happened with all papers among them a safe pass of Hungarian Radio in Russian language. They read nothing and destroyed all the papers.

By the way I have to mention, that on the day before my capture a Russian woman doctor asked me in a air-raid shelter at the corner of streets Aradi and Csengeri to follow her to a pharmacy not far from the shelter, to help her recognize medicines, which ones were for what kind of illnesses, if I know them.

We met with this women doctor in the prisoner camp on 18th of January on the occasion of the second medical examination since she was member of the medical board. She recognized me and signed me not to speak putting her finger on her mouth. She made the same action at examination of Wallenberg but Mr. Wallenberg did not tell me from where he knew the doctor.

After the medical board had moved away, the woman doctor came back and said, that the board would come back afternoon. She suggested to Mr. Wallenberg to say to board that he was syphilitic and to me to say that I was pulmonic.

The board selected 17 persons together with us, the more rest was taken away from the camp.

Then, round 15 o'clock we 17 persons followed by 4 Mongol-like guards were sent to a hospital of Ujpest by foot, for medical treatment.

During the walk to hospital the 4 guards got drunk at a house and obtained a horse-driven sledge and on this they drove forward.

A member of the group said that he was an interpreter and heard from the guards, that the task of guards was to massacre us. For the suggestion of the interpreter we decided to escape. We went into the forest of ocacia tree of Kerepes. When the guard returned it was dark then they started to follow us meanwhile they were shooting blindly. From the forest someones returned shooting, but we did not know them.

In the shooting Mr. Wallenberg was hit on his back, the blood started to flow from his mouth and nose and he collapsed. The members of group hearing the shooting tried to flee toward Kerepes, while I stayed close beside Mr. Wallenberg and made a sledge from tree's branches to pull on him. To the best of my recollection I could pull about 3-4 meters. The lack of him my strength (we had no food for two days) I went alone to the first house of village, where I found the other members of the group. I told what had happened and asked for help from the owner. He answered no doctor in the village and because of shooting nobody dared to go out of houses. Therefore I went back to try to draw the wounded Mr. Wallenberg. By that time Mr. Wallenberg regained consciousness and said the following: "these pigs hit me now it is all the same what will be if you can than inform my embassy". In about ten minutes later Mr. Wallenberg's head drooped and he died. This happened on 18th of January 1945 round midnight. I tried to cover the corp with his coat because the showing, and at this moment I noticed that there was a yellow star on his coat. From his coat more precisely from a pocket of the coat some wood-coal fell out, this thing was used against the frequently repeating diarrhoea in the camp.

Then I returned to the house and asked the owner that the corp would be taken away. It happened in the morning hours, but by the time we went back, the wounded and dead persons were collected and carried to unknown place.

I wrote the above fact according to the reality. If it necessary I am ready to confirm these facts before a court under oath.

Budapest, 9. 08.1988.

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1988-08-26

Pol I/kr V Tham/la

1988-09-23

Överlämnas av UD, POI I,
till Raoul Wallenberg-
föreningen.

Kanslirådet Vollrath Tham

UTRIKESDEPARTEMENTET

Exp. 880923/LA

239/001

INKOM UD

1988-08-26

AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Angående Raoul Wallenberg
Hbr Duhs-Carlsson 1987-03-18

Broder,

Åberopande ovancit hbr får jag meddela att en
Mr. David Herman igår ringde mig för att, refererande
till de nyheter som just släppts från Kenne Fants bok,
meddela som han ansåg nya fakta i målet. De framgår
av det brev som Herman därpå omedelbart tillställde
mig. Uppgifterna är ju mycket specifika men okända
för mig. Är de okända också för er? Herman antydde
att dessa uppgifter på ett remarkabelt sätt stämde
överens med vad som nu kablats ut från Fants bok.
Med tanke på att parapsykologer är inblandade är det
hela för mig en smula tveksamt. Skall vi ta upp tråden?

Mats Bergquist

/EBj

12 P2 EU¹

GOOD TIMES

Limited

P.O. Box 3576, Jerusalem. Phone 02-525353

Publishers of the special newspapers in simplified English, *Good Times*, *Just For You*, *ABC Times* and *Sunshine*, and of the Arabic-teaching newspapers for schools, *Salamat* and *Jaridati*. Also publishers of English, Arabic and Hebrew textbooks, and of the History newspaper for schools *Amenu*.

His Excellency the Ambassador of Sweden,
Mr. Mats Bergquist,
The Swedish Embassy,
Tel Aviv

25.8.88

Dear Mr. Ambassador,

I had the pleasure of speaking with you earlier today concerning the latest reports about Raoul Wallenberg. These reports, as I understand, refer to 1986 and they closely confirm the reports we gave in the well-known book published by my company last year, 'Raoul Wallenberg is Alive', by Efim Moshinsky, which at the time were greeted with great scepticism.

Since the publication of the book we have been able to closely monitor Raoul's condition and whereabouts almost daily through two amazing parapsychologists who do this entirely voluntarily. Their work also closely confirms the latest reports and if you would like to meet them I shall be very happy to arrange this.

I also told you that I now have new up-to-date information relating to Raoul's whereabouts in mid-1987. At that time he was being treated and incarcerated at the Moscow University Hospital Polyclinic located at 10, Pietraveridskie Street, Moscow (Telephone number: Moscow 9215010), in the psychiatric wing.

The real reason why the Russians would not release him and covered up the truth is that Raoul knew exactly how much money and jewels of the Hungarian Jewish community was in the safe at the Swedish legation, and which they had entrusted to him to use to help them with the Germans and Russians. The Russian generals invading Budapest in 1945 stole the contents of the safe and Raoul knew about this and who was responsible. This was the real reason for his disappearance and incarceration and tragic suffering - to shield those responsible.

We also think that Mr. Gromyko knows the truth but will not reveal it to shield those responsible.

Now, obviously, is the best time to act and save Raoul.

With best wishes,

Yours very sincerely, David Herman

P2En

RESCUE WALLENBERG COMMITTEE

POB 3576, JERUSALEM, 91035. TEL: 02 -525353

May 26, 1988

SPECIAL PRESS RELEASE.....FOUR DAYS WITH RAOUL WALLENBERG

It is March 1972. A prison hospital ward in Sverdlovsk in the Urals. One sick prisoner is feeding another who lies half-naked on a trestle-bed. As he crouches by him feeding the weak neighbour with kasha porridge they are able to exchange whispered conversation. The prisoner feeding the other sick man is Abram Chaimovsky, a Caucasian Jew. The man on the trestle-bed with an abdomen terribly bloated by fluids is Raoul Wallenberg. Abram at first thinks he is an Ashkenazi Jew because he speaks Russian with a heavy German accent.

Abram tells him that he is in prison on charges of Zionism. The other tells him that he is Raoul Wallenberg, from a noble Swedish family, who, when secretary at the Swedish embassy in Budapest in 1944/5 issued false papers and saved over 50,000 Jews from the Nazis, only to be arrested and kidnapped to Russia in January 1945 when the Russians invaded Budapest.

For four days they lay side by side. The KGB jailers gave Wallenberg pills which didn't help his incontinence. Abram later learned that Russians claimed that Wallenberg died of a heart attack in prison in 1947 and he knew that this was untrue because he had spent 4 days with him 25 years after that date.

Wallenberg told him that they arrested him for helping the Jews. He had been working in underground quarries and more recently was incarcerated at the notorious prison camp on the Island of Wrangel near Alaska (where Yefim Moshinsky made contact with Wallenberg in 1960-62). The terrible conditions there may explain Wallenberg's bloated abdomen and incontinence. Wallenberg told Abram that he didn't know if his mother was still alive and he gave him a tiny passport photograph of himself. But before Abram left the sick ward the KGB men searched him and he had to swallow the picture. Wallenberg told him that he felt sure he would eventually get to Israel and to tell the people there that he was alive. Wallenberg said that he had had great pity for the Jews and wanted to help them. The KGB guards warned Abram not to speak to Wallenberg and watched them through spy-holes. He found Wallenberg very pleasant in manner with close-cropped hair. Wallenberg said that they were probably going to send him to Leningrad.

From the prison hospital in Sverdlovsk Abram was sent to Siberia and spent altogether 12 years in prison. He was a hairdresser by profession from a town in Azerbaidjan. He subsequently tried to ascertain the fate of Wallenberg for whom he felt strongly, but he was unsuccessful. He was able to immigrate to Israel in 1975.

Abram's four days represent an irrefutable testimony to Wallenberg being alive 25 years after Russians claimed that he died. Other sightings of Wallenberg took place in the '70s and '80s, perhaps none so close, personal and dramatic as Abram's. His testimony gives us a picture of a noble, but very sick and persecuted and enslaved Wallenberg. The tragic picture of Wallenberg and his remarkable power of survival emerges.

Abram today, at 69 and not in good health, recalls those four days with freshness and accuracy in detail. His great wish is to meet Raoul again in Israel and break open a bottle of champagne to celebrate.

Abram's remarkable testimony reinforces our determination and conviction to help Raoul Wallenberg since every moment is now vital.

That Wallenberg is a totally innocent victim of cruel fate is clear. In the Glasnost era there is at greater hope and possibility of his release by an independent gesture from Mikhail Gorbachev or part of an East-West prisoner exchange. The United Nations and the Swedish government, the United States and responsible governments must take concerted action now and send an eminent investigation team in cooperation with the Russians to locate the lost hero. President Reagan in his talks in Moscow may be able to set the ball rolling or even bring Wallenberg home.

Whether Raoul Wallenberg is lost in the maze of Soviet bureaucracy, so that they themselves no longer know where he is, or whether he is being kept a prisoner because of the valuables in his possession and taken from him when he was arrested, the trail of evidence starting from Efim Moshinsky and continuing up to and well beyond Abram's four days with Wallenberg must soon lead to the discovery of the lost hero of humanity.

D. Herman

Till
kanslirådet Vollrath Tham
Utrikesdepartementet

✓ # bil

från
Kenne Fant c/o Sindahl
Frejavägen 23, 19146 Sollentuna
Tel. 96 22 55

237/024
aug
29 = 1988
P & Eu⁷

Tham, la
Tel. 94. New York
1988-11-25 / w

w

Stockholm den 24 augusti 1988

Beträffande Raoul Wallenberg-ärendet

I enlighet med mitt löfte till Peter Osvald redovisar jag härmed
resultatet av mina efterforskningar. Jag har ännu inte lyckats för-
må den person som säger sig ha sett Aleksander Mjasnikovs minnesan-
teckningar i Moskva att sammanträffa med en representant för den
svenska regeringen. Däremot har mitt andra huvudvittne - Victor
Davidov - förklarat sig villig att göra det. Hans adress är

358 W. 30th Street §1A

New York N.Y. 10001

U.S.A.

Davidov var politisk fånge 28/1 1980 - 23/1 1983 i samma speciella

psykiatriska sjukhus i Blagovesjtjensk där enligt ett flertal vittnen - bland andra Cronid Hanukajev och Abraham Shifrin - Raoul Wallenberg varit internerad två år tidigare, d.v.s. 1978. Davidov bekräftade för mig i februari i år att så var fallet. Beträffande Shifrin har jag hans adress:

Research center
P O Box 32
Zikhron Yaacov
ISRAEL

Victor Davidov berättade vidare för mig att en sovjetisk dissident, som var fotograf, lyckats ta sig in i det förbjudna område där Blagovesjtjensk är beläget. Han lyckades därefter från ett hus mittemot ta några exteriörbilder av sjukhus-fängelset. Hans namn är Alexander Shatrava och hans telefonnummer i New York 718-972 7330. Se för övrigt Davidovs bifogade brev. Andra personer som enligt denne är värda att kontakta är Sergei Grigoryants i Moskva tel. 474-4590 samt dr. Anatoli som numera lever i Schweiz. Hans telefonnummer är 391-9905. I avvaktan på Shatravas fotografier har Davidov låtit en arkitektfirma i New York utarbeta bifogade skisser av det speciella psykiatriska sjukhusets såväl exteriör som interiör. De är som synes ritade efter Davidovs mycket detaljerade anvisningar.

Jag bilägger också ett unikt foto av anstaltens arbetsverkstad. Det är utsmugglat ur Sovjetunionen av Davidov. Mannen i förgrunden heter Alexei Solovjev och den man i bakgrunden som nästan är skymd Nikolai Ivanov. Chef för anstalten är sedan 1964 den kvinnliga överstelöjtnanten Ludmilla Butenkova. 1964 hade hon kaptens tjänstegrad. För mig är hon en av de verkliga nyckelpersonerna i Raoul Wallenberg-dramat. Måtte hon nu bara tillåtas att tala fritt.

I detta fängelsesjukhus förekom enligt Davidov inga nummer. Endast

för- och efternamn, födelsedatum och födelseort samt den lagparagraf enligt vederbörande blivit dömd. Det var under Davidovs tid allmänt bekant inom anstalten att det bland internerna 1978 funnits tre utländska fångar: förutom "svensken", en från Kanada och en från Nordkorea.

Genast en fånge anlände till detta speciella psykiatriska sjukhus fick han injektioner för att han skulle bli mer "samarbetsvillig". Effekterna av drogerna - en del kända, en del okända i väst - var enligt Davidov att jämföras med tortyr. "Sulphazine" var vanligaste drogen. Den gav hög feber, huvudvärk och en temporär partiell förlamning. Injektioner med kamferolja förekom ofta. De gav ett slags epileptiska anfall som var oerhört påfrestande.

Var 14:e dag snaggades Davidov och hans medfångar. Av dessa var för övrigt endast 5% dissidenter. De övriga var vanliga brottslingar. Utanför anstalten låg ett militärläger. En sida av byggnaden vette mot Amurfloden som låg endast på 900 meters avstånd. De vanligaste ljuden utifrån var flygplansbuller och lok som visslade.

Enligt Davidov har sedan 1970 endast tre fångar lyckats rymma. En av dem lyckades ta sig ända till Moskva innan han greps. Hans namn var Alexei Andreev. Han levde sedan många år i ett annat speciellt psykiatriskt sjukhus.

Jag skulle så vilja orda något om Danylo Shumuk som jag tillägnat "R" - min dokumentärroman om Raoul Wallenberg. Shumuk är endast två år yngre än Wallenberg och har liksom denne tillbringat över 42 år i rysk fångenskap. Som framgår av klippet ur New York Times från maj 1987 blev han frisläppt i början av denna månad och tilläts emigrera till Kanada. Journalister som var närvarande vid den

improviserade presskonferensen på flygplatsen utanför Amsterdam imponerades av Shumuks intellektuella prestationsförmåga efter drygt fyra decenniers fångenskap i Sovjetunionen.

Jag bifogar vidare dels det tyska intyget om Nanna Svartz' "praktiskt taget felfria tyska", som UD redan fått av mig, dels några handskrivna rader av Nanna Svartz av vilka framgår att även Mjasnikov talade "en utmärkt tyska". Det torde inte längre vara möjligt att som min vän Hans Villius hävda att Nanna Svartz inte skulle ha förmått förstå Mjasnikovs tyska. Man bör i detta sammanhang komma ihåg att de båda akademikerna tillhörde en generation för vilken tyska var huvudspråk. Inte minst var det fallet på alla de medicinska kongresser de bevistade. Min övertygelse att både Nanna Svartz och Aleksander Mjasnikov talade tyska flytande, torde bli bekräftad om en - som jag hoppas - vetenskaplig prövning av nu frambragt bevismaterial kommer till stånd. Blir det nämligen vetenskapligt fastslaget att Nanna Svartz den 27 januari 1961 rimligen inte kunnat missförstå professor Mjasnikov på grund av språksvårigheter, när denne försäkrade att han mycket väl kände till Raoul Wallenberg, har redan härigenom ett definitivt grundskott levererats mot den ryska ståndpunkten att Wallenberg avled 1947.

I Blagovesjtjensk finns också ett stort fångläger med upp till 2000 fångar. Därmed kommer jag in på ett strängt förtroligt meddelande jag fått från en person, som trots att jag enträget vädjat inte vågar framträda offentligt med sitt vittnesbörd. Jag kan därför inte själv avslöja allt jag fått höra av denna uppgiftslämnare då det skulle kunna avslöja vederbörandes identitet. Det har vidare visat sig att inte ens regeringen kan utfärda en försäkran om att jag inte skall behöva avslöja indentiteten på en person som förser mig med uppgifter "för offentliggörande i tryckt skrift". Det medger

inte tryckfrihetsförordningen (TF) enligt ett brev jag erhöll från dåvarande justitieministern Sten Wickbom. Herr Wickboms svarsbrev på min förfrågan var utarbetat med den största omsorg. Det fastslås däri att reglerna i TF "innebär ett mycket starkt skydd för uppgiftslämnarens anonymitet". Därefter konstateras emellertid att undantag från denna huvudregel kan ~~göras~~ göras när domstol "av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse (min kursivering) finner det vara av synnerlig vikt att uppgift i saken lämnas..." Då kan man med andra ord tvingas avslöja sina uppgiftslämnarens identitet.

Då jag i våras i USA fick detta brevsvaret från justitieminister Wickbom hade jag inte mindre än elva kollegieblock fyllda med namn, adresser, telefonnummer samt sammandrag av intervjuer med en mängd sovjetiska dissidenter. Jag blev plötsligt mycket rädd. Det var väl därför jag kanske handlade överilad när jag omgående brände alla mina kollegieblock. Hade jag tänkt mig för hade jag ju i stället kunnat lämna detta känsliga material till någon offentlig institution för förvaring i femtio år. Men bara tanken att de i strängaste förtroende givna uppgifterna skulle kunna avslöja rapportörens ~~identitet~~ om jag för att tala med TF:s ord blev "förhörd under sanningsförsäkran", var outhärdlig för mig.

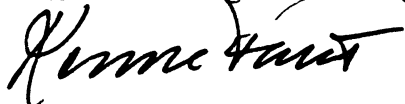
Ingen skugga må falla över herr Wickbom. Han hade självfallet rätt när han konstaterade i sitt brev att varken han eller regeringen kunde "utfärda någon försäkran om att en domstol eller annan myndighet inte skall tillämpa gällande regler i en viss situation". Däremot tycker jag att det är beklagligt att TF inte ger regeringen rätt att utfärda en försäkran om uppgiftslämnarens anonymitet när en medborgare befinner sig i en sådan extrem situation som den jag befann mig i.

Alltnog uppgav min tills vidare anonyme uppgiftslämnare att en "äldre skandinavisk diplomat som vid krigsslutet räddat judar i Ungern" fått vård för en förfrusen högerfot på sjukavdelningen i Blagovesjtjensks stora fångläger två dagar före julaftonen 1986. Efter hand satte jag allt mer tilltro till dessa uppgifter. Andra rapporter förstärkte nämligen detta vittnes trovärdighet.

För övrigt närsluter jag en uppställning med min personliga bedömning av olika vittnens tillförlitlighetsgrad.

Slutligen vill jag tacka UD för allt bistånd man givit mig under mitt långvariga forskningsarbete. Inte minst tacksam är jag för utrikesminister Sten Anderssons och departementsrådet Peter Osvalds hjälp när jag som mest behövs sådan.

Med vänlig hälsning

Kenne Fant

Vittnen som haft direkt eller indirekt kontakt med Raoul Wallenberg:

<u>Namn</u>	<u>Plats</u>	<u>År</u>	<u>Tillförlitlighetsgrad</u>
<u>Gustav Richter</u>	Ljubljankafängelset	1945	3+
<u>Claudio de Mohr</u>	"	1945	3+
<u>Edvard af Sandeberg</u>	Ryskt fångläger	1946	3+
<u>André Sehimkévitj</u>	Ljubljanka	1947	2
<u>Simon Gogobaritze</u>	Vladimir	1948-53	3
<u>Karl Kremer</u>	Butyrka	1949	1
<u>Emil Brugger</u>	Vladimir	1954	3+
<u>Gennadij Kuprianov</u>	Genomgångsfängelser	1953-55	3
<u>Abraham Kalinski</u>	Vladimir	1959	1
<u>Aleksander Mjasnikov</u>	Moskva-univ.sjukhus	1961	3+
<u>Asher Hanukajev</u>	Olika fångläger	1965-71	2
<u>Jan Kaplan</u>	Butyrka	1975	3+
<u>Cronid Lubarsky</u>	Blagovesjtjensk-psyk.	1978	3
<u>Victor Davidov</u>	"	1978	3+
<u>Abraham Shifrin</u>	"	1978	2
<u>Anonymt vittne</u>	Stora fånglägret i		
	Blagovesjtjensk	1986	2

Stockholm den 24 augusti 1988

Kenne Fant

Öppet brev till

Generalsekreterare Michail Gorbatjov

Stockholm den 24 augusti 1988

Herr Generalsekreterare!

För den som läst allt Ni publicerat och som översatts framstår Ni som en människa med ett levande samvete. Ni har proklamerat att glasnost också skall gälla den sovjetiska historieskrivningen. Det skall inte längre få finnas "vita fläckar" i det förflutna. Därmed har Ni givit klartecken till en uppgörelse med Stalintiden som kan komma att kasta ljus över tidigare tabubelagda ämnen.

Som exempelvis Raoul Wallenbergfallet.

Trots den svenska regeringens och andras trägna försök att skingra ovissheten om hans öde har klarhet inte kunnat vinnas.

Som bekant överlämnade den dåvarande vice utrikesministern Andrej Gromyko den 6 februari 1957 en not till den svenska ministern i Moskva. I densamma åberopades ett märkligt dokument som var en sannskyldig dödförklaring. Enligt herr Gromyko "fanns det grund att betrakta dokumentet som hänförande till Wallenberg." Han ansåg vidare att man "kunde dra den slutsatsen att Wallenberg avled natten till den 17 juli 1947". Dödsorsaken angavs ha varit hjärtinfarkt trots att den tillförordnade svenske legationssekreteraren då endast var 35 år.

Till och från har antytts att det åberopade dokumentet skulle ha varit ett falsarium och att herr Gromyko skulle ha varit medveten härom. Beträffande det senare antagandet har jag en avvikande uppfattning. Jag är övertygad om att herr Gromyko var i god tro när han hävdade att Raoul Wallenberg avled 1947. För övrigt i lika god tro som Ni själv, herr Gorbatjov, när Ni än i dag gör Er till tolk för samma uppfattning. Är jag emellertid korrekt underrättad har både Ni och herr Gromyko under många år förts bakom ljuset av efterlevande anhängare till den för brott mot Sovjetunionens lagar avrättade Victor Abakumov. Samma personer som låg bakom det förfälskade så kallade Smoltsov-dokumentet, så nämligen till att Wallenbergs personakt förstördes. Hans namn försvann därmed för alltid ur Era arkiv för fångregistrering. Vår landsman blev en icke-person som Sovjetregeringen därför inte kunnat finna trots energiska efterforskningar.

Ni har inte tvekat, herr Gorbatjov, att i stundom synnerligen kritiska ordalag kommentera vissa av Era företrädare. Men Ni har aldrig brännmärkt deras handläggning av Raoul Wallenberg-ärendet. Låt mig emellertid få erinra om en enda incident: ministerpresident Chrustjovs behandling av den framstående vetenskapsmannen, professor Aleksander Mjasnikov. Denne hade berättat under ett samtal 1961 i Moskva med en svensk kollega, professor Nanna Svartz, att han kände till Wallenberg, som befann sig "i mycket dåligt tillstånd" på ett mentalsjukhus.

Ett år senare förnekade professor Mjasnikov all kännedom om Wallenberg. Vi vet numera varför. Mjasnikov hade kallats till Chrustjov i Kreml och blivit föremål för ett våldsamt vredesutbrott. Under hot tvangs Mjasnikov ta tillbaka allt han sagt om Wallenberg och han beordrades skylla "missförståndet" på sina klena kunskaper i tyska. Det faktiska förhållandet var emellertid att både han och professor Nanna Svartz talade detta språk obehindrat. Det framgår för övrigt av bilagorna 1 och 2 som åtföljer detta brev.

Många år senare - 1978 - fördes Raoul Wallenberg enligt en rad tillförlitliga vittnen till det speciella psykiatriska sjukhuset i Blagovesjtjensk. För att vara precis är adressen Ryschevsky, Pereluok No 55, Blagovesjtjensk. Chef för anstalten är sedan 1964 den kvinnliga överstelöjtnanten Ludmilla Butenkova. Många interner anser henne vara en relativt human person.

Wallenbergs uppehåll 1978 i Blagovesjtjensk är omvittnat av bland andra Abraham Shifrin och Cronid Lubarsky. Deras uppgifter fick jag bekräftade av computeringeniören Victor Davidov i New York i februari i år. Denne internerades 1980 i samma anstalt från vilken Wallenberg förts två år tidigare. Davidovs fångenskap i Blagovesjtjensk började den 28 december 1980 och han släpptes fri den 23 januari 1983 efter kraftfulla påtryckningar från Amnesty Internationals avdelningar i Frankfurt och Madrid. Orsaken till hans arrestering var att han skrivit en kontroversiell bok. Davidov tilläts utvandra till USA där jag alltså träffat honom. I övrigt hänvisas till bilagorna 3, 4 och 5.

Skall Raoul Wallenbergs öde tillåtas förbli en hemlighet som någon döende tar med sig i graven? Kapplöpningen med tiden håller på att förloras om inte något sker snarast.

En ung tjänsteman i Ert utrikesministerium lär för inte längesen ha utbrustit: "Om vi bara visste var vi ska söka efter honom". Är det ett seriöst sovjetiskt önskemål torde det i dag inte vara uteslutet att det kan förverkligas. För att underlätta att så sker hemställer jag

att Ni, herr Gorbatjov, låter chefen för det speciella psykiatriska sjukhuset i Blagovesjtjensk, överstelöjtnanten Ludmilla Butenkova, fritt få berätta vad hon vet om Wallenbergs uppehåll där 1978.

att Ni vidare låter offentliggöra namnen på samtliga fångar i denna anstalt under tiden februari-december 1978. Med tillgång till en sådan namnförteckning tror sig två av mina uppgiftslämnare kunna fastställa under vilket fingerat namn Wallenberg var internerad. Skulle det lyckas torde möjligheterna att spåra honom i det väldiga sovjetiska riket plötsligt vara goda.

att Ni slutligen låter offentliggöra sjukjournalen den 22 december 1986 för det stora fånglägret i Blagovesjtjensk. Ett såvitt jag kunnat utröna trovärdigt vittne har uppgivit att en äldre skandinavisk diplomat som räddat judar i Budapest vid krigsslutet fått vård för en förfrusen högerfot. Den som åsyftas kan knappast vara någon annan än Raoul Wallenberg fastän han då tilldelats ett annat namn.

Då jag inser att ett meningsfullt svar på detta brev kräver ett tidsödande forskningsarbete är jag införstådd med att en reaktion från Er sida kan dröja.

Med respektfulla hälsningar

Kenne Fant

ABTEILUNG FÜR ENZYMCHEMIE
PHYSIOLOGISCH-CHEMISCHES INSTITUT I

Abt.Vorst.: Prof. Dr. med. Dipl.Chem. G. F. Domagk

Bil. 1

Humboldtallee 23
D-3400 Göttingen
Tel.: 0551-39-5950

26. November 1986

Frau

Dr.med. G. Svartz-Malmberg
Danderydsgatan 26

S - 11428 S t o c k h o l m

S c h w e d e n

Sehr geehrte Frau Dr. Svartz-Malmberg !

Ich freue mich, 25 Jahre nach unserem letzten Zusammentreffen wieder einmal von Ihnen zu hören und ich hoffe, daß es Ihnen in der Zwischenzeit gut gegangen ist.

Gern denke ich an meine lange zurückliegenden Schwedenbesuche zurück: 1955, als wir mit Dr. Hörnicke bei Ihrer Mutter in der Stadt und im Schärenhaus zu Besuch waren, und 1960, als Ihre Frau Mutter meinem Vater und mir anlässlich des Nobel-Jubiläums eine große und sehr interessante Tour durch die Karolinska-Kliniken gab. Ihre Frau Mutter sprach damals ein praktisch fehlerfreies Deutsch.

Zögern Sie nicht, mir gleich zu schreiben, wenn ich Ihnen in dieser Angelegenheit irgendwie behilflich sein kann.

Sonst wünsche ich Ihnen eine schöne Adventszeit, frohe Weihnachten und ein gutes Jahr 1987 !

Mit herzlichen Grüßen
stets Ihr

Göy Domagk

Minnesanteckningar skrivna av professor Nanna Svartz beträffande

3317 registrering 7 bl.a. professor Mjasnikovs ^{utmärkta} kunskaper i

det tyska språket. Sidorna pagine-

rade av professor Svartz' dotter

legitimerade läkaren Gunvor Svartz

Malmberg.

Genom prof. i Intern Med.

Alexander Mjasnikov

blev jag inbjuden att hålla

föreläsning i Moskva år 1961

Det gällde ^{för närvarande} den medicinska

vetenskapsakademien.

Föreläsning skulle avhållas

i slutet av Jan. 1961.

Jag hade tidigare rekommenderats

Mjasnikov för kongresser

utomlands. Han inbjöds

via mig att hålla föreläsning

vid den internationella kongressen för

Intern Medicin i Stockholm

1954. Hans föreläsning gällde

The pathogenesis of the pyper-

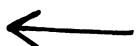
tentive disease.

•

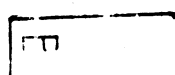
Efteråt jag visste

9814 paginerings 2
 att han talade en ut-
 märkt tyska förslag
 jag att han skulle
 hålla föredraget på
 tyska utan tolk.
 Vi blev mycket goda
 vänner och använde
 alltid tyska vid våra
 samtal.

Jag blev sedermera
 inbjuden att hålla före-
 drag vid en storje-
 tisk kongress. ~~Den kongressen~~
~~Förändring~~ ^{den kongressen} visade
 mig Myasnikov runt
 på sin klinik. Vi gick
 en lång rond tillsammans
 och diskuterade ^{lika}
 sjukdomar. Efter rondan
 gick vi in i ~~en~~ ^{en} 8. rum.
 Vi talade om ~~ett~~ ^{ett} skrivordet.

VICTOR V. DAVIDOV
358 W. 30TH ST. #1A
NEW YORK, NY 10001

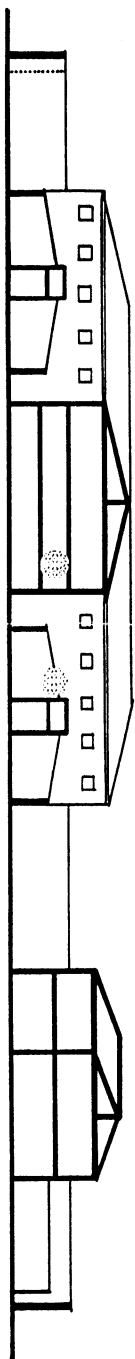
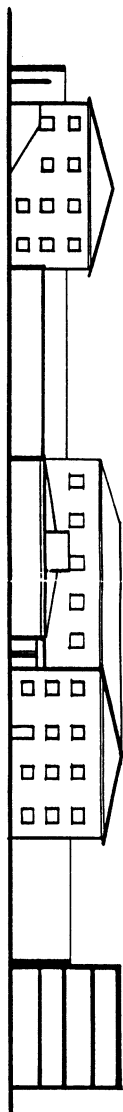
Mr. Kenne Fant
Monte Leo
26, avenue Marechal Koenig
06100 Cannes
France

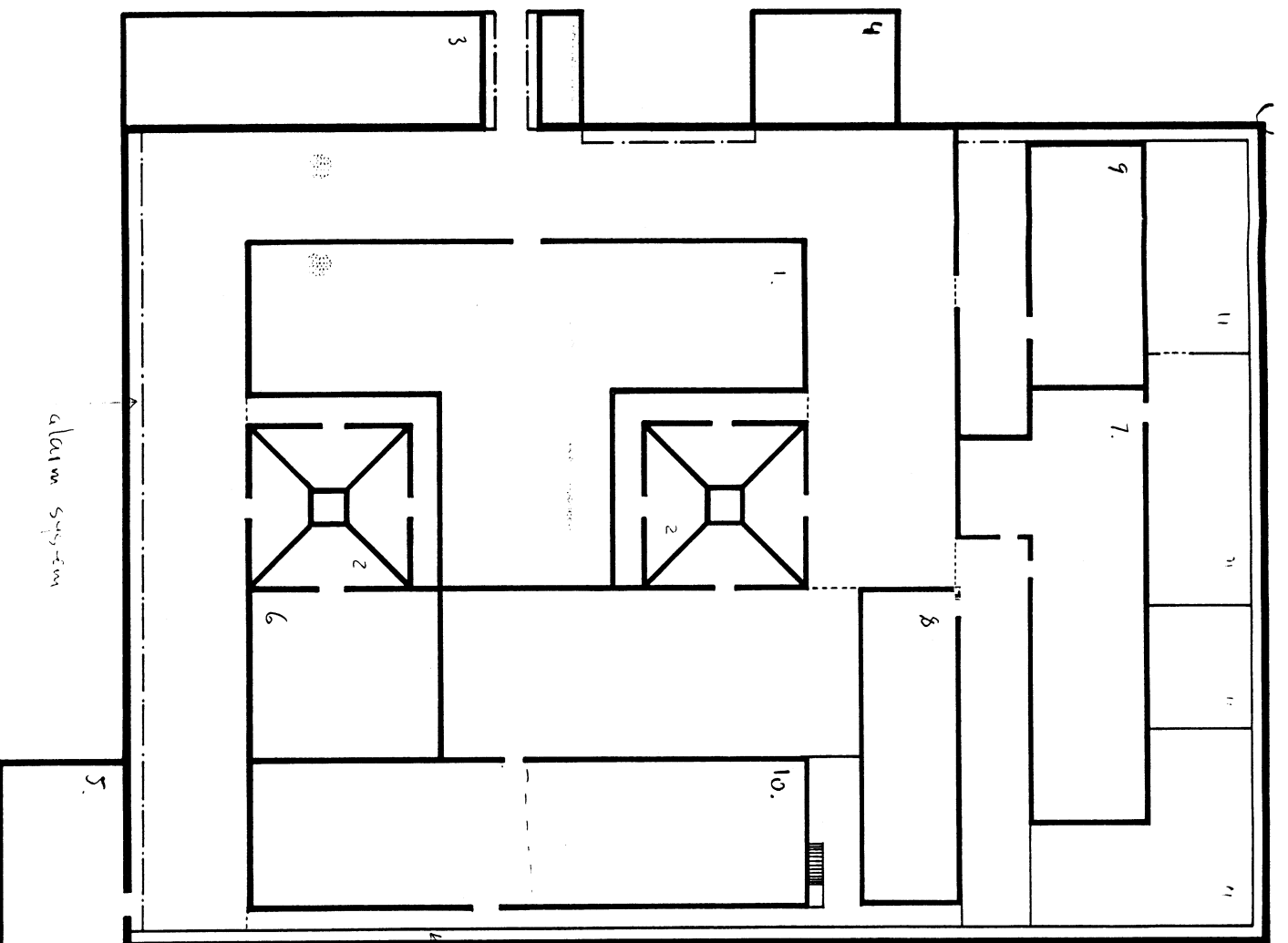
AIR MAIL

Detta foto av Victor Davidov och Kenne Fant
togs av en hjälpsam man bland personalen på
hotel St Moritz i New York City första veckan
i februari 1988.

Detta speciella psykiatriska sjukhusexteriör i
Blagovesjtjensk är ritat efter Victor Davidovs
detaljerade anvisningar.

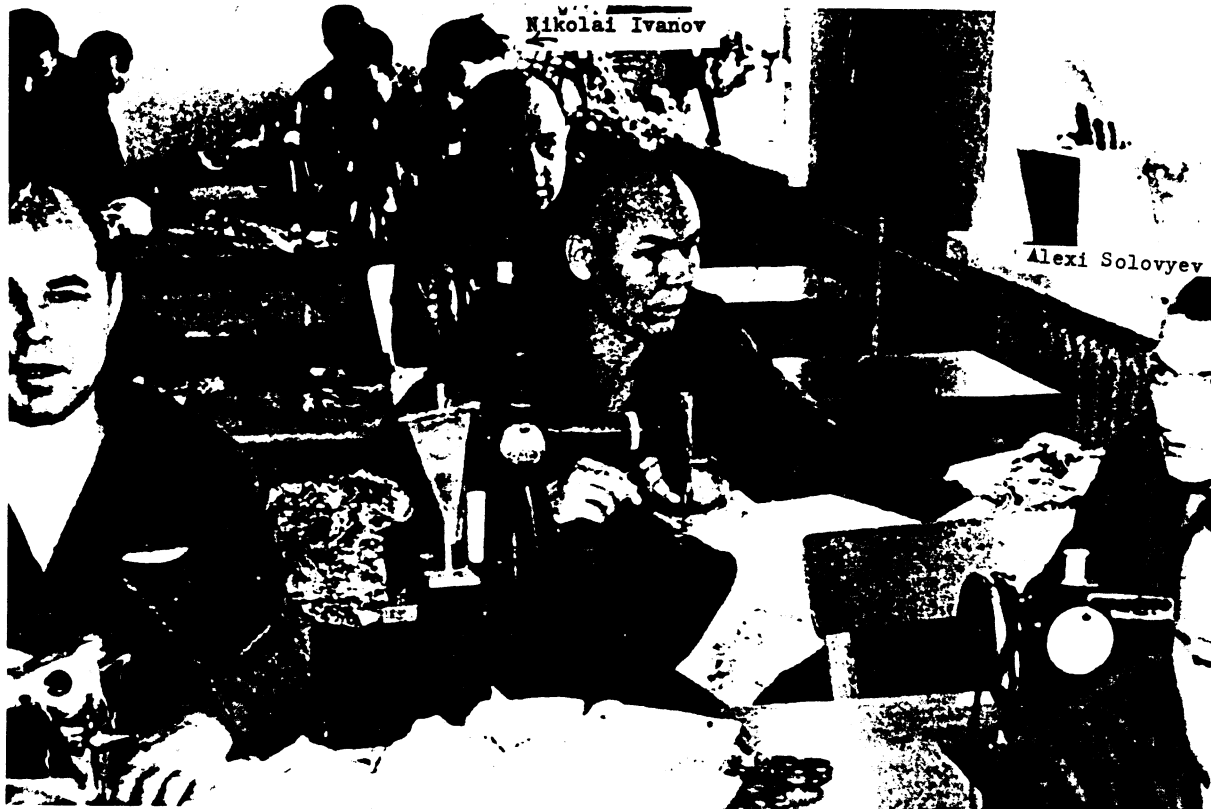

1. lecture prison
2. prison exercise yards
3. entrance
4. living facility for guards
5. prisoners hospital
6. boiler's room
7. old building of SPH
(former isolation prison-
Sections #1, 2, 3, 4)
8. SPH Section #5
(former vegetable storage)
9. SPH sections #7, 8
(built 1976)
10. 1st floor - sauna, laundry,
place to make coffins (2-3 a month)
- 2nd floor - SPH Section #6
regular jail prisoners' cells
- 3rd floor - SPH sewing workshop
(where the pitcher was made)
Regular jail prisoners' cells
11. SPH court yards

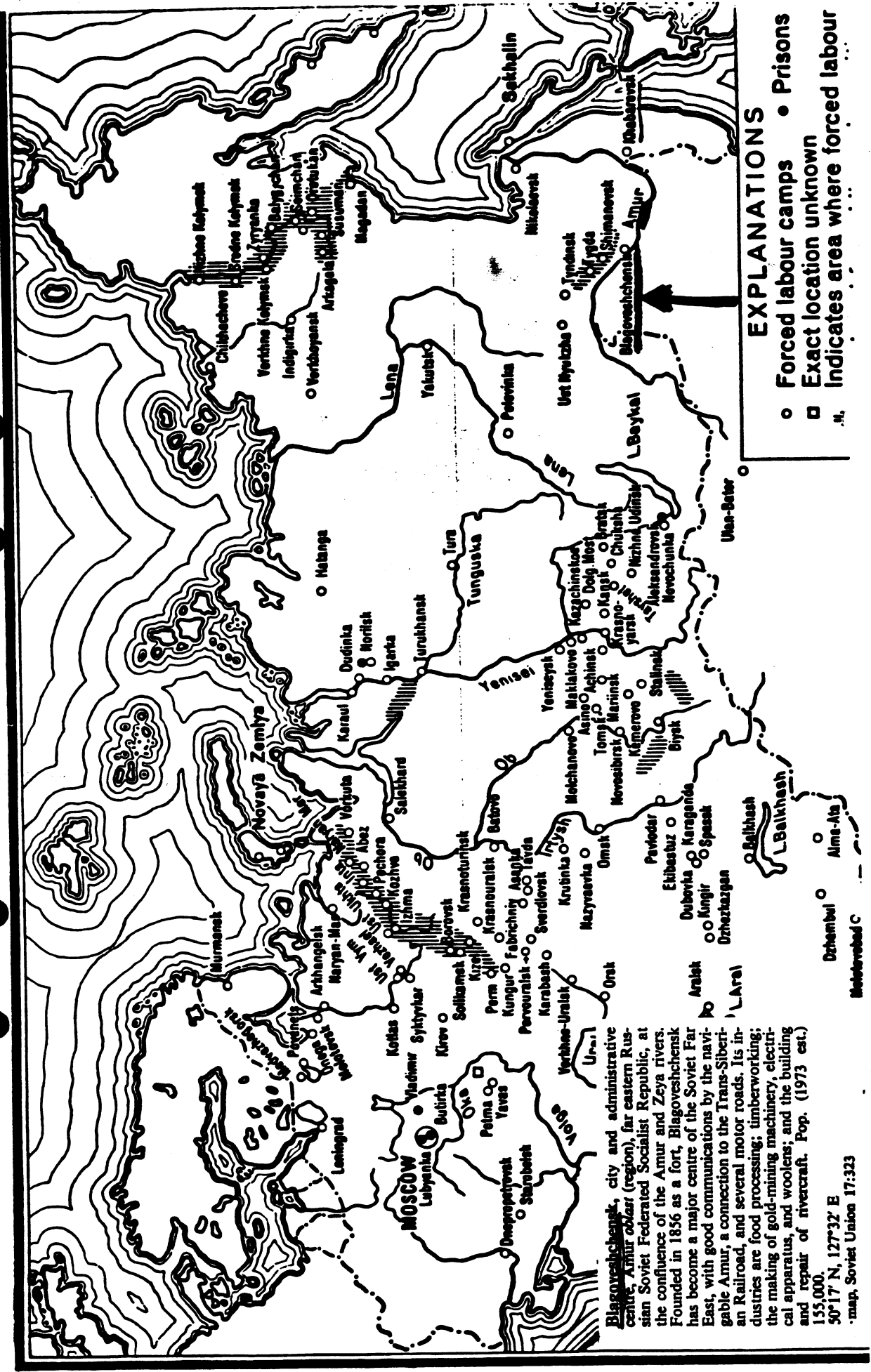

internal woods
external wall

Bil. 4 (forts)

Detta foto torde vara unikt. Det är taget 1981 av en sovjetisk psykiater i det s.k. speciella psykiatriska sjukhuset i Blagovesjtjensk. På bilden ser man dess arbetsverkstad. Victor Davidov uppger att han från sin interneringstid där känner igen två av fångarna: Nikolai Ivanov och Alexei Solovyev. På sin frigivningsdag den 23 januari 1983 stod Davidov några ögonblick oöverblickad i en korridor framför chefens - överstelöjtnanten Ludmilla Butenkova - tjänsterum. Där fanns en anslagstavla på vilken detta foto var fastnålat. Davidov lyckades osedd med händerna på ryggen få fotot att glida ner i sina byxor. En kort tid senare lyckades han smuggla det ut ur Sovjetunionen under stort risktagande. Så vitt det är bekant har aldrig tidigare ett foto från en interiör i ett speciellt psykiatriskt sjukhus kunnat publiceras i väst. Victor Davidov anlände till detta sjukhus-fängelse den 28 december 1980. Det var två efter det att Raoul Wallenberg förts därifrån. Enligt samstämmiga uppgifter var denne internerad i denna anstalt februari-december 1978.

Blagoveshchensk, city and administrative centre, Amur Oblast (region), far eastern Russian Soviet Federated Socialist Republic, at the confluence of the Amur and Zeya rivers. Founded in 1856 as a fort, Blagoveshchensk has become a major centre of the Soviet Far East, with good communications by the navigable Amur, a connection to the Trans-Siberian Railroad, and several motor roads. Its industries are food processing; timberworking; the making of gold-mining machinery, electrical apparatus, and woollens; and the building and repair of rivercraft. Pop. (1973 est.) 155,000.

50°17' N, 127°32' E
map, Soviet Union 17:323

Southern Illinois
University at Carbondale
Carbondale, Illinois 62901 -4524

Department of Sociology

March 30, 1987

Kenne Fant
c/o Blackmer
557 Bay Villas Lane
Naples, Florida 33963

Dear Mr. Fant:

Thank you for your letter of March 17, 1987. I am glad you share my views on Gorbachev's reform. I am very sorry I have no information on the plight of the Swedish diplomat Raoul Wallenberg. (I presume you are writing about him). Nor do I know anyone of recent Soviet emigres who has information about the Blagoveshchensk camp. I could only advise you to contact a few well-known Soviet dissidents, such as Vladimir Bukovsky or Uri Osipov, who might know people familiar with this camp.

I have great admiration for Raoul Wallenberg and his deeds. My wife, Janet Belcove-Shalin, organized a local petition drive to support the nomination of Wallenberg for the Nobel peace price. I am afraid, though, that we will never learn his real plight. Certainly, not in the next few decades.

Meanwhile, good luck in your noble undertakings.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Dmitri Shalin", followed by a horizontal line.

Dmitri N. Shalin,
Asst. Professor

P.S. I enclose here a few of my other columns which might interest you.

The logo of Southern Illinois University (SIU) is a dark circle containing the letters "SIU" in a white, serif font.

Southern Illinois
University at Carbondale
Carbondale, Illinois 62901-4524

Department of Sociology

April 10, 1987

Kenne Fant
c/o Blackmer
557 Bay Villas Lane
Naples, Florida 33963

Dear Mr. Fant:

Thank you for your letter of April 1, 1987.

I do not have mailing addresses for Osipov and Bukovsky. However, I can give you an address of the International Literary Center, an organization run by the US Information Agency, which might help you in this matter:

Peter J. Beales
International Literary Center
475 Park Avenue South
New York, NY 10016

I suggest that you write Mr. Beales, explain your problem, and ask for help. He might come up with some specific suggestions.

Also, you might want to ^echck in the library the New York address of the Russian language newspaper, Novoe Russkoe Slovo. I think its editors could help you with the addresses. More importantly, this newspaper might print an advertisement for the readers concerning your needs. Chances are, some will respond.

Good luck.

Cordially,

David L. Shel

Southern Illinois
University at Carbondale
Carbondale, Illinois 62901

Department of Sociology

Oct. 1/1987

Dear Mr. Fant:

The address of the "Hoboe Pyckoe Culo" or "New Russian
Word" is as follows;

Andrei Sedych

519 8th Ave.

5th floor

New York, NY 10018

Good luck to you in your undertaking.

Sincerely,

David. Hahn

Canadian Embassy

Ambassade du Canada

P.O. Box 16129
103 23 Stockholm

September 25, 1987

Mr. Kenne Fant
Monte Leo
26 Avenue Marechal, Koenig 06400
Cannes, FRANCE

Dear Mr. Fant,

I am writing to acknowledge your recent letter concerning Danylo Shumuk.

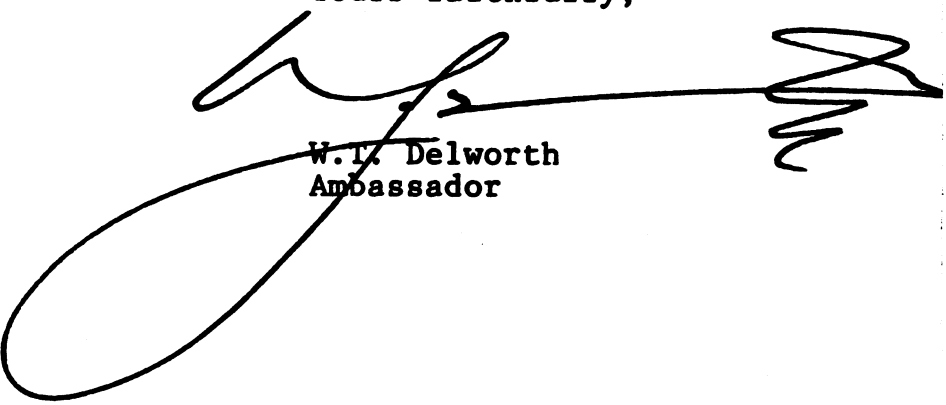
The Department of External Affairs in Ottawa have contacted Mr. Shumuk's family and have been informed that there would be no objection to making his address known to you. He can be reached as follows:

Mr. Danylo Shumuk
c/o Ivan Shumuk
11109 Alamalka Road
Vernon, British Columbia
CANADA
V1B 1L8

In the course of this conversation, we were informed that "Shumuk had no contact with Wallenberg during years of detention".

I hope that this information will meet your requirements.

Yours faithfully,

W.R. Delworth
Ambassador

UTRIKESDEPARTEMENTET
Rättsavdelningen
Fjärde enheten (R 4)
Handläggare: hovrättsass.
C H Ehrenkrona

243/019
PROMEMORIA

1988-08-30

P 2 E u 1

Finansiellt bidrag till Raoul Wallenbergs-
institutet i Lund

Institut för mänskliga rättigheter har på senare år byggts upp i fyra av de nordiska länderna. Sådana institut finns således i Köpenhamn, Oslo, Åbo och Lund. De danska och norska instituten finansieras helt med statliga medel. Även det finska institutet erhåller statliga medel.

./1

Det svenska institutet - Raoul Wallenberg-
institutet - bildades år 1984. Enligt sin stadga
(bilaga 1) har institutet till ändamål att främja
forskning om mänskliga rättigheter och humanitär
rätt genom att bygga upp ett folkrättsligt
forsknings- bibliotek samt initiera, utveckla och
stödja forskning om vetenskaplig undervisning på
området. Institutet samarbetar med juridiska
fakulteten vid Lunds universitet. Verksamhetsåret
1986/87 har styrelsen utgjorts av riksmarskalken
Gunnar Lagergren, ordf.,
ambassadör Sven Backlund
professor Lennart Pålsson
docent Göran Melander
samt
universitetslektor Leif Holmström

Den löpande förvaltningen handhas av en föreståndare med en biträdande föreståndare som ersättare. Båda utses av styrelsen. Sedan institutets tillkomst har Melander varit dess föreståndare. Holmström är biträdande föreståndare. Arvoden har hitintills ej utgått till styrelseledamöter och föreståndare.

Sedan dess tillkomst har institutet påbörjat uppbyggnaden av ev ett folkrättsligt forskningsbibliotek. Bidrag härför har utgått från privata donationsmedel. Seminarier och kolloquier har anordnats i olika ämnen. Bl.a. i ämnen som the Law of Asylum and Refugees - Present Tendencies and Future Perspectives. En särskild skriftserie har startats och olika forskningsprojekt har initierats. Institutet delar även ut stipendier.

Institutets kostnader uppgick till ca:

1984-1985	211.000 kr
1985-1986	680.000 kr
1986-1987	1.040.000 kr

Verksamheten har finansierats genom olika bidrag. Något regelbundet bidrag från svenska staten har hittills ej utgått för verksamheten.

Verksamhetsberättelsen för 1986/87 bifogas (bilaga 2).

./2

Institutet har beräknat att det full utbyggt skulle medföra följande kostnader.

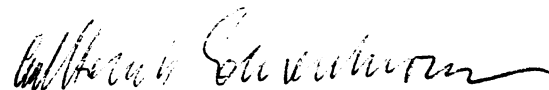
I. Tjänster

1. Föreståndare	350.300	
2. Bitr. föreståndare	268.800	
3. Sekreterare	151.300	
4 Dokumentalist	184.800	
5. Bibliotekarie	184 800	
6. Assistenttjänst (1/2 tjänst)	72.900	1.212.900

II. Driftskostnader

1. Bibliotek	250.000	
2. Publikationer	50.000	
3. Information	50.000	
4. Driftskostnader		
för datastöd	200.000	
5. Symposier	75.000	
6. Resor	100.000	
7. Expenser, (papper m.m.)	30.000	
8. Telefon, porto m.m.	45.000	
9. Resestipendier	60.000	<u>860 000</u>
		2.072.900

Om institutet skall kunna fortsätta sin verksamhet måste den långsiktiga finansieringen lösas. Det får anses vara ett svenskt intresse att så sker. Ett regelbundet statligt bidrag framstår då som naturligt, särskilt med hänsyn till att de övriga nordiska instituten finansieras på detta vis. För budgetåret 1989/90 bör ett sådant bidrag bestämmas till ca. 2 milj. kr. Vi har emellertid begärt ytterligare preciseringar från institutets styrelse, vilka utlovats under september månad. Beloppet bör lämpligen belasta B-8 anslaget som då måste höjas i motsvarande mån.

 Carl Henrik Ehrenkrona

Stadgar för stiftelsen "Raoul Wallenberg institutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt" fastställda den 26 oktober 1984 av styrelsen för stiftelsen.

- 1 Stiftelsens ändamål skall vara att främja forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt genom att bygga upp ett folkrättsligt forskningsbibliotek samt initiera, utveckla och stödja forskning och vetenskaplig undervisning på området.
- 2 För att hedra Raoul Wallenbergs gärning skall stiftelsens namn vara "Raoul Wallenberg institutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt" ("Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law").
- 3 Stiftelsens angelägenheter skall förvaltas av en styrelse bestående av fem ledamöter. En av ledamöterna skall vara ordförande. Ordförande och ledamot skall utses av styrelsen. Uppdragstiden för ordförande och ledamot skall vara fyra år. Vid ledigheter under pågående uppdragstid skall ny ledamot utses för återstående del av tiden. Styrelsen skall ha sitt säte i Lund.
- 4 Den löpande förvaltningen av stiftelsens angelägenheter skall under stiftelsens styrelse ombesörjas av en föreståndare med en biträdande föreståndare som ersättare. Föreståndare och biträdande föreståndare skall utses av styrelsen.
- 5 Styrelsen skall vara beslutförm om minst tre ledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut skall gälla den mening för vilken vid sammanträde mer än hälften av de närvarande röstar

och vid lika röstetal den mening som biträdes av ordföranden utom vid val då lottdragning skall ske.

- 6 Ledamot av styrelsen eller föreståndare får ej handlägga fråga rörande avtal mellan honom och stiftelsen. Han får ej heller handlägga fråga om avtal mellan stiftelsen och tredje man om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot stiftelsens. Med avtal jämställs rättegång eller annan talan.
- 7 Styrelsen skall företräda stiftelsen och teckna dess namn. Styrelsen får bemyndiga ledamot, föreståndare eller annan att ensam eller tillsammans med annan företräda stiftelsen och teckna dess namn. Även utan sådant bemyndigande får föreståndare i fråga om åtgärd inom ramen för den löpande förvaltningen företräda stiftelsen och teckna dess namn.
- 8 Styrelsen får bestämma att arvode skall utgå till ordförande och övriga ledamöter.
- 9 Styrelsen skall förvalta stiftelsens egendom så att medlen erhåller god avkastning och tillväxt med beaktande av skäligt krav på säkerhet. Stiftelsen får utan begränsning förvärva börsnoterade aktier.
- 10 All stiftelsens egendom får utan någon inskränkning i förfoganderätten användas för att främja stiftelsens ändamål enligt för stiftelsen gällande föreskrifter. Vid förfogande över stiftelsens grundkapital skall föreskrifterna i beslutet om bidrag från "Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond" iakttagas.
- 11 Styrelsen skall med iakttagande av god redovisningssed svara för löpande bokföring förs under räkenskapsåret och avslutas med årsbokslut. Stiftelsens räkenskapsår skall omfatta tiden 1 juli - 30 juni.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1986/87

Stiftelsen "Raoul Wallenberg institutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt" bildades den 26 oktober 1984 i Lund. Bildandet skedde med stöd av anslag från "Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond". Raoul Wallenberg institutet skall främja forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt genom att bygga upp ett folkrättsligt forskningsbibliotek samt initiera, utveckla och stödja forskning och vetenskaplig undervisning på området. Institutet samarbetar med juridiska institutionen vid universitetet i Lund.

Styrelse och föreståndare

Raoul Wallenberg institutet förvaltas av en styrelse bestående av fem ledamöter. Verksamhetsåret 1986/87 har styrelsen haft följande sammansättning:

Riksmarskalk Gunnar Lagergren, ordförande
Ambassadör Sven Backlund
Professor Lennart Pålsson
Docent Göran Melander
Universitetslektor Leif Holmström.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft två sammanträden. Styrelsen har sitt säte i Lund.

Den löpande förvaltningen av institutets angelägenheter ombesörjs av en föreståndare med en biträdande föreståndare som ersättare. Båda utses av styrelsen. Verksamhetsåret 1986/87 har docent Göran Melander varit föreståndare och universitetslektor Leif Holmström biträdande föreståndare för institutet.

Under verksamhetsåret har inga arvoden utgått till ordförande eller övriga ledamöter av styrelsen. Ej heller till föreståndare eller biträdande föreståndare har någon arvode utgått.

Bibliotek

I samarbete med juridiska institutionen vid universitetet i Lund har Raoul Wallenberg institutet understött uppbyggnaden av ett folkrättsligt forskningsbibliotek av hög internationell standard i Lund. Under verksamhetsåret har institutet inköpt litteratur för sammanlagt drygt 154.000 kronor. Av "Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond" har institutet erhållit ett anslag om 350.000 kronor för bl a fortsatt uppbyggnad av bibliotekets samlingar av folkrättslig litteratur.

Seminarier

I samarbete med "Council of Europe" och Lunds universitet arrangerade Raoul Wallenberg institutet "XVth Colloquy on European Law.

The Law of Asylum and Refugees - Present Tendencies and Future Perspectives" den 15-17 september 1986 i Lund. I detta kollokvium medverkade ett nittiototal deltagare. Kollokviet öppnades i närvaro av HM Konung Carl XVI Gustaf. Inledningsanföranden hölls av Mr Erik Harremoes, Director of Legal Affairs, Council of Europe, Mr Gunnar Lagergren, Judge, Member of the European Court of Human Rights, statsrådet Anita Gradin, arbetsmarknadsdepartementet, ambassadören Olof Rydbeck, former Director General of the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) och Mr Arthur E. Dewey, Deputy United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR).

Skriftliga rapporter till kollokviet hade utarbetats av Mr J. A. Carrillo, Professor, Member of the European Court of Human Rights, Seville (The European Convention on Human Rights and the Asylum Seeker), Mr L. Weh, Lawyer, Bregenz (Recent Tendencies in the Evolution of National Law and Practice in the Field of Asylum and Refugees), Mr A. Swart, Professor, Utrecht (The Problems Connected with the Admission of Asylum Seekers to the Territory of Member States) och Mr P. Arbenz, Delegate of the Federal Council for Refugees, Berne (The Co-Ordination of the Asylum Policies of the European States). För the General Report svarade Mr G. Melander, Ass. Professor, Director of the Raoul Wallenberg Institute, Lund. Förhandlingarna under kollokviet har i år publicerats av Council of Europe/Conseil de l'Europe på engelska (ISBN 92-871-1056-5) respektive franska (ISBN 92-871-1055-7).

För kollokviet har Raoul Wallenberg institutet erhållit bidrag från utrikesdepartementet, statens invandrarverk och "Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser".

Skriftserier

För att främja publicering av skrifter inom området mänskliga rättigheter och humanitär rätt har Raoul Wallenberg institutet tagit initiativet till att starta två särskilda skriftserier.

I samarbete med Studentlitteratur ab ger institutet ut en skriftserie med namnet "Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law" (ISSN 0282-3357). Studentlitteratur ab svarar för utgivningen av seriens volymer enligt ett särskilt avtal med institutet. Under verksamhetsåret har inga nya volymer utgivits i denna serie.

Vidare har institutet startat en särskild rapportserie för publicering av skrifter av mindre omfattning (ISSN 0283-085X). Volymerna i denna serie distribueras normalt kostnadsfritt av institutet. Under verksamhetsåret har en volym utgivits i denna serie, "Mänskliga rättigheter i Norden, Seminarium i Lund den 23-25 april 1986, Lund 1987" (Report No. 3). I denna skrift återges föredrag som låg till grund för diskussioner, rapporter från arbetsgrupper och en slutrapport från det seminarium som Raoul Wallenberg institutet arrangerade våren 1986 i Lund.

Forskningsprojekt

Under verksamhetsåret har forskningsprojekten "Asylum in Asia" och "Mass Influx of Asylum Seekers and the Concept of the Term Refugee" fortsatt med stöd av särskilda anslag från "The Ford Foundation"

och "Stichting European Human Rights Foundation". Båda projekten leds av docent Göran Melander. Projekten kommer att pågå under flera verksamhetsår och genomföras i internationellt samarbete. Under verksamhetsåret har även ett nytt projekt påbörjats, "Country of First Asylum". För detta projekt har anslag erhållits av "Dansk Flyktningshjälp".

Kurser

I samarbete med juridiska institutionen i Lund har Raoul Wallenberg institutet anordnat en studieresa den 23 - 30 november 1986 till Strasbourg och Geneve inom ramen för kursen mänskliga rättigheter och humanitär rätt, 10 poäng (IR 368) vid institutionen. För ändamålet har institutet erhållit bidrag av "Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser". För att kunna arrangera en liknande studieresa ht 1987 har institutet erhållit ett nytt bidrag av "Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser".

Vidare har institutet för juridiska institutionen anordnat en studieresa den 27 februari - 6 mars 1987 till London inom ramen för kursen bankjuridik, 10 poäng (CC 245) med anslag från "Carl Jönssons Understödsfond II" och "Crafoordska stiftelsen". För en liknande studieresa vt 1988 förvaltar institutet ett nytt anslag från "Crafoordska stiftelsen". Likaså har institutet för juridiska institutionen anordnat en studieresa den 9-17 maj 1987 till Paris och Geneve inom ramen för kursen internationella organisationer, 10 poäng (IR 366) med anslag från "Carl Jönssons Understödsfond II" och "Crafoordska stiftelsen".

Stipendier och praktiktjänstgöring

Tillsammans med Svenska Röda Korset har Raoul Wallenberg institutet inrättat Raoul Wallenberg stipendier för studerande vid landets universitet och högskolor som inom någon del av ämnesområdet "mänskliga rättigheter och humanitär rätt" har författat ett examensarbete på juristlinjen eller en uppsats på C/D-nivån (motsv) på annan linje. Utdelning av stipendium beslutas av en särskild nämnd med företrädare för Raoul Wallenberg institutet och Svenska Röda Korset.

Raoul Wallenberg stipendium för år 1986 har tilldelats följande personer:

Jur kand Ingemar Dolfe, Lund, 5.000 kronor
Fil stud Cecilia Ruthström, Lund, 3.000 kronor
Jur kand Elisabeth Permvall, Lund, 1.000 kronor
Jur kand Boel Widenheim, Lund, 1.000 kronor.

Stipendierna överlämnades den 5 september 1987 av ambassadören Hans Corell, rättschef i utrikesdepartementet, vid en särskild ceremoni i universitetets aula under "Lundajuristernas Dag".

I samarbete med "International Labour Organization" (ILO) förmedlar Raoul Wallenberg institutet viss praktiktjänstgöring vid ILO:s huvudkontor i Geneve. För tjänstgöring där tre månader ht 1987 har antagits jur stud Kristina Hoogendorn, Lund som tillika med stöd av anslag från "Crafoordska stiftelsen" har tilldelats ett stipendium om 15.000 kronor som bidrag till uppehälle under tjänstgöringen. Likaså förmedlar institutet i samarbete med "United Nations High

Commissioner for Refugees" (UNHCR) viss praktiktjänstgöring vid UNHCR:s huvudkontor i Geneve. För tjänstgöring där sex månader 1987 har antagits jur kand Jannicke Hansson, Lund och jur stud Katharina Pålsson, Lund. Med stöd av anslag från Rädda Barnens Riksförbund har dessa praktikanter vardera tilldelats ett stipendium om 10.000 kronor som bidrag till uppehälle under tjänstgöringen.

Härutöver har institutet under verksamhetsåret förmedlat praktikplatser åt jur stud Ulrika Hansson, tre månader vid FN:s sekretariat för mänskliga rättigheter i Geneve, och jur stud Olof Skoog, tre månader vid sekretariatet för den europeiska kommissionen för mänskliga rättigheter i Strasbourg.

För juridiska institutionen förvaltar institutet ett anslag från "Crafoordska stiftelsen" för stipendier för deltagande i kurs vt 1988 vid Universite Jean Moulin, Lyon III.

Övrig verksamhet

Under verksamhetsåret har Raoul Wallenberg institutet haft kontakter och samarbete med en rad utländska institutioner och internationella organisationer.

Raoul Wallenberg institutet har av "Council of Europe" utsetts till "National Correspondant for Sweden" med uppgift att årligen avge en rapport gällande utvecklingen i Sverige på området mänskliga rättigheter till "The Human Rights Documentation Centre at the Council of Europe", Strasbourg.

Årsbokslut

Löpande bokföring har förts under räkenskapsåret och avslutats med årsbokslut per den 30 juni 1987. Räkenskapsåret omfattar tiden 1 juli 1986 - 30 juni 1987. Resultaträkning och balansräkning bifogas.

Årsbokslut och övriga räkenskaper samt styrelsens och föreståndarens förvaltning granskas av det auktoriserade revisionsbolaget "Revisorsgruppen i Malmö AB" som av rektorsämbetet vid universitetet i Lund har utsetts till revisor för Raoul Wallenberg institutet.

Lund, den 8 oktober 1987

Gunnar Lagergren
ordförande

Sven Backlund

Lennart Pålsson

Göran Melander
föreståndare

Leif Holmström
bitr föreståndare

RESULTATRÄKNING 1986/87

Tiden 1 juli 1986 - 30 juni 1987

Kostnader

Bibliotek		154.145,03
Publikationer		
Rapportserien		7.847,-
Seminarier		
Seminarium 2	45.432,60	
Seminarium 3	185.667,80	231.100,40
Resor		113.018,49
Anslag		
RWI-stipendier	10.000,-	
Praktikstipendier	15.000,-	
Övriga anslag	10.000,-	35.000,-
Forskningsprojekt		
Asylum in Asia	353.678,54	
Mass Influx	50.824,11	
Asylum Request	20.747,18	425.249,83
Kurser		
MR	46.039,46	
Int org	1.450,70	47.490,16
Inventarier		1.494,40
Förvaltningskostn		3.504,60
Övriga kostnader		22.112,43
SUMMA KRONOR		1.040.962,34

Intäkter

Räntor		45.766,09
Bidrag		
Seminarium 2	45.432,60	
Seminarium 3	154.375,-	
RWI-stipendier	5.000,-	
Praktikstipendier	15.000,-	
Asylum in Asia	353.678,54	
Mass Influx	50.824,11	
Asylum Request	19.050,-	
Kurs MR	44.000,-	
Övriga bidrag	150.099,50	837.459,75
Valutor, netto		100,50
Övriga intäkter		30.109,50

Arets förlust	127.526,50
SUMMA KRONOR	1.040.962,34

BALANSRÄKNING 1986/87

Per den 30 juni 1987

Tillgångar

Kassa	-,-
Bank	484.927,49
Postgiro	5.757,54
Fordringar	212.394,25
Upplupna räntor	22.402,31
Inventarier	4.483,20
Arets förlust	127.526,50
SUMMA KRONOR	857.491,29

Skulder och eget kapital

Skulder	87.779,77
Bidrag	
Skriftserien	10.435,-
Seminarium 2	42.635,87
Praktikstipendier	15.000,-
Asylum in Asia	210.702,70
Mass Influx	83.869,13
Övriga bidrag	200.000,-
Redovisningsmedel	
Kurs Int Org	6.871,27
Kurs London	27.164,96
Kurs Lyon	24.000,-
Eget kapital	149.032,59
SUMMA KRONOR	857.491,29

UTRIKESDEPARTEMENTET
Administrativa avdelningen
Andra enheten/Budgetsektionen

ANSLAGSFÖRHÅLLNING
för budgetåret 1989/90

Insändes till
A 2/BUD

ENHET: R 4

HANDLÄGGARE: C H Ehrenkrona

Anslag/konto 55492-3 enl kontoplan 1988/89		Benämning MR-organisationer			
Budgetår	Anslag Tkr	Förändringar från föregående budgetår		Netto- utgift Tkr	Utgående reserva- tion (gäller reservationsansl) Tkr
		(+) Tkr	(-) Procent %		
1986/87					
1987/88	370.000	370.000			
1988/89	385.000	15.000			
1989/90 (förslag)	2.850.000	2465.000			

Anslaget användes till:

se bifogad PM

Checklista för motiveringar vid ökning/minskning av anslaget:

Pris- och valutaförändring (i vilket land, på vilka varor/tjänster/, om möjligt statistikuppgifter som underlag), löneökning, avtalsbundna ökningar, volymökning, omgångsökning, besparingar genom produktivitetsökning, vilka prioriteringar kan göras

Motivering för förändring av anslaget:

se bifogad PM

R 4/Ehrenkrona/JA

Ex t:

Gunn Axelsson A 2/BUD

Rättsch

Ch R 4

K Degerfelt R 4

C H Ehrenkrona, R 4

Exp. 880830/JA